

Tilinpäätös 2023

Raision kaupunki | Kaupunginhallitus 25.3.2024 § 104
Kaupunginvaltuusto 3.6.2024 § 43

Kannen kuva: Raison kaupunki / Veera Salakari

raisio

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS	5
Olenneiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
Kaupunginjohtajan katsaus	5
1.1.1. Henkilöstö	11
SIVISTYSTOIMIALAN KATSAUS	12
1.1.2. Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan katsaus	14
1.1.3. Taloudellinen kehitys vuonna 2023 ja arvio tulevasta kehityksestä	16
1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta	30
1.2.1. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen	30
1.2.2. Itsearviointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta	31
1.2.3. Riskienhallinta	37
Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella	45
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	46
1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja vertailu edelliseen vuoteen	46
1.3.2. Toiminnan rahoitus	56
1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset.....	60
1.5. Kokonaistulot ja menot.....	64
1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	65
1.6.1. Konsernitaseeseen yhdisteltävät yhteisöt	65
1.6.2. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	66
1.6.3. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	75
Konsernitilinpäätös	76
Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.....	81
2. TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	82
2.1. Vertailu talousarvioon.....	82
2.2. Tavoitteiden toteutuminen	88
2.2.1. Kaupunginhallitus	88
2.2.1.1 Kh, konserni	90
2.2.1.2 Kh, kaupunkikehitys	97
2.2.2. Lupalautakunta	107
2.2.3. Infralautakunta	112
2.2.4. Sivistyslautakunta	117
2.2.5. Vapaa-aikalautakunta	127
2.3. Tuloslaskelman toteutuminen	135
2.4. Investointien toteutuminen.....	138
2.4.1. Hankkeiden toteutuma lautakunnittain	138
2.4.2. Monivuotisten hankkeiden vuotuinen käyttö tilinpäätöksessä 2023	140
2.5. Rahoitusosan toteutuminen.....	142
2.6. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	143
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	145
3.1. Tuloslaskelma.....	145

3.2. Rahoituslaskelma.....	146
3.3. Tase	147
3.4. Vastuusitoumukset.....	149
3.5. Konsernitilinpäätös.....	150
3.5.1. Konsernituloslaskelma	150
3.5.2. Konsernin rahoituslaskelma	151
3.5.3. Konsernitase	152
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	154
5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	177
5.1. Muut eriytetyt laskelmat.....	177
5.1.1. Henkilöstöruokala Elauksen tuloslaskelman ja laskennallinen eriyttäminen	177
5.1.2. Venesataman tuloslaskelman laskennallinen eriyttäminen	178
6. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	179
Tilinpäätöksen allekirjoitus	179
Tilinpäätösmerkintä	179
7. LUETTELO JA SELVITYKSET	180
Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositelajeista 1.1. – 31.12.2023	180

1. Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2023 oli Raisiolle vahvan kasvun vuosi

Kulunut vuosi on ollut merkittävä saavutusten ja kasvun vuosi Raisiolle. Raisio on jatkanut vakaata kasvua, ja joulukuussa 2023 asukasluku kohosi 25 336 asukkaaseen, mikä osoittaa kaupungin olevan vetovoimainen asuinpaikka.

Raisio saavutti menestystä monilla mittareilla ja kaupungissa tehty erinomainen työ huomioitiin useissa valtakunnallisissa ja maakunnallisissa vertailuissa. Erityisesti viher- ja virkistysalueiden saavutettavuudessa Raisio on Suomen kirkkaimpien kaupunkien joukossa. Leikkipuistojen saavutettavuudessa Raisio on maan neljänneksi parhaita, ja lapsiperheystävällisten kuntien listauksessa Raisio on sijoittunut maan 13. parhaaksi. Raision kyky houkutella asukkaita, yrityksiä ja investointeja sekä tarjota niille mahdollisuuksia menestyä ja kasvaa on huomioitu, ja Raisio on Varsinais-Suomen toiseksi ja koko Suomen kuudenneksi elinvoimaisin kunta. Asuntoluottoluokituksessa Raisio sijoittui myös Suomen parhaiden kuntien joukkoon. Erityismaininnan ansaitsee niin ikään Raision sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden saama Liikkuva perhe -palkinto, joka kuvastaa kaupungin sitoutumista tarjota kaikille perheille yhdenvertaiset mahdollisuudet liikkumiseen ja hyvinvointiin.

Rohkeat investoinnit tulevaisuuteen

Tiedonpuiston koulun rakennustyöt käynnistyivät syksyllä ja noin 11 000 neliön rakennuksen on tarkoitus valmistua syksyksi 2026 vastaanottamaan raisiolaisia 5–9-luokkalaista. Työmaan etenemistä on voinut seurata työmaalive-kameran kautta Tiedonpuiston koulun sivulla. Kuloistenniityn alueella kaupunki järjesti onnistuneen tontinluovutuskilpailun, jossa haettiin toteuttajaa kahdelle erilliselle kilpailukohteelle. Vuoden 2023 aikana Kuloistenniity on ollut muutoksen keskipisteessä, kun alueelle on rakennettu ahkerasti kunnallistekniikkaa tulevaa laajaa asuinalueita, puistoa ja päiväkotia varten. Hahdenniemen uimaranta on kokenut niin ikään merkittävää kehitystä. Toimintaa vakiinnutettiin ympärivuotiseksi aiempien vuosien pilotointien pohjalta ja nyt uimaan pääsee ympäri vuoden. Uimarannalla järjestettiin kesällä menestyksekkäästi myös ensimmäiset Playa del Raisio Beach Party -festivaalit United Festivals Oy:n järjestämänä.

Raision kaupunki teki syksyllä lähihistorian suurimmat maakaupat ostamalla useita strategisesti ja kaavallisesti keskeisille sijainneille sijoittuvia maa-alueita. Maata hankittiin asumisen, kouluverkon ja virkistystarpeisiin ja suurin kauppa tehtiin Pirilänlaakson alueella, jonne tulee sijoittumaan uusi yhtenäiskoulu, asumista ja virkistystä luontoarvojen turvaamista unohtamatta. Luontoarvojen turvaamista tuki myös Raision joen ennallistamishankkeen valmistuminen, joka oli samalla yksi koko maan suurimpia virtavesien ennallistamishankkeita.

Kaupunki kehittyi rohkeasti osallistaen

Vuonna 2023 toteutettiin Raision kaupungin ensimmäinen asukasbudjetti, jossa asukkaat suunnittelivat ja päättivät, miten 50 000 € kaupungin rahoista käytetään. Asukasbudjettiin jätettiin yli 200 arvokasta ideaa kaupungin kehittämiseksi. Sujuva arkielämä ja kaupungin viihtyvyys korostuivat, kun eniten ideoita tuli asuinalueiden kehittämiseen ja asukkaiden hyvinvoinnin tukemiseen. Kaupungin asiantuntijat arvioivat kaikki ideat ja äänestyksen kautta 17 ehdotusta päätyi toteutettavaksi. Osa ideoista toteutettiin heti loppuvuoden 2023 aikana mutta iso osa jäi toteutettavaksi vuoden 2024 aikana.

Syksyn aikana Raisio aloitti yhteistyössä asukkaiden ja yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa elinvoimaohjelman valmistelun, jossa määritetään kaupungin kasvuun ja elinvoimaan liittyvät pitkän aikavälin tavoitteet. Syksyn aikana asukkailta, yrittäjiltä ja päättäjiltä kartoitettiin näkemyksiä kaupungin vahvuuksista ja palveluista sekä yritysten ajankohtaisesta tilanteesta sähköisten kyselyiden kautta. Kaupungin päättäjille ja yrittäjille järjestettiin myös osallistavat työpajat sekä valituille yrityksille ja yhdistyksille sidosryhmähaastattelut.

Raision kaupungin kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma vuosille 2024–2035 valmistui loppuvuodesta. Edistämishjelma ”Kävelyn ja pyöräilyn luksusta” laadittiin yhdessä asukkaiden ja eri toimijoiden kanssa. Strateginen suunnitelma vuosille 2024–2035 kokoaa yhteen eri toimijoiden keinoja edistää kävelyä ja pyöräilyä Raisiossa sekä antaa suuntaviivat ja selkänöjan yhdessä tehtävälle edistämistyölle. Toimenpiteitä määriteltiin yhteensä 23 kappaletta. Osa toimenpiteistä voidaan toteuttaa lyhyellä aikavälillä ja osa puolestaan on pidemmän aikavälin toimia, jotka tulevat ajankohtaiseksi maankäytön kehittyessä tai uusien investointihankkeiden yhteydessä.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa valmisteltiin hyvinvointikoordinaattorin johdolla vuoden aikana. Suunnitelman työstö piti sisällään työpajoja, kyselyitä, kohtaamiseen tilaisuuksia ja seminaareja eri kohderyhmille. Raision hyvinvointisuunnitelmaa valmisteltiin samanaikaisesti Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan alueellisen hyvinvointisuunnitelman kanssa ja sen osaksi kytkettiin myös muita hyvinvoinnin edistämisen kaupunkitasoisia, alueellisia ja kansallisia hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavia suunnitelmia ja ohjelmia, mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä ehkäisevän mielenterveyden- ja päihdetyön suunnitelma ja Kansallinen mielenterveysstrategia 2020–2030.

Henkilöstön hyvinvointiin panostettiin ja sairaspöissaolot pienenevät

Henkilöstön hyvinvointiin panostettiin erilaisin toimenpitein, kuten työhyvinvointitutkimuksella ja oppimisympäristön kehittämällä. Työterveyslaitoksen kanssa toteutettavassa Hyvällä sykkeellä -tutkimushankkeessa oli mukana noin 200 kaupungin työntekijää. Tutkimustulosten avulla saadaan selville, mitkä ovat keskeisimmin sykevälvaihteluun vaikuttavia työn psykososiaalisia tekijöitä, joihin työpaikkojen kehittämistyö kannattaisi keskittää. Lisäksi kaupunki kutsui Tunne- ja tietoisuustaitojen valmennukseen Raision kaupungin alle 30-vuotiaita työntekijöitä, jotka haluavat oppia tunne- ja tietoisuustaitojen avulla lisäämään hyvinvointiaan ja palautumiskykyään.

Kaupunki otti käyttöön sähköisen Eduhouse-oppimisympäristön tammikuussa 2023 ja Raision kaupungin intranet otti huiman harppauksen eteenpäin käyttäjäystävällisyydessä ja monipuolisuudessa, kun uudistettu Raitti otettiin käyttöön tammikuun alussa. Hienona saavutuksena sairaspöissaolot vähenivät Raision kaupungilla vuodesta 2022 vuoteen 2023

yhteensä 4,8 pv/htv. Kun soten osuus poistetaan, sairauspoissaolot vähenivät 2,7 pv/htv. Tämä tarkoittaa noin 800 000 euron säästöä verrattuna vuoteen 2022, mutta vähintään yhtä tärkeää kuin eurot, on asian inhimillinen puoli. Kaupungin yhtenä strategisena tavoitteena on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö ja yhtenä hyvinvoinnin mittarina voidaan pitää sairauspoissaolojen määrää ja tässä työssä olemme oikealla polulla.

Vuoden 2023 vahva tulos hyödynnetään tulevien vuosien investointien mahdollistamiseen

Raision tulos vuodelta 2023 on 8,8 miljoonaa ja olisi ilman ylimääräisiä poistoja noin 11,8 miljoonaa euroa. Tulos on noin 6 miljoonaa euroa parempi kuin vuoden 2023 talousarvio siitä huolimatta, että se sisältää 3 miljoonan euron ylimääräisen poiston Vaisaaren koulun purkamiseen varautumiseksi. Tulot ylittyivät, menot toteutuivat talousarviota pienempinä, verotulot toteutuivat ennakoitua suurempana pääosin soteuudistuksen jälkimaksatusten takia ja yksittäisenä nostona sairauspoissaolot ja työkyvyttömyysmaksut olivat yhteensä 1,6 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuonna 2022. Erinomainen tulos käytetään tulevien vuosien kasvuinvestointien rahoittamiseen siten, että Tiedonpuiston koulun ja Kuloistenniityn uuden päiväkodin rakentamista varten tehdään 8,8 miljoonan euron investointivaraus ja Vaisaaren koulun purkamiseen varaudutaan tekemällä 3 miljoonan euron kertapoisto. Aiemmin tehdyt investointivaraukset huomioiden varausten purkaminen ja tulosta tasaava vaikutus ulottuu 2030-luvulle asti. Vuoden 2023 tulokseksi muodostuu investointivarausten ja kertapoistojen jälkeen 48 000 euroa.

Lopuksi haluan kiittää kaupungin henkilöstöä, päättäjiä, yrityksiä ja kaupunkilaisia erinomaisesta yhteistyöstä vuonna 2023!

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

20.3.2024 Raisiossa

KAUPUNGINVALTUUSTO 1.8.2021-31.5.2025

Puheenjohtaja

Laulumaa Janne, SDP

I varapuheenjohtaja

Seikola Harri, KOK

II varapuheenjohtaja

Suominen Heikki, PS

III varapuheenjohtaja

Jani Suominen, VIHR (Mero Jonna 31.7.2023 asti)

SDP

Korhonen Ari

Lehto-Laurila Hannele

Kivijärvi Anneli

Ollila Annika

Äikäs Niina

Rosama Jarmo

Parantainen Vesa

Kosonen Kimmo

Dahlgren Niko

Suro Aleks

KOK+RKP

Leinonen Ari

Salonen Jari

Aso Janne

Moislahti Jonni

Parkko Tanja

Maunula Markus

Vuorinen Elisa

Savola Eeva

Våg Hans (RKP)

PS

Koivisto Mika

Kangasoja Mikko

Soiniitty Tapio

Tammelin Mikko

Heiskari Jyrki

Efe Pirita

Grönblom Evert

VIHR

Mero Jonna

Rintee Saira

Mylly Ella

Toivonen Niko

VAS

Lindqvist Emma
Tyyskänen Eveliina
Jormanainen Juha
Lehtonen Aarre

KESK

Haavisto Erkki
Rantala Jukka
Aaltonen Helinä

KD

Pulkkinen Jari

Kaupunginvaltuutettu Heikki Laine

Heikki Laine

KAUPUNGINHALLITUS 1.8.2021-31.7.2023**Puheenjohtaja**

Salonen Jari, KOK

I varapuheenjohtaja

Rosama Jarmo, SDP

II varapuheenjohtaja

Koivisto Mika, PS

KOK

Moislahti Jonni
Parkko Tanja

SDP

Ollila Annika
Äikäs Niina

PS

Kangasoja Mikko

VIHR

Engström Kristiina

VAS

Lindqvist Emma

KESK

Rantala Jukka

KAUPUNGINHALLITUS 1.8.2023-31.5.2025

Puheenjohtaja

Salonen Jari, KOK

I varapuheenjohtaja

Rosama Jarmo, SDP

II varapuheenjohtaja

Koivisto Mika, PS

KOK

Moislahti Jonni

Parkko Tanja

SDP

Lehto-Laurila Hannele

Rantanen Satu

PS

Kangasoja Mikko

VIHR

Mero Jonna

VAS

Lindqvist Emma

KESK

Rantala Jukka

1.1.1. Henkilöstö

Sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen liikkeen luovutuksessa Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle siirtyi Raision kaupungilta noin 700 työntekijää 1.1.2023 alkaen. Mylly-Antin koulun henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella Raision kaupungille. Raision kaupunki on tuottanut 1.1.2023 alkaen vaikeasti kehitysvammaisten lasten perusopetusta toisille kunnille ja Raision kaupunginvaltuuston päätöksellä myös Mylly-Antin koulu hyväksyttiin osaksi Raision kaupungin sivistystoimea 1.1.2023 alkaen. Liikkeenluovutuksessa siirtyi KTO:n palveluksesta vanhoina työntekijöinä Raision kaupungin työntekijöiksi yhteensä noin 30 henkilöä.

Raision kaupungin palveluksessa oli 31.12.2023 810 vakinaista henkilöä. Vuoteen 2022 verrattuna vakinaisten määrä lisääntyi 530 työntekijällä. Määräaikaisia työntekijöitä oli 31.12.2022 tilanteessa 152 työntekijää vähemmän kuin vuonna 2022. Määräaikaisista työntekijöistä 22 työntekijää oli työllistetty palkkatuella (vuonna 2022: 32).

Raision kaupungin henkilöstön määrä henkilötyövuosina vuonna 2023 oli 955,1. Koko kaupungin työvoiman määrä väheni 601,1 htv vuodesta 2022.

Talkoovapaita pidettiin niin että säästöjä syntyi 51 623 euroa.

Henkilöstön työterveyshuollosta vastasi Pihlajalinna Oy. Raision ja Nokian kaupungit jatkoivat yhdessä Työterveyslaitoksen kanssa hankkeen Tunnista ajoissa, puutu aktiivisesti – toteuttamista. Hankkeen tavoitteena oli kehittää mallia, jolla voidaan puuttua mielenterveysyistä johtuviin poissaoloihin.

Työterveyslaitos käynnisti yhdessä Raision kaupungin kanssa psykososiaaliset työolot ja sykevälivaihtelu – hyvällä sykkeellä töissä – tutkimushankkeen. Tutkimushankkeen tavoitteena on selvittää itsearviointikyselylomakkeiden ja sykevälivaihtelumittausten avulla, mitkä työn ja työpaikan psykososiaaliset vaatimus- ja voimavaratekijät ovat keskeisimpiä sykevälivaihtelun edistäjiä ja heikentäjiä. Tutkimuksessa laaditaan verkko-oppimateriaali ja työkirja, joiden avulla sykevälivaihtelun kannalta keskeisiä työolotekijöitä voi oppia muokkaamaan ja säätämään terveyttä tukevaksi.

Raision kaupungin henkilöstön hyvinvointia pyritään ylläpitämään ja edistämään eri tavoin. Henkilöstölle on tarjolla esim. erilaisia henkilöstöetuuksia, kuten kulttuuri- ja liikuntaetu sekä polkupyöräetu.

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitetään henkilöstöraportissa.

SIVISTYSTOIMIALAN KATSAUS

Raision kaupungin sivistys- ja vapaa-aikatoimiala saavutti vuoden 2023 aikana sille asetetut toiminnalliset tavoitteet. Sivistyslautakunnan talous toteutui talousarvion mukaisesti tulojen osalta, vaikka Mylly-Antin kotikuntakorvaukset eivät näy sivistyslautakunnan tuloissa. Menoissa ylitettiin talousarvio varhaiskasvatuksen palvelusetelikulujen nousun takia. Vapaa-aikalautakunnan talous toteutui talousarviota paremmin, tulot ylittyivät ja menot alittuivat suunnitellusta. Talouden tasapainottamisen toimenpiteitä ei pystytty lapsimäärän kasvun ja ikärakenteen vuoksi toteuttamaan. Eläköitymisistä suunnitellut säästöt liikunta- ja nuorisopalveluissa eivät ole toteutuneet.

Poikkeusvuosien jälkeen toiminta on palannut normaalille tasolle ja palveluiden käyttöluvut ovat palanneet aiemmalle tasolle ja jopa kasvaneet. Kehittämistoiminta on ollut aktiivista kaikilla toimialan palvelualueilla.

Sivistyslautakunnan toiminnan järjestäminen vuonna 2023

Varhaiskasvatuksessa lasten ja henkilöstön suhdeluku lasten iästä johtuen kasvatti tilojen ja henkilöstön määrän tarvetta ja samalla myös toimintakuluja. Kunnaankadun päiväkotia aloitti toimintansa tammikuussa helpottamaan tilapulaa. Yksityisen palveluntuottajan toiminnan lakattua aloitti Venheenkadun päiväkotia toimintansa kunnallisena päiväkotina elokuussa. Palveluverkkoselvityksen mukaisesti Kuloistenniityn päiväkodin tarveselvitys ja hankesuunnitelma hyväksyttiin toimielinkäsittelyissä.

Varhaiskasvatuksen kolmitasoinen tuki vakiintui käyttöön. Ryhmäkokojen pienentäminen tuen päätösten tarpeiden mukaisesti ei ole paikkatilanteen takia ollut mahdollista. Tukea on toteutettu avustajaresurssein ja hankerahoitusten tuomin lisäresurssein. Kehittämistyötä varhaiskasvatuksessa on tehty hyvän digitaalisen pedagogiikan kehittämiseksi ja toiminnan yksikkökohtaisten erojen tasaamiseksi sekä inklusiivisen pedagogiikan kehittämiseksi osana tuen uudistamista.

Ukrainan sodan vaikutukset näkyvät varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa lisääntyneinä tuen tarpeina, valmistavan opetuksen ryhmien ja S2-opetuksen tarpeen kasvuna. Valmo-ryhmien oppilaita on siirrytty jatkamaan opintojaan yleisopetuksen luokissa, mikä lisää ohjaajatarvetta yleisopetuksessa.

Tukitoimien tarpeen määrä kokonaisuudessaan jatkoi kasvuaan kasvatuksen ja opetuksen palveluissa. Haasteisiin vastattiin monialaisella yhteistyöllä. Hankerahoituksella voitiin kokeilla uusia työskentelymuotoja ja vakiinnuttaa niistä parhaita käytänteitä osaksi toimintaa. Kouluvalmentajien työnkuvat muotoutuivat oppimisen ja koulukäynnin tukena hyväksi toimintamalliksi. Intensiivisen tuen luokat ja Astella-mallin käyttöönotto perusopetuksessa toivat uusia hyviä tapoja tukea oppilaiden koulunkäyntiä. Tuen prosessien koordinointi ja kehittäminen varmistavat tasalaatuisen tuen mahdollisuudet Raision perusopetuksessa. Tuen strategiaa on työstyetty varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyönä pitkän aikavälin suunnitelmaksi osana toimintakulttuurin strategiaa. Nivelvaihtoyöskentelyn sujuvoittaminen on edelleen kehittämisen kohteena.

Opiskeluhuollon siirryttyä hyvinvointialueelle yhteistyötä Varhan toimijoiden kanssa on tehty aktiivisesti mm. opiskeluhuollon suunnitelman, hyvinvointisuunnitelman ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman parissa. Moniammatillinen opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan edustus on mukana Varhan eri toimintojen yhteistyöryhmissä. Toimialan lasten ja nuorten parissa työskentelevä henkilöstö on suorittanut perhekeskusajokortin, joka tutustuttaa toiminnan muutoksiin. Yhteisövaikuttavuuden toimintamallin kautta on haettu joustavaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä lasten ja nuorten parhaaksi. Opiskeluhuollon palvelut ovat olleet mitoituksen mukaiset toimintavuonna.

Perusopetuksen oppilasmäärä oli 2422, kasvua oppilaiden kokonaismäärässä oli 44 oppilaan verran kasvun keskittyessä alakouluihin. Vaisaaren oppilasmäärä pysyi edellisen vuoden

suuruisena. Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Tiedonpuiston koulun rakentaminen eteni aikataulussaan. Myllypellon koulun tarveselvitystyöryhmä aloitti työskentelyn elokuussa.

Raision lukion opiskelijamäärä oli 432. Kaksoistutkinnon opiskelijoita oli 50. Keväällä ylioppilastutkinnon suoritti 114 ja syksyllä 26 opiskelijaa. Ylioppilaskirjoitusten tulokset ovat valtakunnan keskiarvojen tuntumassa. Uutta opetussuunnitelmaa toteuttivat ja laajennetun oppivelvollisuuden piirissä opiskelivat kaikkien vuosikurssien opiskelijat. Yrittäjyyskasvatuksen Raisio Business Race –tapahtuma ja NY24 h –leiri järjestettiin totuttuun tapaan.

Raisio-opisto järjesti 9 449 opetustuntia toimintavuonna, joista 233 tuntia toteutui verkko-opetuksena. Kurseille osallistuneiden määrä nousi noin 6 % edellisestä vuodesta. Erityisesti tietoteknisten valmiuksien, liikunnan ja keramiikan opiskelu kiinnosti kuntalaisia.

Vapaa-aikalautakunnan toiminnan järjestäminen vuonna 2023

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden toiminnot palasivat ennalleen. Kirjaston lainausmäärät kasvoivat, fyysiset kirjastokäynnit laskivat hieman verkkokäyntien lisääntyessä. Raision museo Harkon näyttelytilat Raision Kirjastotalolla toi museon toimintaedellytyksille huomattavan parannuksen. Museon kolmen näyttelyn lisäksi järjestettiin arkeologian seminaari ja useita muita tapahtumia.

Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku tuotti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lapsille ja nuorille monipuolisia kulttuurielämyksiä. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tapahtumatuotanto oli runsasta. Lasten ja nuorten lukemista edistäviä tapahtumia järjestettiin 225, maahanmuuttajalasten kielellistä kehitystä tuettiin 86 tapahtumalla. Yhteistyö Varhan ja sosiaalialan opiskelijoiden kanssa tuotti nepsy-teemaisen päivän ja kirjastolle lainattavan nepsy-esinekokoelman. Kirjastotalon tiloja käytettiin aktiivisesti eri tapahtumiin. Ikäihmisten keskusteluryhmä Senioritiistai aloitti toimintansa, ja Eläkeläisfestivaalin ohjelmantuotannossa oltiin mukana.

Valtakunnalliset liikunnan edistämisen ohjelmat liikuttivat raisiolaisia kaikissa ikäryhmissä. Perheliikunnan edistämistyö sai tunnustusta Opetus- ja kulttuuriministeriön palkitsemana. RaiVa ry:n kanssa yhteistyössä toteutettiin Menoa muksuille-perheliikuntaa ja soveltavan liikunnan tapahtumia. Puistotreffeissä yhteistyökumppaneina olivat vanhempainyhdistyksen lisäksi kotoutumis- ja perhekeskuspalvelut. Perheiden liikuntaneuvontaa ja varhaiskasvatuksen yhtenäisiä liikkumisen käytänteitä kehitettiin. Ikäihmisten ohjattujen ryhmien määrät kasvoivat ja toiminta monipuolistui monin tavoin. Uintikeskus Ulpukka toimii kaiken ikäisten liikkumisen keskuksena, käyntimäärät nousivat poikkeusvuosia edeltävälle tasolle.

Raisio Harrastaa -mallin kerhot toimivat kaikilla perusopetuksen kouluilla. Kerhojen ja osallistujien määrä lisääntyi aiemmasta ja toimintaa kehitetään edelleen systemaattisen seurannan ja tiedonkeruun pohjalta. Kaikki perusopetuksen koulut ovat Liikkuva koulu – ohjelmassa mukana. Vaisaareissa kehitettiin välituntiliikkumista hankerahoituksen turvin, kouluPT-toiminta käynnistettiin. Loma-ajan leiritoiminta, liikuntaleirit ja erityistä tukea tarvitsevien lasten uintikoulu tarjosivat mielekäästä tekemistä lapsille. Liikuntaympäristöjen kehittämisohjelma vuosille 2023-2027 eteni toteutukseen. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstön työhyvinvointia kehitettiin valtakunnallisessa hankkeessa poikkihallinnollisena yhteistyönä. Kaupungin koko henkilöstön liikuntapalveluneuvontaa kehitettiin.

Nuorisopalveluiden toimintaa kehitettiin ympäristökuntien kanssa. Nuorisotilojen toiminta, leirit, retket ja tapahtumat toteutuivat suunnitellusti. Koulunuorisotyö käynnistyi yläkoulussa. Lasten parlamentti ja Nuorisovaltuusto kokoontuivat suunnitellusti. Kohdennettua nuorisotyötä ja pienryhmätoimintaa toteutettiin eri ryhmille. Nuorten työpajatoiminnassa hyvinvointialueen muutokset toivat haasteita ja työpajatoimintaa kehitetään toimivammaksi mm. tilamuutoksien. Etsivä nuorisotyö on kohdennettua palveluohjausta, jolla tuetaan nuoria palveluiden pariin löytämisessä. Nuorisopalvelut organisoivat kaupungin kesätyötoiminnan. Nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kohdennettu hyvinvointiraha käytettiin nuorten toiveiden mukaisesti tapahtumiin.

Raisiossa 27.2.2024

Leena Laakso
Sivistysjohtaja

Sivistyslautakunnan tilinpäätöskäsittely 6.3.2024 § 29

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024356-7>

Vapaa-aikalautakunnan tilinpäätöskäsittely 5.3.2024 § 22

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024351-6>

1.1.2. Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan katsaus

Vuosi 2023 jatkui edelleen poikkeuksellisissa oloissa; Helmikuussa 2022 alkanut sota Ukrainassa on jatkanut markkinahäiriöidenkin aikaa ja niin inflaation, energian hintojen kuin korkojen nousuun. Muuttunut maailmanpoliittinen tilanne sekä erityisesti vuodenvaihteessa tapahtunut sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus ovat vaikuttaneet toimialan toimintaympäristöön viime vuoden aikana.

Hyvinvointialueiden perustaminen lisäsi infralautakunnan tuloja n. 2 miljoonaa euroa ja vähensi menoja n. 4,2 miljoonaa euroa, jolloin muutoksen nettovaikutus oli n. 6,2 miljoonaa euroa. Uudistuksen yhteydessä kaupungin palveluiksi jääneet kotouttamispalvelut yhdistettiin osaksi yritys- ja työllisyyspalveluiden palvelukokonaisuutta.

E18 Kehätien parantaminen –hankkeen viimeisen osuuden (Naantali-Raisio) tiesuunnitelma valmistui alkusyksyllä ja suunnitelma oli nähtävillä lokakuussa. Vuonna 2023 hankeryhmän kokouksia oli 3 kpl ja muiden tekniikkaryhmien kokouksia 21 kpl.

Väyläviraston ratahankkeiden Turku-Uusikaupunki junaradan peruskorjauksen ratasuunnitelma sekä Raisio-Naantali junaradan peruskorjauksen ja sähköistyksen ratasuunnitelma, suunnittelu jatkui. Ratasuunnitteluun liittyviä kokouksia oli yhteensä 17 kpl. Rasion kaupungin ja Väyläviraston yhteistyönä aloitettiin Nuorikkalan rataseisakkeen ratasuunnitelman laatiminen. Tämän hankkeen suunnittelukokouksia pidettiin 10 kpl.

Tiedonpuiston koulun rakentaminen alkoi kesällä ja peruskiven muuraustilaisuus pidettiin syyskuussa. Hankkeen johtoryhmän kokouksia pidettiin 8 kpl ja muita kokouksia 18 kpl. Lisäksi pidettiin suunnittelukokouksia eri toimijoiden kesken. Kiinteistöjen kunnossapitotöitä ja peruskorjauksia tehtiin suunnitelmien mukaisesti.

Kunnallistekniset palvelut oli mukana erilaisissa seudullisissa hankkeissa ja selvityksissä, mm. paikallisjuna-, joukkoliikenne- ja liikenneturvallisuukselvitykset. Kaava-alueiden toteuttamista jatkettiin Kuloistenniitty 1 –alueella, jossa aloitettiin myös Suvituulenpuiston rakentamisen 1. vaihe. Puistoja ja leikkipaikkoja kunnostettiin eri puolilla kaupunkia. Kuloisten risteys sillan uusimisen tiesuunnitelman laadintaa jatkettiin yhdessä ELY-keskuksen ja Väyläviraston kanssa. Hankeryhmän kokouksia pidettiin yhteensä 8 kpl.

Ruokapalvelujen yhteistyö koulujen ylijäämäruuan jakelusta jatkui yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa yhteensä 7 koulussa.

Kaavoituspalveluiden osalta valmistuneita asemakaavoja oli yhteensä lähes ennätyselliset 8 kpl. Valmistuneissa kaavoissa oli merkittävästi E18 –tiehankkeeseen liittyviä pienempiä kaavakokonaisuuksia sekä kaupunginvaltuustossa hyväksytyt Heinäajanpuiston, Lumparla 3:n, Martinexin laajennuksen sekä Kirkonkulman asemakaavat. Kaavoituspalveluiden valmisteluvastuulla oli lisäksi Kuloistenniitty 1 –alueen tontinluovutuskilpailu, jossa valittiin yhteensä kolmeen kerrostalotonttiin voittajatyöt sekä toteutettiin tontinluovutukset kilpailun tulosten pohjalta.

Maankäyttö- ja asumispalveluissa uusia omakotitalotontteja luovutettiin vuoden 2023 aikana 7 kpl. Näistä 7 kpl vuokrattiin. Kerrostalotontteja luovutettiin 3 kpl, vuokrattuna. Rivitalotontteja ei luovutettu yhtään kappaletta. Yritystontteja luovutettiin 3 kpl, näistä kaksi vuokraamalla ja yksi myymällä. Lisäksi 3 yritystontin vuokrasopimukset uusittiin.

Rakennus-, toimenpide- ja maisematyölupien määrät putosivat vuodesta 2022, joskaan ei yhtä merkittävästi kuin miten rakentamisen toimialan näkymät heikkenivät kansallisesti. Kaikkiaan erityyppisiä päätöksiä tehtiin rakennusvalvontapalveluissa yhteensä 524 kpl. Erilaisia lupiin liittyviä tarkastuksia ja katselmuksia kirjattiin yhteensä 921 kpl. Lupapäätöksen hakija sai käteensä edelleen erittäin ketterästi, keskimäärin 22 päivässä. Rakennusvalvonnan arkiston digitointia on jatkettu edelleen omatoimisesti. Myös lvi –arkiston digitointia jatkettiin vuonna 2023. Rakennusvalvonnan taksaa uudistettiin ja uusi taksa astui voimaan 1.1.2024.

Yritys- ja työllisyyspalveluiden osalta vuosi 2023 oli muutosten aikaa. Sosiaali- ja terveystyöpalveluiden siirryttyä hyvinvointialueelle kunnan kotoutumispalvelut siirtyivät osaksi uutta muodostunutta yritys- ja työllisyyspalvelut -yksikköä. Samalla työnhakijoiden monialainen yhteistyö siirtyi kunnalta hyvinvointialueelle. Työllisyyspalveluiden osalta kaupungille jäi vastuu velvoitetöylytyksistä sekä kunnan oman työllisyysmäärärahan käyttö. Kaupunki maksoi edelleen työmarkkinatuen kuntaosuutta, mutta työnhakijoiden osalta vaikutusmahdollisuudet työmarkkinatuen saajien määrään pienenevät merkittävästi.

Kotoutumispalvelujen osalta vuonna 2023 kehitettiin mm. uuden toimintayksikön asiakasprosesseja, henkilöstöä sekä yhteistyötä muiden hallintokuntien kanssa.

Vuonna 2023 tulevan TE-palvelu-uudistuksen suunnittelu alkoi täydellä teholla Turun työllisyysalueella. Raison yritys- ja työllisyyspalveluiden rooli oli aktiivinen suunnittelussa sekä oman kunnan ja muiden Rasekon alueen kuntien, että koko työllisyysalueen osalta.

Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla keskityttiin valtakunnallisiin painopisteisiin, kuten lämpötilojen hallintaan, jäljitettävyyteen ja takaisinvetoihin, mutta myös tilojen soveltuvuuteen ja siisteyteen, markkinointiin, henkilökunnan toimintaan ja elintarvikkeista annettaviin tietoihin. Ruokaviraston valvonnan painopisteenä 2023 oli myös rikosten torjunta, josta saatiin säännöllisesti koulutusta vuoden aikana.

Tulevaisuuden kestävä Raisio –hanke on alkanut 1.12.2022 ja hanke on saanut rahoitusta ympäristöministeriöltä. Hankkeen ilmastokoordinaattori on kehittänyt ympäristöohjelman toteuttamisen seuranta ja edistänyt kaupungin poikkihallinnollista ilmasto- ja kiertotaloustyötä. Ympäristövahti-palvelu on avattu ja sen avulla asukkaat ja päättäjät voivat seurata ympäristöohjelman toimenpiteiden toteutusta. Raison kaupunki on ollut mukana Suomen luonnonsuojeluliiton VieKas Life -hankkeessa, jonka toimesta on torjuttu jättiputkea Raisiossa. Jättiputkiin tarkistus- ja torjuntalistalla on vuosina 2019–2023 ollut yhteensä 43 kohdetta. Vieraslajien torjunta jatkuu hankkeen loputtua infrapalvelujen toimintana.

Lupalautakunnan tilinpäätöskäsittely 14.3.2024 § 15

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024350-5>

Infralautakunnan tilinpäätöskäsittely 19.3.2024 § 29

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024360-7>

1.1.3. Taloudellinen kehitys vuonna 2023 ja arvio tulevasta kehityksestä

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan maailmantalouden näkymät ovat epävarmat. Yksityiseen kulutukseen välittyvät korkeat korot ja kuluttajien heikko luottamus yhdessä vaatimattoman maailmankaupan kehittymisen kanssa heikentävät näkymiä. Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen sekä Lähi-idän konfliktin takia geopoliittiset jännitteet pysyvät korkealla. Työllisyyden pysyminen korkealla sekä inflaation nopea hidastuminen tukevat kasvunäkymiä. Maailmantalous kasvaa vuoden 2024 aikana ja kasvu jatkaa kasvua vuonna 2025.

Yhdysvalloissa talousnäkymät ovat melko suotuisat ja kasvu oli vahvaa vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä. Vuoden 2024 osalta talouskasvun ennakoitaan hidastuvan, mutta talous ei ajaudu taantumaan. Tämän lisäksi reaalityloja tukee inflaation nopea hidastuminen. Kiinan talousnäkymässä tuo haastetta julkisiin investointeihin perustuva talousmalli, joka näyttää olevan lopussa. Siihen liittyen myös kiinteistösektori on syvässä kriisissä. Myös vienti on ollut vaikeuksissa vuoden 2023 aikana. Euroalueen talouskehitys on pysähtynyt loppuvuonna 2023. Talouskasvu elpyy vuonna 2024 reaalitylojen kasvaessa ja kasvu kiihtyy vuonna 2025 maailmantalouden elpyessä. Ruotsin tilanne on vaikea rakennusteollisuuden kriisin takia ja sen myötä talous on taantumassa loppuvuonna 2023, mutta elpyy vuosien 2024 ja 2025 aikana. Japanin taloudessa vuoden alkupuolella ollut verrattain suotuisa kehitys pysähtyi kokonaistuotannon supistumiseen kolmannella neljänneksellä. Viennin tukemana lähiaikojen näkymät ovat melko myönteiset. Iso-Britannian taloustilanne on kohentunut inflaation hidastuessa, mutta teollisuuden näkymät ovat yhä vaikeat. Venäjän talouskasvua kannattelee sotaan liittyvä teollisuus lyhyellä aikavälillä. Eristäytyminen läntisestä maailmantaloudesta synkentää pidemmän aikavälin näkymiä.

Maailmantalouden kehitys on hintojen suurten muutosten ja rahapolitiikan vaikutusten epävarmuudesta johtuen epävarmaa. Lisäksi geopolitiikkaan ja ympäristöön liittyvät negatiiviset riskit voivat toteutuessaan lisätä epävarmuutta ja talouden häiriöitä. Positiivisia vaikutuksia voi tulla investointien kasvun ja teknologiamurroksen vaikutuksesta. Myös kotitalouksen tulojen nousu ja hintojen lasku voivat lisätä kulutusta ennustettua enemmän. Sama vaikutus myös korkojen ennustettua nopeampi lasku.

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden vuositilinpidon tarkentuneiden ennakkotietojen mukaan Suomen bruttokansantuotteen volyyymi laski vuonna 2023 1,0 prosenttia. Edellisenä vuonna kasvua oli 1,3 prosenttia. Bruttokansantuote asukasta kohden laski vuoden 2008 finanssikriisin aikaisen tason alapuolelle. Valtion ja paikallishallinnon nettoluotonotto kasvoi vuoden 2023 aikana ollen 7,0 miljardia euroa alijäämäinen. Vuonna 2022 alijäämä oli 1,4 miljardia euroa. Alijäämään vaikuttivat arvonlisäveron ja muiden tuoteverojen alentuneet kertymät, maksettujen palkkojen kasvu sekä hyvinvointialueisiin liittyvät menot. Kotitalouksien säästämisaste oli hieman negatiivinen -0,4 prosenttia vuonna 2023, mutta hieman parempi kuin vuoden 2022 säästämisaste -1,2 prosenttia. Kotitalouksien maksamat korot kasvoivat, samoin yksityiset kulutusmenot. Kotitalouksien tuloja kasvatti palkkojen ja eläkkeiden kasvu edellisvuodesta. Myös sähkön ALV-alennus ja sähkötuki vaikuttivat positiivisesti kotitalouksien säästöön.

Vuonna 2023 laskua oli teollisuuden kaikilla päätoimialoilla metalliteollisuutta lukuun ottamatta. Suurin lasku oli sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa -18,7 prosenttia, metsäteollisuudessa -9,8 prosenttia sekä kemianteollisuudessa -7,5 prosenttia. Metalliteollisuudella kasvua oli 4,8 prosenttia.

Tilastokeskuksen neljännesvuositilinpidon mukaan viennin volyyymi pieneni 1,8 prosenttia ja tuonnin volyyymi 7,4 prosenttia vuonna 2023. Yksityiset kulutusmenot pienenivät 1,0 prosenttia ja julkiset kulutusmenot kasvoivat 5,1 prosenttia vuonna 2023. Yksityiset investoinnit supistuivat 3,5 prosenttia ja julkiset 12,5 prosenttia vuonna 2023.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan Suomen työllisyystilanne heikentyi hieman vuonna 2023. Työllisyysaste laski vuodesta 2022 0,3 prosenttiyksikköä. 15-64 –vuotiaiden työllisyysaste oli vuonna 2023 73,6 prosenttia. Vuonna 2022 työllisyysaste oli 73,8 prosenttia.

Työvoimatutkimuksen mukaan vuoden 2023 keskimääräinen 15-74 –vuotiaiden työttömyysaste oli 7,2 prosenttia. Vuonna 2022 työttömyysaste oli keskimäärin 6,8 prosenttia.

Lähteet: <https://www.vm.fi>; <https://www.stat.fi>

Kuntien ja kuntayhtymien taloudellinen tilanne

Vuoden 2023 julkaistujen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalous toteutui tasapainossa. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2023 alijäämäisen tuloksen kuntia oli 49 (v. 2022 93 kuntaa). Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli vuonna 2023 13 (v. 2022 16 kuntaa). Kuntien tulosta paransivat kertaluonteiset erät. Verohännät paransivat tulosta 1,4 miljardilla eurolla. Sote-uudistuksen vuoksi takaisin perittävien valtionosuuksien tulosvaikutus oli 0,5 miljardia euroa.

Tulokehityksen osalta sekä toimintakulut että toimintatuotot laskivat heikentäen vuosikatetta. Kuntien verotulot laskivat sote-uudistuksen myötä reilusti vuonna 2023, samoin valtionosuudet laskivat reilusti. Tuottojen osalta sote-uudistus poisti kunnilta sote-perusteiset asiakasmaksut, myyntituotot sekä muut toimintatuotot. Kunnat saivat valtionavustusta Ukrainasta tulleiden pakolaisten palveluiden järjestämiseen. Valtion avustusta maksettiin myös eri kehityshankkeisiin. Kuntien tuottoihin laskevasti vaikutti myös varhaiskasvatusmaksujen alentaminen. Kulujen osalta sote-uudistus poisti kunnilta sote ja pelastusalan kustannukset. Vuoden 2023 sopimuskorotukset, Sanna Marinin hallituksen tehtävien laajennukset, kuntien työmarkkinatuen kustannukset, perustoimeentulotuen kustannukset sekä Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden palvelujen järjestäminen lisäsivät toimintakuluja. Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut sekä kuntapalveluiden laskennallinen palvelutarve laskivat toimintakuluja.

Vuosi 2023 oli kuntatalouden puolella vahva. Tilikauden 2023 tulos oli 1,8 miljardia euroa, minkä myötä taseeseen kertynyt ylijäämä kasvoi lähes 1,9 miljardia euroa. Vuosikate euroa per asukas kasvoi lähes kaikissa kuntakokoryhmissä. Talouden tasapainoa kuvaava tunnusluku vuosikate poistoista (%) kasvoi kaikissa kuntakokoryhmissä. Kyseinen tunnusluku kasvoi Manner-Suomen kunnissa 141 prosentista 168 prosenttiin. Toiminnan ja investointien rahavirta oli positiivinen, mutta heikkeni edellisvuoteen verrattuna ja jäi noin 240 miljoonaan euroon. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta pieneni 1,3 prosenttia. Lainakanta väheni 0,24 miljardia euroa. Kuntien rahavarat vähenivät lähes 1,0 miljardia euroa. Kuntien ja kuntayhtymien nettoinvestoinnit kasvoivat 1,64 miljardia euroa, eli 78,7 prosenttia.

Euromääräisesti isoimmat tulokset tehtiin edellisvuoden tapaan isoissa kaupungeissa, Helsingissä ja Espoossa. Asukasmäärään suhteutettuna parhaat tulokset (1 732 eur/asukas) ja heikoimmat tulokset (-994 eur/asukas) tehtiin asukasmäärältään pienissä kunnissa. Ennakkotietojen mukaan kertynyttä alijäämää vuoden 2023 lopussa oli 16 kunnalla. Vuoden 2022 tilinpäätöksissä kertynyttä alijäämää oli taseessaan 17 kunnalla.

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2023 toimintatuotot laskivat 28,0 prosenttia ja noin 2,8 miljardia euroa. Toiminnantuottoihin vaikuttivat sote-uudistuksen myötä poistuneet sote-perusteiset asiakasmaksut, myyntituotot sekä muut toimintatuotot. Ukrainasta tulleiden pakolaisten palveluiden järjestämiseen kunnat saivat valtionavustusta. Samoin eri kehityshankkeisiin maksettiin valtionavustusta. Varhaiskasvatuksen maksujen alentaminen vähensi toimintatuottoja. Toimintakulut laskivat 52,0 prosenttia. Kuntatalouden menojen lasku oli euromääräisesti noin 22,5 miljardia euroa. Kulujen osalta sote-uudistus poisti kunnilta sote ja pelastusalan kustannukset. Vuoden 2023 sopimuskorotukset kasvoivat 4,85 prosenttia (noin 890

milj. euroa), Sanna Marinin hallituksen tehtävien laajennukset (15 milj. euroa), kuntien työmarkkinatuen kustannukset 3,8 prosenttia (17 milj. euroa), perustoimeentulotuen kustannukset 3,7 prosenttia (24,5 milj. euroa) sekä Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden palvelujen järjestäminen lisäsivät toimintakuluja. Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut -0,30 %-yksikköä (-55,0 milj. euroa) sekä kuntapalveluiden laskennallinen palvelutarve -0,6 %-yksikköä laskivat toimintakuluja. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakate pieneni 59,0 prosenttia (20 mrd. euroa)

Kuntien verotulot laskivat vuonna 2023 noin 46,0 prosenttia edellisvuodesta. Kunnallisverotulot laskivat 53,0 prosenttia. Sote-uudistuksen myötä kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosenttia laskettiin 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Veroprosentin leikkaus pienensi kunnallisveron tuottoa noin 13 200 miljoonaa euroa. Veroperustemuutoksien vaikutus pienensi verotulojen määrää. Työllisyys ja palkkasumma kasvoi vuoteen 2022 verrattuna. Sote-uudistusta edeltäviltä vuosilta tilittyi kunnallisveroa noin 1,2 miljardia euroa vuodelle 2023. Yhteisöverotulot laskivat 32,0 prosenttia eli noin 990 miljoonaa euroa. Sote-uudistuksen myötä kuntien yhteisöveron tuotosta siirrettiin valtiolle 900 miljoonaa euroa. Yhteisöveroa lisäsi varhaiskasvatusmaksujen alennuksen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen kompensointi kuntien yhteisöveron jako-osuutta kasvattamalla, minkä vaikutus oli noin 90 miljoonaa euroa. Sote-uudistusta edeltäviltä vuosilta tilittyi kunnille yhteisöveroa noin 220 miljoonaa euroa. Kiinteistöverot kasvoivat 4,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvun taustalla oli rakennuskustannusindeksin sekä kiinteistöjen verotusarvon kasvu. Kiinteistöverotuloon kiinteistöveroprosenttien muutosten vaikutus oli hyvin pieni.

Valtionosuudet laskivat 66,0 prosenttia, eli noin 7,1 miljardia euroa vuonna 2023. Sote-uudistuksen myötä kuntien sote-perusteiset valtionosuudet tippuivat (-5 340 milj. euroa). Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta pienensi valtionosuutta (-345 milj. euroa), ja muut vähennykset pienensi myös valtionosuutta (-160 milj. euroa). Leikkaus kuntien valtionosuuksiin vaikutti -43 miljoonaa euroa, josta pysyvä leikkaus -33 miljoonaa euroa. Ennakollinen sote-siirtolaskelma sisälsi valtionosuutta 500 miljoonaa liikaa, joka vähennetään tulevina vuosina. Valtionosuuksia lisäsivät peruspalvelujen valtionosuuden indeksitarkistus (+89 milj. euroa), opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksien indeksitarkistus (+29 milj. euroa), ammatillisen koulutuksen rahoituksen indeksikorotus (+25 milj. euroa), kunnille korvattavat laajenevat tehtävät (+15 milj. euroa) sekä veromenetysten kompensatio (+29,5 milj. euroa).

Kuntien vuosikate kasvoi 23,0 prosenttia, ollen 4,24 miljardia euroa. Valtiovarainministeriön vuoden 2023 tilinpäätösarvion mukaan kuntien vuosikate vahvistui 0,79 miljardia euroa vuodesta 2022. Verotulojen ja valtion osuuksien pienentymisestä huolimatta vuosikate kasvoi johtuen toimintakatteen kasvusta. Toimintakatteen kasvun suurin tekijä oli sote-uudistuksen myötä soten kustannusten siirtymisestä hyvinvointialueille. Vuosikate ylitti selvästi poistot ja nettoinvestoinnit.

Lähteet: <https://www.vm.fi>; <https://www.kuntaliitto.fi>, <https://www.stat.fi>

Raision taloudellinen kehitys

Raision kaupungin vuoden 2023 tilikauden tulos on noin 8,8 milj. euron suuruinen, joka on 3,3 milj. euroa parempi kuin vuonna 2022. Tulos saavutetaan, vaikka kaupunki tekee noin 3 milj. euron Vaisaaren kouluun kohdistetun ylimääräisen poiston. Ilman ylimääräisiä poistoja tulos olisi ollut miltei 12 milj. euron suuruinen.

Tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä tehdään yhteensä 8,8 milj. euron investointivaraukset Tiedonpuiston koulun (4,8 milj. euro) ja Kuloistenniityn (4 milj. euro) uudisrakennushankkeeseen. Varauksia voidaan alkaa purkaa heti kun rakennettavat kohteet ovat valmiita ja otettu käyttöön. Tällöin varausten purun vuosittainen vaikutus kaupungin yli-/ alijäämään tulee olemaan miltei 1,5 Meuroa 8 vuoden aikana. Raision kaupungin vuoden 2023 tilikausi muodostuu investointivaraus huomioiden 48 000 euroa euroa ylijäämäiseksi. Taseen kertynyt ylijäämä aikaisemmilta vuosilta on 23,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 tilikauden ylijäämällä taseen kertyneeksi ylijäämäksi muodostuu 24 miljoonaa euroa eli 946 euroa per asukas (asukasluku 25 336).

Kumuloitunut ylijäämä toimii puskurina eikä se tällä hetkellä ole kovin iso suhteessa Raision talouden kokoon. Talouden tasapainon ylläpito onkin tulevina vuosina keskeistä, sillä kumuloitunut ylijäämä voi olla varsin nopeasti syötynä.

Vuoden 2023 positiivisen verotulojen kehityksen myötä useimpien kuntien tulokset ovat parempia kuin mitä talousarviossa on suunniteltu. Raision tilikauden hyvä tulos johtuu, niin hyvästä verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä, kuin käyttötalouden nettokulujen pienentymisestä.

Toimintakate, joka kuvaa käyttötalouden nettokuluja, toteutui vuonna 2023 2,9 milj. euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa. Toimintakulut toteutuivat 1,8 milj. euroa pienempänä ja toimintatuotot vastaavasti 1,2 milj. euroa suurempana kuin muutetussa talousarviossa. Toimintakate toteutui näin ollen 59,1 milj. euron suuruisena, toimintakulut 77,7 milj. euron suuruisena, ja toimintatuotot 18,7 milj. euron suuruisena. Vuosi 2023 oli ensimmäinen toimintavuosi ilman sosiaali- ja terveystoimintaa, sen siirryttyä 31.12.2022 hyvinvointialueelle ja kaupungin organisaatio ja kulurakenne on muuttunut. Luotettavaa toiminnan vertailutietoa vuosien 2022 ja 2023:n välillä on tästä syystä hyvin vaikeaa esittää. Talousarvioon vertailtaessa, toiminta ja sen kulut näyttävät toteutuneen varsin suunnitellusti. Poikkeamina näkyy, että palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat yhteensä noin 1,7 milj. euroa pienempänä kuin talousarviossa ja että tuet ja avustukset, maksutuotot ja vuokratuotot toteutuivat yhteensä noin 1,5 milj. euroa parempina kuin talousarviossa.

Verotulot toteutuivat 3,3 milj. euroa parempana kuin talousarviossa ja valtionosuudet vastaavasti myös 3,3 milj. euroa suurempana. Tuloveron tulot toteutuivat 2023 2,5 milj. euroa korkeampana kuin talousarviossa, kiinteistövero 0,6 milj. euroa parempana ja tulot yhteisöverosta 0,1 milj. euroa parempana.

Tulevina vuosina Raision väestön odotetaan kasvavan ja kasvun odotetaan jatkuvan aina 2040 asti. Väestökasvu laajentaa veropohjaa ja vaikuttaa positiivisesti tuloveron kehittymiseen, mutta kytkeytyy myös kiinteistöverotulojen positiiviseen kehittymiseen. Väestökasvu vaikuttaa suoraan myös valtionosuuksien kehittymiseen: erityisesti lasten ja nuorten ikäryhmien kasvu vaikuttaa kaupungin valtionosuuksiin. Kasvava väestö kulkee käsi kädessä myös laajenevan kiinteistöveropohjan kanssa. Yllä oleva rahoituksen kasvun ennuste on tehty varsin suotuisan asukaslukuskenaariota pohjalta. Vuoden 2024-2025 rahoituksen notkahduksen jälkeen Raisiolle ennustetaan varsin vakaata rahoituksen kasvua.

Samalla kuitenkin käyttötalouden kustannusten odotetaan kasvavan keskimääräistä nopeammin ja investointitarpeet kouluihin, päiväkoteihin ja infraan ovat suuria. Painolaskelmat, jossa tarkastellaan taloutta kokonaisuutena, näyttävätkin että tulevien vuosien tasapainottaminen tästä syystä tulee olemaan varsin haasteellista.

Rahoitustuottojen ja -kulujen osalta korkotason kasvu on johtanut korkokulujen voimakkaaseen nousuun (0,6 milj. eurosta 1,2 milj. euroon). Samalla kuitenkin korkotuotot ovat nousseet (0,4

milj. eurosta 1,4:n milj. euroon) jolloin rahoitustuotot ja -kulut kokonaisuutena jäi plussan puolelle (0,4 milj. euroa) joka on pienehkö parannus verrattuna vuoteen 2022. Rahoituskulujen ja tuottojen merkitys Raision taloudelle tulee nousemaan tulevien vuosien aikana, kun kaupungin tekemät mittavat investoinnit nopeasti tulevat kasvattamaan velkamäärän.

Vuoden 2023 hyvä tulos johtuu, niin merkittävästä tulojen kasvusta (verotulot ja valtionosuudet), kuin hallitusta toiminnasta ja kulujen kehityksestä. Hyvä tulos luo mahdollisuuden varautua tulevaan ylimääräisillä poistoilla Vaisaaren koulun osalta sekä tekemään mittavia investointivarauksia Tiedonpuiston koulun ja Kuloistenniityn päiväkodin osalta. Investointivarausten purku vuodesta 2025 alkaen parantaa osaltaan kaupungin mahdollisuuksia tasapainottaa tulevien vuosien taloutta kokonaisuudessaan. Kokonaisuudessaan 8,8 milj. euron investointivarausten jälkeen tilikauden ylijäämä on 48 t euroa.

Investoinnit toteutuivat kokonaisuudessaan 25,6 milj. euron edestä, joka vastaa 94,3 % 27,1 milj. euron talousarviosta. Raision investointiohjelma on erittäin kunnianhimoinen ja johtaa vääjäämättä siihen että velkamäärä tulee kasvamaan erittäin nopeasti.

Käyttötalouden ja investointien toteuttaminen vaati vuonna 2023 pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen lisäämistä 7,8 milj. euron edestä. Tämä on kuitenkin 7,7 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa arvioitu velkamäärän kasvu. Peräti 20 milj. euron vuosikate mahdollisti sen, että kaupunki pystyi rahoittamaan investointinsa suurelta osin itse ja lainakannan kasvu jäi pieneksi.

Velkamäärä ennustetaan tasapainotetussakin skenaariossa kasvavan nykyisestä 50 milj. eurosta 150 -200 milj. euroon vajaassa kymmenessä vuodessa.

Kaupungin verotulot olivat tilinpäätös vuonna 64,6 miljoonaa euroa, ja ne toteutuivat 3,3 miljoonaa euroa arvioitua paremmin. Kunnallisverotulot olivat 49,1 miljoonaa euroa, ja ne toteutuivat noin 2,5 miljoonaa euroa suunniteltua paremmin. Yhteisöverotuotot toteutuivat noin 150 000 euroa arvioitua paremmin, ollen noin 6,9 miljoonaa euroa. Tämä on kuitenkin 2,8 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 verotuksessa, johtuen siitä, että kuntien osuus yhteisöverosta palautui takaisin tasoon ennen koronaa. Kiinteistöverojen toteuma oli noin 8,6 miljoonaa euroa, eli noin 0,6 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Kunnallisverotulojen kasvun taustalla oli, niin ansiotulojen kasvu kuin aikaisempien vuosien ylisuuret oikaisut. Positiivinen asukasluvun kehitys on myötävaikuttanut kunnallisverotuoton suotuisaan kehitykseen.

Verotulojen hyvän kehityksen taustalla on niin kutsuttu verohäntä aikaisemmista verovuosista, joka on vaikuttanut vuoden 2023 tapahtuviin maksatuksiin. Tämän ns. verotulojen rytmihäiriön vuoksi Raision verotulot vastaavasti odotetaan laskevan vuosina 2024–2026. Vuoden 2023 tuloveron taso saavutetaan uudestaan vasta vuonna 2026.

Valtionosuuksien osalta ennakoitu kehitys vuosina 2024-2026 on varsin huono, johtuen ns. sotevähennyksistä valtionosuuslaskelmissa. Verrattuna vuoden 2023 tasoon valtionosuuksien määrä laskee 3,5 milj. eurolla vuoteen 2025 asti. Ennustettu muutaman vuoden rahoituksen vähyyys tulee haastamaan Raision kaupungin.

Kaupungin vuosikate oli vuonna 2023 20 miljoonaa euroa. Vuosikate oli 9,3 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa ja 6,3 miljoonaa euroa parempi kuin vuoden 2022 vuosikate.

Kaupungin poistot olivat 11,2 miljoonaa euroa. Vuosikate kattoi poistot.

Kaupungin lainamäärä 31.12.2023 oli 49,7 miljoonaa euroa. Lainamäärä kasvoi edellisvuodesta noin 7,8 miljoonalla eurolla. Kasvu oli arvioitua pienempi kasvaneiden verotulojen ja arvioitua pienempien investointien ansiosta. Lainakanta asukasta kohden oli 1 963 euroa. Konsernin lainakanta oli 58,8 miljoonaa euroa eli 10,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 2 320 euroa. Raision lainakanta on tällä hetkellä kuntien keskimääräistä lainakantaa alemmalla tasolla. Lainamäärä tulee nousemaan voimakkaasti tulevina vuosina investointimäärän suuren kasvun myötä sekä kaupungin että kaupunkikonsernin osalta.

Kaupungilla on tulevaisuudessa edessään isoja investointeja, kuten koulu- ja päiväkotihankkeet sekä useat infrahankkeet. Tilikauden tuloksesta on kirjanpito-ohjeistusten mukaisesti mahdollista tehdä investointivaraus kunnan taloussuunnitelmassa yksilöityyn kohteeseen. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä ehdotetaan investointivaraus 4,8 miljoonaa euroa Tiedonpuiston kouluhankkeeseen sekä 4 milj. euroa Kuloistenniityn päiväkotiin.

Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Talous- ja tuloperusteiden muutokset

Raision kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2022 veroprosenteista 7.11.2021 § 126. Tuloveroprosentti muuttui vuoden 2022 tasolta niin, että siitä tehtiin valtion vaatiman 12,64 prosenttiyksikön vähennys, johtuen sote-uudisuksesta. Vuoden 2022 Raision kaupungin tuloveroprosentti 20,25 % laski vuonna 2023 7,61 %:n. Kiinteistöveroprosentit olivat seuraavat: yleinen kiinteistöveroprosentti 1,25 %, vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,41 %, muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,93 %, voimalaitokset 1,25 %, yleishyödylliset yhdistykset 0,75 % ja rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %.

Lautakuntien tilinpäätöksissä kuvataan merkittävimmät lautakuntakohtaiset talous- ja tuloperusteiden muutokset.

Olennaiset organisaatiomuutokset

Vuonna 2023 ei tehty merkittäviä organisaatiomuutoksia, mutta soteuudistuksen myötä sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstö siirtyi vuoden alussa Varhan palvelukseen mikä merkitsi ja merkitsee merkittävää muutosta kaupungin tehtäväkenttään ja rooliin. Raision kaupungin uusi organisaatio sekä hallintosääntö astuivat voimaan 1.8.2021 ja uudistuksessa oli varauduttu soteuudistukseen jättämällä sosiaali- ja terveystoimialalle oma tukipalveluhenkilöstö. Hallintosääntöä päivitettiin kaupunginvaltuustossa 10.10.2022 § 111 ja se astui voimaan 1.1.2023. Vuoden 2023 aikana jatkettiin Moderni kehyskaupunki –organisaatiouudistuksen tavoitteiden jalkautusta.

Kaupungin ylimmässä johdossa tapahtui vuoden 2023 aikana seuraavat viranhaltijamuutokset: talousjohtaja irtisanoutui heinäkuussa 2023. Kyseistä virkaa hoidettiin vuoden 2024 alkuun sijaisjärjestelyin. Hallintojohtaja palasi vuoden mittaiselta virkavapaalta elokuussa 2023 ja tietohallintojohtajan virkaa hoidettiin sijaisen toimesta.

Merkittävimmät ja olennaiset poikkeamat tilinpäätösvouden talousarvioon sekä kaupungin toteutuneet toimintatuotot ja toimintakulut esitetään luvuissa 2.1 ja 2.3.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt muutoksista käyttötalousarvioon ja investointiosaan vuoden 2023 aikana seuraavasti:

Kokouspä	Selitys	Menoarvioiden lisäys käyttötalous	Tuloarvioiden lisäys käyttötalous	Lisäykset investointiosaan
Kvalt. 30.1.2023 § 7	Lisämäärärahaesitys päiväkotitiloihin	195 000 €	0 €	100 000 €
Kvalt. 20.3.2023 § 24	Silan hankeavustukset (menot ja tulot)	601 697 €	-601 697 €	0 €
Kvalt. 20.3.2023 § 25	Valan hankeavustukset (menot ja tulot)	20 000 €	-20 000 €	0 €
Kvalt. 24.4.2023 § 49	Mylly-Antin koulun lisäryhmän perustaminen	207 710 €	-173 091 €	0 €
Kvalt. 5.6.2023 § 70	Lisämääräraha ruokapalvelutyöntekijän vakanssiin	13 000 €	0 €	0 €
Kvalt. 5.6.2023 § 74	Synnytyssavustukset	60 000 €	0 €	0 €
Kvalt. 4.9.2023 § 89	Silan hankeavustukset (menot ja tulot)	177 500 €	-177 500 €	0 €
Kvalt. 4.9.2023 § 90	Valan hankeavustukset (menot ja tulot)	193 300 €	-193 300 €	0 €
Kvalt. 4.9.2023 § 91	Kiinteistö Tuomola osto	0 €	0 €	341 352 €
Kvalt. 2.10.2023 § 104	Rekolan perikunnan kiinteistöjen osto	0 €	0 €	3 590 000 €
		1 468 207 €	-1 165 588 €	4 031 352 €
			Muutokset talousarvioon:	4 333 971 €

Kaupunginvaltuusto ei päättänyt muista talousarvion olennaisista muutoksista vuoden 2023 aikana.

Kaupunginvaltuusto päätti Raision kaupungin sopeutusohjelmasta vuosille 2021-2023 12.4.2021 § 52. Tavoitteelliseksi sopeutusmääräksi vuosille 2021-2023 hyväksyttiin 3 320 500 euroa. Vuoden 2023 talousarviossa toimintakate sisältää sopeutusmäärän 708 682 euroa.

Sopeutusohjelman toteutuminen 2023

Raision kaupungin sopeutusohjelma 2021-2023 (KV 12.4.2021 § 52) sisältää suuria kehittämislinjauksia ja euromääräisiä sopeutustoimenpiteitä. Kullakin sopeutuskeinolla ja toimenpiteellä on ohjelmassa määritetty vastuuhenkilö. Vastuuhenkilö on päivitetty taulukkoon vuoden aikana tapahtuneiden henkilö- ja nimikemuutosten mukaisesti.

Ohessa on koonti lautakunnittain sopeutustoimista, niiden tavoitemäärästä ja vuoden 2023 toteumasta. Lautakunnat ovat myös antaneet selvityksensä, mikäli tavoitetta ei ole saavutettu.

Koko kaupunkitasoisesti vuoden 2023 säästötoimenpiteet toteutuivat 371 318 euroa yli suunnitellun määrän. Toteutunut säästösumma vuonna 2023 oli 1 080 000 euroa. Osa toimenpiteistä tuotti suunniteltua suuremman säästön ja osa toimenpiteistä ei toteutunut. Ohessa esitetään taulukot sopeutustoimista lautakunnittain.

Lautakuntien sopeutustoimet 2023

Kaupunginhallitus

Sopeutustoimi	Kustannuspaikka	Suunniteltu sopeutusmäärä, €	Toteutunut sopeutusmäärä, €	Suunniteltu vs. toteutunut, €	Selite tehdyistä toimenpiteistä sekä syistä, mikäli sopeutustavoite ei ole täyttynyt	Sopeutusohjelmassa määritetty vastuuhenkilö
Panostetaan systemaattisesti organisaatiokulttuurin kehittämiseen, esimieskoulutukseen, työntekijäkokemuksen parantamiseen, kehitetään henkilöstöraportointia, sairauspoissaolojen reaaliaikaista seurantaa sekä toteutetaan systemaattisia täsmätoimia. Sairauspoissaolojen määrässä tavoitellaan kuntien keskimääräistä tasoa, minkä saavuttaminen toisi arviolta lähes 0,5 miljoonan euron menojen vähennyksen vuositason. Tavoitteena v. 2022 100.000 € ja v. 2023 300.000 € sairauspoissaoloista johtuvien kustannusten vähentyminen.	Henkilöstöpalvelut	163 682	800 000	636 318	Vuoden 2023 aikana tehtäviä toimenpiteitä ovat mm. esihenkilöille järjestettävät sisäiset ja ulkoiset koulutukset sekä psykososiaalisen tuen tarjoaminen. Työntekijöille tarjotaan kannustavia henkilöstöetuja mm. polkupyöräetu, liikunta-, kulttuuri- ja hierontaetu, maksuton uintimahdollisuus sekä virkistystoimikunnan järjestämää aktiiviteettia. Sairauspoissaolojen seuranta toteutetaan reaaliaikaisena ja täsmätoimia kohdennetaan tarpeen vaatiessa. Sopeutustoimien euromääräistä toteutumista on tarkoituksenmukaista tarkastella vuoden lopussa.	henkilöstöjohtaja
Työllisyyspalvelut: Pajoilla oljoiden työpanosta voidaan käyttää jossain määrin kaupungin tehtävissä, tulee 700- 800 palvelupyyntöä per vuosi.	Työllisyyspalvelut, hallinto	50 000	50 000	0	Pajat ovat siirtyneet vuoden 2023 alusta Varhaan. Mutta osoitettu säästö saadaan aikaan, kun työllisyysvarauksesta jätetään käyttämättä 50 000 euroa. Toteutunut.	Kimmo Rinne
Kaupunginhallitus Yhteensä		213 682	850 000	636 318		

Lupalautakunta

Sopeutustoimi	Kustannuspaikka	Suunniteltu sopeutusmäärä, €	Toteutunut sopeutusmäärä, €	Suunniteltu vs. toteutunut, €	Selite tehdyistä toimenpiteistä sekä syistä, mikäli sopeutustavoite ei ole täyttynyt	Sopeutusohjelmassa määritetty vastuuhenkilö
Sopeutusohjelmassa ei sopeutustoimia vuodelle 2023 lupalautakunnan osalta.						
Lupalautakunta Yhteensä		0	0	0		

Infralautakunta

Sopeutustoimi	Kustannuspaikka	Suunniteltu sopeutusmäärä, €	Toteutunut sopeutusmäärä, €	Suunniteltu vs. toteutunut, €	Selite tehdyistä toimenpiteistä sekä syistä, mikäli sopeutustavoite ei ole täyttynyt	Sopeutusohjelmassa määritetty vastuuhenkilö
Katuvalojen sammuttaminen arkiöinä klo 01-05. Sammuttaminen ei koske pääkatuja, eikä viikonloppuja. Uusilla alueilla voidaan myös vähentää valaistustehoa yöaikaan sammuttamatta kokonaan valoja.	Katuvalaistus	90 000	0	-90 000	Valtuusto 29.11.2021 § 193: Katuvalojen osalta palataan ns. normaaliaikaan eli luovutaan säästötavoitteesta.	Mikko Kunttu
Puistojen hoidon ostopalveluita vähennetään ja luonnonniittyjä lisätään hallitusti.	Puistot 2. hoitoluokka ja puistot 3. hoitoluokka	15 000	0	-15 000	Kunnossapitoon liittyvistä sopeutustoimista on luovuttu, koskee myös puistojen hoitoa.	Mikko Kunttu
Kiinteistöjen energiansäästöhankeet investointien yhteydessä.	Kiinteistöhoito	40 000	110 000	70 000	Energiasäästötoimenpiteinä automaatiotoimintoja (sähkö, iv, lämmitys, vedenkulutus) on optimoitu mahdollisuuksien mukaan kiinteistöittäin. Toimenpiteinä on tehty mm. aurinkosähköjärjestelmien asennuksia, kiinteistöjen pääsulakkeiden kokojen muutoksia, siirtyminen led-valoihin ja automaation- ja ilmanvaihdon säätöjen kokonaisoptimointia. Tarkasteluajanjaksona ovat vuodet 2022 ja 2023. Suurin säästö on tullut sähkön kulutuksesta. Kokonaisuutena energiasäästötoimenpiteistä (sähkö, lämmitys, vesi) säästöä on tullut n. 110.000 €. Kiinteistöjen energiansäästöhankeita edistetään edelleen vuoden 2024 työohjelman mukaisesti investointien yhteydessä (mm. aurinkosähköjärjestelmien hyödyntäminen).	Ari Jalonen
Liikenneväylät: Viiden henkilön eläköitymisen yhteydessä uusia henkilöitä ei palkata tilalle.	Tuotanto ja logistiikka	120 000	120 000	0	Tuotantoyksiköstä lähtenyt neljä henkilöä. Viimeisen lähtijän viimeinen työpäivä oli 31.5.2023.	Mikko Kunttu / Timo Oja
Infralautakunta Yhteensä		265 000	230 000	-35 000		

Sivistyslautakunta

Sopeutustoimi	Kustannuspaikka	Suunniteltu sopeutusmäärä, €	Toteutunut sopeutusmäärä, €	Suunniteltu vs. toteutunut, €	Selite tehdyistä toimenpiteistä sekä syistä, mikäli sopeutustavoite ei ole täyttynyt	Sopeutusohjelmassa määritetty vastuuhenkilö
Varhaiskasvatyksen yksiköiden johtamisjärjestelyt palveluverkkoselvityksen yhteydessä. Lisäksi voidaan luopua varahoitopaikoista ryhmäpäiväkodeissa, kun perhepäivähoitajien lasten varahoito järjestetään päiväkodeissa. Yhden ryhmäpäiväkodin toimintakulut ovat n. 150.000 €/v.		150 000	0	-150 000	Ei ole mahdollista luopua varahoitopaikoista lasten määrän ja ikärakenteen takia.	Nina Ali-Keskikylä, Leena Laakso
Sivistyslautakunta Yhteensä		150 000	0	-150 000		

Vapaa-aikalautakunta

Sopeutustoimi	Kustannuspaikka	Suunniteltu sopeutusmäärä, €	Toteutunut sopeutusmäärä, €	Suunniteltu vs. toteutunut, €	Selite tehdyistä toimenpiteistä sekä syistä, mikäli sopeutustavoite ei ole täyttynyt	Sopeutusohjelmassa määritetty vastuuhenkilö
Liikunta- ja nuorisopalveluissa yli 30 htv ja 10 henkilöä eläköityy v. 2023 mennessä. Henkilöstön määrää on mahdollista vähentää luonnollisen poistuman avulla. Vähennetään 2htv vuonna 2023.		80 000	0	-80 000	Ei ole toteutunut.	Karita Toivonen
Vapaa-aikalautakunta Yhteensä		80 000	0	-80 000		

Kaupunki yhteensä		708 682	1 080 000	371 318		
--------------------------	--	----------------	------------------	----------------	--	--

TP2023 tunnusluvut

TP2023 tunnusluvut	TP2023	TP2022	MUUTOS*	Muutos%
asukasmäärä	25 336	24 961	375	1,5 %
työttömyys-%, ka.	7,3	7,0	0,3	3,6 %
henkilöstömäärä**	1 083	1 340	-257	-19,2 %
henkilötyövuodet	955,1	1 556,2	-601,1	-38,6 %
toimintatuotot (ulk.), M€	18,7	46,2	-27,5	-59,6 %
toimintakulut (ulk.), M€	-77,7	-189,5	111,7	-59,0 %
henkilöstökulut, M€	-49,3	-80,0	30,7	-38,4 %
palvelujen ostot (ulk.), M€	-16,2	-86,7	70,4	-81,2 %
toimintakate, M€	-59,1	-143,3	84,2	-58,8 %
verotulot, M€	64,6	117,6	-53,0	-45,1 %
valtionosuudet, M€	14,1	39,4	-25,2	-64,1 %
vuosikate, M€	20,0	13,7	6,3	45,6 %
tilikauden ylijäämä/alijäämä, M€	0,0	2,3	-2,3	-98,0 %
kertynyt ylijäämä/alijäämä, M€	24,0	23,9	0,0	0,2 %
investoinnit, brutto M€	-25,6	-10,4	-15,2	145,3 %
investoinnit, netto M€	-23,8	-7,5	-16,3	217,6 %
poistot, M€	-11,2	-8,2	-3,0	36,6 %
lainakanta 31.12. M€	49,7	41,9	7,8	18,6 %
lainakanta €/asukas	1 963	1 680	283	16,9 %
konserni lainakanta 31.12., M€	58,8	69,3	-10,5	-15,2 %
konsernin lainakanta €/asukas	2 320	2 777	-457	-16,5 %

*Muutossarakkeen M€-luvut on laskettu todellisista pyöristämättömistä TP2023 ja TP2022 -luvuista.

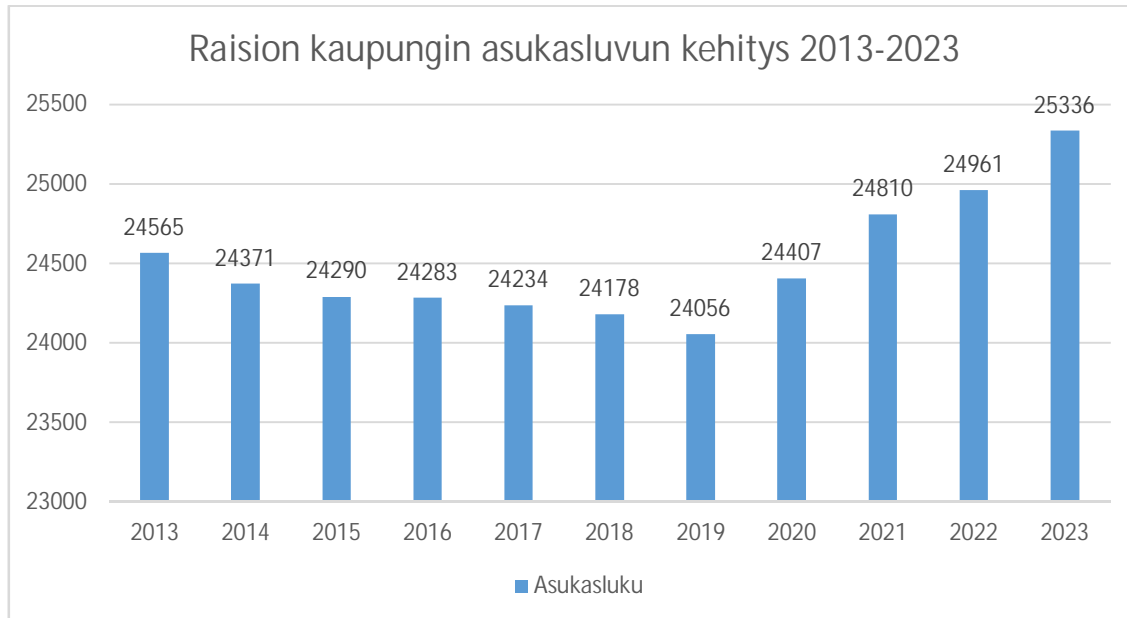
**vakituinen henkilöstö

Väestö ja työllisyyskehitys

Raision kaupungin asukasluku kasvoi vuoden 2023 aikana erittäin hyvin. Laskennallinen väestönkasvu oli vuoden aikana 1,5%. 2020-luvulla kolmena vuotena neljästä kaupungin väestönkasvu on ylittänyt talousarviossa ennustetun 1% vuosikasvun. Asukasluku oli ennakkotietojen mukaan 25 336 henkeä eli 375 asukasta enemmän kuin vuonna 2022. Vuoden 2022 lopussa Raision asukasluku oli 24 961 asukasta.

Kaupungin asukasluku on siis jatkanut positiivisella kasvu-uralla. Luonnollinen väestönlisäys oli Raisiossa vuoden 2023 aikana miinusmerkkinen, eli syntyvyys jäi 44 henkilön verran alle kuolleisuuden tason.

Viime vuonna keskeinen väestönkasvun selittävä tekijä on ollut ukrainalaiset kotikuntaoikeuden saaneet henkilöt, joita Raisiossa on ollut viime vuonna yli 200 henkeä. Vallitseva taloussuhdanne näkyy vahvasti rakentamistoimialalla tällä hetkellä, joten erityisesti uudisrakentaminen tulee lähivuosina vähentymään vuosikymmenen parhaista vuosista.

Koko Varsinais-Suomessa ja erityisesti Turun seudulla on vallinnut hyvä vire ja myönteinen kehitys vuoden 2023 aikana, mikä näkyi useassa alueen kunnassa väkiluvun positiivisena kehityksenä sekä hyvänä työllisyystilanteena. Vuoden 2023 aikana selkeimmät talouteen ja markkinoihin vaikuttavat tekijät ovat liittyneet sähkön hinnan sekä korkojen nousuun, joilla on toimintaympäristöön merkittävä vaikutus.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan Varsinais-Suomen työttömyysprosentti oli vuonna 2023 keskimäärin 9,1 prosenttia (vuonna 2022 9,1 %). Raision työttömyysprosentti oli vuonna 2023 keskimäärin 7,3 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 7,0 prosenttia.

Elinvoiman näkökulmasta Raision tilanne kokonaisuutena näyttää hyvälle. Vuoden 2023 aikana niin väkiluku kuin yrityskanta kasvoivat. Lisäksi Raision alueella toteutettiin ja julkistettiin useita merkittävän kokoluokan yritysinvestointeja ja laajentumissuunnitelmia eri raisiolaisten yritysten tahoilta. Myös kaupungin omat investoinnit kasvavat tällä vuosikymmenellä esimerkiksi E18-tiehankkeen sekä päiväkotij- ja kouluverkon palveluverkkoselvityksen edellyttämien toimenpiteiden johdosta merkittävästi.

Ympäristönsuojelu

Raision kaupunki on mukana useissa erilaisissa hankkeissa. Tulevaisuuden kestävä Raisio – hanke on alkanut 1.12.2022 ja hanke on saanut rahoitusta ympäristöministeriöltä. Hankkeen ilmastokoordinaattori on kehittänyt ympäristöohjelman toteuttamisen seuranta ja edistänyt kaupungin poikkihallinnollista ilmasto- ja kiertotaloustyötä. Ympäristövahti-palvelu on avattu ja sen avulla asukkaat ja päättäjät voivat seurata ympäristöohjelman toimenpiteiden toteutusta.

Raision kaupunki on ollut mukana Suomen luonnonsuojeluliiton VieKas Life -hankkeessa, jonka toimesta on torjuttu jättiputkea Raisiossa. Jättiputkiin tarkistus- ja torjuntalistalla on vuosina 2019–2023 ollut yhteensä 43 kohdetta. Vieraslajien torjunta jatkuu hankkeen loputtua infrapalvelujen toimintana.

Ympäristöpalvelut on osallistunut infrapalvelujen luonnon monimuotoisuutta edistävään Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -yhteishanke on Valonian ja kahdeksan varsinaissuomalaisen kunnan yhteinen luonnonhoitohanke. Yhteishankkeessa tehdään luonnonhoitotöitä vuosina 2023–2024 erityisesti perinneympäristöissä ympäristöministeriön rahoituksella. Lisäksi kunnostetaan metsäisiä elinympäristöjä ja lintujen pesimä- ja levähdysalueita. Raisiossa kunnostettiin Raisionlahden aluetta ja Tuulilankettoa niittämällä sekä tehtiin hoitosuunnitelma Järviiniityn luonnonsuojelualueelle.

Taloudellinen kehitys vuonna 2023 ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Suomen talous supistui vuonna 2023, kun hintojen ja korkojen nousu vähensi kotitalouksien kulutusta ja yksityisiä investointeja. Talouden elpyminen, niin että BKT kääntyisi positiiviseksi, odotetaan alkavan 2024 aikana, lisääntyneen investointien ja kulutuksen ansiosta. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku näyttää kuitenkin viivästyvän. Tämän vuoksi talouden elpyminen viivästyy ja kasvu jäänee ennustettua vaatimattommaksi.

Verotulojen kasvu on vaimeaa erityisesti vuonna 2024, talouden heikosta aktiviteetista johtuen ja sopeutustoimista huolimatta menojen kasvu on nopeaa. Nopeat hintojen ja palkkojen nousu vaikuttavat edelleen talouteen.

Kuntataloudessa on takana kolme vahvaa vuotta. Yleiseen talouskehitykseen liittyvä epävarmuus on kuitenkin kasvanut kuluneen vuoden aikana. Kuntien menot kasvavat hintojen noustessa ja lisäksi investointipaineet pysyvät mittavina. Kustannusten kehitykseen vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys.

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta, ovat kuntatalouden kehitysarvion mukaan tänä vuonna vahvoja. Verotuloja kertyy tänä vuonna osin edelleen sote-uudistusta edeltäneiden korkeampien kunnallisveroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti. Selkeä käänne heikompaan on kuitenkin edessä talouskasvun vaimenemisen ja väliaikaisten korkeampien verotulokertymien loppuessa.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024-2027. Kuntatalouden toimintamenoja kasvattavat erityisesti kunta-alan ansiotason nousu. Vuosina 2025-2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee sopeutuspainetta kuntatalouteen tuleville vuosille.

Kunnallisveroprosentteihin ennakoidaan kohdistuvan nousupainetta kaikissa kuntakoryhmissä vuosina 2024-2027, mutta koko maan tasolla kunnallisveron laskennallinen korotuspaine pysyy suhteellisen maltillisella tasolla. Vuonna 2023 negatiivisen vuosikatteen kuntia on vain muutama, mutta kehyskauden loppua kohden määrä nousee painottuen erityisesti pienempiin kuntakoryhmiin.

Kunnilla on merkittäviä investointitarpeita muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Kuntatalouden lainakanta jatkaa kasvuaan vuosina 2024-2027, mutta kasvuvauhti hidastuu viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna.

Suomen hallitus on asettanut tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027. Tämä edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemista, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,4 % vuonna 2027. Tavoitteen saavuttamista vaikeuttaa tällä hetkellä Suomen talouden heikompi kehitys sekä inflaation ja korkotasojen pysyminen varsin korkealla.

Valtio on sitoutunut kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Tämä koskee myös kahta isoa kuntaa koskettavaa uudistusta, jotka lisäävät: sekä TE-uudistus että sote-uudistus on tarkoitus toteuttaa kustannusneutraalisti. Silti esimerkiksi TE 2024 uudistuksen rahoitukseen ja kustannusvaikutukseen liittyy vielä paljon epävarmuustekijöitä, eikä ole varmuutta siitä, ettei tulevat kustannukset ylittäisi valtionosuuksien kautta maksettavien kompensointiä.

Yleisellä tasolla väestönkehityksestä johtuva palvelutarpeen lasku haastaa kuntia toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen. Ration osalta ennusteet osoittavat kuitenkin, että väestö miltei kaikissa ikäkatgorioissa kasvaa aina 2040 asti.

Kuntatalouden menot Suomessa kasvavat hintojen noustessa ja lisäksi investointipaineet pysyvät mittavina tulevina vuosina. Kustannusten kehitykseen vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys.

Työkäisen väestön väheneminen heikentää osaavan työvoiman saatavuutta ja kuntien veropohjaa.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta jää painelaskelmassa negatiiviseksi vuosina 2024–2027.

Turun seudun väestönkasvu on ennätysellisellä tasolla. Seutu on saanut kahden viimeisen vuoden aikana enemmän väestönlisäystä kuin viiteen vuosikymmeneen. Kasvu perustuu muuttovoittoon kotimaasta ja ulkomailta.

Sen sijaan kuolleiden määrä on ylittänyt syntyneiden määrän vuodesta 2018 alkaen. Kuolleiden enemmisyys on todennäköisesti uusi normaali. Heikko luonnollinen väestönkasvu korostaa muuttoliikkeen merkitystä. Tuleva kasvu edellyttää niin vetovoimaa kuin pitovoimaa.

Seudun lähtökohdat ovat monin tavoin hyvät. Turun seutu on saanut muuttovoittoa joka vuosi 2000-luvulla. Seudun yhteenlaskettu muuttovoitto nousee noin 49 000 henkilöön vuosina 2000–2023. Hieman yli puolet muuttovoitosta on tullut ulkomailta ja vähän alle puolet kotimaasta. Maahanmuuton suhteellinen osuus kasvussa on korostunut viime vuosina.

Turun seudun väestönkasvu perustuu suureen ja pieneen kaupungistumiseen. Kasvussa voidaan erottaa kolme toisiaan vahvistavaa kehityskulkua, jotka liittyvät suurkaupungistumiseen, esikaupungistumiseen ja kansainvälistymiseen.

Kaupungin asukasluku on kasvanut vuodesta 2020 ja kasvu jatkuu edelleen. Kaupungin väestökehityksen odotetaan jatkavan kasvu-uralla vuoden 2024 aikana ja myös tulevina vuosina. Kaupungin teettämässä väestöennusteessa kaupunki kasvaa asukasmäärältään kaikissa skenaarioissa aina 2040 asti.

Raisio on vuoden 2024 maakuntaennusteessa ollut kaikissa kunta-arviossa merkittävä parantaja. Raisio nousee Varsinais-Suomessa kolmanneksi oman kunnan yritysilmapiiriin vertailussa ja neljänneksi kunnan ja yrittäjien yhteistyön vertailussa

Raisiossa on yritysten taholta tehty ja on tekeillä uusia merkittäviä investointeja, joilla odotetaan olevan positiivinen vaikutus sekä kaupungin elinvoimaisuuteen että kaupungin vetovoimaan. Kaupungin alueella toteutettavan E18-hankkeen, kouluverkko uudistuksen suunnittelun ja siihen liittyvien toimenpiteiden sekä uusien rakennushankkeiden mahdollistamisen oletetaan entisestään lisäävän kaupungin vetovoimaisuutta. Raision sijainti on kasvun ja vetovoiman kannalta erinomainen.

Käyttötalouden näkökulmasta Raision kaupungin talous on ollut tasapainossa vuodesta 2020 alkaen aina vuoteen 2023 siten, että vuosikate on kattanut poistot. Raisiolla on kertynyt ylijäämää 24 milj. euroa ja velkamäärä on vielä varsin maltillisella tasolla.

Vuonna 2024 tapahtuu kuitenkin käänne kaupungin ulkoisen rahoituksen kehityksessä: tuloverotulojen odotetaan laskevan johtuen ns. verohännistä noin 3 milj. eurolla samalla kuin yhteisöverot laskevat vuoden 2023 toteutuneesta tasosta 1,7 milj. euroa. Yhteisöveron tulojen väheneminen johtuu osaksi siitä, että kuntien osuus yhteisöverosta korjataan alaspäin koronavuosien korotetusta prosenteista.

Valtionosuudet vähenevät vuonna 2025 noin 3,3 milj. eurolla johtuen ns. sotevähennyksistä valtionosuuslaskelmissa. Valtionosuuksien ja verotulojen huono kehitys kulminoituu vuosien 2024 ja 2025 aikana. Samanaikaisesti inflaatio ja kunta-alan ansiokehitys pysyy varsin korkeana ja Raision pitäisi toteuttaa kattavat investoinnit juuri näinä ja tulevina vuosina. Vuonna 2025 toteutuu myös työllisyysuudistus joka tuo kaupungille uuden tehtävän ja samanaikaisesti siihen tarvittava rahoitus valtionosuuksien muodossa.

Suuret investoinnit nostavat lähivuosina lainakantaa ja siten korkokuluja huomattavasti.

Kaupungilla on meneillään historiallisen suuria investointeja ja kaupungin kasvava asukasluku edellyttää toiminnallisia ja sitä kautta taloudellisia panostuksia palvelutarjonnan ylläpitämiseksi ja edelleen kehittämiseksi. Sivistystoimen palveluverkkouudistus nostaa onnistuessaan Raision vetovoiman samalla kuin se luo mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen.

1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Kaupunginhallituksen toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella.

Kuntalain 14 §:n mukaan sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää. Se on johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäinen valvonta on itsearviointia. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Riskienhallinta kuuluu keskeisenä osana sisäiseen valvontaan ja se on mainittu kuntalaissa erikseen.

1.2.1. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Raision kaupunginvaltuusto päätti Raision kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista 12.10.2020 § 85. Päätöksen soveltamisalana on koko Raision kaupungin toiminta. Valtuuston päätöstä noudatetaan myös kaupungin tytäryhteisöissä ja näiden tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Tytäryhteisön hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat kuitenkin aina yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Hyväksyessään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet valtuusto määritteli sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut kaupunginhallitukselle, toimielimille, johtaville viranhaltijoille, tilivelvollisille ja esimiehille, konserniyhteisöjen hallituksille ja toimitusjohtajille. Täydentäviä määräyksiä annetaan hallintosäännössä ja konserniohjeessa.

Raision kaupungin hallintosäännön luku 10 sisältää määräykset kaupunginhallituksen, lautakuntien, kaupunginjohtajan sekä viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä. Hallintosäännössä on myös määräykset sisäisen tarkastuksen tehtävistä.

Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallituksen tehtävänä on huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnan järjestämisestä. Raision kaupunginhallitus päätti Raision kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeesta 14.12.2020 § 382. Ohjetta noudatetaan kaupungin lisäksi myös kaupungin tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä ja säätiön säännöistä muuta johdu. Ohjeessa on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käsitteet ja periaatteet sekä menettely- ja hallintaprosessit. Ohjeessa kuvataan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttajat ja vastuut. Ohjeessa esitetään myös menettelyjä ja keinoja, joilla tilivelvollinen johto voi edistää hyvää hallinto- ja johtamistapaa sekä varmentaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja asianmukaisuutta.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on kaupungin luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden suorittamaa omaa valvontaa. Sisäinen valvonta koskee kaikkia kaupungin toimintoja, luottamushenkilöitä, johtavia viranhaltijoita, esimiehiä ja henkilöstöä. Vastuut on määritelty hallintosäännön luvussa 10 ja kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa.

Sisäisen valvonnan järjestämisessä keskeistä on johtamistapa ja organisaatiokulttuuri. Asianmukaisesti toteutettu johtamiskulttuuri ja toimintatavat luovat perustan sisäiselle valvonnalle. Sisäistä valvontaa luodaan riskienhallinnan järjestämisellä, johdon ja esimiesten valvontatoimenpitein, seurantatiedon perusteella sekä raportoinnilla ja viestinnällä.

Sisäinen tarkkailu

Sisäisestä tarkkailusta vastaavat kaupunginjohtaja, johtavat viranhaltijat ja esihenkilöt johtamansa vastuualueen osalta. Sisäisen tarkkailun tulee pohjautua tarkoituksenmukaiseen johtamisjärjestelmään, tavoitteiden määrittelyyn ja asettamiseen, johdonmukaiseen organisaatioon, vastuun ja valtuutuksien jakoon, tehtävien jakoon, toimenkuviin, laskenta- ja raportointijärjestelmään, työvälineisiin ja –menetelmiin sekä prosessikuvauksiin ja niihin liittyviin ajan tasalla oleviin vastuisiin.

Sisäinen tarkkailu on jokaisen työyksikön toimintarutiineihin liittyvää jatkuvaa työvaiheiden, toimenpiteiden, päätösten, varojen ja omaisuuden käytön valvontaa. Tarkkailulla varmistetaan, että tehtävät suoritetaan oikea-aikaisesti ja hyväksyttävällä tavalla. Lisäksi huolehditaan siitä, että tehtävät hoidetaan niihin osoitetuilla resursseilla.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäistä tarkastusta suoritetaan kaupunginjohtajan toimeksiannosta ja alaisuudessa. Toimeksiannon suorittaja voidaan valita omasta organisaatiosta tai käyttää ulkopuolista asiantuntijaa tai konsulttia.

Kaupungin sisäinen tarkastus on tilinpäätösvuonna myös perustunut luottamushenkilöiden, kaupunginjohtajan, johtavien viranhaltijoiden ja esihenkilöiden suorittamaan valvontatehtävään.

1.2.2. Itsearviointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta

Tilinpäätökseen sisältyvän vuosittaisen sisäisen valvonnan selonteon tueksi on laadittu itsearviointi sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta toimialoilla. Toimialat ovat arvioineet omaa sisäisen valvonnan järjestämistään vastuualueellaan seuraavien osa-alueiden osalta:

- johtamistapa ja organisaatiokulttuuri
- kokonaisvaltainen riskienhallinta
- johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteet
- seuranta ja arviointi
- raportointi ja viestintä

Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri

Raision kaupungissa noudatettavista hyvän hallinnon perusteista säädetään hallintolaissa. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätösharkintaa ja asiankäsittelyä ohjaavat hallinnon oikeusperiaatteet, joita ovat yhdenvertaisuus-, objektiviteetti-, suhteellisuus- ja luottamuksensuojaperiaate sekä tarkoitussidonnaisuuden periaate. Raision kaupungin hyvään

hallintotapaan kuuluu palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus, neuvontavelvollisuus, hyvän kielenkäytön vaatimus sekä yhteistyövelvollisuus.

Raision kaupungin organisaatio ja hallintosääntö uudistettiin valtuustokauden alusta 1.8.2021 alkaen. Teknisestä keskuksesta muodostettiin kaupunginjohtajan johtama elinvoima- ja kilpailukykytoimiala, joka jakaantui teknisen johtajan johtamaan infrapalvelut -vastuualueeseen ja kaupunkikehitysjohdajan johtamaan kaupunkikehityspalvelut -vastuualueeseen. Infrapalveluihin kuuluvat kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut ja ruokapalvelut. Kaupunkikehityspalveluihin kuuluvat maankäyttö- ja asumispalvelut, kaavoituspalvelut, ympäristöpalvelut, rakennusvalvontapalvelut, yritys- ja työllisyyspalvelut sekä kaupunkikehityshankkeet.

Elinvoima- ja kilpailukykytoimialaa koskeva päätöksenteko jakaantuu kolmen eri toimielimen alaisuuteen. Maankäyttö- ja asumispalveluista, kaavoituspalveluista, yritys- ja työllisyyspalveluista ja kaupunkikehityshankkeista vastaa kaupunginhallituksen kaupunkikehitysjaeosto, kunnallisteknisistä palveluista, tilapalveluista ja ruokapalveluista vastaa infralautakunta ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluista lupalautakunta.

Toimialajohtajalle ja tekniselle johtajalle on määritelty sijainen. Varahenkilöjärjestelmä tullaan päivittämään siten, että avainhenkilöille määritellään sijaiset.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta

Raision kaupungin riskienhallinnassa noudatetaan kaupunginhallituksen hyväksymää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Riskien arviointi ja raportointi on kytketty vuosittaiseen tilinpäätös- ja talousarvioprosessiin. Riskianalyysit, jossa arvioidaan merkittävimpiä riskejä, niiden todennäköisyyttä, määritellään riskeille hallintakeinot ja vastuutahot, laaditaan vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Riskejä seurataan talousarviovuoden aikana. Tilinpäätökseen sisällytetään tilinpäätösvuotta koskeva riskienhallinta-arvio.

Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteet

Ostolaskut hyväksytään hyväksyjän ja asiastarkastajan toimesta sähköisessä laskujen hyväksymisjärjestelmässä. Toimialajohtaja tai määräämänsä hyväksyy toimialansa laskujen hyväksyjät ja varahyväksyjät talousarviovuoden alkaessa ja aina hyväksyjän tai varahyväksyjän vaihtuessa.

Matkustuksenhallinnassa käytetään M2-matkustuksenhallintaohjelmistoa. Kilometrikorvausten tulee perustua mobiilina toimivaan M2-järjestelmään. Matkalaskut hyväksytään hyväksyjän ja asiastarkastajan toimesta.

Henkilöstöä koskevat vuosiloma- ja poissaolopäätökset hyväksytään esimiehen toimesta ESS-järjestelmässä. Esimies vastaa henkilöstöpäätösten ilmoittamisesta ja hyväksymisestä. ESS-järjestelmässä laaditaan myös viranhoitomääräykset ja työsopimukset.

Asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa käytetään kaupungin asianhallintajärjestelmää erikseen annettujen tarkentavien ohjeiden mukaisesti. Tällä varmistetaan toimenpiteiden ja tietojen hallinnan yhdenmukaisuus sekä tiedon säilyminen muuttumattomana asian kaikissa käsittelyvaiheissa.

Sopimusten hyväksymisoikeuksista on määräykset hallintosäännössä. Sopimukset rekisteröidään asianhallintajärjestelmään ja alkuperäiset sopimukset arkistoidaan tiedonhallintasuunnitelman mukaisesti.

Kaupungin nimenkirjoituksesta ja tiedoksiantojen vastaanottamisesta on määräykset hallintosäännössä.

Tietoturvalla tarkoitetaan tietojen, tietojärjestelmien ja tietoliikenteen luottamuksellisuutta. Raision kaupungilla on henkilöstön tietoturvaohje noudatettavaksi sekä palveluiden että työvälineiden osalta.

Materiaalivarastosta pidetään erillistä varastokirjanpitoa ja asianomaisen palvelujohtajan on vähintään kerran vuodessa suoritettava varaston valvontatarkastus. Varastot on inventoitava kerran vuodessa. Varaston vastuunalainen hoitaja vastaa varastokirjanpidon ajantasaisuudesta, valvontatarkastuksista ja niiden raportoinnista sekä vuosittaisista inventoinneista.

Hankintojen suorittamisessa noudatetaan kaupungin hankintaohjetta. Hankintoihin oikeuttavasta toimivallasta määrätään hallintosäännössä ja sen nojalla tehdyissä delegointipäätöksissä. Lisäksi noudatetaan päätöksentekoon ja ostolaskujen käsittelyyn liittyviä päätöksiä ja ohjeita. Hankintojen kilpailuttamisessa käytetään sähköistä hankintajärjestelmää.

Kaupungin omistamat raskaat työkoneet ovat gps-seurannan piirissä. Kaikkien kaupungin omistamien henkilö- ja pakettiautojen käytöstä pidetään ajopäiväkirjaa. Työyksikön esimies tarkastaa ajopäiväkirjan kuukausittain.

Seuranta ja arviointi

Kaupungin strategian toteutumista arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Tilinpäätöksen yhteydessä seurataan käyttösuunnitelman toiminnallisten tavoitteiden ja tunnuslukujen toteutumista. Kunnallistekniikan ja talonrakennuksen työohjelmien toteutumista seurataan infralautakunnassa kesäkuun lopun raportoinnin ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Menojen seuranta on jatkuva prosessi. Ohjeet talousarvion ja käyttösuunnitelman seurannasta ja raportoinnista sisältyvät talousarvion täytäntöönpano-ohjeisiin.

Tulojen kertymistä seurataan jatkuvasti ja raportoidaan talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti. Tilivelvollisten tulee huolehtia vastuualueensa saatavien laskuttamisesta. Sopimuksen vastuuhenkilö huolehtii sopimukseen liittyvien saamisten laskutuksesta.

Raportointi ja viestintä

Kokousten esityslistoilla on merkittävä rooli tiedottamisessa kuntalaisille vireillä olevista asioista jo valmisteluvaiheessa. Esityslistalla asian valmistelun yhteydessä ilmoitetaan asian valmistelusta vastaavan nimi. Tämä on osa viestintää ja mahdollistaa kuntalaisten osallistumisen ja yhteydenotot asian valmisteluvaiheessa.

Esityslistat ja pöytäkirjat sekä viranhaltijapäätökset julkaistaan kaupungin internet-sivuilla, jollei salassapitoa koskevista säännöistä muuta johdu. Asian valmistelijan on huolehdittava, että salassa pidettäviä tietoja ei julkaista ja että niitä ei saa tietoonsa muu kuin siihen oikeutettu henkilö.

Toimialalla kokoontuu säännöllisesti elinvoima- ja kilpailukykytoimialan ajankohtaispalaveri ja kaupunkisuunnittelun johtoryhmä (Kaupsu). Infrapalvelujen ja kaupunkikehityspalvelujen johtoryhmät kokoontuvat viikoittain. Lisäksi palvelut ja työyksiköt järjestävät säännöllisiä työpaikkakokouksia. Esimiehet käyvät kehityskeskustelut vuosittain.

Toimialaa koskeva kriisiviestintä toteutetaan kaupunginhallituksen hyväksymän (kh 20.1.2020 § 15) varautumissuunnitelman ja kriisiviestintäohjeen mukaisesti. Pääsääntö on, että viestintä hoidetaan normaalioloissa kaupungin verkkosivujen, virallisten some-kanavien, palvelupisteiden, käytössä olevien muiden sähköisten tiedotuskanavien sekä tiedotusvälineiden kautta. Mikäli normaalit tiedotuskanavat eivät esim. sähkökatkoksen vuoksi toimi, pyritään tarvittavaa tietoa jakamaan väliaikaisilla ilmoitustauluilla kaupungintalon, kirjaston sekä muiden palvelupisteiden pääovien läheisyydessä.

Sivistys- ja vapaa-aikatoimiala

Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri

Sivistysjohtajan ja muiden tilivelvollisten sekä esimiesten tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta palvelualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuuden valvonnasta

vastuussa olevalle toimielimelle. Hallintosäännössä määritellyt vastuut johtamisen ja toiminnan kannalta ovat selkeitä. Tehtäväkuvat toimialalla on pääosin päivitetty ja vielä päivittämättömien tehtäväkuvien päivitys on käynnissä. Henkilöstön perehdytyksestä ja varahenkilöjärjestelystä vastaa kukin palvelualue osaltaan palvelualuejohtajan johdolla.

Liikunta- ja nuorisopalveluiden osalta toimenkuvat sekä esihenkilöiden varahenkilöt nimetty. Uusi nuorisotyön koordinaattori aloitti työnsä. Koko henkilöstön yhteiset palaverit toteutettiin kerran kuukaudessa hybriditoteutuksena sekä liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden omat palaverit pidettiin viikoittain. Koko työyhteisön yhteisiä kehittämispäiviä toteutettiin kaksi.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa on päivitetty varahenkilöt. Koko henkilöstön yhteisiä palavereita pidetään noin kerran kuukaudessa, tarpeen mukaan useammin. Kirjaston tiiminvetäjät kokoontuvat joka toinen viikko ja tiimit pitävät omia palavereitaan säännöllisesti. Kirjastossa toteutettiin yksi yhteinen opintomatka- ja kehittämispäivä sekä tiimien ja museon omia kehittämissiltapäiviä.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta

Lautakunta vastaa toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta ja raportoi keskeiset johtopäätökset kaupunginhallitukselle. Talouden toteumat ja tiedot toiminnan toteutumisesta ja muutoksista toiminnassa tuodaan säännöllisesti sivistys- ja vapaa-aikalautakuntaan käsiteltäviksi.

Riskien tunnistamista ja arviointia tehdään koulujen, lukion, opiston ja varhaiskasvatuksen toiminnan järjestämisen yhteydessä säännöllisesti. Toiminnan suunnittelu on pitkäjänteistä ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa. Talouden seuranta on jatkuvaa, samoin henkilöstön työhyvinvoinnin seuranta. Yksiköillä on ajantasaiset kriisi- ja turvallisuussuunnitelmat, jotka on päivitetty. Poikkeusoloihin varautumista on harjoiteltu. Käytössä on toimiva väkivaltatilanteiden, onnettomuuksien ja läheltä piti –tilanteiden ilmoitusjärjestelmä työsuojeluun. Henkilöstölle on järjestetty ensiapu- ja alkusammutuskoulutusta.

Riskien tunnistamista ja arviointia on tehty tapahtumissa. Tilojen pelastussuunnitelmat päivitettiin sekä turvakävely toteutettiin kaupungintalon tiloissa. Nuorisopalveluiden tiloihin tehtiin AVIn työsuojelutarkastus. Vartiointipalvelua jatkettiin työntekijöiden työturvallisuuden varmistamiseksi uintikeskus Ulpukassa sekä nuorisokeskus Nopassa valittujen päivien osalta.

Kirjastotalossa on käytössä päivittäinen vartiointipalvelu, omatoimialueella myös elektroninen hälytysjärjestelmä. Kirjastotalossa on järjestetty säännölliset turvakävelyt. Henkilöstöä on osallistunut ensiapukoulutuksiin.

Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteet

Lautakuntatasolla seurataan talousarvion ja tavoitteiden toteutumista kuukausittain kirjanpito-ohjelman raporteilla. Johtoryhmän tasolla talousarvion toteutumista seurataan toistuvasti.

Palvelutarvetta ja henkilöstörakennetta ja sen muutostarpeita tarkastellaan johtoryhmätasolla ja palvelualueittain säännöllisesti. Kehityskeskustelut käydään vuosittain henkilöstön kanssa. Työhyvinvointikartoituksia tehdään työyksiköissä säännöllisesti. Toimipaikoilla on toteutettu riskienkartoitukset ja tehty tarvittavat toimenpiteet työterveyden ja AVI:n tarkastusten täydennyspyyntöjen toimeksiantoina.

Seuranta ja arviointi

Toimialajohtaja ja talouspäällikkö huolehtivat toimintatulojen ja –menojen kertymisen ja kehityksen seurannasta, sekä palvelualuejohtajat valvovat omia yksikköjään. Toiminnan riskien seurantaan osallistuvat kaikki yksiköissä työskentelevät palvelualuejohtajien johdolla. Talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti niin johtoryhmässä kuin lautakunnassa.

Palvelualuejohtajat hyväksyvät menot ja tulot, laskujen hyväksyjistä on tehty sivistysjohtajan päätös, hyväksymisjärjestelyt ovat toimivat.

Kirjaston, Raison museo Harkon, Ulpukan ja liikuntahallin kassat tarkastetaan vuosittain, tarkastukset on suoritettu tilivuoden aikana.

Raportointi ja viestintä

Lautakuntien raportoinnissa seurataan valtuuston laatimaa talousarvion ohjeistusta. Palvelualuejohtajat, sivistysjohtaja ja taluspäällikkö vastaavat viestinnästä ja raportoinnista sovituin käytäntein niin talouden kuin toiminnan osalta. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti. Henkilöstö ja tiimipalavereja järjestetään säännöllisesti. Johtoryhmässä on mukana henkilöstön edustus.

Liikunta- ja nuorisopalveluiden viestintätiimi kokoontui viikoittain kevään ajan, syksyllä viestinnän toteuttamisen apuna oli opiskelija. Vuoden aikana julkaistiin kaksi liikunta- ja nuorisopalveluiden toiminnan kokoavaa julkaisua, joita jaettiin asukkaille eri kanavien kautta. Liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden kehittämispäivissä arviointiin toimintasuunnitelman toteutumista puolen vuoden aikajänteellä sekä tarvittavia toimenpiteitä toimintavuoden onnistumisen varmistamiseksi.

Kirjastossa ja kulttuuripalveluissa seurataan säännöllisesti talousarvio-ohjeistusta. Kirjaston viestintätiimi kokoontuu säännöllisesti ja se hoitaa kaikki kirjaston tapahtumiin liittyvän viestinnän itsenäisesti eri kanavissa. Museo ja muu kulttuuritoiminta viestivät palveluista ja tapahtumista tarpeen mukaan.

Konsernipalveluyksikkö

Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri

Konsernipalvelut koostuu matriisimaisesti toimivista palvelualueista: talouspalveluista, henkilöstöpalveluista, päätöksentekopalveluista, digipalveluista ja viestintäpalveluista. Kaikille palveluille on ominaista avoimuuden korostaminen. Tiedonkulku kautta linjan katsotaan tärkeäksi ja tiedonkulkua on kehitetty. Osassa palveluissa on minimiresursointi ja kaikilla matriisipalvelujohtajilla ei ole varahenkilöitä. Konsernipalveluiden henkilöstö on sitoutunutta ja aikataulutetut työtehtävät hoituvat ajoissa. Henkilöstövaihdokset ovat osaltaan kuormittaneet yksiköitä vuoden 2023 aikana.

Kehityskeskustelut käydään kerran vuodessa. Kullakin työntekijällä on tehtävänkuvat, joita päivitetään tarvittaessa. Johtamisessa kannustetaan keskusteluun sekä avoimen ilmapiirin ylläpitämiseen.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta

Konsernipalveluiden palvelukohtaiset riskit arvioidaan ajantasaisesti vähintään kerran vuodessa. Riskejä pyritään minimoimaan ja hallinnoimaan siten, että pidetään huolta ohjeiden ajantasaisuudesta, noudattamisesta ja noudattamisen seurannasta. Uusia toimintamalleja otetaan käyttöön tarpeen mukaan.

Vahvaa asiantuntijuutta ja substanssiosaamista edellyttävissä tehtävissä yksi merkittävin riski on avainhenkilöriski. Henkilöstön vaihtuessa on ehdottoman tärkeää, että kaikissa avaintoiminnoissa ja etenkin päivittäisissä operatiivisissa tehtävissä on katkeamaton resursointi ja uusi henkilö ehtii olla perehdytyksessä jonkin aikaa.

Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteet

Konsernipalveluiden matriisijohtajat ovat hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja, tietohallintojohtaja ja viestintäjohtaja. Oman palvelualueensa lisäksi matriisijohtaja johtaa koko kaupungin osalta oman vastualueensa prosesseja.

Valvontatoimenpiteiden tarkoituksenmukainen onnistuminen edellyttää jatkuvaa ja katkeamatonta toiminnallisen tietovirran onnistumista ja edelleen kehittämistä koko kaupunkitasoisesti. Valvonnassa noudatetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistusta.

Valvonnan onnistumisen kannalta on keskeistä, että yksikön esihenkilö osaa tukea omassa yksikössään sellaista ilmapiiriä ja toimintakulttuuria, että kysymykset ja mahdolliset muutosta vaativat asiat uskalletaan ottaa esille.

Ohjeistuksessa painotetaan toimialojen ja palvelualueiden vastuuhenkilöiden velvollisuutta huolehtia omien vastuualueensa taloudellisten prosessien hoitamisesta ja valvonnasta kaupungin hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Seuranta ja arviointi

Kaupunginhallitus ohjaa talousarvio- ja -suunnitelmaprosessia talousarvioraamia ja käsittelyaikataulua koskevilla päätöksillä sekä talousarviota koskevilla lähetekeskusteluilla. Talousjohtaja ohjeistaa talousarvion valmistelua kaupunkitasoisilla valmisteluohjeilla taloudellisten osioiden osalta. Päätöksentekopalveluiden vastuulla on ohjeistaa toiminnallisten tavoitteiden sekä riskienhallinnan valmistelu. Kunkin lautakunnan vastuuhenkilöt vastaavat lautakuntaisesta ohjeistuksesta omien vastuualueidensa tarpeiden mukaisesti konsernipalveluyksikön ohjeistuksen pohjalta.

Talousarvion seuranta ja ennakointia toteutetaan jatkuvana prosessina. Kaupungin, toimielinten, palvelualueiden ja toimintayksiköiden esimiesten tulee säännöllisesti seurata talousarvion ja käyttösuunnitelman toteutumista. Seuranta on järjestettävä palvelualueilla siten, että korjaaviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä mahdollisimman nopeasti.

Talousarvion toteutumista on seurattu säännöllisesti toimielimissä. Kaupunginvaltuustolle on laadittu talouden toteuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun ja syyskuun lopun tilanteesta. Talousarvion toteutumisen raportoinnin yhteydessä on raportoitu myös verotulojen toteutumisesta.

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa kaikilla palvelualueilla. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksytyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee tieto asiasta saattaa toimielinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset. Lautakuntien raportoinnista vastaavien talousvastaavien tai toimialajohtajan tulee ilmoittaa suunnitelluista talousarviomuutoksista talousjohtajalle hyvissä ajoin ennen talousarviomuutoksen viemistä toimielinkäsittelyyn.

Lautakuntien vastuuhenkilöt seuraavat tulosalueensa talouden toteutumista jatkuvasti ja toimittavat selostuksen talousarvion ylityksistä ja alituksista talousjohtajalle kuukausittain.

Tilivelvollisten tulee huolehtia vastuualueensa saatavien laskuttamisesta sekä tiliöintien ja arvonlisäverokoodien oikeellisuudesta. Sopimuksen vastuuhenkilö huolehtii sopimukseen liittyvien saamisten laskutuksesta. Toimialojen palvelut huolehtivat toimintansa myyntilaskutuksen palvelualueellaan. Tulojen kertymistä seurataan jatkuvasti lautakuntien alaisten palveluiden vastuuhenkilöiden toimesta ja raportoidaan talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti.

Kaupungin ostolaskut käsitellään sähköisessä ostolaskujen käsittelyjärjestelmässä. Ostolaskulla on asiatarkastaja ja hyväksyjä. Menotositteiden hyväksyjistä pidetään ajantasaista luetteloa. Tositteiden hyväksyjä vastaa siitä, että käytettävissä olevaa määrärahaa ei ylitetä. Menojen seuranta on jatkuva prosessi.

Talouden osalta seurannan ja arvioinnin prosessit toimivat hyvin ja prosesseja kehitetään ajantasaisesti.

Konsernipalvelut

Konsernipalveluiden kukin palvelujohtaja seuraa oman vastuualueensa osalta talousarvioprosessin yhteydessä asetettuja tavoitteita osana talousarvion seurantaa.

Konsernipalveluiden seurannan ja arvioinnin kannalta on keskeistä toiminnan ja päätöksenteon avoimuus, sekä ennen kaikkea tiedonkulku, jolloin niiden toimivuutta voivat arvioida viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt, kaupunkilaiset ja ulkoiset sidosryhmät. Seurantaa, raportointia ja arviointia kehitetään ajantasaisesti.

Raportointi ja viestintä

Kaikilla konsernipalveluyksikön palveluilla on säännöllisiä viikoittaisia ja/tai kuukausittaisia yksikkö- tai matriisikokouksia, joissa käydään läpi ajankohtaisia asioita, vuosikellon mukaisia toimia sekä muita toiminnallisia ja taloudellisia käynnissä olevia asioita. Kokoukset ovat hyödyllisiä, ja niissä saadaan nopeasti ja tehokkaasti viestittyä palveluiden yhteisistä käytännöistä ja ohjeista. Tiimityö on edelleen kehittynyt useilla palvelualueilla. Poikkeustilanteita varten tietohallinnossa on vuosittain ylläpidetty valmiussuunnitelma. Normaaleja häiriötilanteita varten tietohallinnossa on toipumissuunnitelma ja tietohallinnon ohjausryhmän hyväksymä tiedotussuunnitelma.

1.2.3. Riskienhallinta

Riskienhallintaprosessia toteutetaan kaupunginhallituksen hyväksymän riskienhallinnan ohjeistuksen mukaisesti. Sisäisen valvonnan ohjeen mukainen riskianalyysi toteutetaan vuosittain.

Riskien tunnistamisessa ja analysoinnissa hyödynnetään Raision kaupungin riskikarttaa, jossa kaupungin riskit on luokiteltu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Riskikartassa on esitetty edellä mainittuun luokitteluun perustuen merkityksellisiä asiakokonaisuuksia, joihin riskien analysoinnissa pyritään kiinnittämään huomiota. Riskikartan tarkoituksena on auttaa riskianalyysin laadinnassa ottamaan huomioon kaikki toiminnan kannalta merkitykselliset riskit.

Riskianalyysissä toimielimet tunnistavat toimintansa kannalta merkittävimmät riskit, laativat toimenpiteet niiden hallitsemiseksi ja määrittelevät riskeille vastuuhenkilöt ja aikataulut. Riskien toteutumista seurataan jatkuvasti talousarviovuoden aikana. Toimielimet raportoivat tilinpäätöksen yhteydessä, miten riskienhallinnassa on onnistuttu, onko riskit toteutuneet, kuinka niihin on reagoitu ja kuinka riskejä on pystytty torjumaan.

Seuraavassa on esitetty toimielimittäin riskianalyysissä tunnistetut merkittävimmät riskit ja toimielinten arviot riskienhallinnasta tilinpäätösvouden aikana.

¹ Lyhyt sanallinen kuvaus riskin syistä ja todennäköisistä seurauksista

² Todennäköisyysluokka

³ Seurausluokka

⁴ Toimenpiteet riskin eliminoinniksi/pienentämiseksi/hallinnoimiseksi

Kh, konserni

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Toteuma 2023 ja arvio tulevasta
Henkilöstön jaksaminen ja saatavuus	Tiettyjen ammattiryhmien kohdalla on rekrytointivaikkeitä, jotka takaa henkilöstö voi joutua työskentelemään vajaalla resurssilla. Tällöin työn psykososiaalinen ja fyysinen kuormitus saattaa kasvaa.	2	3	6	Työntekijöiden hyvinvoinnin ja jaksamisen parantaminen kehittämällä johtamis- ja työyhteisötaitoja, määrittelemällä selkeät vastuut (tehtäväkuvat), mahdollistamalla osaamisen kehittämisen sekä tukemalla jaksamista osallistamalla tll:n psykososiaalisen tuen kehittämishankkeeseen.	Työntekijöiden hyvinvointia ja jaksamista on parannettu ja kehitetty mm. mahdollistamalla henkilöstöetuja (mm. kulttuuri- ja liikuntaetu, polkupyöräetu, maksuton uinti-/kuntosalimahd.) Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on tehostettu, esihenkilöille tarjottu tutkintoon johtavaa esihenkilövalmennusta ja säännöllisiä sisäisiä esihenkilöooreumeita. Tehtäväkuvien päivittäminen jatkuu edelleen ja tll:n kehittämishanke alkoi 2023. Ed. mainitut henkilöstöedut mahdollistetaan edelleen. Myös esihenkilökoulutukset jatkuvat ja työterveyshuollon kanssa yhteistyötä tehdään tiiviisti.
Lakko	Työtaistelu häiritsee kaupungin toimintaa.	3	4	12	Työtaistelutoimenpiteiden varhainen ennakointi ja kriittisten tukipalveluiden varmistaminen ennakkosuunnittelulla	Riski ei ole toteutunut. Kunta-alan työehtosopimus on voimassa vuoteen 2025.
Mainekriisi	Kaupungin toimintaan, johtamiseen tai henkilöstöön liittyvä julkisuus, joka heikentää luottamusta ja toiminnan uskottavuutta.	2	3	6	Kestävät toimintamallit ja hallinnon avoimuus, viestintäosaamisen kehittäminen.	Riski ei ole toteutunut.
Rahoitusriskit	Jos korot äkillisesti nousevat, kaupungin kasvavan lainamäärän rahoituskulut kasvavat.	3	3	9	Rahoitustilanteen ajantasainen seuraaminen ja suhteuttaminen kaupungin lainamäärään. Investointien suunnittelussa pidettävä taloudelliset näkökannat keskustelussa mukana.	Riski osin toteutunut.
Soteuudistus	Hyvinvointialueelle siirtyvien toimintojen siirrossa epäonnistutaan.	4	4	16	Valmistelu on organisoitu ja vastuutettu, valmistelun etenemistä seurataan. Huolehditaan eri yksiköiden välisestä tiedonkulusta. Osallistutaan aktiivisesti yhteistyöverkostoihin ja seudulliseen valmisteluun.	Riski osin toteutunut: ICT-palvelujen tuottaminen Varhalle v. 2023 aikana on lisännyt työmäärää digipalveluissa.
Globaali pandemia	Korona tms	2	5	10	Ajantasainen varautumissuunnitelma	Riski ei ole toteutunut.
Hallitsematon maahanmuutto	Hallitsematon pakolaismuutto	1	3	3	Valtakunnallisten ohjeistusten seuraaminen	Riski ei ole toteutunut.

ICT: Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit	Jonkin aikaa operatiivinen tietotekniikka toimii ilman työntekijöitä. Ongelmatilanteiden korjaamattomuus ja palvelupyynnöjen toteutumattomuus estää pala kerrallaan tietotekniikan toimivuuden. 1-2 viikossa tietotekniikan toimivuus laskee arviolta 10 prosenttiin työntekijöistä. Vajaalla henkilöstöllä pystytään ratkaisemaan kriittisimmät häiriötilanteet, mutta palvelupyynnöjä ei pystytä toteuttamaan (käyttäjätunnusten luomiset /poistamiset, liittymien avaukset jne.).	3	5	15	Kriittisten toimintojen automatisointi ja kahdentaminen.	Riski ei ole toteutunut. Tietohallintojohtajan tehtävät on hoidettu sijaisjärjestelyin, mikä on vaikuttanut erityisesti erilaisten kehittämistoimenpiteiden toteutumiseen. Kriittisten toimintojen automatisointia kehitetään edelleen.
ICT: Työvälineiden toimimiseen liittyvät riskit	Vakavat tietoliikenne- ja konesalipalveluiden häiriöt/keskeytykset voivat estää kaiken tietotekniikan käytön kaupungin palveluissa. Merkittävä osa kaupungin tuottamista palveluista on riippuvaisia tietoteknisistä palveluista.	2	3	6	Vaikutusanalyysit, riskiarviot, jatkuvuusstrategia, toipumissuunnitelma ja säännölliset toipumisharjoitukset.	Muutamia yksittäisiä lyhytkestoisia häiriöitä lukuun ottamatta riski ei ole toteutunut. Suunnitelmat ajantasalla. Edellyttää edelleen suunnitelmien pitämistä ajantasaisina ja säännöllistä harjoittelua.
Avainhenkilöriskit	Yhden henkilön varassa on tietyissä tehtävissä liikaa tietoa ja painetta, hiljainen tietotaito. Eläköitymisen tuomat henkilöstövaihdokset.	3	3	9	Riittävä resursointi. Varahenkilöjärjestelmän tehostaminen. Henkilöiden sitoutuminen vara-henkilötoimintaan. Etupainotteinen resursointi hiljaisen tiedon säilymisen vuoksi.	Riski osittain toteutunut samanaikaisten henkilövaihdosten vuoksi.

Kh, kaupunkikehitys

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Toteuma 2023 ja arvio tulevasta
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakointi.	Riski ei ole toteutunut yksittäisiä pidempiä poissaoloja lukuunottamatta. Tuleviin eläköitymisiin on aloitettu varautumaan.
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyystilanteen, väestömuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Taloussuhdanne on heikentynyt vuoden aikana merkittävästi, millä on välillisiä vaikutuksia usealle toimialalle. Matalasuhdanne on jo osin näkynyt heikentyneinä työllisyyslukuina. Vaikutukset realisoituvat selkeämmin vuosien 2024-2025 aikana.

Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisääteisissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuville osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	TE2024 -lakiuudistuksen mukaiset valmistelut on aloitettu vuoden 2023 aikana sekä tulevan alueidenkäyttölain valmistelua on seurattu aktiivisesti. Organisatorisia sekä ohjeistuksellisia muutoksia tullaan tekemään vuoden 2024 aikana.
Toiminta	Uuden organisaatorakenteen mukaiset uudet toimintatavat; opettelu, hallintosäännön tulkinta. Riskinä päätöksenteon viiveet tai lainvastaisuus.	4	3	12	Uuden organisaation toimintatapojen jalkauttaminen/johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Riski ei ole toteutunut. Organisaatorakenne, toimintatavat sekä hallintosäännön tulkinta toimivat asianmukaisesti. Hallintosäännön päivitystä tehdään vuoden 2024 aikana, erityisesti TE-uudistuksesta johtuen.
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausuulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia mahdolliset lisäävät ehdot.	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Riski ei ole toteutunut. Sopimusteknisissä asioissa on edelleen syytä tehdä tiivistä yhteistyötä konsernihallinnon asiantuntijoiden kanssa.
ICT/tietoliikennejärjestelmät	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittäisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Riski ei ole toteutunut.
Henkilöstön saatavuus	Riski linkittyy avainhenkilöriikkiin. Vastuualueen vakanssien osalta on ollut haasteita saada niitä täytettyä.	3	2	6	Tehtävänkuvien uudelleenpohdinta, vakansseihin tehtävät uudelleenhaut ja niiden mainostaminen yhteistyössä viestinnän kanssa.	Vastuualueen rekrytoinnit on saatu toteutettua. Näistä haastavin täytettävä oli maankäyttöjohtajan vakanssi, joka täytettiin onnistuneesti tammikuussa 2023.
Sidosryhmäriski	TE-lakiuudistuksen vaikutukset, työmarkkinatuen kasvu, tiedonkulku eri toimijoiden välillä.	2	2	4	Aktiivinen osallistuminen valmistelutyöhön	On toteutettu asianmukaisesti ja työtä jatketaan myös vuonna 2024.
					Tehokas ja tuloshakuinen yhdyspintatyöskentely HV-alueen ja TE-toimiston kanssa	On toteutettu asianmukaisesti.
					Yhdyspintatyön rakenteet kuntoon	On toteutettu asianmukaisesti.
Terveysten ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Vastuualueen toimintaa vaarantavat riskit, erityisesti maailmalla vallitseviin ilmiöihin liittyen.	2	3	6	Varautumissuunnitelmien ja sisäisten ohjeistusten päivittäminen. Mahdollisiin riskeihin varautuminen.	Varautumistyötä on tehty poikkihallinnollisessa yhteistyössä kaupunkitasoisesti. Varautumissuunnitelmien päivitystyötä tehdään edelleen.

Lupalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Toteutuma 2023 ja arvio tulevasta
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen sekä ongelmien minimointi konkretisoituneen riskin ylimenokaudella.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen ja pitoon panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakointi.	Henkilöstön hyvinvointiin on panostettu erilaisin koulutuksin, etätyöjärjestelyin. Yhteisiä tyhy-päiviä on järjestetty palveluittain. Avainhenkilöriski ei ole merkittävässä määrin toteutunut, mutta esim. tulevilla eläköitymisillä on vaikutusta toimintaan ja rekrytointeja on käynnistetty.
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyytilanteen, väestönmuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Taloussuhdanne on heikentynyt vuoden aikana merkittävästi, millä on välillisiä vaikutuksia usealle toimialalle. Matalasuhdanne on jos osin näkynyt heikentyneinä työllisyyslukuina. Vaikutukset realisoituvat selkeämmin vuosien 2024-2025 aikana.
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisäätteisissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuvilta osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Tuleva alueidenkäyttölain (maankäyttö- ja rakennuslain) uudistus laukaisee tarpeen rakennusjärjestyksen päivittämiselle sekä mahdollisesti muillekin toimenpiteille. Lain on tarkoitus astua voimaan 1.1.2025, joten rakennusjärjestyksen päivitys tapahtuu vuoden 2024 aikana.
Toiminta	Uuden organisaatorakenteen mukaiset uudet toimintatavat; opettelu, hallintosäännön tulkinta. Riskinä päätöksenteon viiveet tai lainvastaisuus.	4	3	12	Uuden organisaation toimintatapojen jalkauttaminen/johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Riski ei ole toteutunut. Organisaatorakenne, toimintatavat sekä hallintosäännön tulkinta toimivat asianmukaisesti. Hallintosäännön päivytystä tehdään vuoden 2024 aikana, erityisesti TE-uudistuksesta johtuen.
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausuulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia mahdolliset lisäävät ehdot.	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Yhteistyötä konsernihallinnon kanssa on tehty. Pleneläinpäivystyksen osalta toimija irtisanoi maakunnan laajuisen päivystyssopimuksen kesken optiokauden ja uuteen kilpailutukseen ei saatu tarjouksia.

ICT/tietoliikenne	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittämisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Riski ei ole toteutunut.
Terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Veteen, elintarvikkeisiin, yleiseen asumiseen ja elämiseen liittyvät turvallisuusasiat, kuten vaikkapa ilmanlaatu.	2	4	8	Varautumissuunnitelma, epidemiaohjeistus, seuranta, normaali viranomaistyö.	Varautumistyötä on tehty poikkihallinnollisessa yhteistyössä kaupunkitasoisesti. Varautumissuunnitelmien päivitystyötä tehdään edelleen.

Infralautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Toteutuma 2023 ja arvio tulevasta
Omaisuuksien tuhoutuminen tai sen arvon menetys.	Kiinteistöjen laaja vesivuoto, palaminen, tms. rakennusvaurio.	2	3	6	Ennakoiva huolto ja kunnossapito. Riittävä kunnossapito- ja investointirahoitus talousarvioissa.	Riski ei toteutunut. Investointeja ja kunnossapitoa on tehty työohjelman mukaisesti. Kiinteistöistä tehdään tarpeen mukaan kuntotutkimuksia ja -selvityksiä.
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Sopimuskumppanin lakko tai konkurssi.	2	3	6	Palvelujen hankkiminen mahdollisuuksien mukaan lakon ulkopuolisilta toimijoilta.	Riski ei toteutunut.
Sopimusriski.	Toimintoja on ulkoistettu kilpailuttamalla. Markkinoiden toimimattomuus sopimuskauden päätyttyä (esim. kilpailu markkinoilla vähenee tai tarjoajien määrä on liian pieni). Oma tuotantoa ei enää ole, joten palveluista on maksettava markkinahinta.	2	3	6	Kustannustason nousu kilpailutettaessa palvelu uudelleen sopimuskauden päätyttyä. Paluu omaan toimintaan ei enää ole mahdollista tai se on kohtuuttoman kallista. Palvelu- ja laatutason pudotus.	Riski ei toteutunut. Tulevaisuudessa on syytä tehdä markkinavuoropuhelua ja arvioida tarjouspyyntöjen sisältöjä saatujen palautteiden perusteella.
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus rekrytointitalanteissa.	4	3	12	Henkilöstön koulutus ja resurssien ylläpitäminen. Oppisopimusmahdollisuuden lisääminen. Kilpailukykyinen palkkaus. Rekrytointikanavien monipuolinen käyttö.	Riski ei toteutunut; rekrytointiongelmien tietyissä tehtävissä tunnistettiin.
Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Käyttötalouden kustannusten äkillinen/yllättävä nousu.	3	3	9	Kustannusten ja talousarvion toteutumisen seuranta. Palvelun vähentäminen tai laatutason lasku. Säästö- ja sopeutustoimenpiteet.	Riski toteutui osittain; säästötoimenpiteinä palvelutason lasku, energiankulutuksen optimointi.

Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Rakennusmateriaalien ja polttoaineiden hintojen äkillinen/yllättävä kustannustason nousu vaikuttaa urakkahintojen nousuun.	3	3	9	Investointiohjelman / hankkeiden uudelleenarvointi/priorisointi.	Riski tunnistettiin; hintojen nousuun varauduttiin talousarviota laadittaessa.
Sähkökatkot.	Rajoitettu energian saanti.	4	4	16		Riski ei toteutunut.
Raaka-ainepula (esim. materiaalit, komponentit, laitteet ym.).	Laitteita ja koneita ei saada uudistettua, eikä rikkiäisiä korjattua. Rakennusmateriaalien ja elintarvikkeiden ym. materiaalien ja raaka-aineiden saatavuudessa on ongelmia.	4	3	12	Uusien tuotteiden korvaaminen käytetyillä tai korvaavilla tuotteilla.	Riski ei toteutunut.

Sivistyslautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Toteuma 2023 ja arvio tulevasta
Omaisuu- den tuhoutuminen tai sen arvonmenetys	Irtaimen ja kaluston tuhoutuminen/häviäminen	1	3	3	Irtaimen ja kaluston huolto ja ylläpito, vakuuttaminen ja valvonta, tuhoutuneiden korvaaminen uusilla.	Riski ei ole toteutunut, riskiarvio ennallaan.
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle	Asiakkaille aiheutetut vahingot	1	4	4	Vakuuttaminen valvonta, henkilöstön osaamisen varmistaminen koulutuksin. Aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen.	Riski ei ole toteutunut, riskiarvio ennallaan.
Sopimusriskit	Äkillinen koulupaikkojen ja päivähoitopaikkojen tarve	1	3	3	Tilojen määrä riittävä. Yhteistyösopimusten ajantasaisuus.	Riski ei ole toteutunut, riskiarvio ennallaan.
Henkinen kuormittuminen	Työ kuormittaa yli sietokyvyn	1	4	4	Työn kuormittavuuden oikea sovittaminen, henkilöstömitoituksen resursointi oikein. Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Riski osittain toteutunut (mm. poikkeusolot ja lasten tuen tarpeet vaikuttivat henkiseen kuormittumiseen), riskiarvio ennallaan.

Vapaa-aikalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Toteuma 2023 ja arvio tulevasta
Omaisuu den tuhoutuminen tai sen arvon menetys	Kirjasto ja museo aineiston, irtaimen tai kaluston tuhoutuminen tai häviäminen.	1	2	2	Vakuuttaminen, valvonta.	Riski ei ole toteutunut, riski arvio ennallaan.
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilöille tai toiminnalle	Asiakkaalle aiheutetut vahingot	1	2	2	Vakuuttaminen, valvonta, henkilöstön riittävä osaaminen, turvallisuussuunnitelmat tilannekohtaisesti.	Riski ei ole toteutunut, riski arvio ennallaan.
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Kirjaston, Uintikeskus Ulpukan, Jäähallin tai Kerttulan liikuntahallin toiminnan keskeytyminen.	1	2	2	Säännöllinen huolto, henkilöstön ammattitaito, valvonta.	Riski ei ole toteutunut, riski arvio ennallaan.
Teknologiaan ja tietohallintoon liittyvät riskit	Järjestelmien toimimattomuus lopettaa palvelujen tarjoamisen.	1	2	2	Ajantasaiset, päivitetyt järjestelmät ja tietoturtojen esto.	Riski ei ole toteutunut, riski arvio ennallaan.
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtaturmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Riski toteutunut, varahenkilöjärjestelmä. Yhteistyö työterveyshuolto.
Energian kustannusten nousu	Kustannusten nousu	2	2	4	Ei voida itse vaikuttaa.	Sähkön hintavaihtelut välillä isoja.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Sisäisen valvonnan ja riskienhallintaprosessin kehittäminen

Sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan prosessi on sidottu osaksi talousarvio- ja tilinpäätösprosessia ja prosessin kehittämistä on jatkettu edelleen. Uusien riskien tunnistamiseen on edelleen kiinnitettävä huomiota. Pandemia, Euroopan muuttunut turvallisuustilanne ja mahdollinen energiapula ovat osoittaneet, että uusia merkittäviä riskejä voi ilmaantua hyvinkin yllättäen ja nopeasti. Tästä johtuen riskienarviointi on jatkuva prosessi, jossa uusien riskien tunnistamista on tehtävä säännöllisesti talousarviovuoden aikana. On kyettävä reaaliaikaisesti tunnistamaan uusia riskejä, arvioimaan niiden merkittävyyttä ja määrittelemään toimenpiteet niiden torjumiseksi tai vähentämiseksi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta tulee arvioida järjestelmällisesti ja suunnitelmallisesti. Tämä edellyttää, että tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet tekevät vuosittain itsearviointin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta omalla vastuualueellaan. Itsearviointin tarkoituksena on tuoda esille mahdolliset sisäisen valvonnan riskit ja epäkohdat. Samalla voidaan kerätä kehittämis ehdotuksia toiminnan parantamiseksi.

Varautuminen

Kaupungin kyky tunnistaa uusia uhkia ja arvioida niiden vaikutuksia on viime vuosien nopeasti eteen tulleiden tapahtumien kuten pandemian ja Euroopan turvallisuustilanteen muutosten myötä noussut erittäin merkittävään asemaan. Valmiussuunnitelmat on pidettävä ajan tasalla, varautumista on harjoitettava ja yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa on lisättävä. Varautumiseen vaikuttaa jatkossa keskeisesti myös yhteistyö kaupungin ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kesken.

Raision kaupungilla on ajantasainen valmiussuunnitelma, mutta sitä tulee päivittää uudelleen aina uusien merkittävien uhkien ilmaantuessa. Valmiussuunnitelmassa tunnistetaan kuntalaisiin ja kaupungintoihintaan vaikuttavat merkittävimmät uhat. Varautumissuunnitelmassa määritellään vastuutahot erilaisten häiriötilanteiden varalle, huolehditaan kriisiviestinnän perusteista ja suunnitellaan ennalta, millä tavoin toiminnot ja palvelut saadaan jatkumaan keskeytymättä.

Tytäryhteisöjen varautuminen ja riskienhallinta

Varautuminen ja riskienhallinta koskevat myös kaupungin tytäryhteisöjä ja säätiöitä. Yhteisöiltä edellytetään kaupunginhallituksen ohjeen mukaista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Tytäryhteisöjen valmiussuunnitelmien tulee olla ajan tasalla. Konserniyhteisöt raportoivat vuosittain tilinpäätöksensä yhteydessä konsernijohtolle yhteisönsä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Raision Vuokra-asuntojen osalta raportointia tulee erityisesti kehittää.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja vertailu edelliseen vuoteen

Raision kaupungin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	TP2023 1 000€	TP2022 1 000€	Muutos	Muutos%
Toimintatuotot	18 676	46 193	-27 518	-59,6
Myyntituotot	3 115	22 452	-19 337	-86,1
Maksutuotot	2 843	9 633	-6 790	-70,5
Tuet ja avustukset	3 405	5 221	-1 817	-34,8
Muut toimintatuotot	9 312	8 886	426	4,8
Toimintakulut	-77 733	-189 460	111 727	-59,0
Henkilöstökulut	-49 259	-79 973	30 714	-38,4
Palvelujen ostot	-16 249	-86 657	70 408	-81,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 533	-11 643	4 110	-35,3
Avustukset	-2 303	-6 232	3 929	-63,0
Muut toimintakulut	-2 388	-4 954	2 566	-51,8
Toimintakate	-59 057	-143 266	84 209	-58,8
Verotulot	64 572	117 620	-53 048	-45,1
Valtionosuudet	14 130	39 359	-25 229	-64,1
Rahoitustuotot ja -kulut	363	24	339	1382,6
Korkotuotot	1 448	407	1 041	256,0
Muut rahoitustuotot	159	234	-75	-32,0
Korkokulut	-1 227	-598	-629	105,3
Muut rahoituskulut	-17	-19	2	-8,5
Vuosikate	20 008	13 738	6 270	45,6
Poistot ja arvonalentumiset	-11 161	-8 171	-2 990	36,6
Satunnaiset erät	0	0	0	
Tilikauden tulos	8 847	5 567	3 280	58,9
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	0	0	0	0
Varausten lisäys(-), vähennys(+)	-8 800	-3 235	-5 565	172
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	48	2 332	-2 285	-98,0

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP2023	TP2022
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	24,0	24,4
Vuosikate/Poistot,%	179,3	168,1
Vuosikate, €/asukas	790	550
Asukasmäärä	25 336	24 961

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate osoittaa tulo- ja menoeroa, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja menoeroa riittävyttä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulo- ja menoeroa olevan riittävä.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja menoeroa riittävyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat 18,7 miljoonan euron suuruisina, eli ne pienenevät 27,5 miljoonaa euroa, 59,6 prosenttia vuoden 2022 toimintatuottoihin verrattuna. Toimintatuotot kasvoivat edellisvuoteen nähden kaikkien muiden lautakuntien paitsi lupalautakunnan osalta. Toimintatuottojen pienentyminen johtuu sosiaali- ja terveyslautakunnan siirtymisestä hyvinvointialueelle.

Kaupunginhallituksen toimintatuotot kasvoivat 0,5 miljoonaa euroa. Myyntituotot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 0,3 miljoonalla eurolla johtuen pakolaisten toimeentulokorvauksista sekä sotilasvammalain mukaisista korvauksista. Tuet ja avustukset kasvoivat 0,8 miljoonaa euroa palkkatuen ja muut tuet ja avustukset valtiolta kasvaessa. Maa- ja vesialueiden vuokrat kasvoivat 0,3 miljoonaa euroa. Maanmyyntitulot sen sijaan laskivat 1,4 miljoonaa euroa, ollen kokonaisuudessaan noin 0,7 miljoonaa euroa.

Lupalautakunnan toimintatuotot laskivat 0,3 miljoonaa euroa. Lasku johtui pääosin rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksujen pienenemisestä.

Infralautakunnan toimintatuotot kasvoivat 2,4 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Merkittävimmin toimintatuottoja kasvatti muiden rakennusten vuokrat 2,0 miljoonaa euroa. Lisäksi kasvua oli maankäyttö- ja kehittämiskorvauksissa 0,2 miljoonaa euroa sekä muut tuet ja avustukset valtiolta 0,2 miljoonaa euroa.

Sivistyslautakunnan toimintatuotot kasvoivat 0,9 miljoonaa euroa. Toimintatuotoista muut tuotot kasvoivat 0,4 miljoonaa euroa, muut tuet ja avustukset valtiolta 0,3 miljoonaa euroa, muut yhteistoimintakorvaukset 0,3 miljoonaa euroa ja kotikuntakorvaukset 0,2 miljoonaa euroa. Hoitopäivämaksut laskivat 0,3 miljoonaa euroa.

Vapaa-aikalautakunnan toimintatuotot kasvoivat 0,2 miljoonaa euroa. Kasvu johtui pääosin pääsymaksujen kasvusta edellisvuoteen nähden. Kasvua oli myös palkkatuen ja muut tuet ja avustukset valtiolta osalta.

Toimintakulut

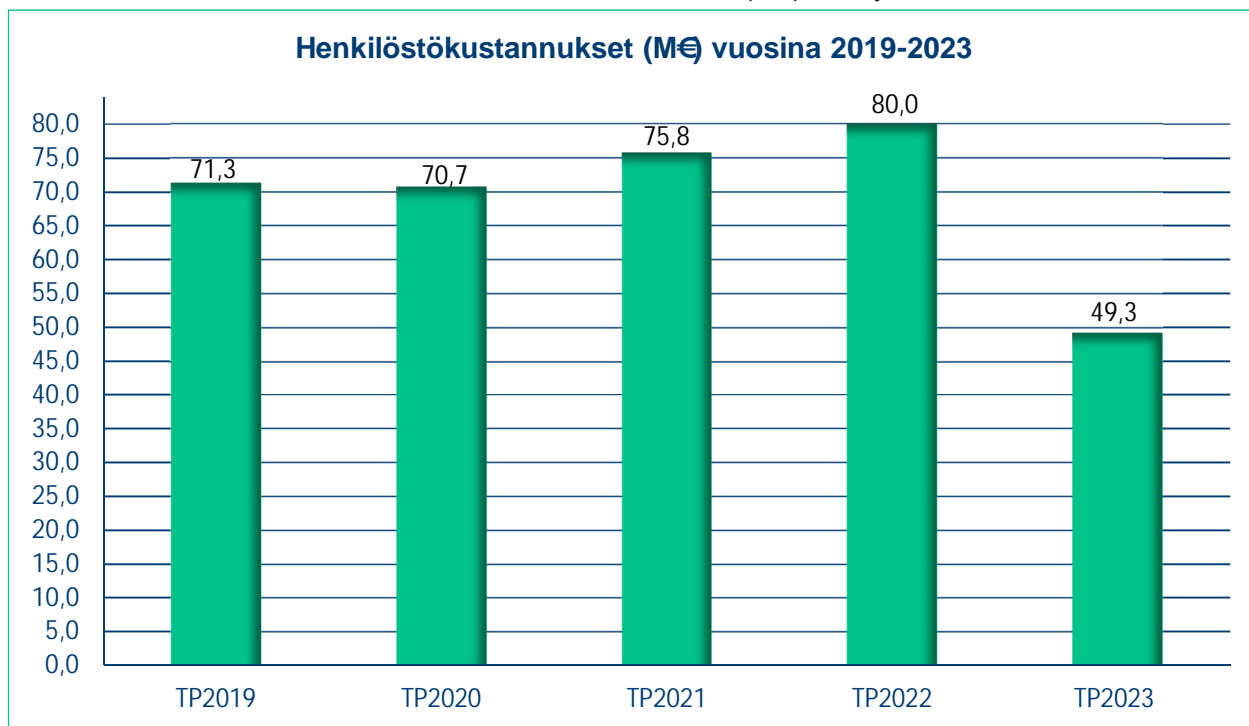
Toimintakulut olivat vuonna 2023 77,7 miljoonaa euroa. Toimintakulut laskivat 111,7 miljoonaa euroa, eli 59,0 prosenttia vuodesta 2022.

Kaupungin suurimmat kuluerät ovat henkilöstökulut ja palvelujen ostot. Kaupungin henkilöstökulut olivat vuonna 2023 49,3 miljoonaa euroa, eli 30,7 miljoonaa euroa ja 38,4 prosenttia edellisvuotta pienemmät. Merkittävimmin henkilöstökustannukset kasvoivat sivistyslautakunnassa. Sivistyslautakunnassa henkilöstökulujen kasvuun vaikuttivat sekä henkilöstömäärän kasvu että vuosiloma- ja muiden sijaisten myötä kasvaneet palkkakustannukset. Kaupunginhallituksen alaisen Kh, kaupunkikehityksen henkilöstökulut kasvoivat 1,1 miljoonaa euroa, Työllisyyspalvelut siirtyivät Kh, kaupunkikehityksen alaisuuteen sosiaali- ja terveyslautakunnan siirtyessä hyvinvointialueelle.

Palvelujen ostot olivat vuonna 2023 16,2 miljoonaa euroa, eli 70,4 miljoonaa ja 81,2 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Palvelujen ostojen kokonaisuutta sekä muita kululajeja avataan tarkemmin raportissa seuraavilla sivuilla.

Henkilöstökustannukset

Oheisissa taulukoissa esitetään henkilöstökustannusten (M€) kehitys vuosilta 2019-2023.

Henkilöstökustannukset 1000€	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
Palkat ja palkkiot	56 506	56 119	60 087	63 596	39 239
Muutos%	3,2 %	-0,7 %	7,1 %	5,8 %	-38,3 %
Eläkekulut	12 731	12 384	13 068	13 818	8 176
Muut henkilösivukulut	2 013	2 223	2 619	2 559	1 845
Henkilöstökulut yhteensä	71 250	70 726	75 774	79 973	49 259
Muutos%	3,0 %	-0,7 %	7,1 %	5,5 %	-38,4 %

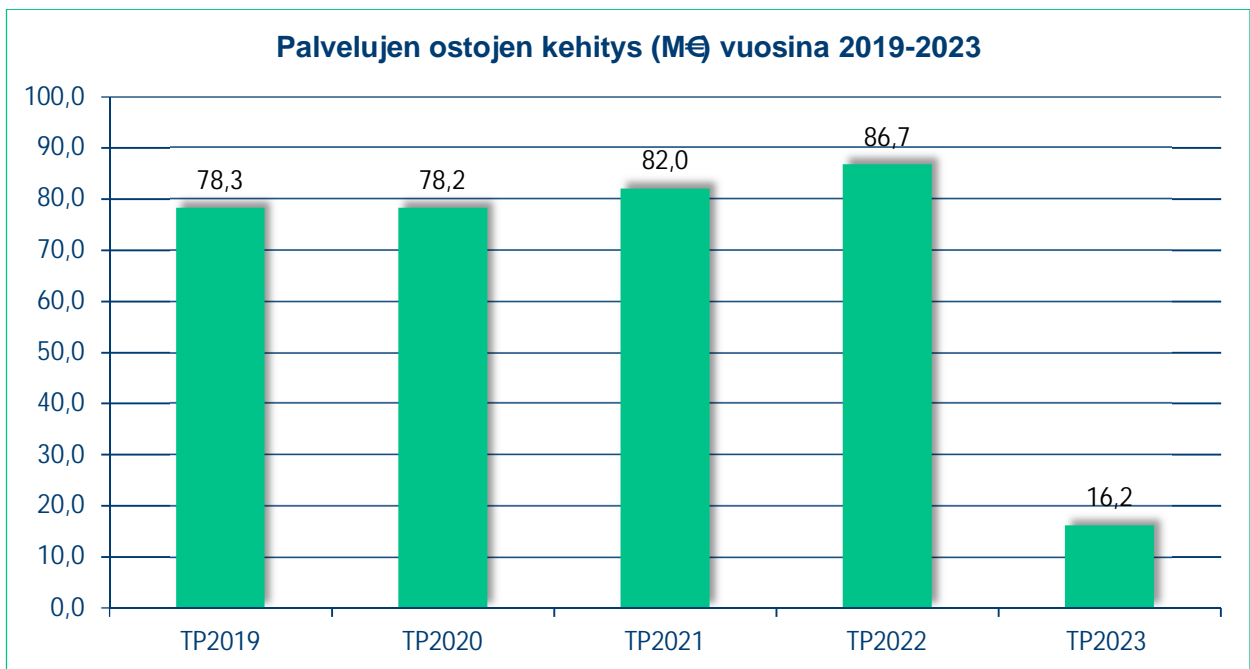
Vuoden 2023 käyttötalouden palkkakustannukset (palkat ja palkkiot, joista vähennetty henkilöstökorvaukset) olivat 39 238 739,09 euroa (vuonna 2022 63 595 667,67 euroa, vuonna 2021 60 087 294,44 euroa, vuonna 2020 56 118 529,97 euroa, 2019 56 506 033,13 euroa).

Vuonna 2022 voimaan tulleissa kunta-alan sopimuksissa suoritettiin 1.6.2023 yleiskorotus, jossa tehtäväkohtaista palkkaa korotettiin 2,20 %, ja henkilökohtaista lisää 2 %. Lisäksi 1.6.2023 alkaen tuli jaettavaksi keskitetty järjestelyerä, jonka suuruus oli 0,70 % sekä kehittämiserä, jonka suuruus oli 1,20 %.

Niille kunta-alan työntekijöille/viranhaltijoille, joiden yhdenjaksoinen työ-/virkasuhde oli alkanut viimeistään 2.5.2023 ja oli voimassa 31.5.2023 maksettiin 30.6.2023 euromääräinen kertapalkkio 467 euroa. Osa-aikaisille palkkio maksettiin osa-aikaisuuden suhteessa.

KVTES:n liitteen 5 piiriin kuuluvalla henkilöstöllä (varhaiskasvatuksen henkilöstö ja eräät koulun ammatti- ja peruspalvelutehtävät, koulunkäynninohjaajat, -avustajat, ilta- ja aamupäivätoiminnan ohjaajat) maksettiin 120 euron kertapalkkio. OVTES:n osio G:n piiriin kuuluvalla henkilöstöllä (varhaiskasvatuksen opetushenkilöstö) maksettiin 150 euron kertapalkkio.

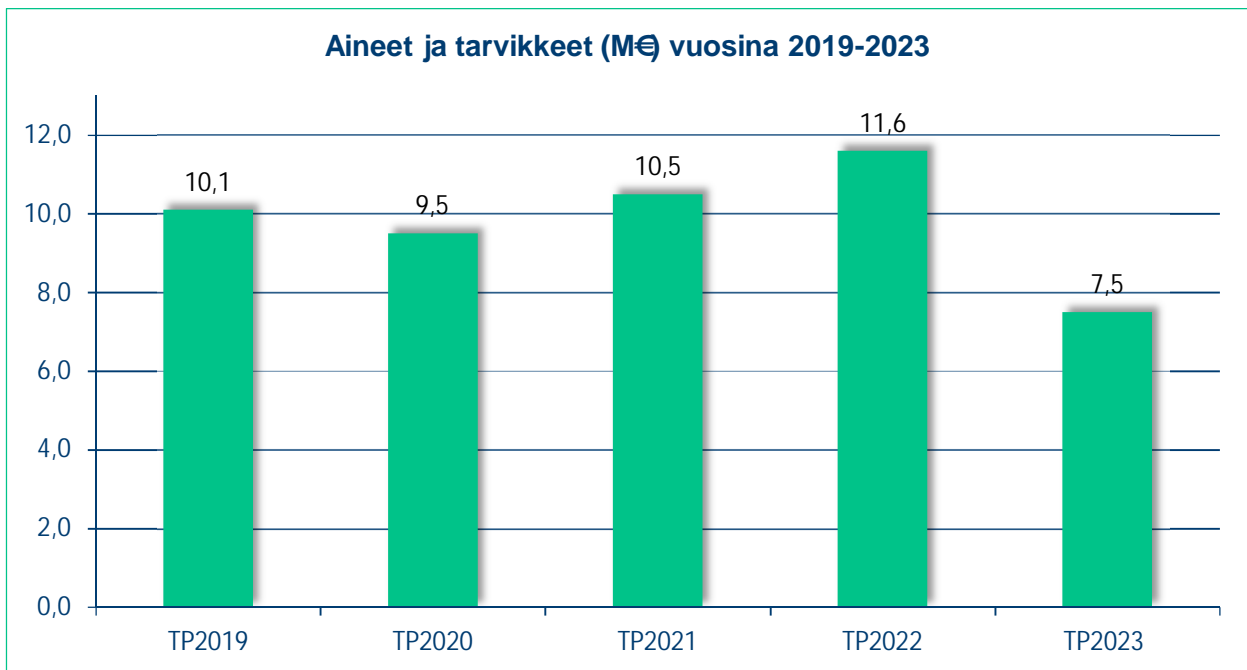
Palvelujen ostot

Raision kaupungin toimintakulujen suurin kululaji on ollut vuoteen 2022 asti palvelujen ostot. Sote-uudistuksen myötä sosiaali- ja terveyslautakunnan siirtyessä kaupungilta hyvinvointialueen alaisuuteen palvelujen ostot pienuivat murto-osaan vuonna 2023 aiempiin vuosiin verrattuna. Palvelujen ostot pienuivat edelliseen vuoteen verrattuna 70,4 miljoonaa euroa eli 81,2 prosenttia. Palvelujen ostojen osalta kasvua edelliseen vuoteen oli sivistyslautakunnassa 1,0 miljoonaa euroa ja vähenemistä infralautakunnassa 2,3 miljoonaa euroa.

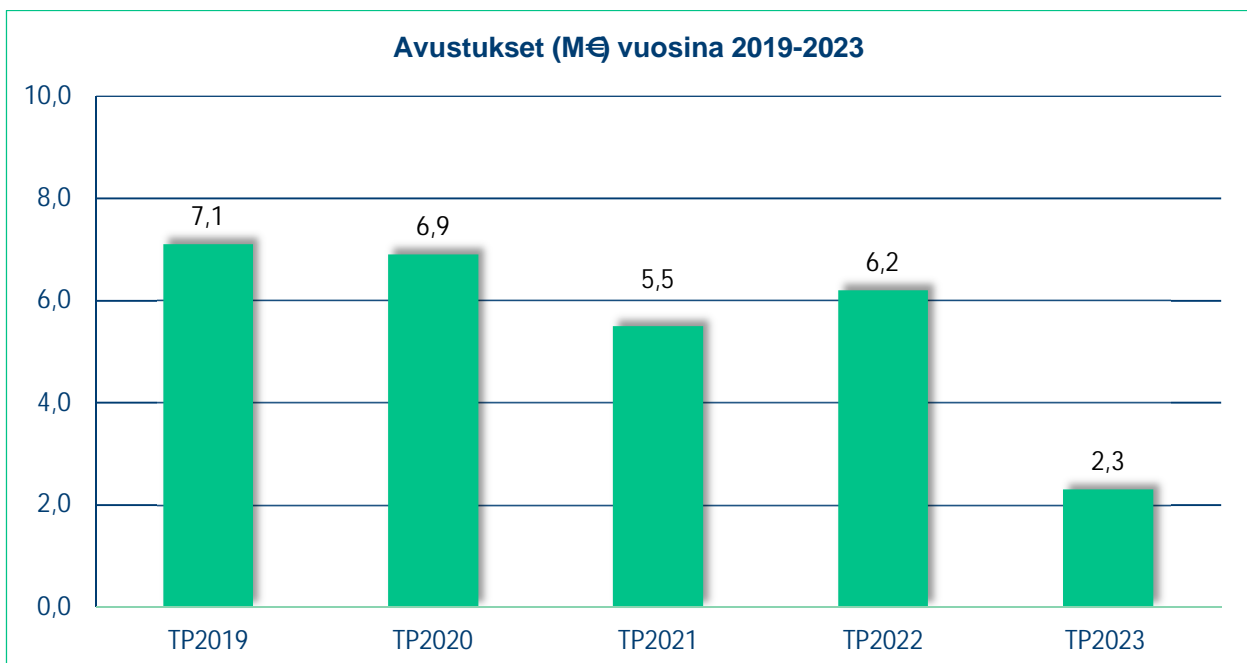
Sivistyslautakunnassa palvelujen ostot kasvoivat varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa 0,6 miljoonaa euroa ja perusopetuksessa 0,4 miljoonaa euroa. Sivistyslautakunnassa palvelujen ostojen kasvua selittää palvelusetelien menojen kasvu sekä matkustus- ja kuljetuspalveluiden kasvu.

Aineet ja tarvikkeet

Aineita ja tarvikkeita koskevat kulut laskivat tilinpäätösvoonna 4,1 miljoonaa euroa ja 35,3 prosenttia edellisen vuoden tasosta ollen vuonna 2023 7,5 miljoonaa euroa. Kaupungin suurimpia aineisiin ja tarvikkeisiin kuuluvia ostoja ovat sähkö ja kaasu, elintarvikkeet, lämmitys, kalusto, kirjallisuus, muu materiaali ja rakennusmateriaali. Näistä kulut kasvoivat vuoden 2023 aikana lämmityksen sekä kirjallisuuden osalta. Kulut vähenivät merkittävästi elintarvikkeiden, sähkön ja kaasun, kaluston sekä muu materiaali osalta vuoteen 2022 verrattuna.

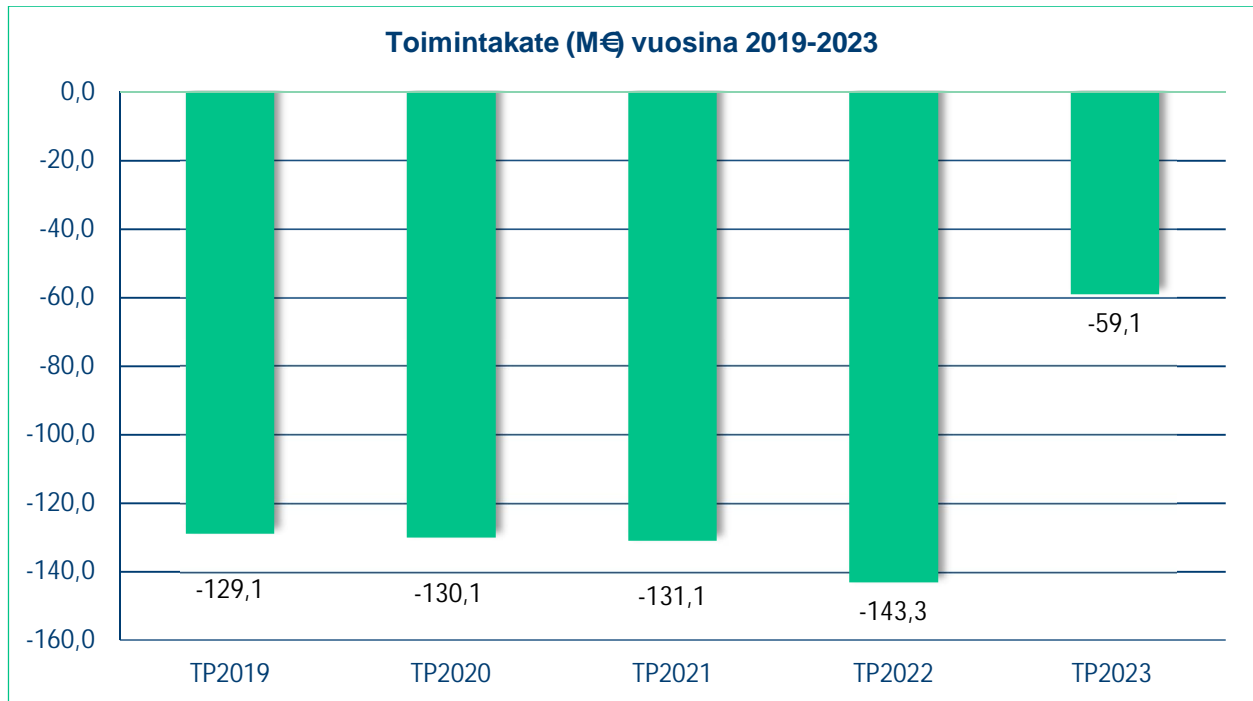
Avustukset

Avustukset toteutuivat 2,3 miljoonan euron suuruisena ollen 3,9 miljoonaa euroa ja 63,0 prosenttia vähemmän kuin edellisessä vuonna. Avustusten euromääräisen vähentymisen merkittävin selitys on avustajapalkkaus, omaishoidon tuen ja vammaisille annetut avustukset kustannusten siirtyminen sote-uudistuksen myötä hyvinvointialueelle. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli noin 0,8 miljoonaa euroa, laskua edellisvuoteen oli noin 3,6 prosenttia.

Toimintakate

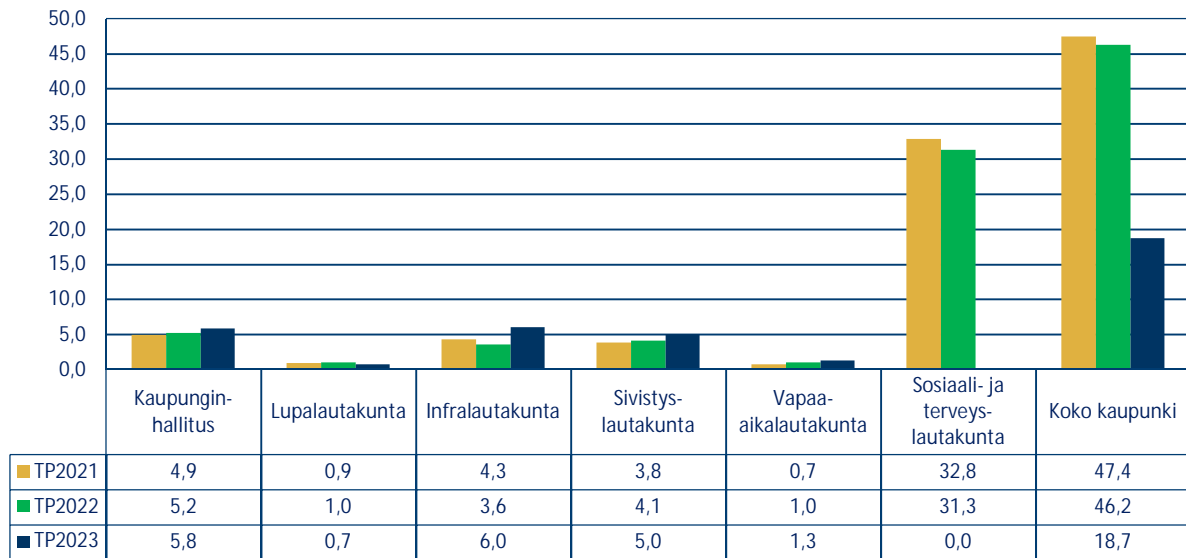
Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintakuluista jää niistä vähennettyjen toimintatuottojen jälkeen katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli tilinpäätösvoitena -59,1 miljoonaa euroa. Toimintakate pieneni 84,2 miljoonaa euroa eli 58,8 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Toimintatuotot kattoivat 24,0 prosenttia toimintakuluista. Tunnusluku heikkeni vuoteen 2022 verrattuna, vuonna 2022 tunnusluku oli 24,4 prosenttia.

Lautakuntien ulkoiset toimintatuotot, -kulut ja toimintakate vuosina 2021-2023

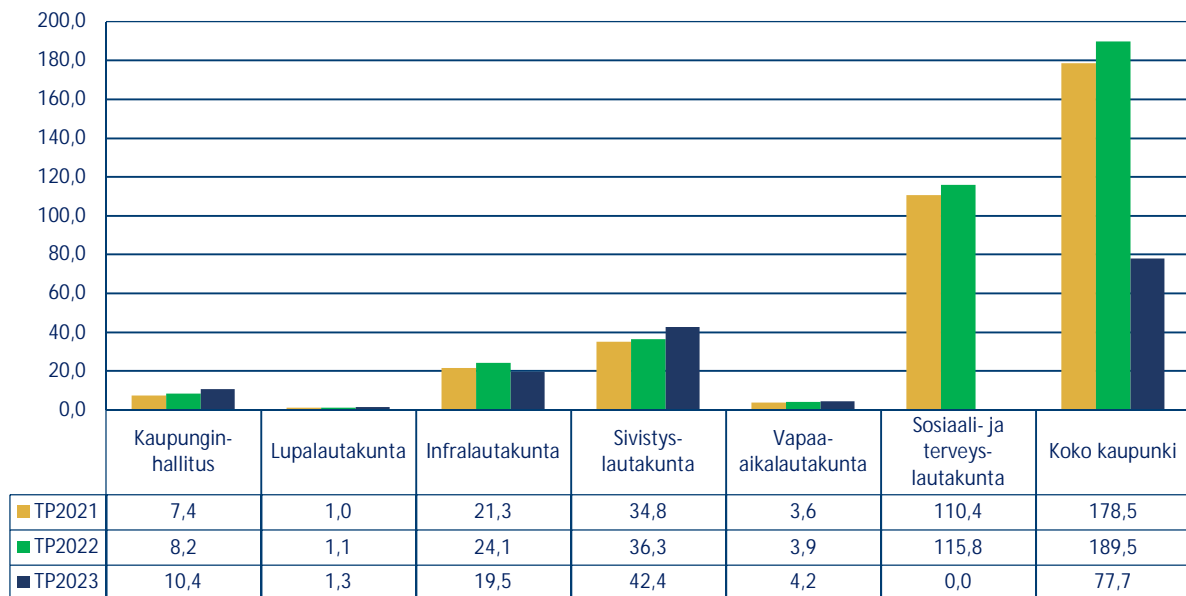
Kaupungin toimintatuotot pienenivät kokonaisuudessaan 27,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Lautakunnittainen tarkastelu osoittaa, että lautakuntien toimintatuotot kasvoivat lupalautakuntaa lukuun ottamatta. Sosiaali- ja terveyslautakunta siirtyi hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa. Kaupunginhallituksen toimintatuotot kasvoivat 0,6 miljoonalla eurolla, infralautakunnan toimintatuotot kasvoivat 2,4 miljoonalla eurolla, sivistyslautakunnan toimintatuotot kasvoivat 0,9 miljoonalla eurolla ja vapaa-aikalautakunnan toimintatuotot kasvoivat 0,3 miljoonalla eurolla. Lupalautakunnan toimintatuotot laskivat 0,3 miljoonalla eurolla.

Toimintatuottojen kehitys lautakunnittain (M€) vuosina 2021-2023

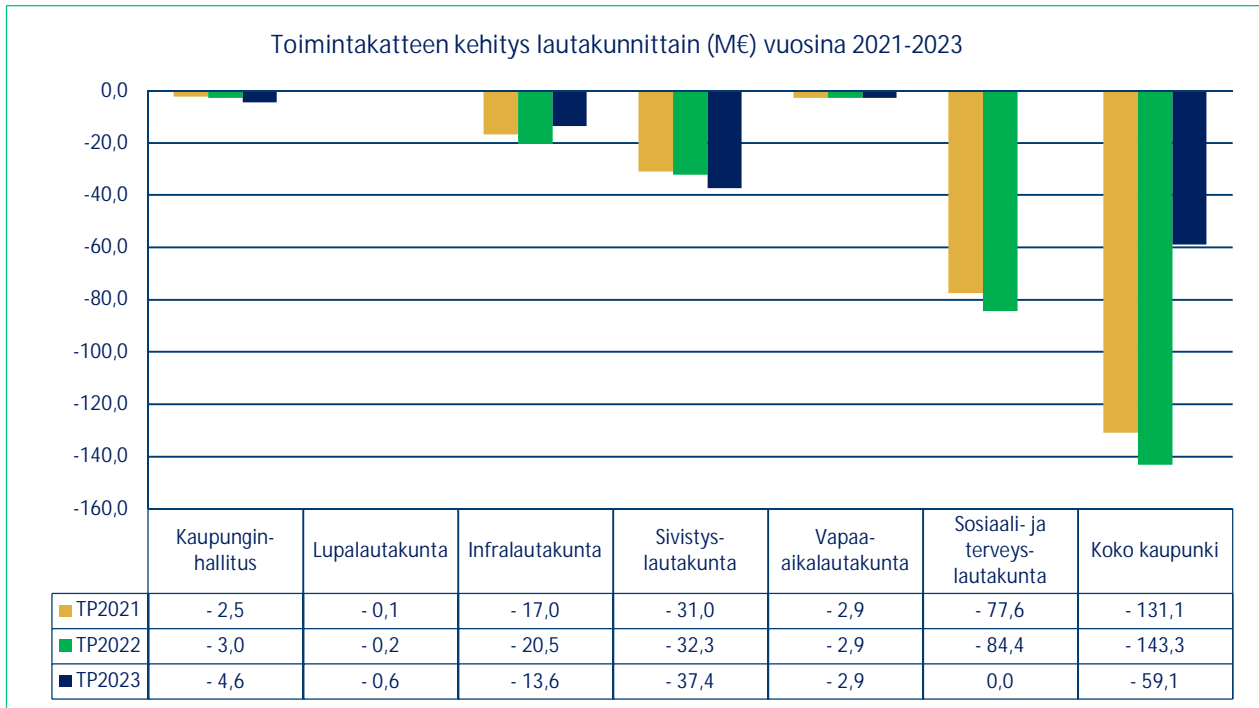

Kaupungin toimintakulut laskivat 111,7 miljoonaa euroa. Toimintakulut kasvoivat kaikkien lautakuntien osalta infralautakuntaa lukuun ottamatta. Sosiaali- ja terveyslautakunta siirtyi hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa, mikä vaikuttaa kulujen suureen laskemiseen. Kaupungin suurimmat kuluerät ovat henkilöstökulut ja palvelujen ostot. Henkilöstökulut laskivat 30,7 miljoonaa euroa, palvelujen ostot laskivat 70,4 miljoonaa euroa, aineet, tarvikkeet ja tavarat laskivat 4,1 miljoonaa euroa ja avustukset laskivat 3,9 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kehitys lautakunnittain (M€) vuosina 2021-2023

Toimintakate heikkeni muiden lautakuntien paitsi infralautakunnan osalta. Infralautakunnan toimintakatteen parannus kattoi lähes kaikkien muiden lautakuntien toimintakatteiden heikkenemisen mistä johtuen lautakunta tasolla toimintakate pysyi kokonaisuudessaan lähes edellisen vuoden tasolla, kun sosiaali- ja terveyslautakuntaa ei oteta huomioon. Sosiaali- ja terveyslautakunta siirtyi hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa, mikä vaikuttaa toimintakatteiden paranemiseen koko kaupungin tasolla verrattuna aikaisempiin vuosiin. Lautakunnittain toimintakatteeseen vaikuttivat toimintatuottojen kasvu ja pienentyminen sekä toimintakulujen kasvu edellisvuoteen verrattuna. Infralautakunnan osalta tuotot kasvoivat ja kulut pienenivät merkittävästi.

Verotulot ja valtionosuudet

Vuonna 2023 verotuloja kertyi yhteensä 64,6 miljoonaa euroa. Tulovero käytännössä puolittui 2023 verrattuna aikaisempaan vuoteen, johtuen soteuudistuksesta ja sen tuomasta veroprosenttivähennyksestä. Kuntien vuoden 2023 veroprosentin määrittämisessä veroprosentin lähtötasona käytettiin vuoden 2022 veroprosenttia, josta tehtiin 12,64 prosenttiyksikön vähennys. Raison kaupungin vuoden 2022 tuloveroprosentti oli 20,25 %. 12,64 prosenttiyksikön vähennyksen jälkeen Raison kaupungin tuloveroprosentin suuruus oli 7,61 %.

Kiinteistövero kasvoi 0,6 miljoonaa euroa ollen vuonna 2023 8,6 miljoonaa euroa. Taustalla ei ollut kiinteistöveroprosentin muutosta.

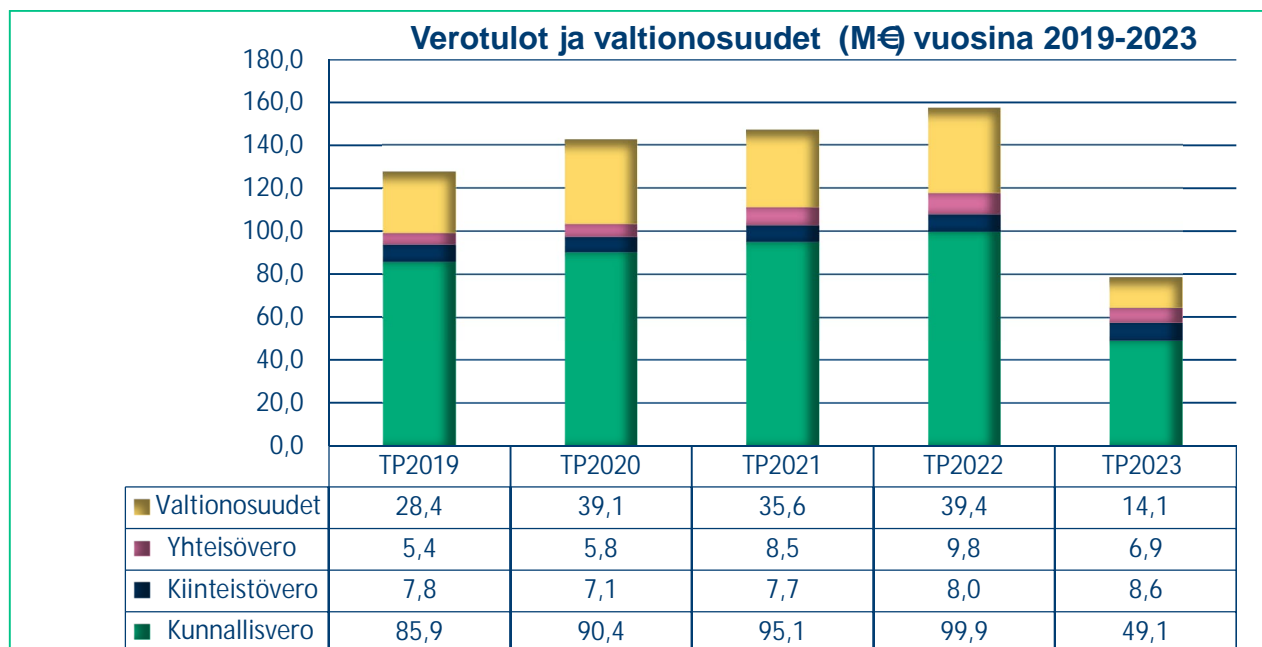
Yhteisöverot laskivat noin 2,9 milj. eurolla vuonna 2023 johtuen siitä, että yhteisöveron kuntaryhmä osuus laski 33 %. Lasku tarkoitti paluuta rahoitusosuuksiin ennen koronaa ja muutos jäänee pysyväksi.

Raison kaupunki sai valtionosuuksia vuonna 2023 14,1 miljoonaa euroa, uuden soteuudistuksen jälkeisen valtionosuusjärjestelmän ensimmäisenä vuotena. Valtionosuuden kehityssuunta on sen jälkeen ollut negatiivinen ja odotetaan laskevan yhä vuonna 2025, johtuen ns. sotevähennyksistä jossa tasataan soten siirron vaikutuksia.

Verotulot ja valtionosuudet (M€) vuosina 2022 ja 2023				
	TP2022	TP2023	Kasvu%	Muutos M€
Kunnallisvero	99,9	49,1	-50,9 %	-50,8
Kiinteistövero	8,0	8,6	7,5 %	0,6
Yhteisövero	9,8	6,9	-29,6 %	-2,9
Verotulot	117,6	64,6	-45,1 %	-53,0
Valtionosuudet	39,4	14,1	-64,2 %	-25,3
Yhteensä	157,0	78,7	-49,9 %	-78,3

Verotulot ja valtionosuudet puolittuivat vuodesta 2022 vuoteen 2023 ja jäi 78,7 milj. euroon.

Verotulot ja valtionosuudet (M€) vuosina 2019-2023					
	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
Kunnallisvero	85,9	90,4	95,1	99,9	49,1
Kiinteistövero	7,8	7,1	7,7	8,0	8,6
Yhteisövero	5,4	5,8	8,5	9,8	6,9
Verotulot	99,1	103,3	111,3	117,6	64,6
Valtionosuudet	28,4	39,1	35,6	39,4	14,1
Yhteensä	127,5	142,5	146,9	157,0	78,7

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat vuonna 2023 0,3 milj. euroa huonompana kuin talousarviossa, johtuen arvioitua nopeammasta korkokulujen kehityksestä.

Vuosikate

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä vuosikate on 20,0 miljoonaa euroa. Vuosikate kasvoi 6,3 miljoonaa euroa vuodesta 2022.

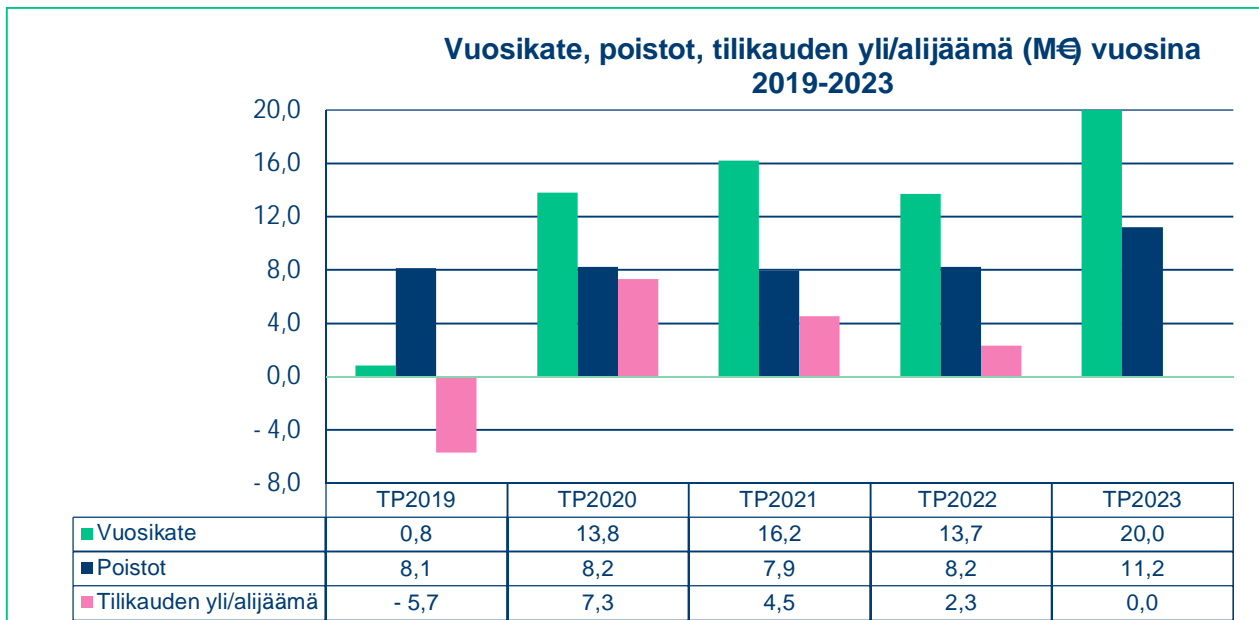
Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä. Kun tulo-rahoituksen riittävyyttä mittaava tunnusluku on 100 prosenttia, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Kaupungin vuosikate oli vuonna 2023 179,3 prosenttia poistoista, joten talous on tällä mittarilla tasapainossa.

Tilikauden yli-/alijäämä

Raision kaupungin vuoden 2023 tilikausi muodostuu 48 tuhatta euroa ylijäämäiseksi. Tulos ennen tilinpäätössiirtoja on 8,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä esitetään tehtäväksi 8,8 miljoonan euron investointivaraus.

Edellisvuonna, vuonna 2022, ylijäämä oli 2,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 tulos oli 4,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen, vuoden 2020 tulos oli 7,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja vuoden 2019 tulos oli 5,7 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Taseen kertynyt ylijäämä aikaisemmilta vuosilta on 23,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 tilikauden ylijäämällä taseen ylijäämäksi muodostuu 24,0 miljoonaa euroa eli 946 euroa per asukas (asukasluku 25336).

1.3.2. Toiminnan rahoitus

Raision kaupungin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	TP2023 1 000 €	TP2022 1 000 €
Toiminnan rahavirta	19 273	11 641
Vuosikate	20 008	13 738
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-735	-2 097
Investointien rahavirta	-23 827	-7 502
Investointimenot	-25 609	-10 440
Rahoitusosuudet investointimenoihin	370	578
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 411	2 359
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 554	4 138
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Lainakannan muutokset	7 808	-7 997
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 192	-11 097
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000	-16 900
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 082	-225
Toim.antojen varojen ja po:n muutos	-255	-44
Vaihto-omaisuuden muutos	-16	-19
Saamisten muutos	2 786	-4 421
Korottomien velkojen muutos	-6 596	4 259
Rahoituksen rahavirta	3 727	-8 222
Rahavarojen muutos	-827	-4 084
<i>Rahavarojen muutos</i>		
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	6 941	7 768
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	7 768	11 852

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP2023	TP2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	10 765 291	11 497 464
Toiminnan ja investointien rahavirta, €	-4 554 034	4 138 095
Investointien tulorahoitus, %	79,3	139,3
Laskennallinen lainanhoitokate*	2,9	2,4
Lainanhoitokate	2,0	1,2
Rahavarat 31.12., €	6 940 763	7 768 234
Kassan riittävyys, pv	22	13
Asukasmäärä	25 336	24 961

*) Laskennallinen lainanhoitokate=(vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+laskennalliset lainanlyhennykset)
Lainanhoitokate-tunnusluku on huono, kun se on alle 1.

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulokset *Toiminnan ja investointien rahavirran* positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoito

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tunnusluvun laskennassa tarvittava "Laskennalliset lainanlyhennykset" saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Maksuvalmius

Kassan riittävyys (pv)

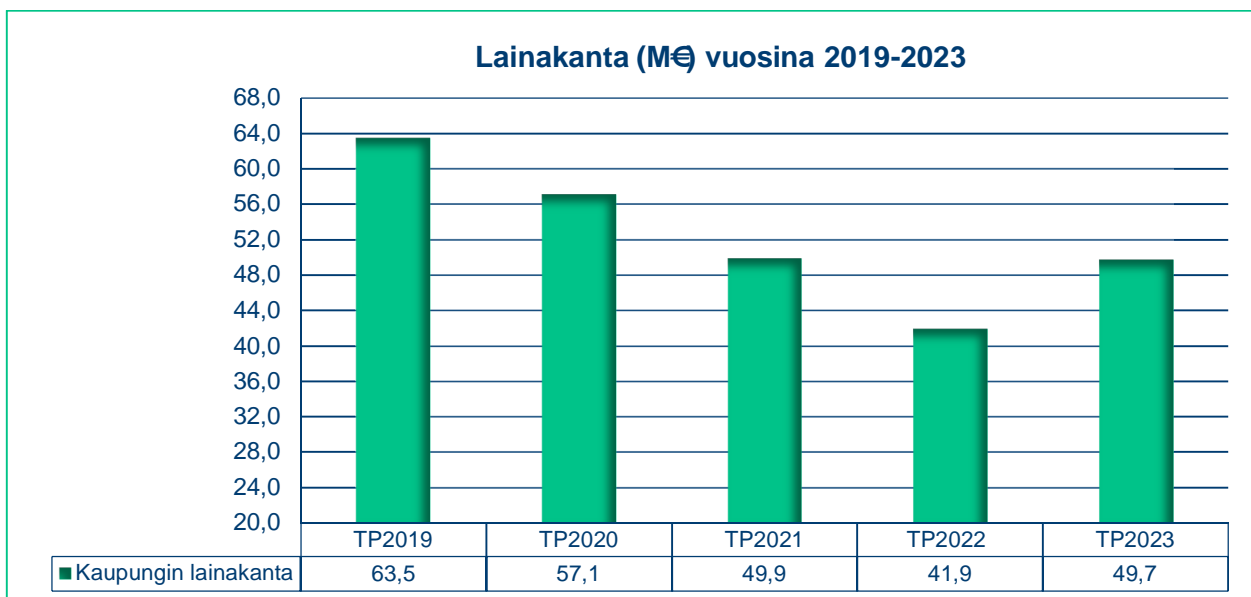
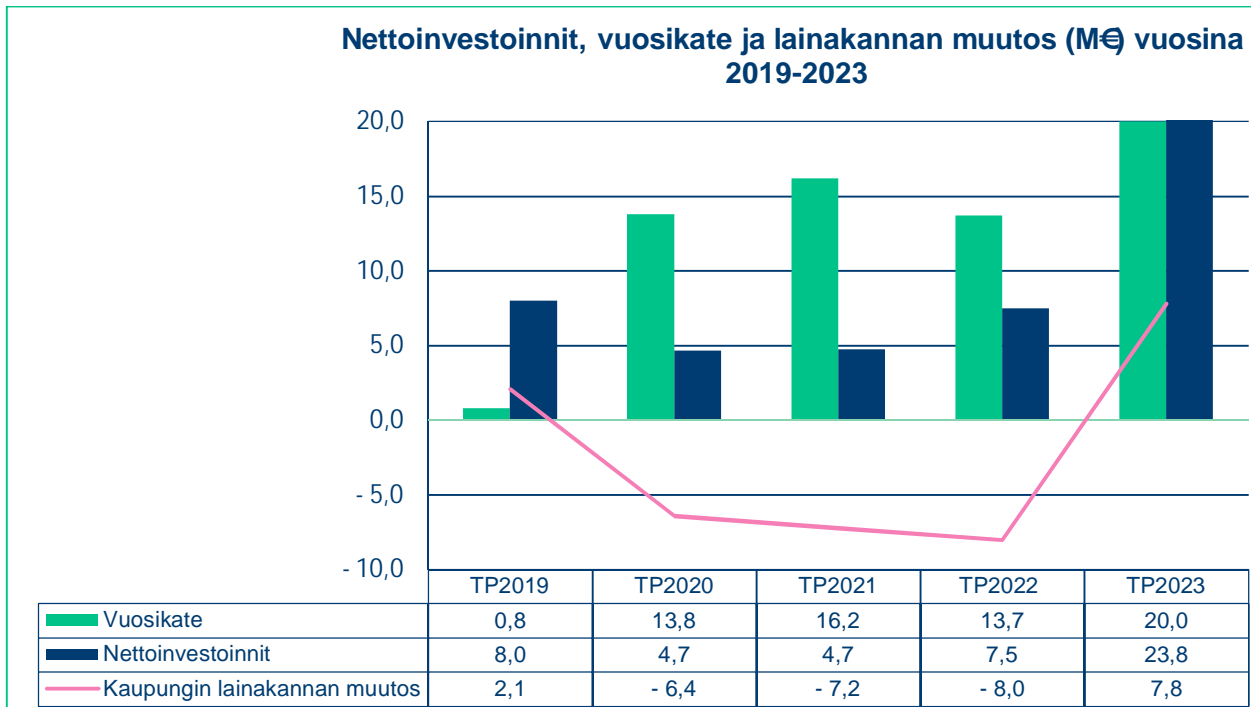
= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 25,6 miljoonaa euroa ja nettomenot 23,8 miljoonaa euroa. Vuosikate ei kattanut nettoinvestointeja.

Lainakanta kasvoi tilinpäätösvuoden aikana 41,9 miljoonasta eurosta 49,7 miljoonaan euroon eli 7,8 miljoonaa euroa. Hyvästä vuosikatteesta johtuen lainakannan kasvu jäi melkein 8 miljoonaa euroa pienemmäksi kuin talousarviossa.

Lainakanta odotetaan kasvavan nopeasti suurten investointien myötä. Vuosien 2024-2027 investoinnit odotetaan kasvattavan lainakantaa 100 – 150 milj. eurolla nykyisestä 50 milj. euron tasosta. On siksi erityisen tärkeää pitkässä tähtäimessä systemaattisesti nostaa lainataseen korkosuojaustasoja. Tämä vaatii kuitenkin erillisiä päätöksiä koskien kaupungin varainhankinta ja sijoittamispolitiikkaa

Rahoituslaskelman tunnusluvuissa positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -4,6 miljoonaa euroa negatiivinen.

Tunnusluvuista toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä, tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden aikana. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tilinpäätöksen tunnusluku on positiivinen, 10,8 miljoonaa euroa ja se täyttää tilinpäätösvoonna omarahoitusvaatimuksen.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Tilinpäätöksen investointien tulorahoitusprosentti oli 79,3 %.

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Kaupungin laskennallinen lainanhoitokate tilinpäätösvoonna on 2,9 joten kaupungin lainanhoitokyky on hyvä.

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivässä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Kassan riittävyys oli 22 päivää. Tunnusluku on parantunut edellisvuodesta, jolloin kassan riittävyys oli 13 päivää.

1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Raision kaupungin tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA 1000 €	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	158 211	155 263
Aineettomat hyödykkeet	479	486
Aineettomat oikeudet	34	143
Muut pitkävaik.menot	446	342
Aineelliset hyödykkeet	136 867	123 618
Maa- ja vesialueet	42 831	37 724
Rakennukset	43 071	47 753
Kiinteät rakenteet ja laitteet	39 575	36 892
Koneet ja kalusto	794	824
Muut aineelliset hyödykkeet	66	66
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	10 530	359
Sijoitukset	20 864	31 160
Osakkeet ja osuudet	15 575	25 871
Muut lainasaamiset	5 191	5 191
Muut saamiset	98	98
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 969	5 704
Valtion toimeksiannot	4 871	5 606
Lahjoitusrahastojen varat	97	97
VAIHTUVAT VASTAAVAT	45 692	49 289
Vaihto-omaisuus	183	168
Aineet ja tarvikkeet	183	168
Saamiset	38 568	41 353
Pitkäaikaiset saamiset	33 856	34 099
Lainasaamiset	33 845	34 088
Muut saamiset	11	11
Lyhytaikaiset saamiset	4 711	7 254
Myyntisaamiset	1 910	2 294
Lainasaamiset	1 300	2 014
Muut saamiset	1 449	2 424
Siirtosaamiset	52	523
Rahat ja pankkisaamiset	6 941	7 768
VASTAAVAA YHTEENSÄ	208 871	210 256

VASTATTAVAA 1000 €	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA	119 731	125 622
Peruspääoma	95 753	101 691
Edellisten tilikausien ylijäämä	23 930	21 598
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	48	2 332
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	15 801	7 002
Poistoero	1	2
Vapaaehtoiset varaukset	15 800	7 000
PAKOLLISET VARAUKSET	1 257	1 257
Muut pakolliset varaukset	1 257	1 257
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 511	6 501
Valtion toimeksiannot	5 274	6 264
Lahjoitusrahastojen pääomat	237	237
VIERAS PÄÄOMA	66 571	69 874
Pitkäaikainen	43 926	33 988
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	40 786	30 740
Lainat muilta luotonantajilta	93	93
Saadut ennakot	0	113
Liittymismaksut ja muut velat	3 047	3 042
Lyhytaikainen	22 645	35 886
Joukkovelkakirjalainat	2 000	
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	6 858	11 097
Saadut ennakot	5	5
Ostovelat	5 346	8 312
Muut velat	760	1 332
Siirtovelat	7 677	15 141
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	208 871	210 256

TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste %	64,9	63,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	68,4	34,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	23 978	23 930
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	946	959
Lainakanta 31.12., 1000 €	49 737	41 929
Lainakanta euroa/asukas	1 963	1 680
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	52 358	65 546
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	2 067	2 626
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	5 289	5 289
Asukasmäärä	25 336	24 961

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa/asukas

= $[\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})] / \text{Asukasmäärä}$

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

= $[\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}] / \text{Asukasmäärä}$

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 prosentin omavaraisuutta. 50 prosentin tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Tilinpäätöksessä kaupungin omavaraisuusaste on 64,9 prosenttia. Omavaraisuusaste jää alle hyvän tavoitetason, mutta tunnusluku parani hieman edellisestä vuodesta tilikauden ylijäämäisen tuloksen myötä.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osuus kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Tunnusluku ei kuitenkaan saisi ylittää 50 prosenttia. Velkojen maksuun kerralla tarvittaisiin 68,4 prosenttia kaupungin käyttötuloista. Tunnusluku on huomattavasti huonontunut verrattuna edelliseen vuoteen koska toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet ovat huomattavasti alemmalla tasolla kuin ennen sote-uudistusta samalla kuin velka on kasvanut.

Kaupungin lainamäärä vuoden lopussa on 49,7 miljoonaa euroa. Lainojen määrä on kasvanut 7,8 miljoonaa euroa vuoden takaisesta. Lainamäärän kasvu oli suunniteltu mutta jäi noin 8 milj. euroa alle talousarvion. Lainamäärän kasvua selittää kasvavat investoinnit. Tytäryhteisöille annetut lainat pysyivät 5,3 miljoonan euron tasolla. Kokonaislainamäärä asukasta kohden on 1 963 euroa/asukas. Keksimääräinen lainamäärä asukasta kohden on vuonna 2023 3 378 euro (ennakkotietojen mukaan)

Kaupungin lainat ja vuokravastuut olivat vuoden lopussa 53,4 miljoonaa euroa. Lainat ja vuokravastuut asukasta kohden olivat 2 067 euroa. Asukaskohtaiset lainat ja vuokravastuut vähenivät 559 t eurolla vuoteen 2022 verrattuna.

Tase-erä edellisten tilikausien ylijäämä on 24 miljoonaa euroa. Siihen on siirretty vuonna 2004 oman pääoman liittymismaksurahasto 5,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 on tuloutettu pysyvien vastaavien myyntivoittoa Raision Vesi Oy:ltä 15,2 miljoonaa euroa ja muuta satunnaista tuottoa 1,3 miljoonaa euroa. Kaikki edellä kuvatut erät sisältyvät aiempien tilikausien ylijäämään.

Vuoden 2023 tilinpäätöksen kertyneeksi ylijäämäksi muodostuu 24 miljoonaa euroa, 946 euroa per asukas.

1.5. Kokonaistulot ja menot

Raision kaupungin kokonaistulot ja -menot 2023

TULOT	€	%	MENOT	€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	18 675 503,99	13,5	Toimintakulut	77 732 793,93	57,4
Verotulot	64 572 005,46	46,6	- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,0
Valtionosuudet	14 130 052,00	10,2	Korkokulut	1 226 775,93	0,9
Korkotuotot	1 447 786,44	1,0	Muut rahoituskulut	16 985,13	0,0
Muut rahoitustuotot	159 081,43	0,1	Satunnaiset kulut	0,00	0,0
Satunnaiset tuotot	0,00	0,0	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos		
- Pysyvien vastaavien			- Pakollisten varausten lis. (-), väh. (+)	0,00	0,0
hyödykkeiden luovutusvoitot	-734 575,25	-0,5	- Pysyvien vastaavien		
Investoinnit			hyödykkeiden luovutustappiot	0,00	0,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	370 155,64	0,3	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien			Investointimenot	25 608 644,29	18,9
hyödykkeiden luovutustulot	1 411 155,67	1,0	Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	9 191 797,30	6,8
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000,00	10,8	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	21 600 000,00	16,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	23 600 000,00	17,0	Oman pääoman vähennykset	0,00	0,0
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,0	Kokonaismenot yhteensä	135 376 996,58	100,0
Kokonaistulot yhteensä	138 631 165,38	100,0			
Täsmäytys:					
Kokonaistulot	138 631 165,38		Rahavarojen muutos	-827 470,57	
Kokonaismenot	135 376 996,58		Muut maksuvalmiuden muutokset	-4 081 639,37	
	3 254 168,80			3 254 168,80	

1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1. Konsernitaseeseen yhdisteltävät yhteisöt

	Numero KTP:ssä	Omistus- osuus %
Kuntayhtymät		
V-S Sairaanhoidopiirin ky (poistuu alkaen 1.1.2023)	201	5,70449
Raision seudun koulutuskuntayhtymä	202	47,13
Ky Raision-Naantalinn Vesilaitos	203	50,00
V-S Erytishuoltopiirin ky (poistuu alkaen 1.1.2023)	204	3,51501
V-S Kiinteistö kuntayhtymä	205	20,68
Varsinais-Suomen liitto	206	5,42482
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	207	8,1522
Tytäryhteisöt		
Raision Vesi Oy	301	100,00
Raision Vuokra-asunnot Oy	302	100,00
Asunto Oy Kuulaharjat	303	100,00
Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli	304	100,00
Eero Rantasen säätiö	305	60,00
Yhdistelty sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaisesti:		
Osakkuusyhteisöt		
Asunto Oy Raision Keonkatu 3	401	31,26
Green Industry Park Oy	402	22,00

1.6.2. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Raisio jatkoi vuonna 2023 vahvan konserniohjauksen politiikkaa.

Kaupungin merkittäväillä tytäryhteisöillä on käytössään konsernitili, jonka luottolimiitti on 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on läsnä konserniohjoon kuuluvia henkilöitä. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittäville tytäryhteisöille taloustavoitteet ohjauksen ja raportoinnin vahvistamiseksi.

Kaupunginhallitus ohjaa hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisöjä toimintavuoden aikana. Kaupunginhallitus raportoi hallintosäännön mukaisesti tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupunki antoi vuoden 2023 aikana konserniohjeita yhtiökokouksiin ja muihin asioihin liittyen.

Tytäryhteisöjen toimitusjohtajien kanssa on lisätty entisestään keskustelua ja ajankohtaisia tapaamisia, lisäksi tytäryhteisöjen toimitusjohtajat ovat antaneet tilannekatsauksia kaupunginhallitukselle. Konserniohjaus on osa päätöksentekoa. Konserniyhtiöiden tulee jatkossa omatoimisesti varmistaa, että kaupunki pidetään tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Koy Kerttulan Jäähalli) yhteiset tavoitteet

Tytäryhteisöt lähettävät talousjohtajalle ja kaupunginjohtajalle toiminnan ja talouden toteutumisraportin puolivuositain. Toinen raportointi tapahtuu kesän tilanteen valmistuttua ja toinen tilinpäätöksen valmistuttua. Talousjohtaja ja kaupunginjohtaja tulee pitää tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen muun muassa toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Yhtiöiden (tytär- ja osakkuusyhteisöt) edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja yhtiökokousedustajien edellytetään pyytämään konserniohje yhtiökokouksen päätöksiin liittyen. Yhtiöiden tulee lähettää yhtiökokouskutsut hyvissä ajoin Raision kaupungin kirjaamoon.

Tytäryhteisöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Konsernin kokonaisedun näkökulmasta pääsääntö on, että konserniyhtiöt ottavat sisäisen lainan kaupungilta ja kaupunki huolehtii ulkoisesta lainasalkusta. Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainatarvetilanteessa sekä jo olemassa olevan lainan ehtoihin liittyvissä kysymyksissä. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden rahoitukseen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

Toteuma 2023

Tytäryhteisöt ovat toimittaneet talouden toteutumisen tiedot puolivuositain, tilinpäätöksen valmistuttua ja syksyllä talousarvioprosessin yhteydessä. Toimitusjohtajat ovat olleet säännöllisesti yhteydessä kaupunginjohtajaan ja talousjohtajaan taloudellisissa kysymyksissä, lisäksi on pidetty erillisiä palavereja tarvittaessa.

Kaupunginhallituksessa on annettu keväällä 2023 katsaukset tytäryhteisöjen toimintaan ja syksyllä 2023 talousarvion valmistelun yhteydessä tytäryhtiöiden johto on esitellyt yhtiöiden toimintaa kaupunginhallitukselle. Kaupunginhallitus on useampaan kertaan antanut konserniohjeita yhtiöiden konserniohjauspyyntöjen johdosta. Tytäryhteisöjen yhtiökokouskutsut

on käsitelty kattavasti kaupunginhallituksessa. Raision Vuokra-asuntojen osalta yhteistyössä ja tiedonsaannissa ulkoistetun isännöitsijäyhtiön kanssa on ollut haasteita ja kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat puuttuneet tilanteeseen.

Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarpeiden mukaisesti erillispäätöksin. Kaupunginhallitus seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa. Yhtiökokousedustajien edellytetään välittävän yhtiökokouksutsut kaupungin johdolle ja pyytämään konserniohjeen yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

Toteuma 2023:

Tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet ja osakkuusyhtiöihin ja -yhteisöihin liittyvät keskeiset asiat on käsitelty kaupunginhallituksessa. Erikseen mainittakoon, että TSV:n osalta on saavutettu Raision tavoitteiden kannalta positiivisia neuvottelutuloksia.

Raision Vesi Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus:

Raision Vesi Oy on Raision kaupungin omistama vesilaitosyhtiö. Toiminta-ajatuksemme on vesihuollon ja hulevesiverkostojen palveluiden järjestäminen kestäväällä tavalla. Jaamme Turun Seudun Vesi Oy:ltä ostettua talousvettä asiakkaillemme, vastaanotamme jätevesiä sekä johdamme ne käsiteltäväksi Turun seudun puhdistamo Oy:n seudulliselle jätevedenpuhdistamolle Kakolaan. Omistamme ja ylläpidämme vesihuollon ja huleveden verkostoja kaupungin alueella, liitämme kiinteistöt verkostoihimme sekä solmimme vesihuollon liittymis- ja käyttö sopimuksia asiakkaidemme kanssa.

Hoidamme hulevesiviemäriin liittyvät rakentamis- ja ylläpitopalvelut tytäryhtiömme Raision Hulevesi Oy:n avulla.

Tavoitteet vuodelle 2023:

Kiinteistöille johtamamme talousveden sekä poisjohdettavan jäteveden laatu säilyy erinomaisena. Ne täyttävät kaikki lainsäädännöstä tulevat laatuvaatimukset ja viranomaisveloitteet. Toimintaamme hoidetaan ja kehitetään pidemmän aikavälin tehokkuuden ja vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Turvaamme asiakkaillemme riittävän ja keskeytymättömän vedenjakelun. Jätevesiviemäröinnin järjestämme terveydelle tai ympäristölle haittaa aiheuttamatta.

Huolehdimme tytäryhtiömme Raision Hulevesi Oy:n avulla siitä, että rakennamme ja ylläpidämme hulevesiverkosta Raision kaupungin määrittelemän palvelutason mukaisesti.

Toteuma 2023:

Talousveden sekä poisjohdettavan veden laatu säilyi hyvänä ja täytti viranomaisveloitteet. Yhtiön toiminnan säännöllistä kehittämistä jatkettiin mm. varautumis- ja rakennuttamisasioiden osalta, ja tilikauden tulos toteutui ennakoitua paremmin. Vesihuollon toiminnassa ei esiintynyt keskeytyksiä, jätevesiviemäröinti järjestettiin terveydelle ja ympäristölle haittaa aiheuttamatta ja hulevesiverkosto pidettiin toimintakuntoisena. Raision Hulevesi Oy perustettiin vuoden 2023 aikana.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Kehittämistemme keskeisiä lähtökohtia on Raision kaupungin strategiaan pohjautuvat toimet. Tavoitteenamme on tulevaisuuden kannalta kestäväällä tavalla toteutettu vesihuolto. Kehittämistoimiamme painopisteinä on toimivien ja sujuvien palveluiden tarjoaminen asiakkaille, energiankulutuksemme tehostaminen sekä hiilidioksidipäästöjemme vähentäminen YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Kehitämme omaisuudenhallintaamme sekä ajantasaistamme verkostotietojamme. Kehitämme automaatioastettamme vesimittarin lukematietojen keräämisen osalta ja pyrimme tulevaisuudessa kokonaan luopumaan manuaalisesti tapahtuvasta mittariluennasta. Panostamme huoltovarmuuskriittisenä toimijana omaan varautumiseemme sekä esim. kyberturvallisuutemme parantamiseen. Selvitämme erilaisia yhteistyömalleja lähikuntien kanssa.

Toteuma 2023:

Yhtiö on kehittänyt kuluneen vuoden aikana toimintaansa kestävä vesihuollon periaatteista lähtöisin. Asiakkaiden digitaalista asiointia lisättiin mm. tilattavien töiden ja allekirjoitusten sähköistämisen avulla. Uutta omaisuudenhallintajärjestelmää on opeteltu hyödyntämään entistä paremmin, sekä verkostotietoja on säännöllisesti ajantasaistettu mm. mittauksin. Vesilukemien siirtämiseen tarkoitettu verkko on pääosin valmistunut, ja manuaalisesta mittariluennasta on voitu suurimmalta osaltaan jo luopua. Raision vesi on panostanut vuodonetsintään uusien laitteiden ja

rekrytoinnein. Lähikuntien kanssa on ollut säännöllistä yhteistyötä palaverien sekä ylikunnallisten varautumisharjoitusten osalta.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Suurimpia vuoden 2023 talousarvioon vaikuttavia asioita ovat E-18 –kehätien parantamishankkeeseen liittyvät, pakolliset johtosiirtoinvestoinnit. Yhtiön tulee tehdä etupainotteisesti johtosiirrot alueella ennen kuin varsinainen hanke alkaa. Hankkeen alustava aloittamisaikataulu on tällä hetkellä 2024-2025, mutta varsinaista rahoittamispäätöstä valtioneuvosto ei ole vielä antanut. Ennen johtosiirtoihin ryhtymistä, yhtiö hakee konserniohjauspäätöksen investointien toteuttamiseksi ja rahoittamiseksi.

Mikäli aikataulu pitää paikkansa, on välttämätöntä, että työt aloitetaan vuonna 2023. Työt tehdään osittain omina hankkeina, osittain Raision kaupungin kanssa yhteishankkeina sekä osittain Väyläviraston kanssa yhteishankkeina. Yhtiön ei ole mahdollista toteuttaa johtosiirtoja ilman ulkopuolista lainoitusta. Lainoituksesta neuvotellaan erikseen emokaupungin kanssa. Hanke aiheuttaa osaltaan kustannuspaineita vesihuollon taksojen korottamiselle tulevaisuudessa, jotta yhtiö selviäisi lisälainoitukseen liittyvistä taloudellisista velvoitteista.

Talousarvio on laadittu siitä olettamuksesta, etteivät vesi- ja jätevesimaksut nouse vuodelle 2023, vaan pysyvät edelleen vuoden 2020 alennetulla tasolla. Muut yhtiön perimät maksut on suunniteltu korotettaviksi niin, että hinnat vastaavat yleistä kustannusten kasvua. Liittymismaksutaksa ei myöskään muutu vuodelle 2023.

Yhtiön tilikauden tulokseen vaikuttaa eniten liittymismaksutulot, joiden suuruutta ei voi tarkalleen ottaen ennustaa. Tulot riippuvat siitä, paljonko Raisiossa rakennetaan. Ennustettavissa on kuitenkin se, että Raisioon rakennetaan jatkossa yhä enemmän ja tällä perusteella liittymismaksutulojakin voidaan arvioida tulevan niin, että tulos pysyy positiivisena.

Hulevesien hallintaan ja omistussuhteeseen liittyvä päätöksenteko kaupungissa vaikuttaa siihen, miten hulevesikustannukset käsitellään jatkossa yhtiössä. Tähän liittyvät muutokset talousarvioon käsitellään erikseen, kunhan asioista on päätetty. Yhtiön hallitus on päättänyt periä vesihuoltolain 19 a mukaisen korvauksen hulevesien viemäröinnistä kaupungilta, mikäli hulevesiin liittyvä päätöksenteko ei muuta tilannetta.

Toteuma 2023:

E-18 kehätien parantamishankkeen osalta valtioneuvoston rahoittamispäätöstä ei ole tehty. Yhtiö ei ole lähtenyt toteuttamaan johtosiirtoja vuonna 2023. Nykyisen aikataulun osalta pidetään todennäköisenä 2024-2025. Tiedonpuiston koulun rakentaminen on alkanut samalla alueella, jossa yhtiö tulee tekemään johtosiirtoja. Samanaikaiset rakennushankkeet monimutkaistavat rakentamista ja aiheuttavat haasteita tieyhteyksille niin rakentamis- kuin koululiikenteenkin osalta.

Vesi- ja jätevesimaksut pysyivät vuonna 2023 vuoden 2020 alennetulla tasollaan. Palvelumaksuja ei korotettu, mutta liittymismaksuihin tuli 3 % inflaatiokorotus, sekä pientalojen liittymismaksun määräävää 3-portaista asteikkoa muokattiin niin, että portaiden maksuluokat ovat tasaisemmat.

Vuoden 2023 osalta suurin yhtiön tulokseen negatiivisesti vaikuttanut asia oli konsernilainojen korkojen nousu, joka aiheutti yhtiölle n. seitsemänsadantuhannen lisän rahoituskuluihin. Lisäksi liittymismaksutulot alenivat ja tukkuvesiyhtiöille maksetut osuudet kasvoivat. Konsernilainoja lyhennettiin puolet alkuperäisestä suunnitelmasta, jonka jälkeen kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti yhtiöllä on ollut toistaiseksi myönnetty lyhennysvapaa lainojen takaisinmaksun osalta.

Liittymismaksutuloja kertyi vuoden 2023 osalta yhteensä 771 102 euroa, joka oli 33 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Laadulliset tavoitteet	TP2022	TA2023	TP2023
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatuvaatimuksissa, kpl	0	0	0
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatusuosituksissa, kpl	0	0	0
Vedenjakelun keskeytys (min/asukas)	5,9	alle 15	10,6
Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TA2023	TP2023
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,79	2,79	2,79
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,54	2,54	2,54
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	12,7	< 10	14,9
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	42,2	< 40	45,9
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³	33	< 1 000	1 974
Henkilöstömäärä 31.12.	10	13	13
Liittymähinnat (OKT 0 - 150 k-m ²):			
vesi (€/m ³ sis. alv)	1 860	1 922	1 922
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	3 100	3 162	3 162
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 302	1 302
Liittymähinnat (OKT 151 – 250 k-m ²):			
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 340	3 162	3 162
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	5 580	4 402	4 402
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 302	1 302
Liittymähinnat (OKT 251 k-m ² ja yli):*			
vesi (€/m ³ sis. alv)	6 200	4 402	4 402
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	7 440	5 642	5 642
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 302	1 302
Taloudelliset tavoitteet	TP2022	TA2023	TP2023
Liikevaihto (M€)	8,4	8,3	8,6
Liikevoitto (M€)	1,1	0,9	0,9
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiiroja ja veroja (M€)	0,5	0,3	-0,3
Nettoinvestoinnit (M€)	1,9	¹⁾ 5,0	1,5
Korkotulot kaupungille (M€)	0,5	0,5	1,2
Huleveden leasing-maksut kaupungilta (M€)	0	0	0
Vakavaraisuus	TP2022	TA2023	TP2023
Velan määrä (M€)	27,1	²⁾ 28,0	26,6
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>			
<i>lainat kaupungilta</i>	27,1	²⁾ 28,0	26,6
Omavaraisuusaste, %	14,1	> 6,6	13,4
Nettovelkaantumisaste, %	353	<1075	483

1) Investoinneissa mukana arvioituja E-18 –hankkeen putkisiirtoinvestointikuluja 2 milj. euroa talousarviovuosille 2023 ja 2024.

2) Laina-arviossa on otettu huomioon vuosille 2023 ja 2024 kohdistuva mahdollinen arvioitu E-18 lisälainoitustarve, 2 milj. euroa.

Raision Vuokra-asunnot Oy

Omistus:

Raision kaupunki 100 % RaVu omistaa As Oy Kuulaharjat Oy 100 % ja n. 32 % As Oy Raision Keonkatu 3:n kiinteistön osakekannasta sekä 5,6 % As Oy Raision Sellon osakekannasta.

Toiminta-ajatus:

Raision Vuokra-asunnot Oy tarjoaa monipuolisia asumisvaihtoehtoja Raisiossa.

Tavoitteet vuodelle 2023 (Talousarviosta)

Asuntojen käyttöaste on hyvä ja se pyritään pitämään nykyisellä tasolla. Alhaistentien uudisrakennuksen valmistumisen myötä asuntomäärä kasvaa 60:llä ja jo esiintyneen kysynnän perusteella asunnot saadaan vuokrattua. Vuokrien taso, vuosittain tehtävän asuintalovarauksen suuruus sekä vuosittaisten peruskorjausten laajuus selvitetään laskennallisten käyttöikien ja kohdekohtaisten kuntoarvioiden avulla. Osa kiinteistökohtaisista kuntoarvioista saadaan päivitettyä vuoden 2022 aikana ja loput päivitetään vuonna 2023. Asuintalovarausta muodostetaan vähemmän eli kiinteistöjä korjataan enemmän, jolloin tulos käytetään kiinteistöjen ja asukkaiden hyväksi. Pyritään ekologisiin ratkaisuihin. Uudisrakentamisessa suositaan maalämpöä, aurinkoenergiaa, vesikiertoisia lattialämmityksiä asuinnoissa ja pyritään luomaan sähköautojen latauspisteitä.

Toteuma 2023:

-

Merkittäviä kehittämistoimi (Talousarviosta)

Hissien asennusmahdollisuutta kerrostalokiinteistöihin kartoitetaan. Kiinteistöjen ulkonäköön, kiinteistöhuoltoon sekä siivoukseen kiinnitetään huomiota, jotta kiinteistöistä saataisiin siistejä ja asukkaita houkuttelevamman näköisiä. Yhteistyötä Raision sosiaalitoimen kanssa jatketaan ja informaationkulun sekä asumisen prosessin kehittämistä jatketaan. Asumisneuvojan palveluita on ollut saatavilla RaVu:n toimistolla jo vuoden 2021 aikana, yhteistyötä jatketaan.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Uudisrakennus Alhaisiin nostaa velan määrää noin 7-8 M€. Kohteiden ja asuntojen korjauksiin on suunniteltu käytettävän noin 1,5 M€.

Toteuma 2023:

Raision Vuokra-asuntojen osalta ei ole saatu Retta Managementin toimesta toiminnallisia tietoja vuoden 2023 osalta kaupungin tilinpäätöksen laatimista varten. Tiedonsaannissa ja raportoinnissa on ollut haasteita vuonna 2023 joihin on puututtu konsernijohdon toimesta. Raision Vuokra-asunnot oy:n hallitus on rekrytoinut oman toimitusjohtajan 1.3.2024 alkaen ja irtisanonut Retta Managementin kanssa tehdyn kokonaisulkoistussopimuksen päättymään 31.6.2024. Uuden toimitusjohtajan ja yhtiön hallituksen tehtävänä on rakentaa toimiva organisaatio vuoden 2024 aikana ja saattaa myös raportointi konsernijohdon määrittämälle tasolle.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TA2023	TP2023
Käyttöaste, %	92	92	
Vaihtuvuus, %	25	25	
Keskivuokra / m ²	11,7	11,7	12,1
Kaupungin vuokraamat tukiasunnot	14	10	
Taloudelliset tavoitteet	TP2022	TA2023	TP2023
Liikevaihto (M€)	6,6	7,3	6,7
Liikevoitto (M€)	0,7	0,3	-0,10
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,5	0,3	-0,5
Nettoinvestoinnit (M€)	0,3	02,2	2,1
Korkotulot kaupungille (M€)	0,03	0,28	0,1
Vakavaraisuus	TP2022	TA2023	TP2023
Velan määrä (M€)	15,2	19,56	15,4
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>	<i>7,6</i>	<i>7,60</i>	<i>7,5</i>
<i>lainat kaupungilta</i>	<i>7,7</i>	<i>11,96</i>	<i>7,8</i>
Omavaraisuusaste, %	39,0	42,00	
Nettovelkaantumisaste, %	110,0	181	

Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli

Omistus: Raision kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus:

Jäähalliyhtiö tuottaa jäähallipalveluja ylläpitämällä kahta jäähallia Kerttulan Liikuntakeskuksessa.

Tavoitteet vuodelle 2023:

Jäähalliyhtiö luo edellytykset jääurheilun harrastamiselle Raisiossa. Yhtiö tuottaa palveluita jääurheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille.

Toteuma 2023

-

Merkittäviä kehittämistoimia (Talousarviosta)

Vuonna 2020 alkanut koronaepidemia vaikutti merkittäväällä tavalla yhtiön tulojen muodostumiseen vielä vuonna 2022 eikä koronaa edeltävän ajan tuloihin ole päästy. Vuoden 2022 aikana toteutettiin vain toiminnan jatkumisen kannalta välttämättömät investoinnit ja korjaukset. Loppuvuodesta 2022 teetetty kuntoarvio toi esille hallien kiireelliset korjaustarpeet, joista tehdään tarkemmat tutkimukset ennen korjausten kilpailutusta. Kuntoarvio sekä siitä saatu PTS toimii käsikirjana tuleville vuosille. Jäähdytysjärjestelmän, hukkalämmön ja mahdollisesti uusiutuvien energianlähteiden käyttöä koko liikuntakeskuksen alueella tulisi pohtia kokonaisvaltaisena alueen kehitykseen tähtäävänä toimenpiteenä.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot: (Talousarviosta)

Jäähallien käyttöaste pyritään palauttamaan koronaa edeltävälle tasolle, kysyntää jääajalle on kuitenkin runsaasti.

Toteuma 2023

Halleihin teetettiin liimapuurakenteiden tutkimukset ja kantavuuslaskelmat sekä energiatehokkuuden selvitys.

Suurimmat korjaukset ja hankinnat tilikaudella olivat kattorakenteiden korjaus kattoturvatuotteiden osalta, muiden sisäpuolisten rakenteiden korjaus, LVI-järjestelmien korjaukset, jäähdytyslaitejärjestelmien korjaukset, muiden erityislaitteiden ja koneiden korjaus sekä sähköjärjestelmien korjaukset. Korjauksia on tehty noin 30 000 euron edestä.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2022	TA2023	TP2023
Käyttäjämäärä / vuosi	88 000	93 000	
Jääajan myynti, käyttöaste %	51	51	
Taloudelliset tavoitteet	TP2022	TA2023	TP2023
Liikevaihto (M€)	0,40	0,45	0,41
Liikevoitto (M€)	0,046	0,08	0,03
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	-0,052	0,05	0,03
Nettoinvestoinnit (M€)	0,00	0,25	0,00
Korkotulot kaupungille (M€)	0,012	0,011	0,004
Vakavaraisuus	TP2022	TA2023	TP2023
Velan määrä (M€)	1,42	1,3	1,2
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>			
<i>lainat kaupungilta</i>	1,42	1,3	1,37
Omavaraisuusaste, %	27,1	> 14	
Nettovelkaantumisaste, %	226	< 500	

*Käyttäjämäärät lasketaan käytettyjen vuorojen määrällä ja yhden vuoron käyttäjämääräksi on arvioitu noin 25 hlöä / vuoro. Koronarajoitukset ovat rajanneet käyttäjämääriä aika ajoin alle 20-vuotiaiden osalta, välillä on sovellettu laskentaa 10 hengen mukaan. Käyttäjämäärään ei voida soveltaa samaa laskukaavaa kuin ns. normaalina kautena.

**Käyttöasteen seurantaan on keskusteltu hankittavan oikeaa dataa mittaavia laitteita, joiden tuottama tieto on arvokkaampaa kuin data arvioiden pohjalta.

1.6.3. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan mukaiset vastuut on määritetty hallintosäännössä.

Konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Kaupunginvaltuuston hyväksymä konserniohje on vuodelta 2018 ja konserniohje on tarkoituksenmukaista päivittää vuoden 2024 aikana.

Kaupungin toimielinten toimivallanjako esitetään kaupungin hallintosäännössä ja konserniohjeessa.

Hallintosäännön määräykset konserniohjauksesta ovat hallintosäännön luvussa 5. Hallintosäännön mukaisesti konserniohjauksen toimijoita ovat kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Vuoden 2022 päätettiin hallintosäännön tarkennuksista, joilla selkeytettiin hallintosäännön konserniohjausta koskevia määräyksiä.

Vuoden 2023 aikana tapahtui henkilöstömuutoksia niin yhtiöiden johdossa kuin kaupungin viranhaltijoissa. Muutostilanteissa tulee kiinnittää erityistä huomiota tiedonkulkuun ja uusien toimijoiden perehdyttämiseen. Konserniohjauksessa onkin edelleen painotettu tiedonkulun parantamista kaupungin konsernijohtoon ja yhtiöiden johtoon välillä. Samanaikaisesti hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksen roolia keskeisenä konsernijohtamisen toimijana on pyritty vahvistamaan ja konsernipalveluissa on käynnistetty toimenpiteitä, joiden avulla konserniohjauksen prosessia voidaan kehittää ja yhdenmukaistaa.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat:

Kokouspäivä	Selitys
KH 6.2.2023 § 42	Osakassopimuksen 14.2 kohdan tarkoittaman suostumuksen antaminen osakekauppoihin, Turun Seudun Vesi Oy - Ylikäyttöä omaavat osakkaat (Paimio ja Kaarina) ostavat osakkeita ylivarausta omaavilta osakkailta (Turku ja Raisio)
KH 20.2.2023 § 63	Aloitustulvan hakeminen Tiedonpuiston koulun rakennushankkeelle
KH 13.3.2023 § 86	Raision kaupungin ja Raision Vesi Oy:n palvelusopimuksen uusiminen
KH 29.5.2023 § 201	Konserniohje Raision Vesi Oy:lle hulevesiasiassa
KH 14.8.2023 § 4	Konserniohje Raision Vuokra-asunnot Oy:lle (salassa pidettävä JulkL 24 § kohdan 20 nojalla)
KH 25.9.2023 § 321	Konserniohje Raision Vesi Oy:lle konsernilaina-asiassa
KH 25.9.2023 § 331	TE2024-uudistuksen mukaisen Turun seudun työllisyysalueen sopimuskokonaisuuden hyväksyminen
KH 13.11.2023 § 385	Kiinteistö Oy Kerttulan jäähallin konserniohjeytyminen
KH 13.11.2023 § 17	Konserniohje Raision Vuokra-asunnot Oy:lle (salassa pidettävä JulkL 24.1 § kohdan 17 ja 20 nojalla)

Konsernitilinpäätös

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätös noudattaa rakenteeltaan peruskunnan tilinpäätöstä. Konsernitilinpäätös sisältää konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja konsernitaseen. Konsernitilinpäätöksen tunnusluvut ovat samat kuin peruskunnalla.

KONSERNITULOSLASKELMA (1000 €)	2023	2022	Muutos	Muutos%
Toimintatuotot	34 373	110 393	-76 020	-68,9
Toimintakulut	-97 612	-254 892	157 279	-61,7
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	12	-14	26	-188,5
Toimintakate	-63 227	-144 513	81 286	-56,2
Verotulot	64 572	117 620	-53 048	-45,1
Valtionosuudet	23 083	48 121	-25 039	-52,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 054	-1 039	-15	1,4
Korkotuotot	164	-130	294	-226,3
Muut rahoitustuotot	151	252	-100	-39,8
Korkokulut	-1 323	-1 085	-237	21,8
Muut rahoituskulut	-47	-76	29	-37,9
Vuosikate	23 374	20 189	3 184	15,8
Poistot ja arvonalentumiset	-14 954	-14 528	-427	2,9
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 954	-14 528	-427	2,9
Omistuksen eliminointierät	0	231	-231	-100,0
Tilikauden tulos	8 419	5 893	2 526	42,9
Tilikauden verot	0	-153	153	-100,0
Laskennalliset verot	119	-74	193	-260,7
Vähemmistöosuudet	-3	-13	11	-81,1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 536	5 653	2 883	51,0

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	35	43
Vuosikate/Poistot, %	156	139
Vuosikate, euroa/asukas	923	809
Kunnan asukasmäärä	25 336	24 961

Konsernin tilikauden tulos on 8,5 miljoonaa euroa. Toimintatuotoilla katetaan 35 prosenttia, toimintakuluista.

Vuosikate tilinpäätösvuonna oli 23,4 miljoonaa euroa, ja se parani noin 3,2 miljoonaa euroa. Vuosikate riittää kattamaan poistot, joten tulorahoitus on riittävää, ja konsernin talous on tunnusluvun valossa tasapainossa. Merkittävin tekijä vuosikatteen parantumisessa on emokaupungin parantunut vuosikate. Emokaupungin vuosikatetta paransi merkittävästi verotulojen edellisvuotta parempi toteutuminen.

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sisältää yhteensä 8,8 milj. euron investointivaraukset Tiedonpuiston kouluun uudisrakennushankkeeseen ja Kuloistenniityn päiväkotiin. Kunnan ja kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (1000€)	2023	2022
Toiminnan rahavirta	22 622	18 244
Vuosikate	23 374	20 189
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	0	-153
Tulorahoituksen korjauserät	-751	-1 792
Investointien rahavirta	-30 557	-26 737
Investointimenot	-32 360	-30 101
Rahoitusosuudet investointimenoihin	370	903
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 432	2 461
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 935	-8 492
Rahoituksen rahavirta		
<i>Antolainauksen muutokset</i>	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
<i>Lainakannan muutokset</i>	7 686	1 185
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 600	32 398
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 413	-17 381
Lyhytaikaisten lainojen muutos	499	-13 833
<i>Oman pääoman muutokset</i>	28	22
Oman pääoman muutokset	28	578
Muutokset vähemmistön osuudessa	0	-555
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	-5 285	7 008
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-255	-42
Vaihto-omaisuuden muutos	-3	-66
Saamisten muutos	1 430	1 065
Korottomien velkojen muutos	-6 457	6 051
Rahoituksen rahavirta	2 429	8 215
Rahavarojen muutos	-5 506	-277
Rahavarat 31.12.	11 441	19 304
Rahavarat 1.1.	16 947	19 581

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., 1000 €	4 043	11 831
Investointien tulorahoitus, %	73	69
Laskennallinen lainanhoitokate	2,8	2,2
Lainanhoitokate	2,5	1,2
Rahavarat 31.12., M€	11,4	19,3
Kassan riittävyys	30	23
Kunnan asukasmäärä	25 336	24 961

Konsernin investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 32,4 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 32 miljoonaa euroa. Vuosikate alitti nettoinvestoinnit noin 8,6 miljoonalla eurolla.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli -7,9 miljoonaa euroa. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tämä mittari on ollut mukana konsernitilinpäätöksessä vuodesta 2012, ja se kääntyi ensimmäisen kerran positiiviseksi vuonna 2017. Vuonna 2018 tunnusluku vahvistui entisestään 6,8 miljoonaan euroon. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä omarahoitusvaatimus ei täyttnyt, koska kertymä oli negatiivinen, -1,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 tunnusluku vahvistui ja oli 9,4 miljoonaa euroa positiivinen. Vuonna 2021 tunnusluku vahvistui entisestään ollen 19,8 miljoonaa euroa, ja täyttää tilinpäätösvoonna omarahoitusvaatimuksen. Vuonna 2023 tunnusluku pieneni 4 milj. euroon.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoitusprosentti 73 prosenttia osoittaa, ettei investoinnit ole pystytty rahoittamaan tulorahoituksella.

Laskennallinen lainanhoitokate -tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Konsernin laskennallinen lainanhoitokate tilinpäätösvoonna on 2,8, joten konsernin lainanhoitokyky on hyvä.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023	2022
	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	215 341	233 179
Aineettomat hyödykkeet	452	539
Aineettomat oikeudet	56	176
Muut pitkävaik.menot	396	363
Aineelliset hyödykkeet	202 056	218 902
Maa- ja vesialueet	45 912	41 496
Rakennukset	72 678	99 172
Kiinteät rakenteet ja laitteet	68 937	66 238
Koneet ja kalusto	1 584	5 188
Muut aineelliset hyödykkeet	725	735
Ennakkomaksut ja kesken-		
eräiset hankinnat	12 221	6 073
Sijoitukset	12 832	13 738
<i>Osakkuusyhteisöosakkeet</i>	348	965
Muut osakkeet ja osuudet	12 484	12 691
Muut saamiset	0	82
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6 028	6 702
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 581	31 121
Vaihto-omaisuus	444	1 148
Saamiset	5 696	10 669
Pitkäaikaiset saamiset	-1	135
Lyhytaikaiset saamiset	5 696	10 533
Rahoitusarvopaperit	1 217	1 797
Rahat ja pankkisaamiset	10 225	17 508
VASTAAVAA YHTEENSÄ	238 949	271 002

VASTATTAVAA	2023	2022
	1000 €	1000 €
OMA PÄÄOMA	143 197	140 643
Peruspääoma	95 753	101 691
Säätiöiden ja yhd. peruspääomat	332	334
Arvonkorotusrahasto	13	13
Muut omat rahastot	631	631
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	37 932	32 321
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 536	5 653
VÄHEMMISTÖOSUUDET	269	306
PAKOLLISET VARAUKSET	1 257	3 331
Eläkevaraukset	0	7
Muut pakolliset varaukset	1 257	3 324
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6 570	7 499
VIERAS PÄÄOMA	87 656	119 222
Pitkäaik. korollinen vieras pääoma	48 224	53 083
Pitkäaik. koroton vieras pääoma	11 884	12 112
Lyhytaik. korollinen vieras pääoma	10 554	16 231
Lyhytaik. koroton vieras pääoma	16 993	37 797
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	238 949	271 002

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste,%	60,0	52,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	71,8	43,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	46 468	37 974
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 834	1 521
Konsernin lainat, €/asukas	2 320	2 777
Konsernin lainakanta 31.12., 1000€	58 778	69 314
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	61 734	100 049
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 437	4 008
Konsernin lainasaamiset 31.12.,1000€	0	82
Kunnan asukasmäärä	25 336	24 961

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Konsernin omavaraisuusaste on parantunut sen ollessa 60,0 prosenttia.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus nousi 2023 71,8 %:n ja on huomattavasti heikentynyt edellisvuodesta. Tunnusluku on huomattavasti huonontunut verrattuna edelliseen vuoteen koska toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet ovat huomattavasti alemmalla tasolla kuin ennen sote-uudistusta samalla kuin velka on kasvanut.

Tilikauden ylijäämä oli 8,5 miljoonaa euroa. Konsernin edellisten tilikausien ylijäämä on 37,9 miljoonaa euroa. Konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää tilinpäätösvoosi mukaan lukien 46,5 miljoonaa euroa.

Konsernin lainakanta on vuotta 2019 lukuun ottamatta aiempien vuosien aikana pienentynyt. Tilinpäätösvooden lopussa lainaa oli 58,8 miljoonaa euroa, ja lainamäärä pienentyi 10,5 miljoonalla eurolla edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Konsernilla on vuoden 2023 tilinpäätöksessä lainoja 2 320 euroa asukasta kohden, kun lainamäärä per asukas vuoden 2022 tilinpäätöksessä oli 2 777 euroa.

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kaupungin tuloslaskelman tulosta ennen poistoeroja, varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden 2023 tulos on 8 847 311,73 euroa. Vastaava vuoden 2022 tilikauden tulos oli 5 566 977,26 euroa.

Kunnan tulorahoituksen riittävyyttä voidaan arvioida sillä, miten vuosikate riittää käyttötalouden kulujen jälkeen suunnitelmapoistoihin, investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Tulorahoituksen oletetaan olevan riittävä, mikäli vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Tilikauden tuloslaskelma osoittaa, että vuosikate on 20 007 874,33 euroa ja poistot ja arvonalentumiset -11 160 562,60 euroa. Tuloslaskelman vuosikatteella katetaan suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset. Kaupungin talous on tästä näkökulmasta katsottuna vuonna 2023 tasapainossa. Kaupungin talouden rasiitteena on 49,7 miljoonan euron lainapääoma. Lainapääoma on lisääntynyt tilikauden aikana noin 7,8 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus esittää tilinpäätösvuoden 8 847 311,73 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tehdään poistoerojen vähennyksiä 202,51 euroa suunnitelman mukaan. Poistoerojen yhteismäärä tässä tilinpäätöksessä on 202,51 euroa.
- tehdään yhteensä 8 800 000,00 euron investointivaraukset Tiedonpuiston koulun uudisrakennushankkeeseen sekä Kuloistenniityn päiväkodin uudisrakennushankkeeseen
- edellä esitettyjen tuloksen käsittelyerien jälkeen syntyvä ylijäämä, 47 514,24 euroa, merkitään taseen oman pääoman kohtaan "Tilikauden ylijäämä (alijäämä)". Ylijäämä kasvattaa taseen oman pääoman kohdan "Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)" 23 930 278,58 määrää.

Vuoden 2023 47 514,24 euron ylijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää 23 977 792,82 euroa.

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Vertailu talousarvioon

Käyttötalouden toteutuminen

Talousarvion 2022 lautakunta-kohtainen käyttötalouden toteutuminen ulkoisten tulojen ja menojen osalta on esitetty oheisessa taulukossa. Taulukko sisältää alkuperäisen talousarvion ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset. Poikkeamana on esitetty muutetun talousarvion ja tilinpäätöksen erotus. Talousarvion sitovuus on toimitelimen tasolla.

TULOSLASKELMA 1000 €	TA2023	Muutokset	TAM2023	TP2023	Tot. %	Poikkeama
KAUPUNGINHALLITUS						
toimintatuotot	5 318	-55	5 263	5 753	109	490
toimintakulut	-10 997	116	-10 881	-10 382	95	499
toimintakate	-5 679	61	-5 617	-4 628	82	989
220 LUPALTK						0
toimintatuotot	784	0	784	696	89	-88
toimintakulut	-1 347	0	-1 347	-1 256	93	91
toimintakate	-563	0	-563	-560	99	3
250 INFRALTK						0
toimintatuotot	5 310	16	5 326	5 980	112	654
toimintakulut	-21 111	-270	-21 381	-19 536	91	1 845
toimintakate	-15 801	-255	-16 056	-13 556	84	2 499
310 SIVISTYSLTK						0
toimintatuotot	3 995	968	4 963	4 997	101	34
toimintakulut	-40 541	-1 040	-41 581	-42 392	102	-810
toimintakate	-36 547	-71	-36 618	-37 395	102	-777
350 VAPAA-AIKALTK						0
toimintatuotot	941	236	1 177	1 250	106	73
toimintakulut	-4 048	-274	-4 322	-4 168	93	155
toimintakate	-3 107	-38	-3 145	-2 917	93	228
KÄYTTÖTALOUS YHT.						0
toimintatuotot	16 347	1 166	17 513	18 676	107	1 163
toimintakulut	-78 044	-1 468	-79 512	-77 733	98	1 780
toimintakate	-61 697	-303	-62 000	-59 057	95	2 943

Kaupunginvaltuusto on päättänyt muutoksista käyttötalousarvioon seuraavasti:

Kokouspä	Selitys	Menoarvioiden lisäys käyttötalous	Tuloarvioiden lisäys käyttötalous	Lisäykset investointiosaan
Kvalt. 30.1.2023 § 7	Lisämäärärahaesitys päiväkotitiloihin	195 000 €	0 €	100 000 €
Kvalt. 20.3.2023 § 24	Silan hankeavustukset (menot ja tulot)	601 697 €	-601 697 €	0 €
Kvalt. 20.3.2023 § 25	Valan hankeavustukset (menot ja tulot)	20 000 €	-20 000 €	0 €
Kvalt. 24.4.2023 § 49	Mylly-Antin koulun lisäryhmän perustaminen	207 710 €	-173 091 €	0 €
Kvalt. 5.6.2023 § 70	Lisämääräraha ruokapalvelutyöntekijän vakanssiin	13 000 €	0 €	0 €
Kvalt. 5.6.2023 § 74	Synnytystavustukset	60 000 €	0 €	0 €
Kvalt. 4.9.2023 § 89	Silan hankeavustukset (menot ja tulot)	177 500 €	-177 500 €	0 €
Kvalt. 4.9.2023 § 90	Valan hankeavustukset (menot ja tulot)	193 300 €	-193 300 €	0 €
Kvalt. 4.9.2023 § 91	Kiinteistö Tuomola osto	0 €	0 €	341 352 €
Kvalt. 2.10.2023 § 104	Rekolan perikunnan kiinteistöjen osto	0 €	0 €	3 590 000 €
		1 468 207 €	-1 165 588 €	4 031 352 €

Muutokset talousarvioon: 4 333 971 €

Kaupunginvaltuusto ei päättänyt muista talousarvion olennaisista muutoksista vuoden 2023 aikana.

Kaupunginvaltuusto päätti Raision kaupungin sopeutusohjelmasta vuosille 2021-2023 12.4.2021 § 52. Tavoitteelliseksi sopeutusmääräksi vuosille 2021-2023 hyväksyttiin 3 320 500 euroa, josta 708 682 euroa vuodelle 2023.

Toimintatuottojen ja -kulujen poikkeamat

Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2023 laadittiin 3,2 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Tilikauden aikana päätettyjen talousarviomuutosten jälkeen talousarvio muodostui 2,9 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi.

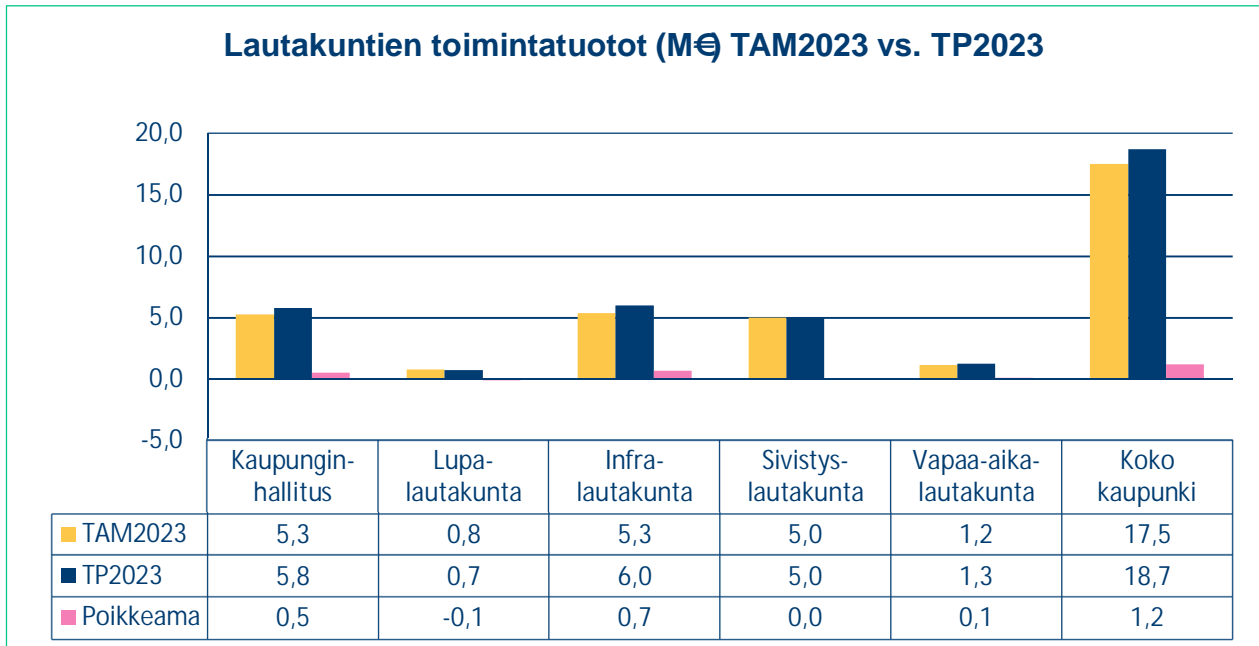
Tilikauden toteutunut ylijäämä oli 48 tuhatta euroa, joka oli talousarviota noin 2,8 miljoonaa euroa heikompi. Tilikauden tulokseen vaikuttivat toimintatuottojen toteutuminen 1,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmin sekä toimintakulujen talousarviota 1,8 miljoonaa euroa parempi toteutuminen. Verotulot toteutuivat 3,3 miljoonaa euroa talousarviota paremmin ja valtionosuudet 3,3 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Poistot ylittivät 3,3 miljoonaa talousarvioon verrattuna. Tilikauden ylijäämän määrään vaikuttaa myös tehtäväksi esitettävä 8,8 miljoonan euron investointivaraus.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat koko kaupungin tasolla 1,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmin toteumaprosentin ollessa 106,8. Kaupunginhallituksen, lupalautakunnan, infralautakunnan, sivistyslautakunnan sekä vapaa-aikalautakunnan toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion. Lupalautakunnan toimintatuotot jäivät alle muutetun talousarvion.

Toimintatuotoista myyntituotot toteutuivat noin 0,1 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikommin. Merkittävimmin myyntituottoihin positiivisesti vaikuttivat muut yhteistoimintakorvaukset sekä pakolaisten toimeentulokorvaukset. Merkittävimmin myyntitulojen talousarviota heikompaan toteutumiseen vaikuttivat kuntien myyntituottojen sekä muiden myyntituottojen talousarviota pienempi kertymä. Maksutuotot toteutuivat 0,4 miljoonaa euroa yli muutetun talousarvion. Maksutuottojen arvioitua parempaan toteumaan vaikuttivat maankäyttö- ja kehittämiskorvausten, pääsymaksujen, hoitopäivämaksujen sekä muut opetus- ja kulttuuritoimen maksujen arvioitua suurempi toteuma. Maksutuotoista rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut alittivat muutetun talousarvion. Tuet ja avustukset toteutuivat 0,7 miljoonaa euroa parempina muutettuun talousarvioon verrattuna. Vuokratuotot toteutuivat 0,5 miljoonaa

euroa talousarviota paremmin mm. maa- ja vesialuevuokratuottojen hyvästä toteumasta johtuen. Muut toimintatuotot jäivät arvioidusta 0,3 miljoonaa euroa.

*Poikkeamarivin M€-luvut on laskettu todellisista pyöristämättömistä TP2023 ja TAM2023 –luvuista.

Toimintakulut

Lautakuntien toimintakulut toteutuivat kokonaisuudessaan 1,8 miljoonaa euroa pienempinä kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu. Kaupunginhallituksen, lupalautakunnan, infralautakunnan ja vapaa-aikalautakunnan toteutuneet toimintakulut alittivat muutetun talousarvion. Sivistyslautakunnan toteutuneet toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion.

Euromääräisesti suurimmat talousarvion ylitykset ja alitukset toimintakulujen osalta olivat sivistyslautakunnan ylitys 0,8 miljoonaa euroa, infralautakunnan alitus 1,8 miljoonaa euroa sekä kaupunginhallituksen alitus 0,5 miljoonaa euroa.

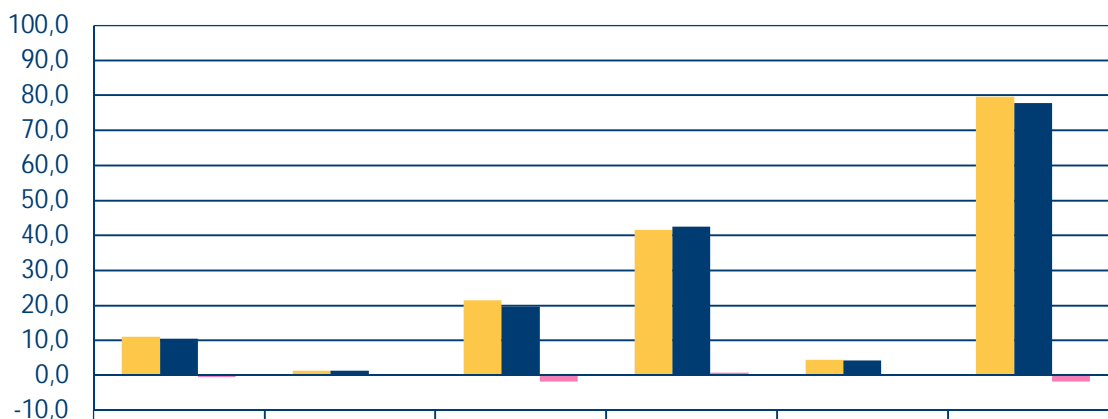
Kaupunginhallituksen suurin alitus oli asiantuntijapalveluiden toteuma 0,6 miljoonaa euroa alle talousarvion. Myös muut toimintakulut ja työllisyysvaraus toteutuivat arviota pienempänä.

Infralautakunnan suurin toimintakulujen alitus oli rakennusten ja alkavien rakennusten ja kunnossapidon osalta. Muita merkittäviä talousarviota pienempiä kustannuksia oli sähkö ja kaasu, henkilöstökulut, rakennusten ja huoneistojen vuokrat, muu materiaali, matkustus- ja kuljetuspalvelut sekä jäte- ja hulevesimaksut. Toimintakulut ylittyivät lämmityksen, koneiden ja laitteiden rakennusten ja kunnossapidon sekä muut välilliset ja välittömät verojen osalta.

Sivistyslautakunnan osalta merkittävin talousarvion ylitys tapahtui palvelusetelien osalta. Myös henkilöstökulut sekä asiakaspalveluiden ostot kunnilta ylittivät talousarvion. Muut palvelut, kalusto sekä asiakaspalveluiden ostot valtiolta toteutuivat talousarviota pienempinä.

Vapaa-aikalautakunnan osalta henkilöstökulut toteutuivat talousarviota suurempina.

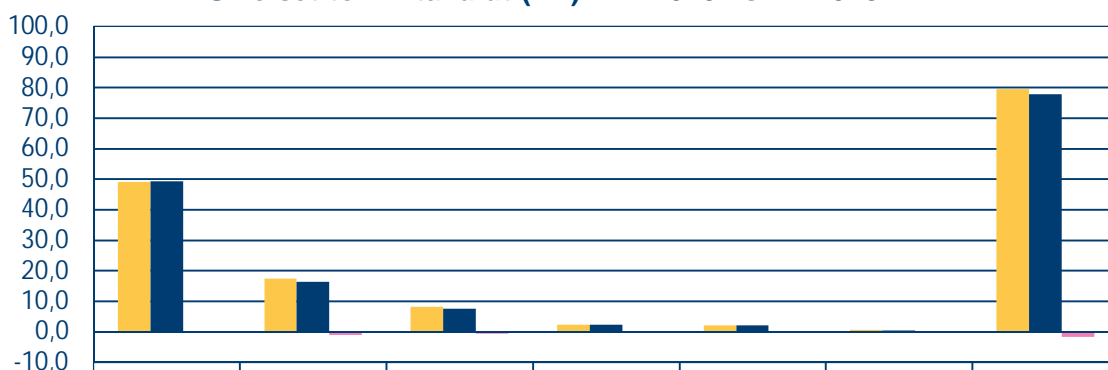
Lautakuntien toimintakulut (M€) TAM2023 vs. TP2023

	Kaupungin-hallitus	Lupa-lautakunta	Infra-lautakunta	Sivistys-lautakunta	Vapaa-aika-lautakunta	Koko kaupunki
■ TAM2023	10,9	1,3	21,4	41,6	4,3	79,5
■ TP2023	10,4	1,3	19,5	42,4	4,2	77,7
■ Poikkeama	-0,5	-0,1	-1,8	0,8	-0,1	-1,8

*Poikkeamarivin M€-luvut on laskettu todellisista pyöristämättömistä TP2023 ja TAM2023 –luvuista.

Ulkoiset toimintakulut (M€) TAM2023 vs. TP2023

	Henkilöstökulut	Palvelujen ostot	Aineet ja tarvikkeet	Avustukset	Vuokrat	Muut toimintakulut	Yhteensä
■ TAM2023	49,0	17,3	8,2	2,2	2,1	0,6	79,5
■ TP2023	49,3	16,2	7,5	2,3	2,0	0,4	77,7
■ Poikkeama	0,2	-1,0	-0,6	0,1	-0,1	-0,3	-1,8

*Poikkeamarivin M€-luvut on laskettu todellisista pyöristämättömistä TP2023 ja TAM2023 –luvuista.

Toimintakuluista henkilöstökulut ja palvelujen ostot ovat kaupungin suurimmat kululajit. Henkilöstökulut toteutuivat 0,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempana. Palvelujen ostot toteutuivat 1,0 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana.

Aineet ja tarvikkeet toteutuivat 0,6 miljoonaa euroa pienempänä kuin talousarviossa. Merkittävimmät alitukset olivat sähkössä ja kaasussa, kalustossa, muu materiaali sekä kirjallisuudessa. Lämmitys sen sijaan ylitti talousarvion.

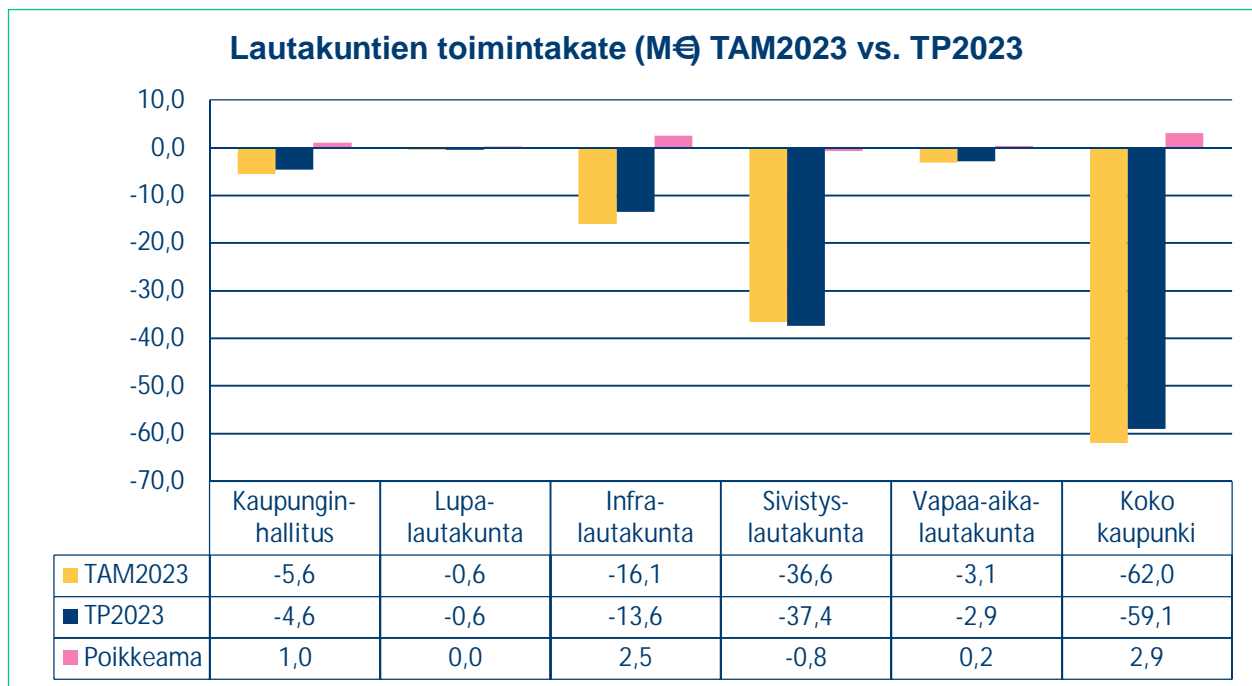
Avustusten toteuma ylitti talousarvion 0,1 miljoonalla eurolla. Olennaisin alitus oli avustukset yhteisöille. Olennaisin ylitys oli työmarkkinatuen kuntaosuudessa.

Vuokratustannukset alittivat talousarvion 0,1 miljoonalla eurolla. Muut toimintakulut toteutuivat 0,3 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä.

Käyttötalouden merkittävimmät poikkeamat tulo- ja menoarvioihin sekä strategisten tavoitteiden toteutuminen on esitetty lautakunnittain kyseenomaisen lautakunnan kohdalla.

Toimintakate

Toimintakate oli 2,9 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi, mikä johtui toimintatuottojen sekä toimintakulujen talousarviota paremmasta toteutumisesta.

Verotulot ja valtionosuudet

Vuonna 2023 Raision tuloveroprosentti oli 7,61 %. Vuoden 2023 veroprosentin määrittämisessä käytettiin säädettyä Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon annettua lain 55 §:n muuttamisesta annetussa laissa, jonka mukaan kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 veroprosentti 20,25 % vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Muiden verolajien veroprosentit pidettiin ennallaan.

Verotuloja tilitettiin vuonna 2023 64,6 miljoonaa euroa. Verotulojen toteutuma ylitti talousarvion 3,3 miljoonalla eurolla. Kunnallisveroa saatiin 49,1 miljoonaa euroa, joka ylitti talousarvion 2,5 miljoonalla eurolla. Kiinteistöverojen kertymä oli 8,6 miljoonaa euroa, joka oli 0,6 miljoonaa euroa enemmän kuin arvioitu. Yhteisöverojen tuotto oli 6,9 miljoonaa euroa, joka oli 0,1 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitu.

Valtionosuuksia saatiin tilinpäätösvuoden aikana 14,1 miljoonaa euroa. Toteutuma oli 3,3 miljoonaa euroa talousarviota parempi.

Verotulot ja valtionosuudet (M€ TAM2023 vrt. TP2023)				
	TAM2023	TP2023	Toteuma%	Muutos M€*
Kunnallisvero	46,6	49,1	105,3 %	2,5
Kiinteistövero	7,9	8,6	108,1 %	0,6
Yhteisövero	6,8	6,9	102,2 %	0,1
Verotulot	61,3	64,6	105,3 %	3,3
Valtionosuudet	10,8	14,1	130,9 %	3,3
Yhteensä	72,1	78,7	109,1 %	1,7

*sis. desimaalipyöristykset

*Muutossarakkeen M€-luvut on laskettu todellisista pyöristämättömistä TP2023 ja TAM2023 -luvuista.

2.2. Tavoitteiden toteutuminen

2.2.1. Kaupunginhallitus

Ulkoiset määrärahat 2023 yhteenvetona

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2021	-7 411 755 €	4 860 173 €	-2 551 582 €
TP2022	-8 249 636 €	5 210 585 €	-3 039 051 €
TAM2023	-10 880 633 €	5 263 149 €	-5 617 484 €
TP2023	-10 381 509 €	5 753 095 €	-4 628 414 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökustannukset (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2021	-3 425 971 €	54,6
TP2022	-3 767 567 €	61,4
TAM2023	-4 794 855 €	66,0
TP2023	-5 040 372 €	80,7

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2021	-3 271 895 €
TP2022	-3 660 223 €
TAM2023	-3 932 261 €
TP2023	-3 395 903 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2021	-200 682 €
TP2022	-233 309 €
TAM2023	-295 309 €
TP2023	-256 013 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2021	-372 250 €
TP2022	-476 889 €
TAM2023	-487 832 €
TP2023	-572 678 €

Tilinpäätöksen keskeisimmät poikkeamat talousarvioon nähden			
	TAM2023	TP2023	yli/alle
Toimintatulot (ulkoiset)	5 263 149 €	5 753 095 €	489 946 € 9,3 %
Toimintamenot (ulkoiset)	-10 880 633 €	-10 381 509 €	499 124 € -4,6 %

Käyttötalous ulkoiset (€) Kaupunginhallitus	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	159 600		159 600	484 596,27	-324 996,27	303,63 %
Maksutuotot	76 000		76 000	57 565,42	18 434,58	75,74 %
Tuet ja avustukset	588 550	-55 001	533 549	1 121 841,17	-588 292,17	210,26 %
Vuokratuotot	2 434 000		2 434 000	2 843 402,72	-409 402,72	116,82 %
Muut toimintatuotot	2 060 000		2 060 000	1 245 689,43	814 310,57	60,47 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 318 150	-55 001	5 263 149	5 753 095,01	-489 946,01	109,31 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-3 470 238	-362 317	-3 832 555	-3 988 243,29	155 688,29	104,06 %
Eläkekulut	-728 732	-77 753	-806 485	-859 619,10	53 134,10	106,59 %
Muut henkilösivukulut	-155 815		-155 815	-192 510,00	36 695,00	123,55 %
Henkilöstökulut yhteensä	-4 354 785	-440 070	-4 794 855	-5 040 372,39	245 517,39	105,12 %
Palvelujen ostot	-3 932 261		-3 932 261	-3 395 902,95	-536 358,05	86,36 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-295 309		-295 309	-256 013,33	-39 295,67	86,69 %
Avustukset	-760 000	-60 000	-820 000	-940 949,78	120 949,78	114,75 %
Vuokrat	-487 832		-487 832	-572 678,02	84 846,02	117,39 %
Muut toimintakulut	-1 166 685	616 309	-550 376	-175 592,73	-374 783,27	31,90 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-10 996 872	116 239	-10 880 633	-10 381 509,20	-499 123,80	95,41 %
TOIMINTAKATE	-5 678 722	61 238	-5 617 484	-4 628 414,19	-989 069,81	82,39 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 904		-9 904	-18 232,84	8 328,84	184,10 %
TILIKAUDEN TULOS	-5 688 626	61 238	-5 627 388	-4 646 647,03	-980 740,97	82,57 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-5 688 626	61 238	-5 627 388	-4 646 647,03	-980 740,97	82,57 %

Käyttötalous ulkoiset ja sisäiset (€) Kaupunginhallitus	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 940 775		1 940 775	2 272 038,57	-331 263,57	117,07 %
Maksutuotot	76 000		76 000	57 565,42	18 434,58	75,74 %
Tuet ja avustukset	588 550	-55 001	533 549	1 121 841,17	-588 292,17	210,26 %
Vuokrat	2 978 911		2 978 911	3 388 313,72	-409 402,72	113,74 %
Muut toimintatuotot	2 060 000		2 060 000	1 245 689,43	814 310,57	60,47 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7 644 236	-55 001	7 589 235	8 085 448,31	-496 213,31	106,54 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-3 470 238	-362 317	-3 832 555	-3 988 243,29	155 688,29	104,06 %
Eläkekulut	-728 732	-77 753	-806 485	-859 619,10	53 134,10	106,59 %
Muut henkilösivukulut	-155 815		-155 815	-192 510,00	36 695,00	123,55 %
Henkilöstökulut yhteensä	-4 354 785	-440 070	-4 794 855	-5 040 372,39	245 517,39	105,12 %
Palvelujen ostot	-4 180 455		-4 180 455	-3 664 147,49	-516 307,51	87,65 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-295 309		-295 309	-257 207,50	-38 101,50	87,10 %
Avustukset	-760 000	-60 000	-820 000	-940 949,78	120 949,78	114,75 %
Vuokrat	-1 104 339		-1 104 339	-1 195 551,01	91 212,01	108,26 %
Muut toimintakulut	-1 166 685	616 309	-550 376	-175 592,73	-374 783,27	31,90 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-11 861 573	116 239	-11 745 334	-11 273 820,90	-471 513,10	95,99 %
TOIMINTAKATE	-4 217 337	61 238	-4 156 099	-3 188 372,59	-967 726,41	76,72 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 904		-9 904	-18 232,84	8 328,84	184,10 %
TILIKAUDEN TULOS	-4 227 241	61 238	-4 166 003	-3 206 605,43	-959 397,57	76,97 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 227 241	61 238	-4 166 003	-3 206 605,43	-959 397,57	76,97 %

2.2.1.1 Kh, konserni

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	<p>Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen.</p> <p>Kehityskeskustelujen käyminen ja ajankohtaisten palaverien pitäminen, työmäärän tasaaminen, riittävä resursointi</p> <p>Lähtöhaastattelukyselyn käyttöönotto</p>	<p>Kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa vuosittain. (%) Resurssitarpeen kasvuun reagoidaan ennakoivasti.</p> <p>Lähtöhaastattelukysely on otettu käyttöön vuoden 2023 aikana ja niistä koostettu yhteenveto käydään läpi neljännesvuosittain johtoryhmässä.</p>	<p>Yksilö- ja / tai ryhmäkehityskeskustelun on käynyt OSS-hr-järjestelmän mukaan 71 % esihenkilöistä.</p> <p>Resurssitarpeeseen on reagoitu pääsääntöisesti ennakoivasti.</p> <p>Lähtöhaastattelukysely on otettu käyttöön ja niistä koostetut yhteenvedot on käyty läpi johtoryhmässä.</p>
	<p>Henkilöstön osaamisen kehittäminen.</p> <p>Oppisopimuskoulutusten mahdollistaminen Raision kaupungin työntekijöille ja omaehtoisen koulutuksen tukeminen.</p>	<p>Oppisopimuskoulutusten määrä vuodessa (hlö), omaehtoisen koulutustuen saajien määrä (hlö)</p>	<p>Oppisopimuskoulutusta on suorittanut 6 henkilöä.</p> <p>Omaehtoista koulutustukea myönnettiin kahdelle henkilölle.</p>
	<p>Tasalaatuinen hyvä johtaminen.</p> <p>Säännölliset esihenkilövalmennukset</p>	<p>Koulutuksiin osallistuminen %, Kunta-10 tulokset</p>	<p>Esihenkilövalmennuksiin osallistui keskimäärin 85 % esihenkilöistä.</p>
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	<p>Kaupunkitasoisen talousraportoinnin ennakoiva kehittäminen</p> <p>Järjestelmien päivittäminen suunnitellusti Päivittäisen operatiivisen työn rinnalla tehtävien projektien lisäresursointi tarvittaessa</p>	<p>Järjestelmien tehokkuus ja toimintavarmuus paranevat</p>	<p>Uusi taloussuunnitteluohjelma otettiin käyttöön 2023. Parantaa myös kaupungin talousraportointia.</p>

	<p>Mahdollistamme toimivat digitaaliset viestintäkanavat. Edistämme viestintäkulttuurin muutosta sisäisesti.</p> <p>Uusien intranetsivujen julkaisun jälkeen laaditaan pelisäännöt sisäiseen viestintään.</p>	<p>Verkkopalvelujen käyttäytyvyys. Pelisäännöt tehty ja sisäiset koulutukset järjestetty.</p>	<p>Uusi intranet julkaistiin tammikuussa 2023. Henkilöstölle oli infotilaisuuksia ja sisällöntuottajat koulutettiin järjestelmään. Palautteen pohjalta palvelua kehitettiin pitkin vuotta ja lisäkoulutusta tarjottiin.</p>
	<p>Kaupunkilaisille tarjottavien digitaalisten palveluiden lisääminen</p> <p>Lisäämme sähköisten lomakkeiden käyttöä</p>	<p>Vastaanotettujen sähköisten lomakkeiden määrä (kpl/vuosi)</p>	<p>Ratkaisuja sähköisiin lomakkeisiin testattu vuoden 2023 aikana, mutta keskitettyä alustaa sähköisiin lomakkeisiin ei ole otettu käyttöön.</p>
	<p>Lisäämme verkkokauppaportaalin käyttöä</p>	<p>Verkkomyyntitransaktioiden määrä (kpl/vuosi)</p>	<p>V. 2023 aikana verkkokauppatoimintaa kehitetty, ensimmäinen varsinainen käytön vuosi. Verkkomyyntitransaktioiden määrä: 1.254kpl</p>
	<p>Hallinto- ja tukipalvelut ovat toimivia</p> <p>Hallinto- ja tukipalvelujen toiminnan aktiivinen ja rohkea kehittäminen</p>	<p>Sisäisen asiakastytyväisyyden kyselyn tulos: tukipalvelut kokonaisuutena sekä palvelukohtainen keskiarvo</p>	<p>Kysely toteutettu 12/2023. Konsernipalvelut ka. 7,3 (asteikolla 1-10). Palvelukohtainen ka. (asteikolla 1-5) Talouspalvelut 3,72; Digipalvelut 3,99; Päätöksentekopalvelut 3,94; Henkilöstöpalvelut 3,80; Viestintäpalvelut 3,81</p>
<p>Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa</p>	<p>Toimialojen talousprosessien kehittämisen tukeminen yhteistyössä toimialojen johdon kanssa</p> <p>Ajantasaisten raportointiohjeistusten koordinointi</p>	<p>Tilinpäätös-, talousarvio- ja kuukausiraportointiohjeistukset toimialoille</p>	<p>Tilinpäätöstä ja talousarviota varten talouspalvelut on ohjeistanut toimialoja aikatauluista ja määräajoista.</p>

	Tiedonhallinnan kehittäminen Tiedonhallintamallin luominen	Tiedonhallintamalli toteutettu vuoden 2023 aikana	Toteutunut 50 % tavoitteesta. Valmiit osiot: tietovarannot, henkilörekisterit, tehtävät ja palvelut, asiakirjajulkisuuskuvaus. Kesken: tietojärjestelmät, integraatiot, tietojen luovutukset, toimintaprosessit. Työ tehdään loppuun vuoden 2024 kevätkauden aikana.
	Digitaalisten toimintatapojen kehittäminen Sähköisen arkiston käyttöönotto	Käyttöönotto toteutettu v. 2023 aikana, integraatioita toteutettu vähintään 5 kpl	Toteutunut 80 % tavoitteesta. Kaikki integraatiot on testattu, tuotantoympäristö on rakennettu. Tuotantoon siirtyminen viimeistellään 1-4/2024 aikana.
	Tiedolla johtaminen Lisäämme keskitettyyn tietoaltaaseen vietyä tietoa	Datan määrä tietoaltaassa (Gt)	Keskitetyn tietoaltaan hankintaa selvitetty edelleen, mutta hankintaa ei ole toteutettu v. 2023 aikana
	Lisäämme keskitetyn raportointiratkaisun (BI) käyttöä	Käytössä olevien raporttien määrä (kpl), käytössä olevien johdon työpöytien määrä (kpl)	Raportointia kehitetty ja toteutettu, mm. ympäristövahti, sisäilmatyöryhmän raportointi, digipalvelujen raportointi
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Vaikuttamistoimielinten toiminnan kehittäminen Neuvostojen sihteerityön keskittäminen päätöksentekopalveluihin, hyvinvointikoordinaattori asiantuntijana neuvostoissa	Sihteerityö on keskitetty ja toimivaa Hyvinvointikoordinaattori läsnä neuvostojen kokouksissa	Tavoite toteutettu ja tukea neuvostojen työskentelyyn on lisätty. Saatu palaute muutosten jälkeen on ollut hyvää.
	Osallistavan budjetoinnin käyttöönotto Osallistavan budjetoinnin prosessin luominen ja käyttöönotto	Osallistava budjetointi otettu käyttöön, ideoiden ja toteutettujen hankkeiden määrä	Asukasbudjetin ideat kerätty, muokattu ja äänestetty v. 2023 aikana. Ideoiden toteutus vuosien 2023-2024 aikana.

	<p>Osallisuuden tukeminen viestinnän keinoin.</p> <p>Ohjataan asukkaita ideoimaan ja osallistumaan asukasbudjettiin.</p>	<p>Asukkaat on tavoitettu monessa kanavassa.</p>	<p>Asukasbudjetin ideointi- ja äänestysvaihetta pidettiin esillä kaikissa kaupungin kanavissa. Digitaalisten ja perinteisten kanavien lisäksi teeman kanssa jalkauduttiin mm. tapahtumiin. Tehokas viestintä näkyi mm. ideoiden määrässä.</p>
<p>Tasapainoinen talous</p>	<p>Valtakunnallisiin raportointivaateisiin vastaaminen ajantasaisesti</p> <p>Valtiokonttorin raportointiaikataulujen ja -ohjeiden noudattaminen ja raporttien toimittaminen</p>	<p>Raporttien ajantasainen toimittaminen Valtiokonttorin asettamien aikataulu</p>	<p>Raportit on toimitettu aikataulujen mukaisesti ja lisäselvityspyyntöihin vastattu määräajassa.</p>
	<p>Talouden tasapainon seuraaminen</p> <p>Taloudellisten mittareiden vuosittainen seuraaminen ja raportointi tilinpäätöksen yhteydessä</p>	<p>Kaupunki: Vuositulo Vuosikate/Poistot, % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainamäärä Lainamäärä eur/asukas</p> <p>Konserni: Vuosikate/Poistot % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainat ja vuokravastuut Lainat ja vuokravastuut/ eur/asukas Laskennallinen lainanhoitokate</p>	<p>Tilinpäätösmateriaaliin on koottu eri taloudelliset mittarit.</p>

	<p>Aktiivinen ja toimiva konserniohjaus</p> <p>Konserniohjeiden päivittäminen, säännöllinen yhteydenpito strategisten tytäryhteisöjen kanssa, säännöllinen raportointi kaupunginhallitukselle</p>	<p>Konserniohje on päivitetty, säännöllinen yhteydenpito tytäryhteisöjen kanssa</p>	<p>Yhteydenpitoa tytäryhteisöjen kanssa on lisätty, konserniohjeen päivitys toteutetaan ennen voimassa olevan vaalikauden päättymistä. Erityisesti tehty toimenpiteitä RaVun operatiivisen johtamisen kehittämiseksi.</p>
	<p>Automaation lisääminen</p> <p>Hyödynnämme ohjelmistorobotiikkaa (Robotic Process Automation, RPA) toimialoilla</p>	<p>RPA:lla automatisoitujen prosessien määrä (kpl)</p>	<p>Selvitystyötä tehty, ehdotus sisällytetty v. 2024 talousarvioon</p>
	<p>Tehostaminen</p> <p>Hankimme keskitetyn integraatioalustan.</p>	<p>Integraatioalustalla toteutettujen integraatioiden määrä (kpl)</p>	<p>Integraatioalustan hankintaa selvitetty osana Varsin Digi-hanketta</p>
	<p>Toiminnan tehostaminen</p> <p>Hyvinvointialueuudistuksen seurauksena, ja kaupungin toiminnan volyymin olennaisesti laskiessa, kaupungin tehtävänkuvat ja resurssitarpeet on arvioitu ja tarvittavat päätökset toiminnan kehittämiseksi on tehty.</p>	<p>Selvitys tehty 2023</p>	<p>Vuoden 2021 organisaatiouudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveysalan tukipalveluiden henkilöstö jätettiin keskittämättä</p> <p>Tukipalveluiden henkilöstötarve ja tehtävien muutostarve arvioidaan jatkuvasti kriittisesti.</p>

Kh, konserni

Ulkoiset määrärahat 2023 yhteenvetona

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2021	-5 947 371 €	2 158 349 €	-3 789 022 €
TP2022	-6 726 856 €	2 473 736 €	-4 253 121 €
TAM2023	-6 995 216 €	2 316 150 €	-4 679 066 €
TP2023	-6 889 711 €	1 811 038 €	-5 078 673 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökustannukset (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2021	-2 436 927 €	37,6
TP2022	-2 857 328 €	43,3
TAM2023	-3 018 673 €	44,0
TP2023	-3 041 249 €	42,4

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2021	-2 868 356 €
TP2022	-3 107 946 €
TAM2023	-2 964 739 €
TP2023	-2 790 534 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2021	-176 098 €
TP2022	-216 691 €
TAM2023	-220 739 €
TP2023	-206 696 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2021	-330 398 €
TP2022	-441 493 €
TAM2023	-450 882 €
TP2023	-531 585 €

Tilinpäätöksen keskeisimmät poikkeamat talousarvioon nähden			
	TAM2023	TP2023	yli/alle
Toimintatulot (ulkoiset)	2 316 150 €	1 811 038 €	-505 112 € -21,8 %
Toimintamenot (ulkoiset)	-6 995 216 €	-6 889 711 €	105 505 € -1,5 %

Käyttötalous ulkoiset (€) KH, konserni	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	53 600		53 600	131 607,82	-78 007,82	245,54 %
Maksutuotot				-1 604,50	1 604,50	
Tuet ja avustukset	198 550		198 550	453 480,43	-254 930,43	228,40 %
Vuokratuotot	4 000		4 000	2 338,68	1 661,32	58,47 %
Muut toimintatuotot	2 060 000		2 060 000	1 225 215,43	834 784,57	59,48 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 316 150		2 316 150	1 811 037,86	505 112,14	78,19 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 390 633	-15 152	-2 405 785	-2 373 117,73	-32 667,27	98,64 %
Eläkekulut	-502 299	-3 252	-505 551	-548 218,74	42 667,74	108,44 %
Muut henkilösivukulut	-107 337		-107 337	-119 912,34	12 575,34	111,72 %
Henkilöstökulut yhteensä	-3 000 269	-18 404	-3 018 673	-3 041 248,81	22 575,81	100,75 %
Palvelujen ostot	-2 964 739		-2 964 739	-2 790 534,30	-174 204,70	94,12 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-220 739		-220 739	-206 695,58	-14 043,42	93,64 %
Avustukset	-60 000	-60 000	-120 000	-150 989,11	30 989,11	125,82 %
Vuokrat	-450 882		-450 882	-531 584,93	80 702,93	117,90 %
Muut toimintakulut	-278 685	58 502	-220 183	-168 658,45	-51 524,55	76,60 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 975 314	-19 902	-6 995 216	-6 889 711,18	-105 504,82	98,49 %
TOIMINTAKATE	-4 659 164	-19 902	-4 679 066	-5 078 673,32	399 607,32	108,54 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 994		-5 994	-12 564,81	6 570,81	209,62 %
TILIKAUDEN TULOS	-4 665 158	-19 902	-4 685 060	-5 091 238,13	406 178,13	108,67 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 665 158	-19 902	-4 685 060	-5 091 238,13	406 178,13	108,67 %

Käyttötalous ulkoiset ja sisäiset (€) KH, konserni	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 786 775		1 786 775	1 890 540,25	-103 765,25	105,81 %
Maksutuotot				-1 604,50	1 604,50	
Tuet ja avustukset	198 550		198 550	453 480,43	-254 930,43	228,40 %
Vuokrat	4 000		4 000	2 338,68	1 661,32	58,47 %
Muut toimintatuotot	2 060 000		2 060 000	1 225 215,43	834 784,57	59,48 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 049 325		4 049 325	3 569 970,29	479 354,71	88,16 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 390 633	-15 152	-2 405 785	-2 373 117,73	-32 667,27	98,64 %
Eläkekulut	-502 299	-3 252	-505 551	-548 218,74	42 667,74	108,44 %
Muut henkilösivukulut	-107 337		-107 337	-119 912,34	12 575,34	111,72 %
Henkilöstökulut yhteensä	-3 000 269	-18 404	-3 018 673	-3 041 248,81	22 575,81	100,75 %
Palvelujen ostot	-3 163 961		-3 163 961	-3 000 517,43	-163 443,57	94,83 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-220 739		-220 739	-206 785,10	-13 953,90	93,68 %
Avustukset	-60 000	-60 000	-120 000	-150 989,11	30 989,11	125,82 %
Vuokrat	-962 855		-962 855	-1 043 925,92	81 070,92	108,42 %
Muut toimintakulut	-278 685	58 502	-220 183	-168 658,45	-51 524,55	76,60 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 686 509	-19 902	-7 706 411	-7 612 124,82	-94 286,18	98,78 %
TOIMINTAKATE	-3 637 184	-19 902	-3 657 086	-4 042 154,53	385 068,53	110,53 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 994		-5 994	-12 564,81	6 570,81	209,62 %
TILIKAUDEN TULOS	-3 643 178	-19 902	-3 663 080	-4 054 719,34	391 639,34	110,69 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 643 178	-19 902	-3 663 080	-4 054 719,34	391 639,34	110,69 %

2.2.1.2 Kh, kaupunkikehitys

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteutuma 2023
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin. / Erilaiset muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimukset. /Seurataan kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.	Seurattavien vetovoimatutkimusten määrä, (kpl/palvelualue) ja niistä raportointi. MDI Kuntakortin dynamiikkamittariston seuranta kuukausittain.	Erilaisista raporteista on seurattu muun muassa V-S Maakuntaennusteen, Taloustutkimuksen muuttohalukkuustutkimuksen sekä MDI:n elinvoima-analyysin tuloksia. MDI Kuntakortin mittaristoa ja sisältöä on seurattu kuukausittain.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien kartoittaminen / Seutuyhteistyön mahdollisuuksien tarkastelu laajaalaisesti koko vastuualueella	Osallistuminen seudullisten kärkitoimenpidekokonaisuuksien valmisteluun. K/E	K. Seudullista yhteistyötä on ollut erityisesti TE-uudistukseen sekä Turun seudun rakennemallin päivitykseen liittyvissä asiayhteyksissä.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakastytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen / Palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun mittaamiseksi sekä kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseksi.	Tyytyväisyyskyselyt palvelualueittain vuosittain, minimi yksi kysely/vuosi.	Tyytyväisyyskysely toteutettiin tällä kerralla osana elinvoimaohjelmatyön valmistelua. Kyselyt toteutettiin niin kaupunkilaisille, yrityksille, päättäjille kuin viranhaltijoille ja niiden vastaajamäärä oli yli 140 kpl.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen / Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä. /Rakennetun ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys.	Mittari: Kuvaus toteutetuista toimenpiteistä eri kaava-alueilla. Varmistetaan rakennetun ja ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys. Mittari: Kuvaus toimenpiteistä.	Kuvaus palveluittain sekä osana toimintakertomusta.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Yhteistyön kehittäminen / Poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen ja proaktiivinen toteuttaminen.	Tarkastelu toimialoittain ja palveluittain, onko tehty yhteistyötä. Mittari: K/E	K. Kaupunkikehityspalvelut on osallistunut aktiivisesti erilaisiin poikkihallinnollisiin yhteistöihin.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen / Prosessien läpikäyminen (kartoitus, mahdolliset kehitystoimenpiteet, toteutus). /Asiakaspalvelun palvelulupaukset soveltuville osin.	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: Prosessikuvaus. Palvelulupausten ja tavoiteaikataulujen määrittäminen soveltuville osin. Mittari: konkreettiset tavoiteaikataulut.,	Kaavoituspalvelut toteutti yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa poikkeamislupahakemusten käsittelyprosessin kehittämistä. Haku- ja käsittely viedään toteutettavaksi Lupapisteeseen. Palvelulupaukset on toteutettu palveluille soveltuville osin.

Satama-alueen monipuolinen kehittäminen	Vastuualueen toimenpiteet tavoitteen täyttymiseksi / Kaavallisen kehittämisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet satama-alueen kokonaisvaltaisen kehittämisen edistämiseksi.	Mittari: Kuvaus toteutetuista toimenpiteistä.	Vuoden aikana järjestettiin yrittäjätilaisuuksia, joissa keskusteltiin alueen kaavallisesta sekä muusta kehittämisestä. Satama-alueen masterplan-työ aloitettiin vuonna 2023 ja saatetaan valmiiksi vuoden 2024 aikana.
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta	Vastuualueen toimenpiteet kaupunkitaso tavoitteen täyttymiseksi / Kaavallinen kehittäminen keskustan asemakaavoituksen osalta.	Mittari: Keskustan asemakaavoitustyön aloittaminen, kuvaus etenemisestä.	V.2023 tehty valmistelutyötä vuoden 2024 aikana toteutettavan keskustan suunnittelukilpailun aineistojen osalta.

Maankäyttö- ja asumispalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoima- ja pitovoimatekijöihin sekä mielikuviin. / Pidetään asuntotonttitarjonta monipuolisena ja riittävänä erilaisiin tarpeisiin. /Pidetään yritystonttitarjonta monipuolisena ja riittävänä erilaisiin tarpeisiin.	Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle: Omakotitontteja riittävästi tarjolla vuosittain. Mittari: tarjolla olevien omakotitonttien kokonaismäärä. Riittävästi vapaita rivitalotontteja tarjolla. Mittarit: kerros-m ² /v, tonttivaranto 31.12. (kpl). Riittävästi vapaita kerrostalotontteja tarjolla. Mittarit: kerros-m ² /v, tonttivaranto 31.12. (kpl). Tarjolla olevien yritystonttien määrä. (kpl). Vuoden aikana luovutetut tontit (kpl.)	Rakentamiseen valmiita omakotitontteja: 29 kpl, Rakentamiseen valmiita rivitalotontteja 5 kpl, yhteensä 4077 k-m ² Kerrostalotontteja vapaana 0 kpl, Tarjolla olevien yritystonttien määrä 23 kpl. Vuoden 2023 aikana luovutetut tontit: AO: 7 kpl, kerrostalot 3 kpl, rivitalot 0 kpl ja yritystontteja 3 kpl.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Kaupunkikeskustan sekä muiden alueiden rohkea kehittäminen maankäytön ja kaavoituksen keinoin. / Uudet asuinalueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle, joukkoliikenneakseliin tukeutuen.	Kaavahankekohtaiset tavoitteet valmistellaan kaavoitusohjelmassa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Tavoitteet valmisteltu. K/E.	K. Kaavoitusohjelma hyväksytty kaupunginhallituksessa loppuvuodesta 2023.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien kartoittaminen. / Osallistutaan palvelualueelle kuuluviin seudullisiin työryhmiin.	Kuvaus osallistumisesta.	Osallistuttu säännöllisesti Varsinais-Suomen alueidenkäytön yhteistyöryhmän kokouksiin. Yhteistyö Naantalın ja Maskun kaupunkien kanssa Isosuon jäteaseman alueen kehittämiseksi.
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Edistetään kuntalaisten osallisuutta kaavahankkeissa. / Proaktiiviset toimenpiteet vuorovaikutuksen lisäämiseksi.	Kaavojen nähtävillä olopäivät (kpl) ja osallistavat kyselyt sekä työpajat (kpl)	Kaavojen nähtävilläolopäiviä yhteensä 322 kpl. Järjestetty asukas- tai yrittäjäinfoja mm. Ihalanmutkan sekä Hahdenniemi 2:n kaava-alueista.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen. / Palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun mittaamiseksi sekä kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseksi. Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä kaavoituksen keinoin.	Tyytyväisyyskyselyt palvelualueittain vuosittain, minimi 1 per vuosi. Kuvaus tehdyistä toimenpiteistä.	Tyytyväisyyskysely toteutettiin tällä kerralla osana elinvoimaohjelmatyön aineistoja. Kyselyt toteutettiin niin kaupunkilaisille, yrityksille, päättäjille kuin viranhaltijoille.
Satama-alueen monipuolinen kehittäminen	Vireillä olevat ja suunnitteilla olevat kaavahankkeet satamaalueen ympärillä.	Kuvaus tehdyistä toimenpiteistä.	Hahdenniemi 2 - kaavahanke vireillä kaavoitusohjelmassa. Vuoden aikana hyväksytyssä ohjelmassa tähän alueeseen yhdistettiin myös Viheriäisten kaava-alue Ohjelmasta poistettiin samalla Meri-Kanaan kaava-alue.
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta	Keskustan asemakaavoitus.	Kuvaus tehdyistä toimenpiteistä.	Vuoden 2023 työ on ollut keskustan asemakaavoituksen osalta tulevaa keskustan suunnittelukilpailua pohjustavaa valmistelutyötä.

Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen. / Rakennetun ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys.	Varmistetaan kaavoituksen ja maankäytön keinoin rakennetun ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys.	Kaavoituksen yhteydessä tehdään jatkuvaa arviointia selvitystarpeista. Vuoden 2023 aikana valmistelussa oli mm. Itä-Somersojan kaavahankkeessa alueen luontoselvitys. Alueiden käytön turvallisuus, terveellisyys ja viihtyisyys on varmistettu kaavahankkeissa kaupungin sisäisellä poikkihallinnollisella yhteistyöllä sekä laajemmalla viranomaisyhteistyöllä kaavahankkeiden nähtävillä olojen lausuntokierroksilla. Rambollin laatimassa livcy-/elävyysvertailuraportissa (2023) todettiin Raision kaupungin lähiviheralueiden olevan parhaiten saavutettavissa koko manner-Suomen tasolla.
Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy	Monipuolinen, ympäristöltään laadukas ja poikkihallinnollisessa yhteistyössä valmisteltu maankäytön suunnittelu. / Kaavoituksen ja maankäytön keinot osana organisaation läpileikkaavaa yhteistyötä.	Kuvaus tehdyistä toimenpiteistä.	Tätä työtä tehdään useilla poikkihallinnollisilla tasoilla, kuten vaikkapa kaupunkisuunnittelun ohjausryhmässä sekä maankäyttöryhmässä.

Yrityspalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin. / Palvelualueen tutkimusten, raporttien ja ennusteiden seuraaminen.	Seurataan keskeisiä vetovoimatutkimuksia, kuten Varsinais-Suomen Maakuntaennustetta, PKyritysbarometria sekä EK:n kuntaranking-kyselyä.	Mittariston mukaisia tunnuslukuja on seurattu säännöllisesti vuoden 2023 aikana. Tutkimusten ja ennusteiden tuloksia on raportoitu niin kaupunginhallituksessa kuin kaupunkikehitysjaooston kokouksissa.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	/ Keskeisten tunnuslukujen seuranta.	MDI Kuntakortin dynamiikkamittariston seuranta kuukausittain.	Kuntakortin mittaristoa ja sisältöä on seurattu kuukausittain.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien kartoittaminen. / Osallistutaan palvelualueelle kuuluviin seudullisiin työ- ja valmisteluryhmiin ja kartoitetaan samalla uusia seutuyhteistyön mahdollisuuksia.	Osallistuminen elinkeinopalveluiden seutuyhteistyöhön ja muiden seudullisten yhteistyökokonaisuuksien valmisteluun. Mittari: Kirjallinen kuvaus yhteistyön muodoista ja osallistuminen: K/E.	Seudullista yhteistyötä on tehty laajalti alueella erilaisissa yhteistyöryhmissä. Seudullinen elinkeinopalvelujen yhteistyöryhmä on kokoontunut 6 kertaa. Seudullinen yhteistyö on entisestään tiivistynyt TE24-uudistuksen valmistelun käynnistyttyä.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakastyytyväisyyden varmistaminen. / Yrittäjätyytyväisyyden sekä yrittäjystävällisyyden kehittäminen ja parantaminen.	Tyytyväisyyskyselyt; yrittäjystävällisyyden sekä yrityskuntayhteistyön seudullinen vertailu vuosittain.	Tyytyväisyyskysely toteutettiin tällä kerralla osana elinvoimaohjelmatyön aineistoja. Kyselyt toteutettiin niin kaupunkilaisille, yrityksille, päättäjille kuin viranhaltijoille.
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	/Tehdään säännöllistä ja aktiivista yhteistyötä yrittäjien kanssa.	Erilaiset yhteiset yritystapahtumat ja yhteistyöryhmät. Kuvaus toteutetuista tapahtumista ja toimenpiteistä.	Vuonna 2023 on järjestetty 10 kertaa aamukahvitilaisuus alueen yrittäjille. Raision kaupungin yrityspalvelut ovat osallistuneet vuonna 2013 lähes kaikkiin Raision Yrittäjät ry:n hallituksen kokouksiin. Lisäksi on osallistuttu muihin Raision Yrittäjien järjestämiin tapahtumiin. Muita tapahtumia, joita on yhetistyössä järjestetty olivat yritys- ja rekrymessut 17.1.2023 ja Raisio Business Race 7.9.2023.
Raisio on haluttu paikka tehdä bisnestä	/ Yritysvaikutusten arviointi osana päätöksentekoa.	Yritysvaikutusten arviointi vuosittain osana elinkeinopoliittista katsausta.	Elinkeinopol. katsaus käsitelty kesäkuun kaupunginvaltuustossa.
		Lisätään yritysvaikutusten arviointia osaksi säännöllistä päätöksentekoprosesseja, siihen soveltuviissa päätettävissä asiakokonaisuuksissa.	Yritysvaikutusten arvioinnin lisääminen on kesken. Tätä valmistelutyötä jatketaan vuoden 2024 aikana.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Yhteistyön kehittäminen. / Poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen ja proaktiivinen toteuttaminen.	Tarkastelu toimialoitain ja palveluittain, onko tehty yhteistyötä. Mittari: K/E.	K. Yritys- ja työllisyyspalvelut on osallistunut säännöllisesti poikkihallinnolliseen yhteistyöhön.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen. / Prosessien läpikäyminen (kartoitus, mahdolliset kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 prosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: K/E.	Kyllä. Vuoden aikana on rakennettu kokonaan uusi palvelukokonaisuus, kun sote-palvelut siirtyivät hyvinvointialueelle. Kotoutumispalvelujen asiakasprosessia on arvioitu ja kehitetty ja työ jatkuu edelleen. Velvoitetäyttyä ja muun palkkatukityöllistämisen prosesseja on myös arvioitu ja tehty mm. tarkoituksenmukaisuuslinjauksia.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	/Asiakaspalvelun palvelulupaukset palvelualueittain soveltuvilta osin.	Palvelulupausten ja tavoiteaikataulujen määrittelemisen asiakaspalvelulle soveltuvilta osin. Mittari: konkreettiset päätetyt tavoiteaikataulut.	Yritys- ja kotoutumispalvelut ovat niin monimuotoisia ja yksilöllisiä, että käytännössä mahdotonta määritellä tiettyjä konkreettisia aikatauluja. Kaikkiin palvelutarpeisiin pyritään vastaamaan asiakkaan kannalta riittävän nopeasti. Työllisyyspalveluissa velvoitetyöllistämässä asiakas kutsutaan haastatteluun aina viikon sisällä ilmoituksesta.
Tasapainoinen talous	Työttömyyden vähenemisen kautta tulevat säästöt. / Aktiivinen yhdyspintatyöskentely HVA:n ja TE-toimiston kanssa työllisyystoimissa.	Työmarkkinatuen kuntaosuuden seuraaminen (€). Työttömyysprosentti.	Työttömyysprosentti käsitellään kuukausittain kaupunginhallituksessa, työmarkkinatuen kuntaosuutta seurataan palvelussa kuukausittain ja raportoidaan vuosittain osana palvelun tilinpäätöstietoja.
Raisio on haluttu paikka tehdä bisnestä	Yritysten rekryointitarpeisiin vastaaminen. / Tehokas yhteistyö TE-toimiston ja oppilaitosten kanssa.	Yrityskannan määrän kasvaminen ja yritysten rekryointihaasteiden helpottuminen. Mittari: Kirjallinen kuvaus toimenpiteistä.	Yrityskanta kasvoi vuoden 2023 aikana. Rekryointihaasteiden helpottumista taklataan osana TE2024-uudistusta.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistetaan ammattitaidon kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä. / Henkilökunnan koulutukset tuleviin lakiuudistuksiin liittyen.	Toteutuneet koulutukset ja kehittämisspäivät.	Toteutuneet koulutus- ja kehittämisspäivät on kirjattu henkilöstön raportointityökalu ESS:iin.

KH, kaupunkikehitys

Ulkoiset määrärahat 2023 yhteenvetona

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2021	-1 464 384 €	2 701 824 €	1 237 440 €
TP2022	-1 522 780 €	2 736 850 €	1 214 070 €
TAM2023	-3 885 417 €	2 946 999 €	-938 418 €
TP2023	-3 491 798 €	3 942 057 €	450 259 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökustannukset (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2021	-989 044 €	17,0
TP2022	-910 239 €	18,1
TAM2023	-1 776 182 €	22,0
TP2023	-1 999 124 €	38,3

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2021	-403 539 €
TP2022	-552 278 €
TAM2023	-967 522 €
TP2023	-605 369 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2021	-24 584 €
TP2022	-16 618 €
TAM2023	-74 570 €
TP2023	-49 318 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2021	-41 852 €
TP2022	-35 396 €
TAM2023	-36 950 €
TP2023	-41 093 €

Tilinpäätöksen keskeisimmät poikkeamat talousarvioon nähden			
	TAM2023	TP2023	yli/alle
Toimintatulot (ulkoiset)	2 946 999 €	3 942 057 €	995 058 € 33,8 %
Pakolaisten toimeentulokorvaukset	0 €	268 775 €	268 775 €
Muut tuet ja avustukset valtiolta	0 €	444 629 €	444 629 €
Maa- ja vesialueiden vuokrat	2 430 000 €	2 841 064 €	411 064 €
Toimintamenot (ulkoiset)	-3 885 417 €	-3 491 798 €	393 619 € -10,1 %
Henkilöstökulut	-1 776 182 €	-1 999 124 €	-222 942 €
Asiantuntijapalvelut	-663 835 €	-406 362 €	257 473 €
Työmarkkinatuen kuntaosuus	-600 000 €	-789 961 €	-189 961 €

Käyttötalous ulkoiset (€) KH, kaupunkikehitys	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	106 000		106 000	352 988,45	-246 988,45	333,01 %
Maksutuotot	76 000		76 000	59 169,92	16 830,08	77,86 %
Tuet ja avustukset	390 000	-55 001	334 999	668 360,74	-333 361,74	199,51 %
Vuokratuotot	2 430 000		2 430 000	2 841 064,04	-411 064,04	116,92 %
Muut toimintatuotot				20 474,00	-20 474,00	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 002 000	-55 001	2 946 999	3 942 057,15	-995 058,15	133,77 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-1 079 605	-347 165	-1 426 770	-1 615 125,56	188 355,56	113,20 %
Eläkekulut	-226 433	-74 501	-300 934	-311 400,36	10 466,36	103,48 %
Muut henkilösivukulut	-48 478		-48 478	-72 597,66	24 119,66	149,75 %
Henkilöstökulut yhteensä	-1 354 516	-421 666	-1 776 182	-1 999 123,58	222 941,58	112,55 %
Palvelujen ostot	-967 522		-967 522	-605 368,65	-362 153,35	62,57 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-74 570		-74 570	-49 317,75	-25 252,25	66,14 %
Avustukset	-700 000		-700 000	-789 960,67	89 960,67	112,85 %
Vuokrat	-36 950		-36 950	-41 093,09	4 143,09	111,21 %
Muut toimintakulut	-888 000	557 807	-330 193	-6 934,28	-323 258,72	2,10 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 021 558	136 141	-3 885 417	-3 491 798,02	-393 618,98	89,87 %
TOIMINTAKATE	-1 019 558	81 140	-938 418	450 259,13	-1 388 677,13	-47,98 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 910		-3 910	-5 668,03	1 758,03	144,96 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 023 468	81 140	-942 328	444 591,10	-1 386 919,10	-47,18 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 023 468	81 140	-942 328	444 591,10	-1 386 919,10	-47,18 %

Käyttötalous ulkoiset ja sisäiset (€) KH, kaupunkikehitys	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	154 000		154 000	381 498,32	-227 498,32	247,73 %
Maksutuotot	76 000		76 000	59 169,92	16 830,08	77,86 %
Tuet ja avustukset	390 000	-55 001	334 999	668 360,74	-333 361,74	199,51 %
Vuokrat	2 974 911		2 974 911	3 385 975,04	-411 064,04	113,82 %
Muut toimintatuotot				20 474,00	-20 474,00	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 594 911	-55 001	3 539 910	4 515 478,02	-975 568,02	127,56 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-1 079 605	-347 165	-1 426 770	-1 615 125,56	188 355,56	113,20 %
Eläkekulut	-226 433	-74 501	-300 934	-311 400,36	10 466,36	103,48 %
Muut henkilösivukulut	-48 478		-48 478	-72 597,66	24 119,66	149,75 %
Henkilöstökulut yhteensä	-1 354 516	-421 666	-1 776 182	-1 999 123,58	222 941,58	112,55 %
Palvelujen ostot	-1 016 494		-1 016 494	-663 630,06	-352 863,94	65,29 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-74 570		-74 570	-50 422,40	-24 147,60	67,62 %
Avustukset	-700 000		-700 000	-789 960,67	89 960,67	112,85 %
Vuokrat	-141 484		-141 484	-151 625,09	10 141,09	107,17 %
Muut toimintakulut	-888 000	557 807	-330 193	-6 934,28	-323 258,72	2,10 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 175 064	136 141	-4 038 923	-3 661 696,08	-377 226,92	90,66 %
TOIMINTAKATE	-580 153	81 140	-499 013	853 781,94	-1 352 794,94	-171,09 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 910		-3 910	-5 668,03	1 758,03	144,96 %
TILIKAUDEN TULOS	-584 063	81 140	-502 923	848 113,91	-1 351 036,91	-168,64 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-584 063	81 140	-502 923	848 113,91	-1 351 036,91	-168,64 %

Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2023

Toteutunut 31.12.2023

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 75 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernihallinnon henkilö, jonka tehtäväkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että siitä ehditään saamaan lautakuntien ja kaupunginhallituksen lausunto valtuuston kesäkuun kokoukseen, jossa käsitellään tilinpäätöstä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden tai useamman lautakunnan talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita lautakuntia tarpeen mukaan.

Toteutunut 31.12.2023:

Vuoden 2022 tilinpäätöksen valmistumisesta on kuultu johtavia viranhaltijoita. Kaupunginhallitus on käsitellyt vuoden 2022 tilintarkastuskertomusta 29.5.2023 § 205 ja tarkastuslautakunnan arviointikertomusta 29.5.2023 § 206. Kaupunginvaltuuston käsittelyssä vuoden 2022 tilintarkastuskertomus on ollut 5.6.2023 § 67 ja arviointikertomus 5.6.2023 § 68. Valtuusto hyväksyi tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille tilivuodelta 2022.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueena tilivuonna 2023 on ollut infralautakunnan alaisten tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumisen arviointi, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet, strategia, omistajaohjaus ja konserniohjaus sekä hankinnat.

Toimikaudeksi 2021-2025 valittu tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana 12 kertaa.

Lautakunta on kuullut kokouksissaan muun muassa kaupunginjohtajaa, talousjohtajaa ja muuta virkahenkilöjohtoa, hyvinvointikoordinaattoria ja kaupunginhallituksen puheenjohtajaa. Lisäksi tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut konserniyhtiöiden toimitusjohtajia ja hallituksen puheenjohtajia.

Tarkastuslautakunta käsitteli kuntalain mukaiset sidonnaisuusilmoitukset ja saattoi ne kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

2.2.2. Lupalautakunta

Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet vuodelle 2023

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteutuma 2023
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa. / Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.	Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin. / Erilaiset muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimukset.	Seurattavien vetovoimatutkimusten määrä (kpl).	Vuoden aikana on seurattu ja raportoitu niin V-S:n Maakuntaennusteen, Muuttohalukkuustutkimuksen kuin MDI:n Elinvoima-analyysin tuloksia.
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa.	/ Seurataan kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.	MDI Kuntakortin mittarit.	Kuntakortin mittareita seurattu kuukausittain.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	/ Seutuyhteistyön mahdollisuuksien tarkastelu laaja-alaisesti koko vastuualueella.	Osallistuminen seudullisten eri yhteistyöhankkeiden valmisteluun (kpl).	K. Seutuyhteistyön kokonaisuudet ovat liittyneet pieneläinpäivystyspalveluihin, hanketyöhön sekä säännöllisesti kokoontuviin palveluiden seutupalavereihin.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen. / Palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun mittaamiseksi sekä kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseksi.	Tyytyväisyyskyselyt palvelualueittain. Minimi 1 kpl per vuosi.	1 kpl. Ympäristöterveydenhuollon kysely järjestettiin LaatuNetin toteuttamana kyselynä.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen. / Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä. Rakennetun ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys.	Kuvaus toteutetuista toimenpiteistä eri kaava-alueilla. Varmistetaan rakennetun ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys. Mittari: Kuvaus toimenpiteistä.	Kuvaus osana lautakunnan toimintakertomusta sekä tunnuslukujen toteutumaa.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Yhteistyön kehittäminen. / Poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen ja proaktiivinen toteuttaminen.	Tarkastelu palveluittain, miten yhteistyötä on tehty. Mittari: K/E.	K. Osallistuttu useisiin erilaisiin poikkihallinnollisiin työryhmiin vuoden aikana.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen. / Prosessien läpikäyminen (kartoitus, kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: prosessikuvaus kehittämisestä ja tehdyt toimenpiteet.	1 kpl. Ympäristöterveydenhuollon terveyshaittaepäilyjen prosessi käyty läpi ja tarkennettu.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	/ Asiakaspalvelun palvelulupaukset palvelualueittain soveltuvilta osin.	Palvelulupausten ja tavoiteaikataulujen määrittäminen asiakaspalvelulle. Mittari: konkreettiset tavoiteaikataulut asiakaspalvelulle eri kanavissa.	Palvelulupaukset toteutettu palveluille soveltuvilta osin.

Ympäristöpalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteutuma 2023
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa. / Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.	Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviiin. / Elinympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys.	Valvontaohjelman toteutuminen, (%). Valvontasuunnitelman toteutuminen, (%). Ympäristönsuojelun tarkastukset, (kpl). Ympäristöterveydenhuollon tarkastukset, (kpl). Pieneläinkäynnit, (kpl).	Esitetty tunnuslukujen toteutumassa.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Seudulliset yhteistyömahdollisuudet. / Seutuyhteistyön mahdollisuuksien tarkastelu; eläinlääkintähuollon järjestäminen, ympäristöterveydenhuollon toteuttaminen sekä muut mahdolliset yhteistyön muodot.	Osallistuminen em. seudullisten asiakokonaisuuksien valmisteluun ja selvittelyyn. Kuvaus vaihtoehtoista ja toimenpiteistä.	K.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Yhteistyön kehittäminen. / Poikkihallinnollinen yhteistyö.	Kuvaus palveluittain, miten ja missä määrin yhteistyötä on tehty.	Poikkihallinnollinen yhteistyö on laajaa ja säännöllistä. Yhteistyötä on tehty mm. maankäyttöryhmässä, Kestävä Raisio -työryhmässä, yhteisissä hankkeissa ja hankesuunnittelussa.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen. / Prosessien läpikäyminen (kartoitus, kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: prosessikuvaus kehittämisestä ja tehdyt toimenpiteet.	1 kpl. Ympäristöterveydenhuollon terveyshaittaepäilyjen prosessi käyty läpi ja tarkennettu.
---------------------------------------	---	---	---

Rakennusvalvontapalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteutuma 2023
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa. / Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.	Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin. / Rakennetun ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys. / Rakennusvalvonnan lupakäsittelyn nopeus.	Ympäristökatselmukset (K/E). Myönnetyt rakennusluvut, (m3). Lopputarkastusten määrä, (kpl). Seurataan lisäksi: rakennusluvut, toimenpideluvat, suunnittelutarveratkaisut, katselmukset (kpl). / Lupien keskimääräinen käsittelyaika, (vko, alle 3 viikossa).	K. Luvut raportoitu tunnusluku-osiossa.
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa. / Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.	Seudulliset yhteistyömahdollisuudet. / Seutuyhteistyön mahdollisuuksien tarkastelu; seudullinen yhteisvalmistelu kansallisissa lausuntopyynnöissä ja muissa kuntia yhteisesti koskevissa asioissa.	Osallistuminen seudullisten yhteisten asiakokonaisuuksien valmisteluun. Mittari: K/E.	K.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Yhteistyön kehittäminen. / Poikkihallinnollinen yhteistyö.	Kuvaus palveluittain, miten ja missä määrin yhteistyötä on tehty.	Rakennusvalvontapalvelut tekee säännöllistä yhteistyötä seudun eri foorumeissa toimialalla.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen. / Prosessien läpikäyminen (kartoitus, kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: prosessikuvaus kehittämisestä ja tehdyt toimenpiteet.	Poikkeamuslupahakemusten prosessin uudistaminen yhteistyössä kaavapalveluiden kanssa. Hakemusprosessin siirto osaksi Lupapisteen palvelutarjoamaa.

Ulkoiset määrärahat 2023 yhteenvetona

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2021	-1 042 942 €	945 527 €	-97 415 €
TP2022	-1 135 803 €	963 530 €	-172 274 €
TAM2023	-1 347 219 €	783 766 €	-563 453 €
TP2023	-1 256 084 €	695 640 €	-560 444 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökustannukset (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2021	-845 476 €	12,6
TP2022	-915 578 €	13,6
TAM2023	-1 009 910 €	16,0
TP2023	-1 013 695 €	14,5

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2021	-183 922 €
TP2022	-200 055 €
TAM2023	-311 609 €
TP2023	-225 381 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2021	-6 970 €
TP2022	-13 007 €
TAM2023	-20 000 €
TP2023	-11 514 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2021	-3 376 €
TP2022	-3 910 €
TAM2023	-3 700 €
TP2023	-3 357 €

Tilinpäätöksen keskeisimmät poikkeamat talousarvioon nähden			
	TAM2023	TP2023	yli/alle
Toimintatulot (ulkoiset)	783 766 €	695 640 €	-88 126 € -11,2 %
Tarkastus- ja valvontamaksut	159 900 €	203 673 €	43 773 €
- ympäristöterveydenhuollon tarkastusten hyvä toteutuma			
Rakennusvalvonta- ja -tarkastusmaksut	327 500 €	193 849 €	-133 651 €
- rakentamisen suhdannetilanne ja lupamäärien väheneminen			
Toimintamenot (ulkoiset)	-1 347 219 €	-1 256 084 €	91 135 € -6,8 %
Asiantuntijapalvelut	-179 045 €	-137 982 €	41 063 €
- vientitodistusten tarpeen väheneminen			
ICT-palvelut	-92 740 €	-57 271 €	35 470 €
- rakennusvalvonnan lupamäärien väheneminen			

Käyttötalous ulkoiset (€) Lupalautakunta	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	245 840		245 840	242 039,32	3 800,68	98,45 %
Maksutuotot	487 400		487 400	403 897,74	83 502,26	82,87 %
Tuet ja avustukset	50 526		50 526	49 702,98	823,02	98,37 %
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	783 766		783 766	695 640,04	88 125,96	88,76 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-806 730		-806 730	-792 602,39	-14 127,61	98,25 %
Eläkekulut	-166 960		-166 960	-182 218,54	15 258,54	109,14 %
Muut henkilösivukulut	-36 220		-36 220	-38 874,50	2 654,50	107,33 %
Henkilöstökulut yhteensä	-1 009 910		-1 009 910	-1 013 695,43	3 785,43	100,37 %
Palvelujen ostot	-311 609		-311 609	-225 381,23	-86 227,77	72,33 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 000		-20 000	-11 513,50	-8 486,50	57,57 %
Avustukset	-2 000		-2 000	-1 050,00	-950,00	52,50 %
Vuokrat	-3 700		-3 700	-3 356,92	-343,08	90,73 %
Muut toimintakulut				-1 086,80	1 086,80	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 347 219		-1 347 219	-1 256 083,88	-91 135,12	93,24 %
TOIMINTAKATE	-563 453		-563 453	-560 443,84	-3 009,16	99,47 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot						
TILIKAUDEN TULOS	-563 453		-563 453	-560 443,84	-3 009,16	99,47 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-563 453		-563 453	-560 443,84	-3 009,16	99,47 %

Käyttötalous ulkoiset ja sisäiset (€) Lupalautakunta	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	245 840		245 840	242 039,32	3 800,68	98,45 %
Maksutuotot	502 400		502 400	505 888,64	-3 488,64	100,69 %
Tuet ja avustukset	50 526		50 526	49 702,98	823,02	98,37 %
Vuokrat						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	798 766		798 766	797 630,94	1 135,06	99,86 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-806 730		-806 730	-792 602,39	-14 127,61	98,25 %
Eläkekulut	-166 960		-166 960	-182 218,54	15 258,54	109,14 %
Muut henkilösivukulut	-36 220		-36 220	-38 874,50	2 654,50	107,33 %
Henkilöstökulut yhteensä	-1 009 910		-1 009 910	-1 013 695,43	3 785,43	100,37 %
Palvelujen ostot	-343 540		-343 540	-258 218,27	-85 321,73	75,16 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 000		-20 000	-11 697,53	-8 302,47	58,49 %
Avustukset	-2 000		-2 000	-1 050,00	-950,00	52,50 %
Vuokrat	-81 622		-81 622	-81 272,92	-349,08	99,57 %
Muut toimintakulut				-1 086,80	1 086,80	
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 457 072		-1 457 072	-1 367 020,95	-90 051,05	93,82 %
TOIMINTAKATE	-658 306		-658 306	-569 390,01	-88 915,99	86,49 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot						
TILIKAUDEN TULOS	-658 306		-658 306	-569 390,01	-88 915,99	86,49 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-658 306		-658 306	-569 390,01	-88 915,99	86,49 %

2.2.3. Infralautakunta

Infralautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet vuodelle 2023

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Palveluverkkojen toteuttaminen suunnitelmien mukaisesti.	Hyväksytyjen hankesuunnitelmien lukumäärä.	Hyväksytty 1 kpl.
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta	Isojen hankkeiden (E18 ja ratahankkeet) edunvalvonta.	Hankeryhmien kokoukset.	Hankeryhmien kokouksia yhteensä 30 kpl.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Käyttäjien, päättäjien ja sidosryhmien osallistaminen.	Teemojen lukumäärä.	Järjestetty 3 kpl: Katujen kunnossapito, Hahdenniemen kehittäminen, Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen. Lisäksi yleisötilaisuudet 4 kpl: E18 Naantali-Raisio, Raisio-Naantali rata, Turku-Uusikaupunki rata, Kuloisten risteysilta.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Ilmasto-ohjelman toteuttaminen.	Toteutettujen hankkeiden lukumäärä.	Toteutettu 16 kpl. Osa hankkeista on jatkuvia (toteutetaan vuosittain).

Kunnallistekniset palvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Asukkaille ja yrityksille suunnatut viestintä- ja osallistamistoimenpiteet.	Toimenpiteiden lukumäärä.	Tilaisuuksia pidetty 9 kpl + muita tilaisuuksia.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Yhdessä sovitun toimintakulttuurin luominen ja toteuttaminen.	Työpaikkakokousten lukumäärä.	Pidetty kokouksia 5 kpl.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Katuvalojen vaihtaminen led-valaisimiksi.	Valaisinten lukumäärä.	Yhteensä 8043 valaisinta, joista vaihdettu LED-valaisimiksi 2574 kpl (32 %). Vuonna 2022 LED-valaisinten määrä 25 % kaikista valaisimista.

Tilapalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Toteuttaa suunnitelmallisesti investointeja, kiinteistöjen korjauksia sekä sisäilmaa ja turvallisuutta parantavia toimenpiteitä. Kehittää työympäristöjä ja toimitilapalveluja.	Toimenpiteiden lukumäärä.	Työohjelman mukaiset toimenpiteet 36kpl.
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Tarveselvitys- ja hankesuunnitelmien edistäminen kaupungin eri toimialojen kanssa.	Hyväksytyt tarveselvitys- ja hankesuunnitelmat.	Hyväksytty Kuloistenniityn päiväkot.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Työhyvinvointia edistävien koulutusten ja tyhy-päivien pitäminen ja niihin osallistuminen.	Tilaisuuksien lukumäärä.	Tilapalvelun eri yksiköt yht. 4 kpl.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Kestävät ja ekologiset ratkaisut rakentamisessa.	Toteutetut kohteet.	Aurinkosähköjärjestelmät Kirjasto, Kuloisten koulu, Leijapuiston päiväkot. Sähköautolatauspaikkoja Lukio ja Kirjasto.

Ruokapalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Työhyvinvointiin liittyvät toimenpiteet. Henkilöstön huomioiminen.	Kunta-10 tulokset, työterveyskyselyn tulokset ja toteutettujen toimenpiteiden lukumäärä.	Kunta-10 tulosten mukaan lähiesihenkilön toiminta koetaan oikeudenmukaisemmaksi ja työilmapiiri on parempi kuin Raisiossa keskimäärin. Osallistettu henkilökuntaa Tiedonpuiston keittiön suunnittelussa. Järjestetty illanvietto henkilökunnalle, 1 kpl.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Ammattitaitoisen henkilöstön saamisen varmistaminen. Palkkauksen tarkistaminen. Kohdennettu työpaikkailmoittelu.	Toimenpiteiden lukumäärä.	Kokkien ja ruokapalvelutyöntekijöiden palkkaus tarkistettu kilpailukykyiseksi.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Ruoan ilmastopäästöjen vähentäminen.	Ylijäämäruoan jakelupisteiden määrä.	Ylijäämäruoan jakelupisteiden määrä nousi seitsemään.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Ruoan ilmastopäästöjen vähentäminen. Osallistuminen Ilmastosuunnitelmasta tekoihin -hankkeeseen.	Tarjolla olevien kasvisruokien lisääminen koulu-, päiväkot- ja henkilöstöruokailussa.	Järjestetty ruokaraati yhteistyössä koulujen ilmastokoordinaattorin kanssa oppilaille maistuvien kasvisruokien löytämiseksi. Kasvisruokien määrän lisääminen ruokalistoille ei ole toteutunut.

Infralautakunta

Ulkoiset määrärahat 2023 yhteenvetona

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2021	-21 315 972 €	4 316 224 €	-16 999 748 €
TP2022	-24 088 728 €	3 593 038 €	-20 495 690 €
TAM2023	-21 381 097 €	5 325 572 €	-16 055 525 €
TP2023	-19 536 151 €	5 979 761 €	-13 556 390 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökustannukset (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2021	-7 363 097 €	175,6
TP2022	-7 835 031 €	186,6
TAM2023	-7 664 720 €	172,2
TP2023	-7 331 128 €	173,2

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2021	-6 406 450 €
TP2022	-7 611 069 €
TAM2023	-6 335 977 €
TP2023	-5 286 600 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2021	-5 572 271 €
TP2022	-6 603 235 €
TAM2023	-6 016 689 €
TP2023	-5 669 845 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2021	-1 859 634 €
TP2022	-1 943 966 €
TAM2023	-1 355 249 €
TP2023	-1 144 329 €

Tilinpäätöksen keskeisimmät poikkeamat talousarvioon nähden			
	TAM2023	TP2023	yli/alle
Toimintatulot (ulkoiset)	5 325 572 €	5 979 761 €	654 189 € 12,3 %
Myyntituotot	793 668 €	860 345 €	66 677 €
Vuokratuotot	4 488 164 €	4 573 478 €	85 314 €
Toimintamenot (ulkoiset)	-21 381 097 €	-19 536 151 €	1 844 946 € -8,6 %
Henkilöstökulut	-7 664 720 €	-7 331 128 €	333 592 €
- vakinaisen henkilöstön rekrytointiongelmät			
- henkilöstön vaihtuvuus			
- ongelmat sijaisten saatavuudessa			
Palvelujen ostot	-6 335 977 €	-5 286 600 €	1 049 377 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 016 689 €	-5 669 845 €	346 844 €
Vuokrat	-1 355 249 €	-1 144 329 €	210 920 €

Käyttötalous ulkoiset (€) Infralautakunta	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	793 668		793 668	860 344,55	-66 676,55	108,40 %
Maksutuotot	6 000		6 000	225 106,00	-219 106,00	3 751,77 %
Tuet ja avustukset	381	15 790	16 171	241 319,10	-225 148,10	1 492,30 %
Vuokratuotot	4 488 164		4 488 164	4 573 478,10	-85 314,10	101,90 %
Muut toimintatuotot	21 569		21 569	79 513,21	-57 944,21	368,65 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 309 782	15 790	5 325 572	5 979 760,96	-654 188,96	112,28 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-6 005 207	-107 560	-6 112 767	-5 861 718,15	-251 048,85	95,89 %
Eläkekulut	-1 274 642	-7 761	-1 282 403	-1 199 911,52	-82 491,48	93,57 %
Muut henkilösivukulut	-269 550		-269 550	-269 498,64	-51,36	99,98 %
Henkilöstökulut yhteensä	-7 549 399	-115 321	-7 664 720	-7 331 128,31	-333 591,69	95,65 %
Palvelujen ostot	-6 335 977		-6 335 977	-5 286 599,83	-1 049 377,17	83,44 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 936 689	-80 000	-6 016 689	-5 669 845,31	-346 843,69	94,24 %
Avustukset				-309,39	309,39	
Vuokrat	-1 280 249	-75 000	-1 355 249	-1 144 328,90	-210 920,10	84,44 %
Muut toimintakulut	-8 462		-8 462	-103 939,55	95 477,55	1 228,31 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-21 110 776	-270 321	-21 381 097	-19 536 151,29	-1 844 945,71	91,37 %
TOIMINTAKATE	-15 800 994	-254 531	-16 055 525	-13 556 390,33	-2 499 134,67	84,43 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 633 084		-7 633 084	-10 819 536,19	3 186 452,19	141,75 %
TILIKAUDEN TULOS	-23 434 078	-254 531	-23 688 609	-24 375 926,52	687 317,52	102,90 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	203		203	202,51	0,49	99,76 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-23 433 875	-254 531	-23 688 406	-24 375 724,01	687 318,01	102,90 %

Käyttötalous ulkoiset ja sisäiset (€) Infralautakunta	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	5 929 117		5 929 117	5 967 224,74	-38 107,74	100,64 %
Maksutuotot	6 000		6 000	225 106,00	-219 106,00	3 751,77 %
Tuet ja avustukset	381	15 790	16 171	241 319,10	-225 148,10	1 492,30 %
Vuokrat	14 912 073		14 912 073	15 024 287,10	-112 214,10	100,75 %
Muut toimintatuotot	21 569		21 569	79 513,21	-57 944,21	368,65 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	20 869 140	15 790	20 884 930	21 537 450,15	-652 520,15	103,12 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-6 005 207	-107 560	-6 112 767	-5 861 718,15	-251 048,85	95,89 %
Eläkekulut	-1 274 642	-7 761	-1 282 403	-1 199 911,52	-82 491,48	93,57 %
Muut henkilösivukulut	-269 550		-269 550	-269 498,64	-51,36	99,98 %
Henkilöstökulut yhteensä	-7 549 399	-115 321	-7 664 720	-7 331 128,31	-333 591,69	95,65 %
Palvelujen ostot	-8 024 904		-8 024 904	-6 682 351,50	-1 342 552,50	83,27 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 966 189	-80 000	-6 046 189	-5 705 988,39	-340 200,61	94,37 %
Avustukset				-309,39	309,39	
Vuokrat	-2 689 128	-75 000	-2 764 128	-2 567 311,90	-196 816,10	92,88 %
Muut toimintakulut	-8 462		-8 462	-103 939,55	95 477,55	1 228,31 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-24 238 082	-270 321	-24 508 403	-22 391 029,04	-2 117 373,96	91,36 %
TOIMINTAKATE	-3 368 942	-254 531	-3 623 473	-853 578,89	-2 769 894,11	23,56 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 633 084		-7 633 084	-10 819 536,19	3 186 452,19	141,75 %
TILIKAUDEN TULOS	-11 002 026	-254 531	-11 256 557	-11 673 115,08	416 558,08	103,70 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	203		203	202,51	0,49	99,76 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-11 001 823	-254 531	-11 256 354	-11 672 912,57	416 558,57	103,70 %

Nettobudjettiyksikkö:		Tilapalvelut	
	2023	Tavoite	Toteutuma
Toimintatulot = rahatulot		2 970 018,00	3 108 981,21
Toimintamenot = rahamenot + sisäiset menot		-11 739 878,00	-11 110 466,83
Toimintakate		-8 769 860,00	-8 001 485,62
Poistot + poistoeron vähennys		-3 499 418,00	-6 733 717,74
Sisämyynti		10 266 109,00	10 266 109,00
Yli/alijäämä		-2 003 169,00	-4 469 094,36

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulorahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Palvelu 2530

Tilapalveluiden nettobudjettiyksikön alijäämän toteutuma ylitti tavoitetason. Kaupunginhallitus ja valtuusto hyväksyvät neton ylityksen tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

Nettobudjettiyksikkö:		Ruokapalvelut	
	2023	Tavoite	Toteutuma
Toimintatulot = rahatulot		137 784,00	230 542,09
Toimintamenot = rahamenot + sisäiset menot		-4 048 357,00	-3 864 758,85
Toimintakate		-3 910 573,00	-3 634 216,76
Poistot		-16 346,00	-24 950,03
Sisämyynti		3 667 385,00	4 119 032,20
Yli/alijäämä		-259 534,00	459 865,41

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulorahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Palvelu 2540

2.2.4. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet vuodelle 2023

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Varhaiskasvatus- ja kouluverkon uudistaminen	Suunnittelun toteutuneet toimenpiteet.	Tiedonpuiston koulun rakentaminen on edennyt aikataulussaan. Kuloistenniityn päiväkodin tarveselvitys ja hankesuunnitelma hyväksyttiin toimitelmissä, valtuustokäsittely 4.12.2023. Myllypellon koulun tarveselvitystyöryhmä aloitti työskentelyn elokuussa.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja oppimisvajeen täyttäminen, henkilöstön työhyvinvointi, sairauspoissaolojen vähentyminen. Hyvinvointityön jatkaminen kaupunkitasoisena.	Oppilaiden poissaolot, oppimistulokset. Toimintasuunnitelmat ja palautekyselyt. Sairauspoissaolojen kehitys.	Oppilaiden poissaolojen seurantaan on kehitetty alueellinen malli ja otettu käyttöön sähköinen palvelu Wilmoittaja.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Yhtenäisen toimintakulttuurin ja tukipalveluiden kehittäminen. Toimintakulttuurien yhtenäistäminen ja yhdessä kehittäminen.	Yhteinen ohjeistus laadittu, toiminnasta saatu palaute, vuosisuunnitelmien toteutuminen.	Vuoden aikana toiminnan on aloittanut tuen uudistamisen suunnitteluryhmä, joka on tehnyt töitä yhtenäisen toimintakulttuurin ja tukipalveluiden kehittämisessä mm. tekemällä tuen strategiaa, joka tulee valmiiksi vuonna 2024. Koulujen vuosisuunnitelmat ovat toteutuneet suunnitellusti.

<p>Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus</p>	<p>Henkilömitoituksiin vastaaminen, lakimuutosten tuomien toiminnan ja rahoituksen muutosten huomioiminen. Toiminnan järjestäminen reunaehtojen mukaisesti.</p>	<p>Henkilömitoituksen tarkastelu, talouden suunnittelun toteutuminen.</p>	<p>Varhaiskasvatuksessa henkilöstömitoituksiin on pystytty vastaamaan henkilöstön rekrytointiongelmista huolimatta. Alle kolmevuotiaiden varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on kasvanut. Muuttuvat kelpoisuusvaatimukset on huomioitu rekrytoinneissa. Perusopetuksessa resurssin suunnittelu ja käyttö on toteutunut talousarvion puitteissa tarkoituksenmukaisesti opetuksen tarpeet huomioon ottaen.</p>
<p>Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p>	<p>Henkilöstön osaamisen varmistaminen ja vahvistaminen.</p>	<p>Koulutuspäivien määrän ja sisältöjen seuranta. Koulutustarpeen suunnitelma.</p>	<p>Koulutusta on ollut tarjolla mm. Mapamenetelmästä, nepsyoppilaiden kohtaamisesta, digitaalisesta opetuksesta ja työkaluista, STEAM-opetuksesta ja kestävästä toimintakulttuurista (Kekäle). EduHouse-portaali on kaikkien käytössä. Marraskuussa tehdyn Uusi työskulttuuri-kyselyn pohjalta muodostetaan suunnitelma tarvittavasta johtamis- ja henkilöstökoulutuksesta.</p>
<p>Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p>	<p>Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen. Kehityskeskustelut, ajankohtaiset säännölliset palaverit, työmäärän tasaaminen, tarkoituksenmukainen resursointi.</p>	<p>Kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa vuosittain. Jaetun johtajuuden mallin kehittäminen.</p>	<p>Kehityskeskustelut yksiköissä käyty. Jaettua johtajuutta kehitetään rehtoriryhmän kesken, muutosjohtamisen koulutusta on annettu rehtoreille keväällä 2023 viiden koulutuspäivän aikana.</p>

Lukio

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Opetussuunnitelman vaatimia muutoksia seurataan ja tehdään tarvittavat tarkistukset toimintaan ja paikalliseen opetussuunnitelmaan.	Onko pedagoginen kehitysryhmä dokumentoinut tiedon LOPS:n vaikutuksista toimintaan? Onko tarvittavat ohjeistukset jatkoa varten laadittu?	LOPS:in vaikutukset toimintaan on kirjattu lukion sisäisiin toimintaohjeisiin
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Toimintakulttuuria muutetaan hallintotiimin koordinoimana oppivelvollisuuden vaatimalla tavalla ja uusia toimintoja otetaan käyttöön tarvittaessa.	Onko ohjauksen ja tuen toimintakulttuuriin liittyvä ohjeistus laadittu? Onko oppivelvollisuuteen liittyvät prosessit muodostettu ja dokumentoitu?	Oppivelvollisuuteen liittyvät prosessit on muodostettu ja kirjattu sisäisiin toimintaohjeisiin. Ohjauksen ja tuen toimintakulttuuriin liittyvä ohjeistus on muodostettu ja sen kehittämistä jatketaan.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Vahvistetaan lukion yhteisöllisyyttä toteuttamalla ja tarvittaessa uudistamalla perinteisiä yhteisöllisyyttä tukevia tapahtumia.	Ovatko suunnitellut tapahtumat toteutuneet? Onko tapahtumia kehitetty tarpeen mukaan?	Yhteisölliset tapahtumat on järjestetty suunnitellusti ja tapahtumia on kehitetty ajankuvaa vastaaviksi.
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Yhteistyötä ja toimintatapoja Rasekon kaksoistutkintokurssien sekä TUVA:n kurssien tarjonnassa laajennetaan ja kehitetään tarpeen mukaan.	Onko tarpeeseen pystytty vastaamaan?	Yhteistyömuotoja on kehitetty tarpeeseen vastaten. On myös kehitetty uusia tapahtumia Rasekon kanssa.
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Opiskeluhuollon vuosikellon jalkauttaminen jatkuu. Käsitellään jokaisen kvartaalin aihetta ryhmäohjauksen tunneilla ja kerätään havaintoja toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena kolmen vuoden kierto erilaisissa toimissa.	Onko yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä käsitellyt havainnot jokaisesta kvartaalista ja sopinut jatkotoimista? Onko kahden vuoden kierto valmis?	Kahden vuoden kierto on valmis ja kolmannen vuoden kiertoa kehitetään. Havainnot ja kehittämistarpeet on kirjattu kvartaaleittain.

Perusopetus

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Toimintakulttuurin kehittämistoimenpiteet tulevan kouluverkon tarpeisiin.	Henkilöstöä ja/tai oppilaita osallistavien tilaisuuksien määrä, perusopetuksen laatukäsikirjan tekeminen	Henkilöstö on osallistunut toimintakulttuurin kehittämiseen koulujen omissa tilaisuuksissa sekä erilaisissa työryhmissä (mm. digipedagoginen ryhmä ja toimintakulttuurin kehittämisryhmä), perusopetuksen laatukäsikirja (perusopetuksen strategiakirja) on aloitettu. Uuden toimintakulttuurin kehittämistä on vahvistettu rehtorien muutosjohtamiskoulutuksella ja sparrauksella (5 koulutusta vuoden aikana).
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Palautuminen koronatilanteesta sekä tulevaisuususkon ja kriisinkestävyyden vahvistaminen	Koulujen palautumissuunnitelmat ja -toimet	Kouluissa on toimittu palautumissuunnitelman mukaisesti ja vahvistaen uusien kriisien (mm. Ukrainan sota) tuomiin muutoksiin sopeutumista.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Kasvatuksen ja koulutuksen hyvä arki ja joustavien siirtymien lisääminen. Yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen uuden toimintaympäristön (HyTe-alue) vaatimuksia vastaavaksi	Nivelvaiheyhteistyön vuosikello ja sen toteutuminen, hyvinvoinnin vuosikello ja sen toteutuminen	Nivelvaiheyhteistyötä on kehitetty moniammatillisessa yhteistyössä ja vuosikello on käytössä kaikissa yksiköissä. Perusopetus on ollut mukana hyvinvointialueen opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa. Opiskeluhoiltoa on kehitetty vastaamaan uutta toimintaympäristöä. Hyvinvoinnin vuosikello on käytössä kaikissa yksiköissä.

<p>Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri</p>	<p>Sitouttavan koulu yhteistyön vakiinnuttaminen: Sitouttavan koulu yhteistyön vakiinnuttaminen: Valtakunnallisen toimintamallin käyttöönotto ja raisiolaisen toimintatavan juurruttaminen, koulupoissaolojen määrän väheneminen ja kouluhyvinvoinnin lisääntyminen.</p>	<p>Koulujen poissaolotilastot ja hyvinvointimittarit</p>	<p>Kouluissa on otettu käyttöön poissaolojen tarkasteluun käytettävä työkalu, Wilmoittaja. Henkilöstö ja rehtorit ovat saaneet koulutusta sitouttavan koulu yhteistyön toimintamalleista. Työ jatkuu vuonna 2024.</p>
<p>Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastamiseen</p>	<p>Raisio harrastaa –mallin ja koulujen oman kerhotoiminnan kehittäminen</p>	<p>Oppilaiden harrastusmahdollisuuksien ja harrastustoimintaan osallistujien määrä sekä palautekyselyt</p>	<p>Oppilaiden harrastusmahdollisuudet ja osallistujien määrä on kasvanut. Ohjattuja ryhmiä 115 (+19), ohjattuja ryhmäkertoja 1770 (+303), osallistujien määrä ryhmissä 1245 (+222), ohjattuihin ryhmäkertoihin osallistuneiden henkilöiden määrä 19120 (+3239). Kerhotoimintaa kehitetään edelleen vastaamaan tarpeeseen mm. kutsukerhoja järjestämällä ja oppilaiden tarpeita kartoittaen.</p>
<p>Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p>	<p>Palautuminen koronatilanteesta, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin toimenpiteiden lisääminen</p>	<p>Kunta 10 –kyselyn tulokset ja sen pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat ja –toimet sekä muut hyvinvointitoimenpiteet</p>	<p>Henkilöstölle järjestettiin marraskuussa 2023 laaja kysely työhyvinvointiin ja toimintakulttuuriin kehittämiseen liittyen. Tuloksia käsitellään vuonna 2024, kehittämis- ja koulutustarpeet kartoitetaan kyselyn tulosten pohjalta. Kunta 10 -kehittämistoimet on määritetty yksiköissä ja toimenpiteet ovat käynnissä.</p>

Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Elämyspolun kehittäminen osana opetussuunnitelmaa. Aktiivisuuden lisääminen elämyspolun käyttämisessä.	Oppilaiden osallistuminen elämyspolun tapahtumiin (prosenttiosuus vuosiluokista)	Elämyspolkua on kehitetty saavutettavammaksi ja tiedotusta on parannettu. Osallisuutta on saatu kasvatettua: alakouluille kotiseutu-päivä 100 %, konsertti 100 %, tanssiesitys 100 %, itsenäisyys-juhla 100 %, kirjastokäynnit 90 %, museo/taide 35 %, museo/ärkeologia 13 %. Yläkoulu TFO 100 %, kirjastokäynnit 90 %.
--	--	--	---

Raisio-opisto

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Opiskelu- ja harrastustoimintaan osallistuvien määrän nostaminen. Opetusohjelman kehittäminen, painopistealueena terveyttä ja hyvinvointia edistävät kurssit.	Asiakaskäynnit (43 923), kurssilaiset (4370). Terveyttä ja hyvinvointia edistävät kurssit: kurssimäärä (148), osallistuja- (1845) ja käyntimäärät (23 016). Vuoden 2021 määrät suluissa.	Asiakaskäynnit (66 706), kurssilaiset (6777). Terveyttä ja hyvinvointia edistävät kurssit: kurssimäärä (143), osallistuja- (2905) ja käyntimäärät (35 565).
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Lisätä kuntalaisten osallistumista toiminnan suunnitteluun. Opetusohjelman suunnitteluun osallistavan kyselyn toteuttaminen.	Asiakastoiveiden pohjalta ohjelmaan saatujen kurssien määrä ja toteutuneet kurssit.	Vastauksia yht. 93, suuri osa vastaajista toivoi jatkoa käynnissä olevalle kurssille, 11 toivekurssia toteutui.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Varhaiskasvatusverkoston ajantasaisuus/Lapsimäärien seuraaminen aluettain	Varhaiskasvatushakemusten määrä ja tarpeeseen vastaaminen	Paikat eivät ole riittäneet ja uusia yksiköitä on jouduttu perustamaan. Kunnaankadun päiväkotia aloitti toimintansa tammikuussa. Venheenkadun päiväkotia siirtyi kaupungin toiminnaksi elokuussa.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Kaksivuotiseen esiopetuskokeiluun osallistuminen / Osallistuminen OKM:n kokeiluun vuosina 2021 - 2024	kokeiluun osallistuvien lasten osuus ikäluokasta, tutkimustulokset	Vuonna 2017 syntyneistä 23,3 % on kokeilun piirissä. Tutkimustulokset julkaistaan vuonna 2025, väliraportin mukaan tulokset Raision osalta olivat hyviä.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön kehittäminen / Nivelvaiheyhteistyön kehittäminen, toimintakulttuurien yhteisten osa-alueiden kehittäminen, pitkän aikavälin suunnitelma	Yhteistyöstä saatu palaute	Yhdessä perusopetuksen kanssa on työstetty tuen pitkän aikavälin suunnitelmaa ja tuen strategiaa. Yhteistyö toimii joissakin yksiköissä hyvin, joissain on paljon kehittämistä. Yhtenäisten tapojen työstäminen on aloitettu.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Uuden varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttaminen ja kolmitasoinen tuki / Koulutukset	Asiakastyytyväisyyskysely, tuen lasten määrä	Varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyvässä kyselyssä huoltajat antoivat hyvät arvostukset. Tehostetun tuen piirissä lapsia oli 96 ja erityisen tuen piirissä 31.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Koulutettu henkilökunta / Etsitään keinoja, jolla Raision kaupunki olisi houkutteleva työpaikka	Koulutetun henkilökunnan määrä, Kunta10	Henkilöstöpula on jatkunut ja jopa pahentunut vuonna 2023. Järjestelyvaraeriä kohdennettiin varhaiskasvatukseen.

Monipuoliset liikunta ja ulkoilumahdollisuudet kaikenikäisille	Poikkihallinnollinen nivelvaiheen ylittävä liikkumisen edistämisen työryhmä. Sovitut yhteiset toiminnalliset tavoitteet ja käytännöt kaupunkitasolla sekä yksikkötasolla sovitut liikkumisen edistämisen edistämiseksi.	Valtakunnallinen nykytilan arviointi täytetään kaikissa yksiköissä vähintään joka neljäs vuosi.	Liikunnallisen elämäntavan ohjausryhmä toimii poikkihallinnollisena nivelvaiheen ylittävänä liikkumisen edistämisen työryhmänä. Nykytilan arvioinnit tehty.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Kirjaston, kulttuurin ja museon yleistyö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmien mukaisesti. Lasten ja nuorten kielellisten valmiuksien kehittäminen yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa monipuolisilla lukutaitokampanjoin, omankielisten palvelujen hyödyntäminen.	Elämyspolun toteutumisen seuranta, luokkamäärät, prosenttiosuus luokista. Toteutuneet kampanjat, omakielisten palvelujen käyttö.	Elämyspolkua on kehitetty saavutettavammaksi ja tiedotusta on parannettu. Osallisuutta on saatu kasvatettua: esikoululaisille tanssi-, teatteri- ja elokuvaesitys, osallistumisprosentti keskimäärin 85 %, kirjastokäynnit 100 %, museokäynnit 72 %.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Turvallisen arjen ylläpitäminen muuttuvassa maailmassa / vuorovaikutukseen, läsnäoloon ja hyvinvointiin panostaminen	Asiakastyytyväisyyskysely, tuen lasten määrä	Vuonna 2023 varhaiskasvatuksessa tehostetun tuen hallintopäätöksiä oli 96 ja erityisen tuen päätöksiä 31.

Ulkoiset määrärahat 2023 yhteenvetona

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2021	-34 794 539 €	3 788 836 €	-31 005 703 €
TP2022	-36 336 673 €	4 076 074 €	-32 260 599 €
TAM2023	-41 581 103 €	4 962 937 €	-36 618 166 €
TP2023	-42 391 545 €	4 996 814 €	-37 394 731 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökustannukset (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2021	-27 593 217 €	564,6
TP2022	-28 139 285 €	565,1
TAM2023	-32 542 389 €	618,2
TP2023	-32 944 883 €	622,4

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2021	-4 930 168 €
TP2022	-5 822 874 €
TAM2023	-6 201 459 €
TP2023	-6 844 133 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2021	-965 872 €
TP2022	-1 033 285 €
TAM2023	-1 337 800 €
TP2023	-1 081 899 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2021	-121 823 €
TP2022	-119 701 €
TAM2023	-218 015 €
TP2023	-228 223 €

Tilinpäätöksen keskeisimmät poikkeamat talousarvioon nähden			
	TAM2023	TP2023	yli/alle
Toimintatulot (ulkoiset)	4 962 937 €	4 996 814 €	33 877 € 0,7 %
Hanke-rahoitusta toteutui 1 719 554 €, toteutuma oli 613 753 € (+56 %) yli alkuperäisen talousarvion Varhaiskasvatuksen päivähoitomaksuja toteutui 57 475 € (+ 7,2 %) enemmän kuin oli talousarviossa. Mylly-Antin valtion osuudet eivät kirjautuneet sivistyslautakunnan tuloksi.			
Toimintamenot (ulkoiset)	-41 581 103 €	-42 391 545 €	-810 442 € 1,9 %
Kalusto-, oppikirja- ja kalustemenot olivat -255 901 € (-19%) talousarviota pienemmät. Palvelusetelimenot varhaiskasvatuksessa olivat 1 001 306 € (+49,8 %) isommat kuin talousarviossa.			

Käyttötalous ulkoiset (€) Sivistyslautakunta	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 680 839	173 091	1 853 930	1 430 626,92	423 303,08	77,17 %
Maksutuotot	1 205 700		1 205 700	1 357 565,57	-151 865,57	112,60 %
Tuet ja avustukset	1 105 801	795 230	1 901 031	1 749 495,25	151 535,75	92,03 %
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	2 276		2 276	459 126,42	-456 850,42	20 172,51 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 994 616	968 321	4 962 937	4 996 814,16	-33 877,16	100,68 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-25 233 601	-659 678	-25 893 279	-26 248 437,45	355 158,45	101,37 %
Eläkekulut	-5 317 976	-194 564	-5 512 540	-5 459 205,09	-53 334,91	99,03 %
Muut henkilösivukulut	-1 136 570		-1 136 570	-1 237 240,06	100 670,06	108,86 %
Henkilöstökulut yhteensä	-31 688 147	-854 242	-32 542 389	-32 944 882,60	402 493,60	101,24 %
Palvelujen ostot	-6 027 362	-174 097	-6 201 459	-6 844 133,24	642 674,24	110,36 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 326 400	-11 400	-1 337 800	-1 081 898,63	-255 901,37	80,87 %
Avustukset	-1 256 000		-1 256 000	-1 223 883,33	-32 116,67	97,44 %
Vuokrat	-218 015		-218 015	-228 222,55	10 207,55	104,68 %
Muut toimintakulut	-25 440		-25 440	-68 524,68	43 084,68	269,36 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-40 541 364	-1 039 739	-41 581 103	-42 391 545,03	810 442,03	101,95 %
TOIMINTAKATE	-36 546 748	-71 418	-36 618 166	-37 394 730,87	776 564,87	102,12 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 894		-11 894	-27 609,70	15 715,70	232,13 %
TILIKAUDEN TULOS	-36 558 642	-71 418	-36 630 060	-37 422 340,57	792 280,57	102,16 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-36 558 642	-71 418	-36 630 060	-37 422 340,57	792 280,57	102,16 %

Käyttötalous ulkoiset ja sisäiset (€) Sivistyslautakunta	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 680 839	173 091	1 853 930	1 430 639,99	423 290,01	77,17 %
Maksutuotot	1 205 700		1 205 700	1 357 565,57	-151 865,57	112,60 %
Tuet ja avustukset	1 105 801	795 230	1 901 031	1 749 495,25	151 535,75	92,03 %
Vuokrat	36 550		36 550	28 753,89	7 796,11	78,67 %
Muut toimintatuotot	2 276		2 276	459 126,42	-456 850,42	20 172,51 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 031 166	968 321	4 999 487	5 025 581,12	-26 094,12	100,52 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-25 233 601	-659 678	-25 893 279	-26 248 437,45	355 158,45	101,37 %
Eläkekulut	-5 317 976	-194 564	-5 512 540	-5 459 205,09	-53 334,91	99,03 %
Muut henkilösivukulut	-1 136 570		-1 136 570	-1 237 240,06	100 670,06	108,86 %
Henkilöstökulut yhteensä	-31 688 147	-854 242	-32 542 389	-32 944 882,60	402 493,60	101,24 %
Palvelujen ostot	-10 854 548	-174 097	-11 028 645	-12 015 103,06	986 458,06	108,94 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 327 400	-11 400	-1 338 800	-1 083 421,28	-255 378,72	80,92 %
Avustukset	-1 256 000		-1 256 000	-1 223 883,33	-32 116,67	97,44 %
Vuokrat	-6 243 185		-6 243 185	-6 271 220,69	28 035,69	100,45 %
Muut toimintakulut	-25 440		-25 440	-68 524,68	43 084,68	269,36 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-51 394 720	-1 039 739	-52 434 459	-53 607 035,64	1 172 576,64	102,24 %
TOIMINTAKATE	-47 363 554	-71 418	-47 434 972	-48 581 454,52	1 146 482,52	102,42 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 894		-11 894	-27 609,70	15 715,70	232,13 %
TILIKAUDEN TULOS	-47 375 448	-71 418	-47 446 866	-48 609 064,22	1 162 198,22	102,45 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-47 375 448	-71 418	-47 446 866	-48 609 064,22	1 162 198,22	102,45 %

2.2.5. Vapaa-aikalautakunta

Vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet vuodelle 2023

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Hyvän asuin ympäristön ja kaupunkilaisten aktiivisuuden lisääntyminen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä. Liikunta- ja kulttuuriympäristöjen kehittämisohjelma.	Asukkainen kuuleminen. Valmistunut ohjelma ja sen mukaiset toteutetut toimenpiteet.	Asukkaiden kuuleminen toteutunut. Kehittämisohjelma ei toteutunut.
Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy	Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen ja polarisaatioon reagoiminen. Raison Harrastamisen malli (RaiHa), kampanjat ja tapahtumat eri kohderyhmille.	Toimintaan osallistuvien määrä eri ikäluokissa.	Toimintaan osallistuvien määrä kasvanut kaikissa ikäryhmissä.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Palvelujen digitalisaation ja asukkaiden digiosaamisen lisääminen. Ohjelmien ja palvelujen käyttöönotto ja kehittäminen, digineuvonnat.	Arviointi ja käyttöön otetut uudet digitaaliset palvelut.	Sähköinen tilavarausjärjestelmä otettu käyttöön liikunta- ja nuorisopalveluissa. Digineuvonta asukkaille toteutui.
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Ylikunnallisen yhteistyön syventäminen. Verkostotyö ja kellutuskokeilu.	Kellutuskokeilun tulokset.	Vaski-kirjaston musiikkiaineiston kellutuskokeilu onnistui hyvin ja musiikin lainaus kasvoi hieman. Kellutusta jatketaan ja laajennetaan v. 2024 aikana DVD-aineistoon.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen ja kouluttautumisen oikea kohdentaminen.	Kunta10:n tulosten läpikäynti ja hyödyntäminen, kehityskeskustelujen toteutuminen, koulutuspäivien seuranta, tyhytoiminta.	Tulosten pohjalta kehitetty pelisääntöjä ja tyhytoimintaa. Kehityskeskustelut käyty. Koulutuspäiviä 2/hlö. Sairauspoissaolojen määrä on kasvanut.

<p>Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus</p>	<p>Yleisötyö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmien mukaisesti (Elämyspolku).</p>	<p>Elämyspolun toteutumisen seuranta, prosenttiosuus luokista.</p>	<p>Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolussa esikoululaisille tanssi-, teatteri- ja elokuvaesitys, osallisuusprosentti keskimäärin 85 %, kirjastokäynnit 100 %, museokäynnit 72 %. Alakoululle kotiseutupäivä 100 %, konsertti 100 %, tanssiesitys 100 %, itsenäisyysjuhla 100 %, kirjastokäynnit 90 %, museo/taide 35 %, museo/arkeologia 13 %. Yläkoulu TFO 100 %, kirjastokäynnit 90 %.</p>
<p>Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus</p>	<p>Kehitetään lasten ja nuorten kielellisiä valmiuksia yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.</p>	<p>Lukemisen edistämiseen osallistuvien prosenttiosuus, sekä lukutaitokampanjat, omankieliset palvelut yms.</p>	<p>Lukemista edistävien tapahtumien määrä 225 (+38 % vuoteen 2022), osallistujien määrä 5154 (+ 84 %) (3 - 15 -vuotiaita raisiolaisia 3341 lasta eli 154 % raisiolaisista). Näistä erityisesti maahanmuuttajalasten kielellistä kehitystä tukevalla Lukutoukasta kirjakiittäjäksi -hankkeella oli yhteensä 86 tapahtumaa ja 2101 osallistujaa. Luku-lumo-sovelluksen käyttö 8864 käyttö-kertaa. Satakielikuukauden tapahtumat.</p>
<p>Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri</p>	<p>Museon muutto Kirjastotaloon parantaa edellytyksiä tuottaa kulttuurihyvinvointia lisääviä palveluita.</p>	<p>Järjestetyt palvelut, tapahtumat, toiminnot ja näyttelyt, palvelujen käyttö.</p>	<p>Raision museo Harkko avautui Kirjastotalossa 10.6., museokävijöitä 7875. Museossa kolme näyttelyä, lisäksi yhteistyönäyttely Uudessakaupungissa. Kaupungintalolla ja Kirjastotalon Aulagalleriassa 17 näyttelyä. Museon järjestämiä avoimia yleisötapahtumia 30 kpl. Arkeologiseen seminaariin osallistui 170 henkeä.</p>

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Lisätään kuntalaisten mahdollisuuksia tuottaa omia, avoimia kulttuuritapahtumia.	Kulttuurifoorumin tapaamiset, järjestetyt tapahtumat, näyttelyt jne.	Yhdistysten Kulttuurifoorumi kokoontui 4 kertaa, kulttuuriraati (ent. kirjastoraati) 4 kertaa. Ulkopuolisten järjestämiä yleisötapahtumia kirjastossa 22 kpl, Raisio-huoneessa ja työpajatilassa yht. 485 käyttökertaa. Martinsalissa 238 tapahtumaa.
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Asiakas- ja yhteistyötahoille suunnattu palvelukokonaisuuden kehittämiskysely.	Tehty kysely, sen tulokset ja toimenpiteet.	Asiakaskyselyn ka 4,5. Tulosten pohjalta mm. tilavarauksen kehittäminen ja tiedotuksen parantaminen. Kulttuuripalvelujen asiakaskysely toteutetaan 2024.
Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastamiseen	Taiteen perusopetuslain mukaisten musiikkiharrastamisen oppilaspaikkojen säilyttäminen. Harrastamisen Raision mallin suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuminen.	Toteutuneet oppilaspaikat.	Musiikkioppilaitoksissa ja Raision nuorisoorkesterissa yhteensä 67 lasta. Osallistuttu Raihaan, mm. orkesterikerho ja kirjastokerho.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	YK:n Agenda 2030 tavoitteisiin pohjautuvat tapahtumat, näyttelyt ja palvelut.	Järjestetyt tilaisuudet, tapahtumat ja palvelujen käyttö.	Kirjastossa aihepiiriin liittyviä aineistonäyttelyitä ja -nostoja, tekstiilikeräys pysyväksi, aihepiirin yleisötapahtumia 6 kpl, kirjaston lainattavat esineet. Museo mukana V-S museoiden Ilmastolupaus-hankkeessa, jossa museolle toteutettiin hiilijalanjälkilaskenta.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite / Kärkitoimenpide	Mittarit	Toteuma 2023
Monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet kaiken ikäisille	Tiedot liikuntapaikoista saavutettavuus huomioiden ovat löydettävissä valtakunnallisesta Lipas-järjestelmästä, Raisio.fi -verkkosivuilta, sosiaalinen media, opasteet liikuntapaikoilla sekä yhteinen sähköinen varausjärjestelmä.	Liikuntapaikkojen käyttäjämäärät sekä asiakaspalaute (Hyte-indikaattori). Sähköinen tilavarausjärjestelmä toiminnassa. Kehittämissuunnitelman 2023-2027 toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen poikkihallinnollisesti.	Sähköinen tilavarausjärjestelmä otettu käyttöön liikunta- ja nuorisopalveluiden tilojen osalta. Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelmasta toteutuivat Haunisten altaan retkeilyreitit ja esteettömän reitin osalta, Friisilän koulun koulupiha, koulujen yhteydessä olevat hiekkakentät (3), liikuntapaikkojen pyöräpysäköinti (Kerttulan alue, Haunisten allas), Tikanmaan ulkokuntosali, Kerttulan tekonurmikentän valaistus.
Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastamiseen	Perheliikunnan edistäminen Menoamuksuille - tarjonnan ja perheiden liikuntaneuvonnan avulla. Raisio Harrastaa (RaiHa) tarjonnan laajentaminen lasten ja nuorten toiveita kuunnellen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, yläkouluikäisten Nuorisopassi 7.- 9. lk. käytössä sekä etsivä harrastustoiminta yhdessä nuorisotyöntekijöiden kanssa. Monipuolinen loma-ajan harrastustoiminta.	Yhteenveto lasten ja nuorten liikuntaaktiivisuudesta (Hyte-indikaattori). Kaupunki järjestää liikkumisryhmiä urheiluseuratoiminnan ulkopuolella oleville (Hyte-kerroin indikaattori)	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta seurataan move-mittauksien tuloksien muutoksilla kunta- ja koulukohtaisesti. Raision kokonaistulos parantunut, koulukohtaiset erot suuria. Mittauksien yhteinen analysointi opetuspalveluiden kanssa sekä tarvittavat jatkotoimenpiteet. Koulupäivän yhteydessä järjestettävään harrastustoimintaan, RaiHaan osallistunut 1245 osallistujaa, yhteensä 19 120 kertaa. Perheliikuntatapahtumat ovat liikuttaneet 1379 henkilöä. Nuorisopassin on ladannut x yläkouluikäistä. Loma-ajan toiminnoissa leireillä ja retkillä on ollut mukana 655 osallistujaa.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Sovitut kokouskäytännöt, jotka kaikkien tiedossa. Yhteiset kehittämispäivät sekä osaamisen lisääminen teknologiaan, viestintään ja osallistamiseen. Kehityskeskustelut.	Kunta 10 -kyselyn tulokset, sairauspoissaolot, sisäinen viestintä kehittynyt.	Säännölliset työyhteistöpalaverit sekä kehittämispäivät toteutuneet. Sairauspoissaolojen määrä kasvanut.

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Teknologia hyödyntäminen tiedon tuottamisessa ja kokoamisessa: tilavarausjärjestelmän tilastotieto, kävijälaskurit, sähköinen ilmoittautumisjärjestelmä, verkkonuorisotyö (netari), rajattomasti liikuntaa tietoaalusta (kokoaa yhteen seutasolla keskeisiä liikunnan edistämisen ja vaikuttavuuden indikaattoreita).	Valmisteilla olevien päätösten vaikutusten ennakoarvioinnissa hyödynnetään käytettävissä olevaa tietoa.	Tiedon tuottaminen ja kokoaminen kehittynyt. Päätöksiä ennakkovaikutuksien arvioinnissa ei olla edistetty.
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Eri kohderyhmien osallistaminen päätöksenteon tueksi. Digifoorumi Lakisääteisten vaikuttajaryhmien kuuleminen: nuorisovaltuusto, vanhuusneuvosto, vammaisneuvosto, kyselyt.	Vaikutusten ennakoarviointiprosessissa on kuultu kuntalaisia (Hyte - indikaattori). Työntekijät ovat vähintään kerran vuodessa osallistaneet kohderyhmäänsä valitsemallansa menetelmällä. Toteutettu: kyllä/ei	Nuorisovaltuuston työskentelyn ohjaaminen, vanhuusneuvoston ja vammaisneuvoston kokouksiin osallistuttu pyydettyä. Ikäihmisten liikuntafoorumi, seuraparlamentti- ja foorumi sekä nuorisoyhdistykset koottu yhteen.
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Olosuhteiden energiatehokkaat ratkaisut, tavaroiden huoltaminen ja lainaaminen kaupunkilaisille.	Poikkihallinnollinen yhteistyö (Hyte-indikaattori)	Yhteistyössä infrapalveluiden kanssa edistetty LED-valaistus ratkaisuja ja valo-ohjauksen kehittämistä liikuntapaikoilla. Välinelainaamo Tikanmaan nuorisotilalla.
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Poikkihallinnollinen nivelvaiheen ylittävä liikunnan edistämisen työryhmä. Sovitut yhteiset toiminnalliset tavoitteet ja käytänteet kaupunkitasolla sekä yksikötasolla päivittäisen liikunnan edistämiseksi.	Valtakunnallinen nykytilan arviointi täytetään kaikissa yksiköissä vähintään joka neljäs vuosi.	Liikunnallisen elämäntavan ohjausryhmä toimii poikkihallinnollisena nivelvaiheen ylittävänä liikunnan edistämisen työryhmänä. Nykytilan arvioinnit tehty.

Ulkoiset määrärahat 2023 yhteenvetona

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2021	-3 554 787 €	690 371 €	-2 864 416 €
TP2022	-3 882 458 €	1 017 565 €	-2 864 893 €
TAM2023	-4 322 425 €	1 177 128 €	-3 145 297 €
TP2023	-4 167 504 €	1 250 194 €	-2 917 310 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökustannukset (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2021	-2 539 258 €	62,6
TP2022	-2 736 073 €	66,9
TAM2023	-3 042 441 €	66,1
TP2023	-2 929 155 €	64,3

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2021	-381 885 €
TP2022	-451 710 €
TAM2023	-524 341 €
TP2023	-497 303 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2021	-423 247 €
TP2022	-484 188 €
TAM2023	-487 485 €
TP2023	-514 188 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2021	-59 236 €
TP2022	-60 071 €
TAM2023	-79 828 €
TP2023	-71 867 €

Tilinpäätöksen keskeisimmät poikkeamat talousarvioon nähden			
	TAM2023	TP2023	yli/alle
Toimintatulot (ulkoiset)	1 177 128 €	1 250 194 €	73 066 € 6,2 %
<p>Myyntituloja kertyi hieman talousarvioita vähemmän -19 503€ (- 16,6 %). Uintikeskus Ulpukan pääsymaksutuotot olivat 49 963 € (+7,7 %) talousarviota isommat. Hankerahoitusta toteutui reilusti yli talousarvion + 196 057 €.</p>			
Toimintamenot (ulkoiset)	-4 322 425 €	-4 167 504 €	154 921 € -3,6 %
<p>Aineita ja tarvikkeita kului hieman talousarvioita enemmän +26 703 € (+ 5,5%).</p>			

Käyttötalous ulkoiset (€) Vapaa-aikalautakunta	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	117 195		117 195	97 692,00	19 503,00	83,36 %
Maksutuotot	710 500		710 500	799 319,66	-88 819,66	112,50 %
Tuet ja avustukset	12 000	236 478	248 478	242 439,81	6 038,19	97,57 %
Vuokratuotot	47 406		47 406	61 908,96	-14 502,96	130,59 %
Muut toimintatuotot	53 549		53 549	48 833,39	4 715,61	91,19 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	940 650	236 478	1 177 128	1 250 193,82	-73 065,82	106,21 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 231 347	-203 604	-2 434 951	-2 347 737,81	-87 213,19	96,42 %
Eläkekulut	-464 182	-42 982	-507 164	-474 963,53	-32 200,47	93,65 %
Muut henkilösivukulut	-100 326		-100 326	-106 453,18	6 127,18	106,11 %
Henkilöstökulut yhteensä	-2 795 855	-246 586	-3 042 441	-2 929 154,52	-113 286,48	96,28 %
Palvelujen ostot	-496 541	-27 800	-524 341	-497 302,56	-27 038,44	94,84 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-487 485		-487 485	-514 188,42	26 703,42	105,48 %
Avustukset	-144 000		-144 000	-136 596,38	-7 403,62	94,86 %
Vuokrat	-79 828		-79 828	-71 866,68	-7 961,32	90,03 %
Muut toimintakulut	-44 330		-44 330	-18 395,97	-25 934,03	41,50 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 048 039	-274 386	-4 322 425	-4 167 504,53	-154 920,47	96,42 %
TOIMINTAKATE	-3 107 389	-37 908	-3 145 297	-2 917 310,71	-227 986,29	92,75 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-245 815		-245 815	-295 183,87	49 368,87	120,08 %
TILIKAUDEN TULOS	-3 353 204	-37 908	-3 391 112	-3 212 494,58	-178 617,42	94,73 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 353 204	-37 908	-3 391 112	-3 212 494,58	-178 617,42	94,73 %

Käyttötalous ulkoiset ja sisäiset (€) Vapaa-aikalautakunta	TA 2023	TA-muutos 2023	TA+muutos 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Käytön %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	117 195		117 195	99 020,00	18 175,00	84,49 %
Maksutuotot	850 000		850 000	953 494,92	-103 494,92	112,18 %
Tuet ja avustukset	12 000	236 478	248 478	242 439,81	6 038,19	97,57 %
Vuokrat	84 406		84 406	122 106,12	-37 700,12	144,67 %
Muut toimintatuotot	53 549		53 549	48 833,39	4 715,61	91,19 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 117 150	236 478	1 353 628	1 465 894,24	-112 266,24	108,29 %
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 231 347	-203 604	-2 434 951	-2 347 737,81	-87 213,19	96,42 %
Eläkekulut	-464 182	-42 982	-507 164	-474 963,53	-32 200,47	93,65 %
Muut henkilösivukulut	-100 326		-100 326	-106 453,18	6 127,18	106,11 %
Henkilöstökulut yhteensä	-2 795 855	-246 586	-3 042 441	-2 929 154,52	-113 286,48	96,28 %
Palvelujen ostot	-740 427	-27 800	-768 227	-738 944,69	-29 282,31	96,19 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-487 985		-487 985	-516 529,01	28 544,01	105,85 %
Avustukset	-144 000		-144 000	-136 596,38	-7 403,62	94,86 %
Vuokrat	-2 993 720		-2 993 720	-2 990 767,60	-2 952,40	99,90 %
Muut toimintakulut	-44 330		-44 330	-18 395,97	-25 934,03	41,50 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 206 317	-274 386	-7 480 703	-7 330 388,17	-150 314,83	97,99 %
TOIMINTAKATE	-6 089 167	-37 908	-6 127 075	-5 864 493,93	-262 581,07	95,71 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-245 815		-245 815	-295 183,87	49 368,87	120,08 %
TILIKAUDEN TULOS	-6 334 982	-37 908	-6 372 890	-6 159 677,80	-213 212,20	96,65 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-6 334 982	-37 908	-6 372 890	-6 159 677,80	-213 212,20	96,65 %

Nettobudjettiyksikkö:

Uintikeskus Ulpukka

	2023 tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot	709 000,00	726 920,05
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot	-1 497 020,00	-1 522 291,40
toimintakate	-788 020,00	-795 371,35
poistot	0,00	0,00
sisämyynti	139 500,00	154 154,26
yli/alijäämä	-648 520,00	-641 217,09

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Kustannuspaikka 431030

2.3. Tuloslaskelman toteutuminen

Kaupungin tuloslaskelma

Tuloslaskelma ulkoiset erät (1000 €)	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	16 347	1 166	17 513	18 676	1 163
Myyntituotot	2 997	173	3 170	3 115	-55
Maksutuotot	2 486	0	2 486	2 843	358
Tuet ja avustukset	1 757	992	2 750	3 405	655
Vuokratuotot	6 970	0	6 970	7 479	509
Muut toimintatuotot	2 137	0	2 137	1 833	-304
TOIMINTAKULUT	-78 044	-1 468	-79 512	-77 733	1 780
Henkilöstökulut	-47 398	-1 656	-49 054	-49 259	-205
Palvelujen ostot	-17 104	-202	-17 306	-16 249	1 056
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 066	-91	-8 157	-7 533	624
Avustukset	-2 162	-60	-2 222	-2 303	-81
Vuokrat	-2 070	-75	-2 145	-2 020	124
Muut toimintakulut	-1 245	616	-629	-368	261
TOIMINTAKATE	-61 697	-303	-62 000	-59 057	2 943
VEROTULOT (Sitova erä)	61 321	0	61 321	64 572	3 251
VALTIONOSUUDET (Sitova erä)	10 794	0	10 794	14 130	3 336
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT (Sitova erä)	643	0	643	363	-280
KORKOTUOTOT	1 403	0	1 403	1 448	45
MUUT RAHOITUSTUOTOT	88	0	88	159	71
KORKOKULUT	-828	0	-828	-1 227	-399
MUUT RAHOITUSKULUT	-20	0	-20	-17	3
VUOSIKATE	11 060	-303	10 757	20 008	9 250
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 901	0	-7 901	-11 161	-3 260
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	3 159	-303	2 857	8 847	5 991
POISTOERON LISÄYS(-) TAI VÄHENNYS(+)	0	0	0	0	0
VARAUSTEN LISÄYS(-) TAI VÄHENNYS(+)	0	0	0	-8 800	-8 800
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	3 160	-303	2 857	48	-2 809

Tuloslaskelma ulkoiset ja sisäiset erät (1000 €)	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	34 460	1 166	35 626	36 912	1 286
Myyntituotot	9 914	173	10 087	10 011	-76
Maksutuotot	2 640	0	2 640	3 100	460
Tuet ja avustukset	1 757	992	2 750	3 405	655
Vuokratuotot	18 012	0	18 012	18 563	552
Muut toimintatuotot	2 137	0	2 137	1 833	-304
TOIMINTAKULUT	-96 158	-1 468	-97 626	-95 969	1 657
Henkilöstökulut	-47 398	-1 656	-49 054	-49 259	-205
Palvelujen ostot	-24 144	-202	-24 346	-23 359	987
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 097	-91	-8 188	-7 575	613
Avustukset	-2 162	-60	-2 222	-2 303	-81
Vuokrat	-13 112	-75	-13 187	-13 106	81
Muut toimintakulut	-1 245	616	-629	-368	261
TOIMINTAKATE	-61 697	-303	-62 000	-59 057	2 943
VEROTULOT (Sitova erä)	61 321	0	61 321	64 572	3 251
VALTIONOSUUDET (Sitova erä)	10 794	0	10 794	14 130	3 336
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT (Sitova erä)	643	0	643	363	-280
KORKOTUOTOT	1 403	0	1 403	1 448	45
MUUT RAHOITUSTUOTOT	88	0	88	159	71
KORKOKULUT	-828	0	-828	-1 227	-399
MUUT RAHOITUSKULUT	-20	0	-20	-17	3
VUOSIKATE	11 060	-303	10 757	20 008	9 250
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 901	0	-7 901	-11 161	-3 260
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	3 159	-303	2 857	8 847	5 991
POISTOERON LISÄYS(-) TAI VÄHENNYS(+)	0	0	0	0	0
VARAUSTEN LISÄYS(-) TAI VÄHENNYS(+)	0	0	0	-8 800	-8 800
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	3 160	-303	2 857	48	-2 809

Tuloslaskelmaosan sitovat erät ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut. Rahoituslaskelmaosan sitovat erät ovat lainakannan ja antolainauksen muutokset.

Verotulot

Vuonna 2023 Raison tuloveroprosentti oli 7,61 %. Vuoden 2023 veroprosentin määrittämisessä käytettiin säädettyä Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon annettua lain 55 §:n muuttamisesta annetussa laissa, jonka mukaan kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 veroprosentti 20,25 % vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Muiden verolajien veroprosentit pidettiin ennallaan.

Verotulot toteutuivat 3,3 miljoonaa euroa talousarviota paremmin toteumaprosentin ollessa 105,3 %. Vuonna 2023 verotuloja kertyi 64,6 miljoonaa euroa, muutettu talousarvio oli 61,3 miljoonaa euroa. Kunnallisverojen toteuma oli 2,5 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarvio. Kiinteistöverojen toteuma oli 0,6 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarvio. Yhteisöverot toteutuivat talousarviota 0,1 miljoonaa euroa paremmin.

Verotulot €	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio-muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama	TP2022
Kunnallisvero	46 620 515	0	46 620 515	49 084 594	2 464 079	99 907 663
Kiinteistövero	7 932 806	0	7 932 806	8 572 460	639 654	7 958 563
Yhteisövero	6 767 431	0	6 767 431	6 914 951	147 520	9 754 253
Verotulot	61 320 752	0	61 320 752	64 572 005	3 251 253	117 620 479

Valtionosuudet

Raison kaupunki sai vuonna 2023 valtionosuuksia yhteensä 14,1 miljoonaa euroa. Toteuma ylitti muutetun talousarvion 3,3 miljoonalla eurolla.

Valtionosuudet laskivat vuodesta 2022 noin 25,2 miljoonaa euroa, josta peruspalvelujen valtionosuuden lasku oli 20,2 miljoonaa euroa ja verotulomenetyksen kompensaaion lasku oli 7,7 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien laskuun vaikutti merkittävästi vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueen alaisuuteen.

Valtionosuudet €	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio-muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama	TP2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	5 848 331	0	5 848 331	8 681 802	2 833 471	28 872 090
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 401 342	0	2 401 342	2 366 690	-34 652	321 948
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-980 961	0	-980 961	-355 736	625 225	-947 375
Verotulomenetyksen kompensaaio	3 525 150	0	3 525 150	3 437 296	-87 854	11 112 372
Valtionosuudet yhteensä	10 793 862	0	10 793 862	14 130 052	3 336 190	39 359 035

2.4. Investointien toteutuminen

2.4.1. Hankkeiden toteutuma lautakunnittain

	Investoinnit	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama
910	Investoinnit					
910010	KH, konserni					
1010	Kiinteä omaisuus					
*	Investointimenot	-2 000 000	-3 931 352	-5 931 352	-6 132 041,96	-200 689,96
*	Investointitulot	505 000	0	505 000	614 350,86	109 350,86
	Nettomeno	-1 495 000	-3 931 352	-5 426 352	-5 517 691,10	-91 339,10
1020	KH, konserni käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-179 311	0	-179 311	-50 193,88	129 117,12
	Nettomeno	-179 311	0	-179 311	-50 193,88	129 117,12
1090	Arvopaperit					
*	Investointitulot	0	0	0	62 229,56	62 229,56
	Nettomeno	0	0	0	62 229,56	62 229,56
910010	KH, konserni YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-2 179 311	-3 931 352	-6 110 663	-6 182 235,84	-71 572,84
*	Investointitulot	505 000	0	505 000	676 580,42	171 580,42
	Nettomeno	-1 674 311	-3 931 352	-5 605 663	-5 505 655,42	100 007,58
920005	KH, kaupunkikehitys					
1800	KH, kaupunkikehitys käyttöom.					
*	Investointimenot	-20 000	0	-20 000	-8 790,00	11 210,00
	Nettomeno	-20 000	0	-20 000	-8 790,00	11 210,00
920005	KH, kaupunkikehitys YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-20 000	0	-20 000	-8 790,00	11 210,00
	Nettomeno	-20 000	0	-20 000	-8 790,00	11 210,00
930010	Sivistyslautakunta					
1300	Sivistysltk käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-80 000	0	-80 000	-78 581,58	1 418,42
	Nettomeno	-80 000	0	-80 000	-78 581,58	1 418,42
930010	Sivistyslautakunta YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-80 000	0	-80 000	-78 581,58	1 418,42
	Nettomeno	-80 000	0	-80 000	-78 581,58	1 418,42
940010	Vapaa-aikalautakunta					
1600	Vapaa-aikaltk käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-342 000	-15 000	-357 000	-353 999,41	3 000,59
*	Investointitulot	0	0	0	27 720,00	27 720,00
	Nettomeno	-342 000	-15 000	-357 000	-326 279,41	30 720,59
940010	Vapaa-aikalautakunta YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-342 000	-15 000	-357 000	-353 999,41	3 000,59
*	Investointitulot	0	0	0	27 720,00	27 720,00
	Nettomeno	-342 000	-15 000	-357 000	-326 279,41	30 720,59
960010	Infralautakunta					
2050	Konevarikko käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-300 000	0	-300 000	-128 669,35	171 330,65
	Nettomeno	-300 000	0	-300 000	-128 669,35	171 330,65
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet					
*	Investointimenot	-140 000	0	-140 000	-48 107,41	91 892,59
	Nettomeno	-140 000	0	-140 000	-48 107,41	91 892,59
3013	Perusparannus *					
*	Investointimenot	-400 000	0	-400 000	-441 298,08	-41 298,08
	Nettomeno	-400 000	0	-400 000	-441 298,08	-41 298,08
3014	Taitorakenteet					
*	Investointimenot	-300 000	0	-300 000	-300 012,77	-12,77
	Nettomeno	-300 000	0	-300 000	-300 012,77	-12,77
3027	Kantokangas *					
*	Investointimenot	-500 000	0	-500 000	-414 763,85	85 236,15
	Nettomeno	-500 000	0	-500 000	-414 763,85	85 236,15

3034	Isojen ojien kunnostus					
*	Investointimenot	-100 000	0	-100 000	-70 317,22	29 682,78
	Nettomeno	-100 000	0	-100 000	-70 317,22	29 682,78
3040	Kuloistenniitty eteläinen *					
*	Investointimenot	-900 000	0	-900 000	-828 616,42	71 383,58
	Nettomeno	-900 000	0	-900 000	-828 616,42	71 383,58
3043	Leilimaa					
*	Investointimenot	-250 000	0	-250 000	0,00	250 000,00
	Nettomeno	-250 000	0	-250 000	0,00	250 000,00
3050	Ystävyydenkadun liikennevalot					
*	Investointimenot	-75 000	0	-75 000	0,00	75 000,00
	Nettomeno	-75 000	0	-75 000	0,00	75 000,00
3100	Suunnittelu					
*	Investointimenot	-350 000	0	-350 000	-455 874,06	-105 874,06
*	Investointitulot	0	0	0	32 958,00	32 958,00
	Nettomeno	-350 000	0	-350 000	-422 916,06	-72 916,06
3200	Kadut, liikenneturvallisuus					
*	Investointimenot	-500 000	0	-500 000	-451 436,82	48 563,18
	Nettomeno	-500 000	0	-500 000	-451 436,82	48 563,18
3202	E18-hanke/keskusta *					
*	Investointimenot	-600 000	15 000	-585 000	-256 820,95	328 179,05
	Nettomeno	-600 000	15 000	-585 000	-256 820,95	328 179,05
3203	Keskustakohteet					
*	Investointimenot	-300 000	0	-300 000	-276 638,17	23 361,83
	Nettomeno	-300 000	0	-300 000	-276 638,17	23 361,83
3204	Helmi2-hanke					
*	Investointimenot	-60 000	0	-60 000	-13 611,49	46 388,51
*	Investointitulot	0	0	0	9 319,14	9 319,14
	Nettomeno	-60 000	0	-60 000	-4 292,35	55 707,65
3300	Katuväläistys					
*	Investointimenot	-500 000	0	-500 000	-497 024,57	2 975,43
	Nettomeno	-500 000	0	-500 000	-497 024,57	2 975,43
3400	Päällytykset					
*	Investointimenot	-800 000	0	-800 000	-797 798,99	2 201,01
	Nettomeno	-800 000	0	-800 000	-797 798,99	2 201,01
3450	Raisiojoen patoturvallisuus					
*	Investointimenot	-750 000	0	-750 000	-565 018,46	184 981,54
*	Investointitulot	375 000	0	375 000	300 158,50	-74 841,50
	Nettomeno	-375 000	0	-375 000	-264 859,96	110 140,04
3500	Viheralueet					
*	Investointimenot	-180 000	-100 000	-280 000	-281 750,45	-1 750,45
	Nettomeno	-180 000	-100 000	-280 000	-281 750,45	-1 750,45
3550	Hahdenniemi					
*	Investointimenot	-190 000	0	-190 000	-224 950,62	-34 950,62
	Nettomeno	-190 000	0	-190 000	-224 950,62	-34 950,62
3560	Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen *					
*	Investointimenot	-300 000	0	-300 000	-400 213,28	-100 213,28
	Nettomeno	-300 000	0	-300 000	-400 213,28	-100 213,28
3561	Tiedonp.koulu/hulevesil.siirto					
*	Investointimenot	-150 000	0	-150 000	-121 110,17	28 889,83
	Nettomeno	-150 000	0	-150 000	-121 110,17	28 889,83
3562	Suvituulenpuisto *					
*	Investointimenot	-450 000	0	-450 000	-289 157,43	160 842,57
	Nettomeno	-450 000	0	-450 000	-289 157,43	160 842,57
3563	Ratahankkeet					
*	Investointimenot	0	0	0	-7 571,13	-7 571,13
	Nettomeno	0	0	0	-7 571,13	-7 571,13
4010	Hankesuunnittelu					
*	Investointimenot	-100 000	0	-100 000	-62 060,08	37 939,92
	Nettomeno	-100 000	0	-100 000	-62 060,08	37 939,92
4332	Kuloistenniitty uusi päiväkotito					
*	Investointimenot	-200 000	0	-200 000	-50 881,00	149 119,00

	Nettomeno	-200 000	0	-200 000	-50 881,00	149 119,00
4415	Tiedonpuiston koulu *					
*	Investointimenot	-10 000 000	0	-10 000 000	-10 110 225,79	-110 225,79
	Nettomeno	-10 000 000	0	-10 000 000	-10 110 225,79	-110 225,79
5010	Peruskorjaukset					
*	Investointimenot	-1 400 000	0	-1 400 000	-1 363 231,19	36 768,81
	Nettomeno	-1 400 000	0	-1 400 000	-1 363 231,19	36 768,81
6010	Kiinteät rakenteet ja laitteet					
*	Investointimenot	-45 000	0	-45 000	-31 513,33	13 486,67
	Nettomeno	-45 000	0	-45 000	-31 513,33	13 486,67
7010	Kiinteistöjen pihatyöt					
*	Investointimenot	-350 000	0	-350 000	-333 050,89	16 949,11
	Nettomeno	-350 000	0	-350 000	-333 050,89	16 949,11
8010	Sisäilmakorjaukset					
*	Investointimenot	-300 000	0	-300 000	-163 313,49	136 686,51
	Nettomeno	-300 000	0	-300 000	-163 313,49	136 686,51
960010	Infralautakunta YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-20 490 000	-85 000	-20 575 000	-18 985 037,46	1 589 962,54
*	Investointitulot	375 000	0	375 000	342 435,64	-32 564,36
	Nettomeno	-20 115 000	-85 000	-20 200 000	-18 642 601,82	1 557 398,18
910	Investoinnit YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-23 111 311	-4 031 352	-27 142 663	-25 608 644,29	1 534 018,71
*	Investointitulot	880 000	0	880 000	1 046 736,06	166 736,06
	Nettomeno	-22 231 311	-4 031 352	-26 262 663	-24 561 908,23	1 700 754,77

Investoinnit toteutuivat kokonaisuudessaan arvioitua pienempinä. Kaupunginvaltuusto on päätöksellään KV 18.3.2024 § 20 myöntänyt ylitys-/alitusoikeudet.

2.4.2. Monivuotisten hankkeiden vuotuinen käyttö tilinpäätöksessä 2023

Valtuuston hyväksymässä talousarviossa monivuotiset hankkeet on merkitty tähdellä. Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kuin hankkeen eteneminen vaatii. Hankkeen etenemisestä raportoidaan valtuustolle vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa.

3013 Perusparannus*

	Hanke yhteensä	2023	2024	2025	2026	2027
Arvio (€)	2 400 000	400 000	900 000	800 000	300 000	
Käyttö (€)	441 299	441 299				

3027 Kantokangas*

	Hanke yhteensä	2023	2024	2025	2026	2027
Arvio (€)	1 200 000	500 000	500 000	200 000		
Käyttö (€)	414 763	414 763				

3040 Kuloistenniitty eteläinen*

	<i>Hanke yhteensä</i>	2021	2022	2023		
Arvio (€)	1 900 000	200 000	800 000	900 000		
Käyttö (€)	1 835 732	0	1 007 115	828 617		

3202 E18 hanke/Keskusta*

	<i>Hanke yhteensä</i>	2023	2024	2025	2026	2027
Arvio (€)	6 585 000	585 000	2 000 000	4 000 000		
Käyttö (€)	256 820	256 820				

3560 Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen*

	<i>Hanke yhteensä</i>	2023	2024	2025	2026	
Arvio (€)	1 100 000	300 000	300 000	250 000	250 000	
Käyttö (€)	400 213	400 213				

3562 Suvituulenpuisto*

	<i>Hanke yhteensä</i>	2023	2024	2025	2026	2027
Arvio (€)	1 350 000	450 000	300 000	450 000	150 000	
Käyttö (€)	289 157	289 157				

4415 Tiedonpuiston koulu*

	<i>Hanke yhteensä</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Arvio (€)	44 500 000	1 000 000	10 000 000	16 950 000	15 550 000	1 000 000
Käyttö (€)	10 469 238	359 012	10 110 226			

2.5. Rahoitusosan toteutuminen

Kaupungin rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma 1000 €	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	11 060	-303	10 757	20 008	9 250
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0
TULORAAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-2 050	0	-2 050	-735	1 315
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-23 111	-4 031	-27 143	-25 609	1 534
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	375	0	375	370	-5
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD. LUOV.TULOT	2 555	0	2 555	1 411	-1 144
Toiminnan ja investointien rahavirta	-11 171	-4 334	-15 505	-4 554	10 951
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET (Sitova erä)	0	0	0	0	0
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	0	0	0		
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	0	0	0	0	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET (Sitova erä)	11 171	4 334	15 505	7 808	-7 697
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	20 363	4 334	24 697	15 000	-9 697
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-9 192	0	-9 192	-9 192	0
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0	0	0	2 000	2 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	0	0	0	-4 082	-4 082
Rahoituksen rahavirta	11 171	4 334	15 505	3 727	-11 779

Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat lainakannan ja antolainauksen muutokset.

Kaupungin lainamäärä 31.12.2023 oli 49,7 miljoonaa euroa. Lainamäärä kasvoi noin 7,8 miljoonalla eurolla.

Lainamäärä poikkeaa kaupungin talouden kannalta positiiviseen suuntaan aiemmin arvioidusta. Lainamäärä tulee nousemaan tulevina vuosina investointimäärän kasvun myötä sekä kaupungin että kaupunkikonsernin osalta. Taloussuunnitelmakauden lainamääräarviota tarkastellaan ajantasaisesti.

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

Raision kaupungin tuloslaskelma

Raision kaupunki				
Tuloslaskelma	01.01.-31.12.2023		01.01.-31.12.2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	3 115 299,06		22 452 466,07	
Maksutuotot	2 843 454,39		9 633 160,62	
Tuet ja avustukset	3 404 798,31		5 221 439,84	
Muut toimintatuotot	9 311 952,23	18 675 503,99	8 886 234,31	46 193 300,84
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-39 238 739,09		-63 595 667,67	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 175 917,78		-13 818 049,64	
Muut henkilösivukulut	-1 844 576,38		-2 559 350,37	
Palvelujen ostot	-16 249 319,81		-86 657 493,50	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 533 459,19		-11 643 430,64	
Avustukset	-2 302 788,88		-6 231 637,35	
Muut toimintakulut	-2 387 992,80	-77 732 793,93	-4 954 154,45	-189 459 783,62
Toimintakate		-59 057 289,94		-143 266 482,78
Verotulot		64 572 005,46		117 620 478,73
Valtionosuudet		14 130 052,00		39 359 035,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1 447 786,44		406 689,97	
Muut rahoitustuotot	159 081,43		233 900,54	
Korkokulut	-1 226 775,93		-597 541,34	
Muut rahoituskulut	-16 985,13	363 106,81	-18 557,89	24 491,28
Vuosikate		20 007 874,33		13 737 522,23
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 160 562,60	-11 160 562,60	-8 170 544,97	-8 170 544,97
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	0,00		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos		8 847 311,73		5 566 977,26
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		202,51		202,51
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-8 800 000,00		-3 235 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		47 514,24		2 332 179,77

3.2. Rahoituslaskelma

Raision kaupungin rahoituslaskelma

	01.01. - 31.12.2023		01.01. - 31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	20 007 874,33		13 737 522,23	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-734 575,25	19 273 299,08	-2 097 011,20	11 640 511,03
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-25 608 644,29		-10 439 528,26	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	370 155,64		577 859,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 411 155,67	-23 827 332,98	2 359 253,70	-7 502 415,56
Toiminnan ja investointien rahavirta		-4 554 033,90		4 138 095,47
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000,00		20 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 191 797,30		-11 096 559,68	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000,00	7 808 202,70	-16 900 000,00	-7 996 559,68
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-255 282,90		-44 258,96	
Vaihto-omaisuuden muutos	-15 772,97		-18 587,40	
Saamisten muutos	2 785 552,72		-4 421 085,90	
Korottomien velkojen muutos	-6 596 136,22	-4 081 639,37	4 258 755,15	-225 177,11
Rahoituksen rahavirta		3 726 563,33		-8 221 736,79
Rahavarojen muutos		-827 470,57		-4 083 641,32
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	6 940 763,35		7 768 233,92	
Rahavarat 1.1.	7 768 233,92	-827 470,57	11 851 875,24	-4 083 641,32

3.3. Tase

Raision kaupungin tase

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	158 210 759,74	155 262 778,42
Aineettomat hyödykkeet	479 397,82	485 624,40
Aineettomat oikeudet	33 640,00	143 240,36
Muut pitkävaikutteiset menot	445 757,82	342 384,04
Aineelliset hyödykkeet	136 867 049,24	123 617 625,35
Maa- ja vesialueet	42 831 389,01	37 723 697,91
Rakennukset	43 070 597,61	47 752 769,04
Kiinteät rakenteet ja laitteet	39 574 718,08	36 891 638,67
Koneet ja kalusto	794 001,53	824 045,46
Muut aineelliset hyödykkeet	66 462,05	66 462,05
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	10 529 880,96	359 012,22
Sijoitukset	20 864 312,68	31 159 528,67
Osakkeet ja osuudet	15 575 287,08	25 870 503,07
Muut lainasaamiset	5 191 478,80	5 191 478,80
Muut saamiset	97 546,80	97 546,80
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 968 646,31	5 703 762,45
Valtion toimeksiannot	4 871 254,41	5 606 299,52
Lahjoitusrahastojen varat	97 391,90	97 462,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT	45 691 861,53	49 289 111,85
Vaihto-omaisuus	183 471,70	167 698,73
Aineet ja tarvikkeet	183 471,70	167 698,73
Saamiset	38 567 626,48	41 353 179,20
Pitkäaikaiset saamiset	33 856 499,85	34 099 482,20
Lainasaamiset	33 845 414,25	34 088 396,60
Muut saamiset	11 085,60	11 085,60
Lyhytaikaiset saamiset	4 711 126,63	7 253 697,00
Myyntisaamiset	1 910 102,99	2 293 576,05
Lainasaamiset	1 299 679,71	2 013 512,45
Muut saamiset	1 449 305,76	2 424 047,29
Siirtosaamiset	52 038,17	522 561,21
Rahat ja pankkisaamiset	6 940 763,35	7 768 233,92
	208 871 267,58	210 255 652,72

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	119 731 220,29	125 621 661,22
Peruspääoma	95 753 427,47	101 691 382,64
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	23 930 278,58	21 598 098,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	47 514,24	2 332 179,77
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
VARAUKSET	15 801 424,30	7 001 626,81
Poistoero	1 424,30	1 626,81
Vapaaehtoiset varaukset	15 800 000,00	7 000 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	1 256 762,97	1 256 762,97
Muut pakolliset varaukset	1 256 762,97	1 256 762,97
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 510 860,73	6 501 259,77
Valtion toimeksiannot	5 273 919,36	6 264 292,37
Lahjoitusrahastojen pääomat	236 941,37	236 967,40
VIERAS PÄÄOMA	66 570 999,29	69 874 341,95
Pitkäaikainen	43 925 585,88	33 987 973,88
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	40 785 836,00	30 739 537,62
Lainat muilta luotonantajilta	92 984,94	92 984,94
Saadut ennakot	0,00	113 356,00
Liittymismaksut ja muut velat	3 046 764,94	3 042 095,32
Lyhytaikainen	22 645 413,41	35 886 368,07
Joukkovelkakirjalainat	2 000 000,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 858 464,00	11 096 559,68
Saadut ennakot	4 586,42	4 759,99
Ostovelat	5 345 551,71	8 311 884,79
Muut velat	759 673,49	1 332 049,78
Siirtovelat	7 677 137,79	15 141 113,83
	208 871 267,58	210 255 652,72

3.4. Vastuusitoumukset

	Alkuperäinen pääoma	Jäljellä oleva pääoma
Raision Vuokra-asunnot Oy	16 252 422,28	5 001 388,00
Turun Seudun Vesi Oy	26 074 000,00	17 919 814,27
Turun Seudun Puhdistamo Oy	3 888 000,00	3 767 452,94
Raision Palvelutalosaatiö sr	3 497 716,00	3 287 853,04
Raision Palloiluhalli Oy	1 000 000,00	811 110,96
	<u>50 712 138,28</u>	<u>30 787 619,21</u>

3.5. Konsernitilinpäätös

3.5.1. Konsernituloslaskelma

Konserni Tuloslaskelma	01.01. - 31.12.2023		01.01. - 31.12.2022	
Toimintatuotot	34 373 037,48		110 392 576,72	
Toimintakulut	-97 612 255,00		-254 891 618,64	
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	12 420,93		-14 028,25	
Toimintakate	-63 226 796,59		-144 513 070,17	
Verotulot	64 572 005,46		117 620 478,73	
Valtionosuudet	23 082 521,81		48 121 174,07	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	163 984,42		-129 822,54	
Muut rahoitustuotot	151 375,91		251 634,76	
Korkokulut	-1 322 529,82		-1 085 404,13	
Muut rahoituskulut	-47 004,23		-75 682,30	
	-1 054 173,72		-1 039 274,21	
Vuosikate	23 373 556,96		20 189 308,42	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 954 456,40		-14 527 584,52	
Omistuksen eliminointierot			231 366,98	
Tilikauden tulos	8 419 100,57		5 893 090,89	
Tilikauden verot	0,00		-152 918,18	
Laskennalliset verot	118 951,76		-74 002,62	
Vähemmistöosuudet	-2 507,75		-13 239,73	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 535 544,58		5 652 930,36	

3.5.2. Konsernin rahoituslaskelma

Konserni	01.01.-31.12.2023		01.01.-31.12.2022	
Rahoituslaskelma				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	23 373 556,96		20 189 308,42	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tilikauden verot	0,00		-152 918,18	
Tulorahoituksen korjauserät	-751 343,73	22 622 213,23	-1 791 892,46	18 244 497,78
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-32 359 740,97		-30 100 795,74	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	370 155,64		903 034,58	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 432 149,13	-30 557 436,20	2 460 949,90	-26 736 811,26
Toiminnan ja investointien rahavirta		-7 935 222,97		-8 492 313,49
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 600 000,00		32 398 271,93	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 413 206,66		-17 380 719,32	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	499 085,82	7 685 879,16	-13 832 843,72	1 184 708,89
Oman pääoman muutokset				
Oman pääoman muutokset	27 990,11		577 592,76	
Muutokset vähemmistön osuudessa	0,00	27 990,11	-555 175,44	22 417,32
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-255 282,90		-42 037,33	
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 537,75		-65 595,08	
Saamisten muutos	1 429 866,03		1 064 616,93	
Korottomien velkojen muutos	-6 456 811,42	-5 284 766,04	6 051 092,03	7 008 076,55
Rahoituksen rahavirta		2 429 103,23		8 215 202,76
Rahavarojen muutos		-5 506 119,74		-277 110,73
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	11 441 125,15		19 304 356,14	
Rahavarat 1.1.	16 947 244,89	-5 506 119,74	19 581 466,87	-277 110,73

3.5.3. Konsernitase

Konsernitase, vastaavaa

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	215 340 514,38	233 178 658,03
Aineettomat hyödykkeet	451 849,92	539 083,01
Aineettomat oikeudet	55 699,61	175 690,09
Muut pitkävaikutteiset menot	396 150,31	363 392,92
Aineelliset hyödykkeet	202 056 364,20	218 901 967,30
Maa- ja vesialueet	45 912 253,15	41 495 823,61
Rakennukset	72 678 280,02	99 171 828,53
Kiinteät rakenteet ja laitteet	68 936 866,51	66 238 327,69
Koneet ja kalusto	1 583 519,59	5 188 420,06
Muut aineelliset hyödykkeet	724 893,97	735 037,16
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 220 550,96	6 072 530,26
Sijoitukset	12 832 300,26	13 737 607,72
Osakkuusyhteisöosuudet	348 364,42	964 743,50
Muut osakkeet ja osuudet	12 483 935,84	12 690 564,09
Muut saamiset	0,00	82 300,13
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6 027 553,50	6 701 711,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 580 794,62	31 121 219,81
Vaihto-omaisuus	443 937,07	1 148 084,67
Saamiset	5 695 732,40	10 668 779,00
Pitkäaikaiset saamiset	-529,32	135 338,43
Lyhytaikaiset saamiset	5 696 261,72	10 533 440,57
Rahoitusarvopaperit	1 216 617,04	1 796 786,42
Rahat ja pankkisaamiset	10 224 508,11	17 507 569,72
VASTAAVAA YHTEENSÄ	238 948 862,50	271 001 589,33

Konsernitase, vastattavaa

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	143 197 107,46	140 643 474,68
Peruspääoma	95 753 427,47	101 691 382,64
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	331 874,81	334 273,38
Arvonkorotusrahasto	12 974,95	12 974,95
Muut omat rahastot	631 139,33	631 139,15
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	37 932 146,32	32 320 774,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 535 544,58	5 652 930,36
VÄHEMMISTÖOSUUDET	269 417,44	306 448,10
PAKOLLISET VARAUKSET	1 256 762,97	3 330 932,47
Eläkevaraukset	0,00	6 662,84
Muut pakolliset varaukset	1 256 762,97	3 324 269,63
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6 569 767,92	7 498 873,05
VIERAS PÄÄOMA	87 655 806,71	119 221 861,03
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	48 224 061,22	53 082 567,82
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	11 883 995,95	12 111 634,08
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	10 554 306,69	16 231 094,29
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	16 993 442,85	37 796 564,84
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	238 948 862,50	271 001 589,33

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjakson mukaisesti ao. tilikaudelle.

Vuodenvaihteessa maksamatta olevat, tilikaudelle 2023 kuuluvat, palkat on vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta jaksotettu suoriteperusteiden mukaisesti. Lomapalkat ja lomarahat on kohdistettu sille tilikaudelle, jolle lomapäivien perusteena olevat palkat kirjataan. Lomapalkkavelan kirjaamisessa on otettu huomioon Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamat ohjeet ja lausunnot. Vastaavasti palkkojen sivukulut on jaksotettu suoriteperusteiden mukaisesti käyttämällä tulevan tilikauden sivukuluprosentteja.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Kaupungin pysyvien vastaavien hyödykkeet arvostettiin uudelleen 1.1.1997 kuntien siirtyessä uuteen kirjanpitokäsittelyyn. Omaisuudelle haettiin todelliset hankintahinnat, joista vähennettiin liittymismaksut, valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Hankintahintainen jäännösarvo vuoden 1997 avaavaa tasetta varten saatiin vähentämällä kumulatiiviset suunnitelmapoistot 31.12.1996 saakka.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on rakennusten, muiden maa- ja vesirakenteiden sekä kuljetusvälineiden poistoajankohta tarkistettu 1.1.2013 alkaen uusien hankintojen osalta. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Poistoeron vähennystä kirjataan suunnitelman mukaisten poistojen tahdissa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihinnan mukaisena.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisten käsittely

Johdannaissopimukset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja tavoitteena on ollut korkokulujen hallinta ja korkokustannusten vaihtelun pienentäminen. Sopimuksia on tällä hetkellä kaksi, joista yksi koronvaihtosopimus

päätyy vuonna 2026 ja toinen vuonna 2048. Ei ole tiedossa, että sopimuksia purettaisiin ennen niiden päättymistä.

2. Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta tai kirjanpitolautakunnan antamista ohjeista poikkeavaksi.

3. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailutiedot aikaisempaan tilikauteen eivät ole vertailukelpoisia, koska kunnan toiminnasta siirtyi sosiaali- ja terveystalot sekä pelastustoimi hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Siirto aiheutti muutoksia kunnan avaavaan taseeseen ja epäjatkuvuutta laskelmiin.

PERUSPÄÄOMAN MUODOSTUMINEN 1.1.2023			
2000	Peruspääoma 31.12.2022		101 691 382,64
	Muutokset:		
Siirtyneet aineettomat hyödykkeet			
1005	Tietokoneohjelmistot	-104 984,36	Omaisuuksien siirto, vähennys
Siirtyneet aineelliset hyödykkeet			
1170	Muut koneet ja kalusto	-115 393,52	Omaisuuksien siirto, vähennys
Siirtyneet sijoitukset			
1203	Kuntayhtymäosuudet	-10 182 481,71	V-S Sairaanhoidopiiriin ky, vähennys
1203	Kuntayhtymäosuudet	-109 388,92	V-S Erytishuoltopiiriin ky, vähennys
1203	Kuntayhtymäosuudet	62 384,20	V-S Kiinteistö kuntayhtymä (ent. V-S Lastensuojelun ky), lisäys
1208	Muut osakkeet ja osuudet	-1 500,00	Oy Vasso Ab, vähennys
1208	Muut osakkeet ja osuudet	-2 000,00	2M-IT Oy, vähennys
Siirtynyt lyhytaikainen vieras pääoma			
2580	Lomapalkkajaksotus	4 515 409,14	Lomapalkkavelan vähennys, lisää peruspääomaa
2000	Peruspääoma 1.1.2023		95 753 427,47

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Tällaisia olennaisia eriä ei ole.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Kuluneella tilikaudella konsernitilinpäätökseen on sisällytetty konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahoituslaskelma. Lisäksi on laadittu yhdistelylaskelmat, joissa on eritelty, miten konsernitilinpäätös on laadittu. Laadinnassa on sovellettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta 31.5.2021.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi vastaa olennaisilta osiltaan hankintamenomenetelmää.

Tytäryhteisön asemassa oleva Eero Rantasen Säätiö on yhdistelty kuten tytäryhteisö. Säätiön peruspääomaa vastaavat oman pääoman erät 331.874,81 euroa on esitetty konsernitaseessa rivillä Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat.

V-S Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä on siirtynyt Varhalle ja osuus säätiön peruspääomasta 2.398,57 euroa on poistunut konsernitaseesta.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, suhteellisesti peruspääomaosuuden mukaan. Peruspääomaosuudet prosentteina pysyvät tilikauden aikana samoina. V-S Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ja V-S Erityishuoltopiirin kuntayhtymä ovat siirtyneet Varhalle. V-S Lastensuojelun kuntayhtymä on muuttunut V-S Kiinteistö kuntayhtymäksi osuuden säilyessä samana.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Yhdistelyssä on otettu huomioon vapaaehtoisen varauksen ja sen muutoksen jakaminen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tämän vaikutus tulosuuteen sekä osakkuusyhtiöosuuden arvoon. Osakkuusyhteisöjen yhdistelyn vaikutus omaan pääomaan oli 338.131,97 euroa Raision kaupungin osalta sekä 0 euroa muiden konserniyhteisöjen osalta, yhteensä 338.131,97 euroa.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhtiöiden kaupungille maksamia kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Eero Rantasen säätiössä ei ole poistoeroja eikä vapaaehtoisia varauksia.

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

V-S Kiinteistö kuntayhtymän aikaisempina tilikausina tehtyä arvonkorotusta ei ole eliminoitu sen vähäisen määrän (12.973,41 euroa) takia. Näin on toimittu vuoden 2016 tilinpäätöksestä lähtien, jolloin arvonkorotustiedot ovat olleet saatavissa kuntayhtymien liitetiedoista.

Hulvelan Palvelutalossäätiö, Sosiaalipalvelusäätiö Raina ja Raisio-Naantalin Fountain House on kirjanpidon kuntajaoston ohjeiden mukaan jätetty yhdistelemättä.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2023 jaettu yleisohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Laskennallinen verovelka on laskettu seuraavien yhtiöiden osalta: Rasion Vuokra-asunnot Oy, Asunto Oy Kuulaharjat ja KOY Kerttulan Jäähalli.

Rasion kaupunki on päättänyt konsernitilin perustamisesta (Kvalt. 17.10.2016 § 86) ja konserniohjeesta (Kh. 31.10.2016 § 317) Rasion Vesi Oy:lle, Rasion Vuokra-asunnot Oy:lle ja Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähallille.

6.Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kaupunginhallitus	14 008 735,69	11 301 193,66	5 753 095,01	5 210 871,94
KH, konserni	10 066 678,54	8 564 343,86	1 811 037,86	2 474 022,14
KH, kaupunkikehitys	3 942 057,15	2 736 849,80	3 942 057,15	2 736 849,80
Lupalautakunta	695 640,04	963 529,79	695 640,04	963 529,79
Infralautakunta	48 334 300,72	11 258 141,89	5 979 760,96	3 593 037,79
Sivistyslautakunta	4 997 197,19	4 775 483,41	4 996 814,16	4 076 074,36
Vapaa-aikalautakunta	2 412 804,80	1 336 674,55	1 250 193,82	1 017 564,85
Sosiaali- ja terveyslautakunta	0,00	80 757 553,42	0,00	31 332 508,65
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>70 448 678,44</i>	<i>110 392 576,72</i>	<i>18 675 503,99</i>	<i>46 193 587,38</i>

7. Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	Kunta	
	2023	2022
Kunnan tulovero	49 084 594,43	99 907 662,86
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 914 951,26	9 754 253,26
Kiinteistövero	8 572 459,77	7 958 562,61
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>64 572 005,46</i>	<i>117 620 478,73</i>

8. Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	Kunta	
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 048 492,00	29 194 038,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+/-)</i>	<i>2 366 690,00</i>	<i>321 948,00</i>
<i>Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus</i>		<i>0,00</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-355 736,00	-947 375,00
Verotulomenetysten korvaus	3 437 296,00	11 112 372,00
<i>Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä</i>	<i>14 130 052,00</i>	<i>39 359 035,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	5 804 180,94	67 973 263,98
Muiden palvelujen ostot	10 445 138,87	18 684 229,52
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>16 249 319,81</i>	<i>86 657 493,50</i>

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei ole.

11. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 9.12.2023 § 155 uudet suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteet. Uusi poistosuunnitelma tuli voimaan 1.1.2013 ja se koskee uusia pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintoja.

Pienet pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

RAISION KAUPUNKI		Liite kohtaan 11		
	Poisto- suunnitelma 01.01.1997- 31.12.2012	Uusi poistosuositus	Uusi poisto- suunnitelma 01.01.2013-	
PYSYVÄT VASTAAVAT	Tasapoisto	Tasapoisto	Tasapoisto	
	Poistoaika	Poistoaika	Poistoaika	
	vuosina	vuosina	vuosina	
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot				
100505	Tietokoneohjelmistot 5 v.	5	2-5	5
101005	Muut pitkävaikutteiset menot 5 v.	5	2-5	5
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet				
110000	Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
110200	Kiinteistöjen liittymismaksut	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat				
111030	Asuinrakennukset 30 v.		30-50	30
111040	Asuinrakennukset 40 v.	40	30-50	
111050	Asuinrakennukset 50 v.	50	30-50	
111530	Hallinto- ja lait.rak. 30 v.	30	20-50	30
111540	Hallinto- ja lait.rak. 40 v.	40	20-50	
111550	Hallinto- ja lait.rak. 50 v.	50	20-50	
112320	Muut rakennukset 20 v.	20	20-30	20
112330	Muut rakennukset 30 v.	30	20-30	
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
113010	Muut maa- ja vesirakenteet 10 v.	10	15-30	15

113015	Muut maa- ja vesirakenteet 15 v.		15-30	15
113016A	Puisto- ja virkistysal. 16 v.	16	15-20	16
113016B	Venesatama 16 v.	16	15-30	16
113016C	Sillat, laiturit ja uim. 16 v.	16	10-30	16
113020A	Katu- ja tieverkosto 20 v.	20	15-20	20
113020B	Liikuntapaikat 20 v.	20	15-30	20
114010	Puhelinverkko 10 v.	10	10-12	10
114016	Katuvalaistus 16 v.	16	15-20	16
114020	Kaukolämpöverkko 20 v.	20	20-30	20
114030A	Vedenjakeluverkostot 30 v.	30	30-40	30
114030B	Viemäriverkko 30 v.	30	30-40	30
115010A	Laitosten laitosk. ja l. 10 v.	10	10-20	10
115010B	Liikennevalot 10 v.	10	10-15	10
Koneet ja kalusto				
116007	Kuljetusvälineet 7 v.		4-7	7
116008	Kuljetusvälineet 8 v.	8	4-7	7
117004	Atk-laitteet 4 v.	4	3-5	4
117005A	Liikkuvat kevyet työkoneet 5 v.	5	5-10	5
117005B	Muut koneet ja laitt. 5 v.	5	5-10	5
117005C	Muu irtaimisto 5 v.	5	3-5	5
117010	Liikkuvat raskaat työk. 10 v.	10	5-10	10
Muut aineelliset hyödykkeet				
118000	Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	Käytön mukainen poisto	Käytön mukainen poisto
118400	Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET				
Osakkeet ja osuudet				
120100	Tytäryhteisöosakkeet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120300	Kuntayhtymäosuudet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120500	Osakkuusyhteisöosakkeet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120800	Muut osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
PIENHANKINNAT				
Hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa enintään			V. - 2014	8 000
Hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa enintään			V. 2015 -	10 000

12. Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1. (ky)		6 525,94	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	136,90	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12. (ky)	0,00	6 662,84	0,00	0,00
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	1 256 762,97	1 256 762,97	1 256 762,97	1 256 762,97
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	1 256 762,97	1 256 762,97	1 256 762,97	1 256 762,97
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1. (ky)		2 111 231,01	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella		1 695,38	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella		-45 419,72	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12. (ky)	0,00	2 067 506,67	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	681 629,95	2 096 109,18	676 438,64	2 089 102,39
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	58 136,61	26 108,47	58 136,61	9 128,81
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>739 766,56</i>	<i>2 122 217,64</i>	<i>734 575,25</i>	<i>2 098 231,20</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	843,76	1 220,00	0,00	1 220,00
Rakennusten luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut luovutustappiot	0,00	3 169,95	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>843,76</i>	<i>4 389,95</i>	<i>0,00</i>	<i>1 220,00</i>

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	78 968,87	64 040,75
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	45 368,00	149 122,20
<i>Yhteensä</i>	<i>124 336,87</i>	<i>213 162,95</i>

Rahoitustuotot ja –kulut tiliryhmään kuuluvien korkokulujen erittely.

Negatiiviset korkomenot on kirjattu menonoikaisuuina korkomenon vähennykseksi.

	2023	2022
Korkomenot lainoista	1 220 312,51	355 323,34
Korkomenot koronvaihtosopimuksista	6 438,36	248 731,65
<i>Korkomenot yhteensä</i>	<i>1 226 750,87</i>	<i>604 054,99</i>
Negatiiviset korkomenot lainoista		-22 194,00
Negatiiviset korkomenot koronvaihtosopimuksista		0,00
<i>Negatiiviset korkomenot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>-22 194,00</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>1 226 750,87</i>	<i>581 860,99</i>

16. Erittely poistoeron muutoksista

Poistoeron muutokseen ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa.

Erittely poistoeron muutoksista		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	202,51	202,51
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)	0,00	0,00
<i>Poistoeron muutos yhteensä</i>	<i>202,51</i>	<i>202,51</i>

17. Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset.

Ei ole.

18. Arvonkorotukset

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	10 711,23	10 711,23	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset/Varha/Erytishuoltopiirin ky	-10 711,23	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	0,00	10 711,23	0,00	0,00
<i>Arvonkorotukset yhteensä 31.12.</i>	<i>12 973,41</i>	<i>21 766,34</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Arvonkorotukset on tehty V-S Erytishuoltopiirin kuntayhtymässä ja V-S Lastensuojelun kuntayhtymässä.

V-S Erytishuoltopiirin kuntayhtymässä on tehty rakennusten purkamisesta johtuva arvonkorotus maa-alueisiin. Arvonkorotus on kirjattu vuonna 2016 ja 2018.

V-S Erytishuoltopiiri ky siirtynyt Varhaan 1.1.2023.

V-S Kiinteistö kuntayhtymässä arvonkorotus on tehty Kaarinan kaupungilta saadun lahjoitustontin arvoon.

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Liite

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset työt	Yhteensä
Tilinpäätös 31.12.2022	143 240,36	342 384,04	0,00	485 624,40	37 723 697,91	47 752 769,04	36 891 638,67	824 045,46	66 462,05	359 012,22	123 617 625,35
Aloittavan taseen muutokset	-104 984,36	0,00	0,00	-104 984,36	0,00	0,00	0,00	-115 393,52	0,00	0,00	-115 393,52
Aloittava tase 1.1.2023	38 256,00	342 384,04	0,00	380 640,04	37 723 697,91	47 752 769,04	36 891 638,67	708 651,94	66 462,05	359 012,22	123 502 231,83
Poistamaton hankintameno 1.1.	38 256,00	342 384,04	0,00	380 640,04	37 723 697,91	47 752 769,04	36 891 638,67	708 651,94	66 462,05	359 012,22	123 502 231,83
Lisäykset tilikauden aikana	6 185,00	240 676,64	0,00	246 861,64	5 722 041,96	1 778 127,64	7 267 142,64	423 601,67	0,00	10 170 868,74	25 361 782,65
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	370 155,64	0,00	0,00	0,00	370 155,64
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	614 350,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	614 350,86
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	10 801,00	137 302,86	0,00	148 103,86	0,00	6 460 299,07	4 213 907,59	338 252,08	0,00	0,00	11 012 458,74
Arvonlennukset ja niiden pal.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	33 640,00	445 757,82	0,00	479 397,82	42 831 389,01	43 070 597,61	39 574 718,08	794 001,53	66 462,05	10 529 880,96	136 867 049,24
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	33 640,00	445 757,82	0,00	479 397,82	42 831 389,01	43 070 597,61	39 574 718,08	794 001,53	66 462,05	10 529 880,96	136 867 049,24
Olenaiset lisäpoistot											
Erittely olennaisista lisäpoistoista	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 046 070,77	17 166,51	3 517,23	0,00	0,00	3 066 754,51

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Liite

Pysyvien vastaavien sijoitukset											
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteisö-yhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset osakkuus- ja muut omist.yht.	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Tilinpäätös 31.12.2022	2 642 110,14	4 401,00	12 168 788,41	11 055 203,52	25 870 503,07	0,00	5 289 025,60	0,00	0,00	0,00	5 289 025,60
Aloittavan taseen muutokset	0,00	0,00	-10 229 486,43	-3 500,00	-10 232 986,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aloittava tase 1.1.2023	2 642 110,14	4 401,00	1 939 301,98	11 051 703,52	15 637 516,64	0,00	5 289 025,60	0,00	0,00	0,00	5 289 025,60
Hankintameno 1.1.	2 642 110,14	4 401,00	1 939 301,98	11 051 703,52	15 637 516,64	0,00	5 289 025,60	0,00	0,00	0,00	5 289 025,60
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	62 229,56	62 229,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	2 642 110,14	4 401,00	1 939 301,98	10 989 473,96	15 575 287,08	0,00	5 289 025,60	0,00	0,00	0,00	5 289 025,60
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 642 110,14	4 401,00	1 939 301,98	10 989 473,96	15 575 287,08	0,00	5 289 025,60	0,00	0,00	0,00	5 289 025,60

20.-22. Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt (liitetiedot 20 - 22)						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Raision Vuokra-asunnot Oy	0888969-2	100	100	812	17 567	0
Eero Rantasen säätiö	1566817-7	60	60	404	0	4
As. Oy Kuulaharjat	0138338-1	100	100	491	4 529	0
Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli	1584754-6	100	100	65	1 420	0
Raision Vesi Oy	2771691-4	100	100	5 466	35 244	-275
			Yhteensä	7 237	58 759	-272
Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen liitto	0922305-9	5,42482	5,42482	128	96	0
V-S Kiinteistö kuntayhtymä	0783597-5	20,68	20,68	234	167	14
Ky Raision-Naantalin Vesilaitos	0204419-7	50,00	50,00	1 611	23	0
Raision seudun koulutus kuntayhtymä	0204427-7	47,13	47,13	4 806	1 215	22
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	3312874-8	8,1522	8,1522	28	2	9
			Yhteensä	6 779	1 501	36
Osakkuusyhteisöt						
As. Oy Raision Keonkatu 3	1700457-7	31,26	31,26	247	142	0
Green Industry Park Oy	3229701-3	22,00	22,00	14	1	-12
			Yhteensä	261	142	-12

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä on perustettu vuonna 2022 ja sen ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2023.

23. Saamisten erittely

Saamisten erittely					
	2023		2022		
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	
Saamiset tytäryhteisöiltä					
Myyntisaamiset		616 934,31	0,00	184 643,30	
Lainasaamiset	33 743 357,43	1 284 679,71	33 971 339,78	1 998 512,45	
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	
<i>Yhteensä</i>	<i>33 743 357,43</i>	<i>1 901 614,02</i>	<i>33 971 339,78</i>	<i>2 183 155,75</i>	
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä					
Myyntisaamiset	0,00	10 794,64	0,00	7 395,04	
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	
Siirtosaamiset	0,00	16 878,34	0,00	476 758,78	
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>27 672,98</i>	<i>0,00</i>	<i>484 153,82</i>	
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä					
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	
Saamiset yhteensä	33 743 357,43	1 929 287,00	33 971 339,78	2 667 309,57	

24. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
T3-sairaalahankkeen investointimenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Etukäteen maksetut vuokratulot	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot	11 556,24	127 582,04	1 689,75	0,00
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	28 077,81	120 632,54	28 077,81	120 632,54
Kelan korvaus työterveydenhuollosta		219 443,01		0,00
EU-tuet ja avustukset		0,00		0,00
Tasa-erälaskutus		319 859,21		356 126,24
Muut tulojäämät	86 484,99	571 147,00	22 270,61	45 802,43
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>114 562,80</i>	<i>1 231 081,76</i>	<i>50 348,42</i>	<i>522 561,21</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>126 119,04</i>	<i>1 358 663,80</i>	<i>52 038,17</i>	<i>522 561,21</i>

25. Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 31.12.2022	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64
Aloittavan taseen muutokset				
<i>Siirtyneet aineettomat hyödykkeet</i>				
Tietokoneohjelmistot	-104 984,36		-104 984,36	
<i>Siirtyneet aineelliset hyödykkeet</i>				
Muut koneet ja kalusto	-115 393,52		-115 393,52	
<i>Siirtyneet sijoitukset</i>				
Kuntayhtymäosuudet/V-S Sairaanhoidopiirin ky	-10 182 481,71		-10 182 481,71	
Kuntayhtymäosuudet/V-S Erytishuoltopiirin ky	-109 388,92		-109 388,92	
Kuntayhtymäosuudet/V-S Kiinteistö kuntayhtymä	62 384,20		62 384,20	
Muut osakkeet ja osuudet/Oy Vasso Ab	-1 500,00		-1 500,00	
Muut osakkeet ja osuudet/2M-IT Oy	-2 000,00		-2 000,00	
<i>Siirtynyt lyhytaikainen vieras pääoma</i>				
Lomapalkkajaksotus	4 515 409,14		4 515 409,14	
Aloittava tase 1.1.2023	95 753 427,47		95 753 427,47	
Peruspääoma 1.1.	95 753 427,47	101 691 382,64	95 753 427,47	101 691 382,64
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	95 753 427,47	101 691 382,64	95 753 427,47	101 691 382,64
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 1.1.	334 273,38	334 273,38	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset/V-S Sairaanhoidopiirin ky	-2 398,57	0,00	0,00	0,00
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	331 874,81	334 273,38	0,00	0,00
Arvonkorotusrahassto 1.1.	12 974,95	12 974,95	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahassto 31.12.	12 974,95	12 974,95	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Rakennusrahasston pääoma 1.1.	631 139,33	631 139,33	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusrahasston pääoma 31.12.	631 139,33	631 139,33	0,00	0,00
Muut omat rahastot pääoma 1.1.	-0,18	-0,18	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,18	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot pääoma 31.12.	0,00	-0,18	0,00	0,00

Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	631 139,33	631 139,15	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	32 320 774,20	22 013 979,83	21 598 098,81	17 138 180,63
Siirto edelliseltä tilikaudelta	5 652 930,36	10 242 422,49	2 332 179,77	4 459 918,18
Vsshp ed.tk. tilinpäätös muuttunut	0,00	65 002,84	0,00	0,00
Vsshp alijäämän kattaminen	0,00	91 080,44	0,00	0,00
V-S Erytishuoltopiirin ky, ky alijäämä palautus	0,00	-119 510,00	0,00	0,00
Koy Kerttulan Jäähalli omistusmuutos	0,00	-256 596,94	0,00	0,00
Ravu ed.tk kirjauksen korjaus	0,00	284 395,54	0,00	0,00
V-S Sairaanhoidopiirin ky, muutokset	-23 937,15	0,00	0,00	0,00
V-S Erytishuoltopiirin ky, muutokset	-45 611,23	0,00	0,00	0,00
Turun kaupunkiseudun ky, ed.tk. tilinpäätös muuttunut	-1 956,19	0,00	0,00	0,00
Koy Kerttulan Jäähalli, ed.tk. tilinpäätös muuttunut	29 946,33	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä yhteensä 31.12.	37 932 146,32	32 320 774,20	23 930 278,58	21 598 098,81
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	8 535 544,58	5 652 930,36	47 514,24	2 332 179,77
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>143 197 107,46</i>	<i>140 643 474,68</i>	<i>119 731 220,29</i>	<i>125 621 661,22</i>

26. Erittely poistoeroista

Erittely poistoerosta		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 424,30	1 626,81
EVL-poistoihin liittyvä poistoero	0,00	0,00
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>1 424,30</i>	<i>1 626,81</i>

27. Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka eräänntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Pitkäaikaiset velat		
	Kunta	
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat		0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	21 394 304,00	10 394 304,00
Lainat julkisyhteisöiltä		0,00
Lainat muilta luotonantajilta	92 984,94	92 984,94
Saadut ennakot		0,00
Ostovelat		0,00
Muut velat		0,00
Siirtovelat		0,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>21 487 288,94</i>	<i>10 487 288,94</i>

28. Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat		
	Kunta	Kunta
	2023	2022
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	2 000 000,00	0,00
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>2 000 000,00</i>	<i>0,00</i>

29. Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut	1 256 762,97	1 256 762,97	1 256 762,97	1 256 762,97
Vahingonkorvausvaraus	0,00	0,00	0,00	0,00
Ei-suojaavien johdannaissopimusten negatiivinen käypä-arvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)		2 067 506,66	0,00	0,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>1 256 762,97</i>	<i>3 324 269,63</i>	<i>1 256 762,97</i>	<i>1 256 762,97</i>

30. Vieras pääoma

Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot			0,00	0,00
Ostovelat		114 175,02	0,00	52 542,75
Liittymismaksut ja muut velat	86 271,58		86 271,58	0,00
Siirtovelat			0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>86 271,58</i>	<i>114 175,02</i>	<i>86 271,58</i>	<i>52 542,75</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot			0,00	0,00
Ostovelat		8 222,93	0,00	938 048,21
Liittymismaksut ja muut velat			0,00	0,00
Siirtovelat		82 050,24	0,00	754 177,01
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>90 273,17</i>	<i>0,00</i>	<i>1 692 225,22</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Liittymismaksut ja muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>86 271,58</i>	<i>204 448,19</i>	<i>86 271,58</i>	<i>1 744 767,97</i>

31. Sekkilimiitti

Sekkilimiittiä ei ole.

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Liittymismaksut ja muut velat				
Liittymismaksut	9 668 475,50	9 668 475,50	3 015 813,32	3 015 813,32
Muut velat	30 951,62	26 282,00	30 951,62	26 282,00
<i>Yhteensä</i>	<i>9 699 427,12</i>	<i>9 694 757,50</i>	<i>3 046 764,94</i>	<i>3 042 095,32</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut siirtovelat	4 433,86	4 433,86	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>4 433,86</i>	<i>4 433,86</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Valtionosuusennakot	678 518,66	1 657 412,00	678 518,66	1 657 412,00
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	5 403 218,94	13 489 801,83	4 940 197,91	8 758 206,37
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	1 690 725,55	2 719 946,56	1 522 209,81	2 323 781,31
Korkojaksotukset	277 861,18	219 017,11	268 565,23	103 992,29
Muut menojäämät	858 448,01	3 919 079,55	267 646,18	2 297 721,86
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>8 908 772,34</i>	<i>22 005 257,05</i>	<i>7 677 137,79</i>	<i>15 141 113,83</i>

34. Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 196 064,79	2 855 933,60	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 196 064,79	2 855 933,60	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>3 196 064,79</i>	<i>2 855 933,60</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35.- 37. Vakuudet, jotka kunta on muuten kuin edellä kohdassa 34 tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		383,80	0,00	0,00
Pantatut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	383,80	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pantatut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudet yhteensä	0,00	383,80	0,00	0,00

38. Vuokravastuut

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	2 955 164,06	30 735 551,50	2 620 706,01	23 616 727,13
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 051 585,09	4 239 364,86	902 422,53	3 264 810,21
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)	0,00	0,00	0,00	0,00
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

39. Vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	16 252 422,28	16 252 422,28
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	5 001 388,00	5 766 716,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	34 459 716,00	34 469 321,44	34 459 716,00	34 459 716,00
Jäljellä oleva pääoma	25 786 231,21	26 645 811,98	25 786 231,21	26 639 514,15
Vastuusitoumukset yhteensä	25 786 231,21	26 645 811,98	30 787 619,21	32 406 230,15

40. Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	206 914 573,00	187 827 038,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	164 709,00	108 617,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	0,00	113 356,00	0,00	113 356,00
Osuus Turun seudun puhdistamo Oy:n osakaskuntien kokonaisvastuista ja leasing-ennakkomaksuista	7 703 302,37	8 515 745,96	7 703 302,37	8 515 745,96
Muut sopimusvastuut				
Keskenkäynteiden konsultti- ja urakkasopimukset ja muut sopimusvastuut	18 598,45	32 131,45	0,00	0,00
Sopimusvastuut yhteensä	7 721 900,82	8 661 233,41	7 703 302,37	8 629 101,96
Johdannaisopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo	131 774,00	763 039,51	131 774,00	433 632,00
Kohde-etuuden arvo	10 862 088,00	15 428 236,60	10 862 088,00	11 206 914,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	0,00	0,00	0,00	0,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	4 340 256,00	4 279 578,00	4 340 256,00	4 279 578,00
Osuus kuntayhtymien alijäämistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut taloudelliset vastuut yhteensä	12 193 930,82	13 703 850,92	12 175 332,37	13 342 311,96

- 1) Velvoitteet perustuvat kauppakirjoihin eikä niissä ole sitouduttu tarkkaan toteutusaikatauluun. Tasetileillä maankäyttömaksuja on tilinpäätösvuotena yhteensä 0 €
- 2) Turun seudun puhdistamo Oy:n antama todistus on liitetietojen erittelyissä.
- 3) Muista sopimusvastuista on erilliset laskelmat liitetietojen erittelyissä.
- 4) Koronvaihtosopimuksista on erillinen laskelma liitetietojen erittelyissä.
- 5) Arvonlisäveron palautusvastuusta on erillinen laskelma vuosilta 2013 - 2023 liitetietojen erittelyissä. Palautusvastuu ei tämän hetkisen tiedon mukaan ole toteutumassa.
- 6) Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuusta on erillinen laskelma liitetietojen erittelyissä.

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2023	2022
	koko henkilöstö	koko henkilöstö
Kaupunginhallitus	87	62
- KH, konserni	42	46
- KH, kaupunkikehitys	45	16
Lupalautakunta	15	17
Infralautakunta	175	196
Sivistyslautakunta	722	635
Vapaa-aikalautakunta	84	83
Sosiaali- ja terveyslautakunta		772
<i>Yhteensä</i>	<i>1 083</i>	<i>1 765</i>

43. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	39 779 736,37	64 838 627,63
Henkilösivukulut	10 020 494,16	16 377 400,01
Eläkekulut	8 175 917,78	13 818 049,64
Muut henkilösivukulut	1 844 576,38	2 559 350,37
Henkilöstökorvaukset	540 997,28	1 242 959,96
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	49 259 233,25	79 973 067,68
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Investointien palkat ja palkkiot	63 616,12	49 788,25
Investointien eläkekulut	11 091,54	4 485,35
Investointien muut henkilösivukulut	2 653,81	1 783,30
	77 361,47	56 056,90
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>49 336 594,72</i>	<i>80 029 124,58</i>
Luontoisedut	558 857,26	420 064,05

44. Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Feministinen puolue		176,00
Keskusta Raision kunnallisjärjestö ry	2 846,00	2 350,00
Kokoomus Naantalın kunnallisjärjestö ry	36,00	
Kokoomus Raision kunnallisjärjestö ry	8 353,88	8 070,75
Kristillisdemokraatit	630,00	455,25
Raision Perussuomalaiset ry	3 483,00	3 630,00
Raision seudun Vihreät ry	3 762,00	3 852,00
Raision Vasemmistoliiton kunnallisjärjestö ry	3 942,50	3 713,75
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	248,00	233,50
Ruskon Kokoomus ry	8,00	64,00
Ruskon työväenyhdistys ry		72,00
SDP Raisio	10 428,00	10 258,00
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>33 737,38</i>	<i>32 875,25</i>

45. Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	32 979,70	29 956,38
Tilintarkastajan lausunnot		0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2 928,75	3 045,90
Muut palkkiot		0,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>35 908,45</i>	<i>33 002,28</i>

46. Intressitapahtumat

Olennaiset intressitahotapahtumat (tavanomaisesta poikkeavat liiketoimet) vuoden 2023 aikana:

Ei ole.

5. Eriytetyt tilinpäätökset ja muut eriytetyt laskelmat

5.1. Muut eriytetyt laskelmat

5.1.1. Henkilöstöruokala Elauksen tuloslaskelman ja laskennallinen eriyttäminen

HENKILÖSTÖRUOKALA ELAUKSEN TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2023		01.01. - 31.12.2022	
Liikevaihto		285 593,00		309 315,59
Liiketoiminnan muut tuotot		319,72		
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105 399,16		-88 823,29	
Palvelujen ostot	<u>-5 828,17</u>	-111 227,33	<u>-8 824,26</u>	-97 647,55
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-85 047,85		-68 673,22	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-15 505,91		-13 380,88	
Muut henkilösivukulut	<u>-3 821,66</u>	-104 375,42	<u>-3 130,56</u>	-85 184,66
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-52 222,13</u>		<u>-53 984,59</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		<u>18 087,84</u>		<u>72 498,79</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		18 087,84		72 498,79

KUSTANNUSLASKENNAN PERIAATTEET

Kustannuslaskenta perustuu aiheuttamisperiaatteeseen. Ruokapalveluiden yhteiskustannusten jakamisessa käytetään laskennallista kohdentamista. Jakotekijänä käytetään palvelusuoritteita. Ne perustuvat tilikaudelle budjetoituihin määriin. Vyörytys suoritetaan kerran kuukaudessa automaattisesti.

Kaupungin muun organisaation tuottamat sisäiset palvelut jaetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Jakotekijöinä käytetään viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen perustuvia hintoja ja suoritemääriä. Sisäinen laskutus suoritetaan joko kerran kuukaudessa tai vähintään neljännesvuosittain.

Liikevaihtoon on lisätty henkilökunnan aterioiden ja ulkopuolisten asiakkaiden aterioiden hintojen erotus kerrottuna henkilökunnan aterioiden määrällä (subventio).

5.1.2. Venesataman tuloslaskelman laskennallinen eriyttäminen

VENESATAMAN TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2023		01.01. - 31.12.2022	
Liikevaihto		321 385,39		294 700,16
Liiketoiminnan muut tuotot		876,28		
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-85 052,72		-54 808,88	
Palvelujen ostot	<u>-176 994,61</u>	-262 047,33	<u>-121 338,74</u>	-176 147,62
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-12 308,92		-7 936,68	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 124,86		-1 402,41	
Muut henkilösivukulut	<u>-529,35</u>	-14 963,13	<u>-338,85</u>	-9 677,94
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-92 187,71</u>	-92 187,71	<u>-70 555,42</u>	-70 555,42
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-4 745,56</u>		<u>-3 709,77</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		<u>-51 682,06</u>		<u>34 609,41</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-51 682,06		34 609,41

KUSTANNUSLASKENNAN PERIAATTEET

Kaupungin muun organisaation tuottamat sisäiset palvelut jaetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Jakotekijöinä käytetään viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen perustuvia hintoja ja suoritemääriä.

Sisäinen laskutus suoritetaan joko kerran kuukaudessa tai vähintään neljännesvuosittain.

6. Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätöksen allekirjoitus

TILINPÄÄTÖS 2023

RAISION KAUPUNGINHALLITUKSEN JA KAUPUNGINJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Raisiossa 25. päivänä maaliskuuta 2024

Jari Salonen

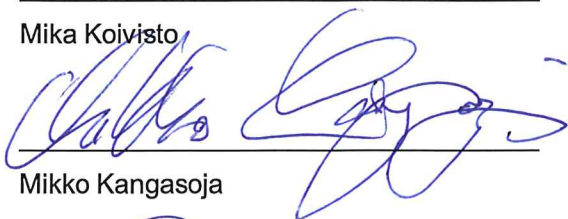
Jarmo Rosama

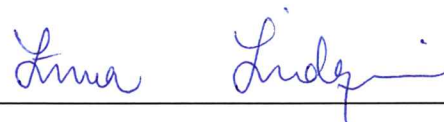
Mika Koivisto

Jonna Mero

Mikko Kangasoja

Emma Lindqvist

Jonni Moislahti

Hannele Lehto-Laurila

Tanja Parkko

Jukka Rantala

Satu Rantanen

Eero Vainio

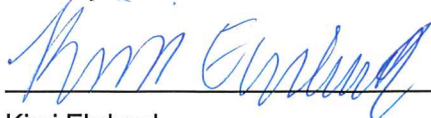
kaupunginjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Tarkastuksesta olen tänään antanut tilintarkastuskertomuksen.

Raisiossa 20 päivänä touko kuuta 2024

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Kirsi Ehlund

tilintarkastaja, HT, JHT

7. Luettelo ja selvitykset

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista 1.1. – 31.12.2023

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Tilinpäätös	Sidottuna	
Päiväkirja	DVD	(Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Pääkirja	DVD	(Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Laskutusluettelot	DVD	(Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Myyntireskontra	DVD	(Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Palkkakirjanpito	Atk-listoina ja DVD	(Tiedostomuodot XML ja PDF)
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-listoina	

Luettelo käytetyistä tositelajeista

Tositelaji	Nimi	Tositelaji	Nimi
1	Pankkitositteet	20	Ostolaskujen maksut
2	Luottotappioiden hyvitykset	22	Ostolaskut ostoreskontra
3	Palkkositteet	30	Myyntireskontran suoritukset
4	Uimahalli	31	Myyntilaskut Web
5	Sonet-varasto	32	Effica terveys
6	Effica sosiaali	36	Konevarikko
7	Kassapankki	41	Ruokapalv. sis. lask. (Jamix)
8	Excel-muistiotositteet	46	Konevarikko sisäinen laskutus
9	Muistiotositteet	50	Matkalaskut ja ennakot M2
12	SL Laskennalliset	86	Hyvitysten kohdistus
14	Vyörytykset	96	Kirjanpidon tulos
15	Luottotappiot	97	Kirjanpidon tulos laskennall.
16	Alv-jako	98	Sisäisen laskennan tulos
17	Suunnitelmapoistot	99	Sisäisen laskennan tulos lask.
18	TT-tuki		
19	Kela/asumistuki	LT	Liitetietositteet